ELIZABETH GILBERT

Autoarea bestsellerului

mănâncă roagă-te iubește

PELERINII

HUMANITAS
ebook

Cuprins

PELERINII
- Pelerinii
- De vorbă cu elanii
- Alice la est
- Pasăre împușcată
- Tall Folks
- Aterizarea
- Vino să-i iei pe tâmpiții ăștia de copii
- Multele lucruri pe care nu le știa Denny Brown (la cincisprezece ani)
- Numele de flori și fete
- La piața de legume din Bronx de la capătul liniei
- Trucul celebru cu țigara ruptă și aprinsă întreagă la loc
- Cea mai bună soție

Elizabeth Gilbert (n. 1969) locuieşte în prezent, alternativ, la Philadelphia şi în Brazilia. A devenit celebră odată cu publicarea volumului autobiografic *Mănâncă, roagă-te, iubeşte* (2006), bestseller internaţional (ecranizat în 2010, cu Julia Roberts şi Javier Bardem în rolurile principale) care a apărut în traducere românească la Humanitas în 2008 şi s-a vândut până acum în aproape 40 000 de exemplare. Volumul de povestiri *Pelerinii* (1997; Premiul Pushcart şi nominalizare pentru Pen/Hemingway Award în 1998) reprezintă debutul ei literar. Au urmat romanul *Stern Men* (2000; în curs de apariţie la Editura Humanitas), volumul non-fiction *Ultimul bărbat american* (2002; Humanitas, 2009), finalist în competiţia pentru două premii importante – National Book Award şi National Book Critics Award, şi *Committed* (2010; în curs de apariţie la Editura Humanitas).

Elizabeth Gilbert este colaboratoare a ediţiei americane a revistei *GQ*, articolele ei primind două nominalizări pentru National Magazine Award. Un articol din 1997, „The Muse of the Coyote Ugly Saloon“, în care scrie despre experienţa sa ca angajată a unui bar, a fost punctul de pornire pentru filmul *Coyote Ugly*. În 2008, *Time Magazine* a inclus-o în topul celor mai influenţi 100 de oameni din lume.

ELIZABETH GILBERT
PILGRIMS
Copyright © Elizabeth Gilbert, 1997
All rights reserved.

© Humanitas, 2010 (ediţia print)
© Humanitas, 2014 (ediţia digitală)

ISBN: 978-973-50-4325-4 (epub)

EDITURA HUMANITAS
Piaţa Presei Libere 1, 013701 Bucureşti, România
tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51
www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro
Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro
Comenzi telefonice: 0372.743.382; 0723.684.194

ELIZABETH GILBERT

PELERINII

Traducere din engleză de
VLAD PALCU

Pentru mama şi tata,
cu multă dragoste

„La vremea când Prier cu dulci şiroaie
Până-n rărunchi pământul îl înmoaie
Şi scaldă tot ce-i lujer în licoarea
Din care prinde vlagă nouă floarea;
Când şi Zefir cu-nmiresmata-i boare
A-nsufleţit prin crânguri şi ponoare
Mlădiţe moi, iar soarele-l petrece
În ultima lui goană pe Berbece;
Când păsări nalţă cântec în desiş,
Iar noaptea dorm cu ochii mari deschişi
– De-atât fior li-i inima năucă –
Atuncea prind hagiii dor de ducă.“[1]

1. Geoffrey Chaucer, *Povestirile din Canterbury*, traducere de Dan Duţescu, Editura Polirom, Iaşi, 1998, p. 15. (*N. red.*)

GEOFFREY CHAUCER

Pelerinii

Când mi-a spus taică-meu că a angajat-o, i-am zis:

— Cum, o fată?

O fată, şi când te gândeşti că până nu demult femeile nu puteau munci nici măcar ca bucătărese la fermă, pentru că se băteau văcarii pe ele şi se împuşcau între ei din cauza lor. Se împuşcau chiar şi din cauza celor urâte sau chiar bătrâne.

— O fată? i-am zis.

— E din Pennsylvania, îmi spuse taică-meu. O să se descurce foarte bine.

— De unde-ai zis că e?

Când află Crosby, frate-meu, îmi spuse:

— Când o fată începe să-mi facă treaba e vremea să-mi caut altceva de lucru.

Taică-meu îi aruncă o privire.

— Am auzit că o dată n-ai venit anul ăsta prin trecătoarea Dutch Oven fără să dormi călare sau citind o carte. Poate că e oricum vremea să-ţi găseşti altceva de făcut.

Ne povesti cum se ivise din senin, tocmai din Pennsylvania, la volanul celei mai prăpădite maşini pe care o văzuse în viaţa lui. Îl rugă să-i acorde cinci minute ca să-i ceară ceva de muncă, dar nu fu nevoie de-atât. Îşi încordă braţul şi-i ceru să pună mâna, însă el n-o făcu. Îi plăcuse de ea din prima, spunea el. După atâţia ani nu-l mai înşela ochiul.

— O să-ţi placă şi ţie de ea, spuse el. E sexy aşa cum un cal e sexy. Fainã şi mare. Puternică.

— Ai de hrănit optzeci şi cinci de cai, şi încă mai zici despre ei că-s sexy, am spus eu.

— Nu cred că ducem lipsă de genul ăsta de sexy pe-aici, spuse frate-meu Crosby.

O chema Martha Knox, avea nouăsprezece ani, era cât mine de înaltă, cu picioare groase, nu grase, şi nişte cizme de cowboy pe care le vedeai de la o poştă că-s noi-nouţe, prima ei pereche de cizme şi cea mai ieftină din magazin. Avea o bărbie lată, care se potrivea numai datorită frunţii şi nasului, şi acel tip de dantură ce iese în evidenţă chiar şi când gura e închisă. Dar mai ales avea părul şaten-închis împletit într-o cosiţă care-i ajungea până la mijloc, groasă cât braţul unei fete.

Am dansat cu Martha Knox într-o noapte la începutul sezonului de vânătoare. Aveam o zi liberă şi era atât de frumos, că-ţi venea să cobori de pe munte, să te îmbeţi, să dai telefoane, să-ţi speli rufele şi să te iei la bătaie cu cine apucai. Martha Knox habar n-avea să danseze. N-a vrut să danseze cu mine. Mi-a dat de înţeles asta spunându-mi de câteva ori că n-are de gând să danseze cu mine, iar când în cele din urmă a cedat n-a vrut să lase ţigara din mână. O ţinea aşa între degete, legănând braţul pe lângă corp, făcându-l indisponibil. Aşa că mi-am păstrat şi eu sticla de bere într-o mână ca s-o echilibrez, şi ne ţineam fiecare cu câte-un braţ. Nu ştia să danseze şi nu voia să danseze cu mine, dar am reuşit totuşi să ne mişcăm lent, fiecare cu o mână atârnând, precum mâna dreaptă a unui călăreţ de rodeo sau a unui cowboy călare pe un taur, spânzurând în aer. Se uita mereu doar peste umărul meu stâng, de parcă nu cunoscuse niciodată acea parte din ea care ştia să danseze cu mine şi nici nu dorea s-o cunoască.

Taică-meu îmi mai spusese un lucru despre Martha Knox:

— Frumoasă nu-i, dar ştie să se facă plăcută.

Bine, e adevărat că voiam s-o apuc de cosiţă. Îmi doream lucrul ăsta încă de când o văzusem prima dată, şi cu atât mai mult mi-l doream acum, când dansam cu ea. Însă m-am abţinut, şi n-am pus jos sticla de bere. Martha Knox n-avea nici un chef să se facă plăcută.

N-am mai dansat în acea noapte şi niciodată după aceea, fiindcă sezonul era lung, iar taică-meu ne muncea pe toţi din greu. N-am mai avut parte de zile libere în care să dansăm sau să ne luăm mereu la bătaie. Iar când se mai nimerea câte-o după-amiază liberă în mijlocul unei săptămâni grele ne duceam cu toţii în baracă şi dormeam; dormeam neîntorşi pe priciurile noastre, morţi de oboseală, cu cizmele în picioare, ca pompierii sau soldaţii.

Martha Knox mă rugă să-i povestesc despre rodeo:

— Crosby zice că-i o cale bună de-a muri cu zile.

— Cea mai bună din câte ştiu.

Stăteam faţă-n faţă, de vorbă la un pahar, uitându-ne unul la altul peste focul din lemne de pin care ardea între noi. În cortul din spatele Marthei Knox erau cinci vânători din Chicago, adormiţi sau obosiţi, supăraţi pentru că nu reuşisem să-i învăţ să tragă îndeajuns de bine cât să doboare vreunul din elanii pe care-i văzuserăm în săptămâna aceea. În cortul din spatele meu erau maşinile de gătit, mâncarea şi două saltele din câlţi cu câte un sac de dormit pentru fiecare. Noaptea ea dormea sub o pătură cu care se acoperă caii, ca să se încălzească, şi amândoi ne culcam pe blugii pe care urma să-i purtăm a doua zi, ca nu cumva să îngheţe. Era la jumătatea lunii octombrie, ultima vânătoare din sezon, şi la boturile cailor se strângeau ţurţuri mici în fiecare dimineaţă când îi înşeuam.

— Eşti beată? am întrebat-o.

— Ştii ce? zise ea. Bună întrebare!

Îşi privea mâinile. Erau curate, cu urme fireşti de tăieturi şi arsuri, ce-i drept, dar curate.

— Ai călărit la rodeo, nu? mă întrebă ea.

— De prea multe ori.

— Tauri?

— Cai sălbatici.

— De-asta ţi se zice Buck?

— Mi se zice Buck pentru că mi-am băgat cuţitul de vânătoare[2] în picior când eram mic.

2. În original, *buck knife*. (*N.t.*)

— Ai păţit-o vreodată la rodeo?

— M-am suit într-o seară pe un cal şi am ştiut de-ndată, chiar pe când aşteptam să înceapă, că n-o să mă dea jos. Calul în schimb a vrut să mă calce în picioare pentru că încercasem să-l călăresc. Niciodată nu m-am speriat atât de tare pe un cal ca pe nenorocitul ăla.

— Crezi că şi-a dat seama?

— Să-şi dea seama? Cum să-şi dea seama?

— Crosby zice că primul lucru pe care-l face un cal este să-şi dea seama cine-l călăreşte şi cine deţine controlul.

— Asta-i vorba lui taică-meu. Zice şi el aşa, ca să sperie lumea. Dac-ar fi caii atât de deştepţi, ne-ar călări ei pe noi.

— Asta-i vorba lui Crosby.

— Nu, am spus eu, trăgând încă o duşcă. Tot vorba lui taică-meu e.

— Aşadar, ai fost aruncat de pe cal.

— Da, dar mi-am prins încheietura în curele, aşa că nenorocitul m-a târât în jurul ringului de trei ori sub burta lui. Mulţimii i-a plăcut. Calului i-a plăcut. M-a băgat în spital pentru aproape un an.

— Dă-mi aia.

Întinse mâna după sticlă.

— Vreau şi eu să călăresc cai. Să călăresc la rodeo, spuse ea.

— Asta şi speram să fac, să te conving cu povestea mea.

— Taică-tău era nebun?

N-am răspuns. M-am ridicat şi m-am îndreptat către copacul unde atârnasem de crengi povara şi tot echipamentul, ca mâncarea pusă la loc ferit de urs. Mi-am desfăcut şliţul şi-am spus:

— Acoperă-ţi ochii, Martha Knox, am să eliberez cel mai mare lucru din Wyoming.

Ea n-a spus nimic cât m-am uşurat, însă când m-am întors înapoi la foc mi-a zis:

— Pe-asta ai luat-o de la Crosby.

Am scotocit în buzunar după o cutiuţă de tutun.

— Nu, tot de la taică-meu.

Am bătut cutia de picior ca să se-adune tutunul, apoi am luat puţin între degete. Era ultima mea cutie de tutun, aproape se golise.

— Tata a cumpărat calul ăla. S-a dus la proprietarul lui şi i-a plătit pe afurisitul ăla de cal de două ori mai mult decât făcea. Apoi l-a dus în spatele bucătăriei, l-a împuşcat în cap şi l-a îngropat sub movila de bălegar.

— Îţi baţi joc de mine, spuse Martha Knox.

— Să n-aduci vorba de faţă cu el.

— Nici în ruptul capului. Nici gând.

— Venea în fiecare zi la spital să mă vadă. Nici măcar nu vorbeam, pentru că de fiecare dată era rupt de oboseală. Tot ce făcea era să fumeze. Azvârlea cu un bobârnac mucurile de ţigară pe deasupra capului meu, iar ele aterizau în toaletă, sfârâind. Am stat câteva luni cu un guler cervical şi nu puteam nici măcar să întorc capul ca să-l văd. Muream de plictiseală. Nu mai trăiam decât ca să văd cum zboară mucurile alea în toaletă peste faţa mea.

— Asta da plictiseală, spuse Martha Knox.

— Mai apărea frate-meu Crosby câteodată, aducea poze cu fete.

— Sigur.

— Bine, era OK să te uiţi şi la aşa ceva.

— Sigur. Fiecare îţi aducea câte un fund la care să te uiţi.[3]

3. În original, joc de cuvinte intraductibil care exploatează sensurile cuvântului *butt*: „dos/fund“, dar şi „chiştoc de ţigară“. (*N.t.*)

Trase o duşcă. I-am luat sticla, apoi i-am înapoiat-o, iar ea mai bău. Eram înconjuraţi de zăpadă. În ziua aia bătuse grindină pe când călăream, şi aproape în fiecare noapte ningea. După-amiaza porţiuni întregi de zăpadă se topeau pe pajişte, formând grămezi mici ca nişte rufe albe, iar caii călcau peste ele. Iarbă nu mai era aproape deloc, şi caii începuseră să fugă la vreme de noapte, căutând hrană mai bună. Le atârnam tălăngi la gât, ca la vaci, care răsunau tare şi spart în timp ce ei păşteau. Era un zgomot plăcut. Mă obişnuisem cu el şi nu mă deranja decât atunci când se oprea. Tăcerea tălăngilor însemna că nu mai erau cai prin preajmă, motiv pentru care mă trezeam în miez de noapte. Mergeam cu toţii să-i căutăm, însă eu ştiam unde se duceau de obicei şi ne îndreptam cu toţii într-acolo. Martha Knox începuse şi ea să-i ghicească, şi nu se plângea că trebuie să se îmbrace în toiul nopţii şi să iasă în frig ca să bâjbâie prin beznă după tălăngi. Îi plăcea. Se pricepea.

— Vrei să-ţi zic ceva despre frate-tău Crosby? spuse Martha Knox. El chiar crede că ştie cum să se poarte cu o fată.

N-am zis nimic, iar ea continuă.

— Păi cum e posibil, Buck, când nu vezi nici o fată în locurile astea?

— Crosby se pricepe la fete. A stat la oraş.

— Care oraş? Casper? Cheyenne?

— Denver. Crosby a stat în Denver.

— OK, Denver.

— Păi, în Denver sunt câteva fete.

— Sigur, spuse ea căscând.

— Aşa că poate a învăţat la Denver cum să se poarte cu ele.

— Las’ că ştiu eu, Buck.

— Pe Crosby îl plac fetele.

— Sunt convinsă.

— Chiar îl plac. Crosby şi cu mine o să ne ducem în Florida într-una din ierni şi-o să stricăm cât mai multe căsnicii. Sunt o grămadă de femei bogate pe-acolo. O grămadă de femei bogate şi plictisite.

— Trebuie să fie tare plictisite, spuse Martha Knox râzând. Trebuie să fie plictisite de moarte.

— Ce-ai cu frate-meu?

— N-am nimic cu el, ce să am? Crosby e cel mai tare.

— Bravo ţie.

— Însă i-a intrat în cap că ştie cum să se poarte cu fetele, aşa că-i o pacoste.

— Fetele îl plac.

— Odată l-am lăsat să vadă o poză cu soră-mea. Mi-a spus că arată de parcă i-o trăseseră toţi proştii. Cum poţi să-i zici cuiva aşa ceva?

— Ai o soră?

— O cheamă Agnes. Lucrează în Missoula.

— La o fermă?

— Nu, nu la o fermă. De fapt face striptease. O cam enervează, pentru că e un orăşel universitar. Zice că studenţii de la universitate nu lasă bacşiş, indiferent ce le fluturi prin faţă.

— Ţi-ai făcut vreodată de cap cu frate-meu Crosby? am întrebat-o.

— Haide, Buck, spuse ea. Nu fi timid. Spune ce-ai pe suflet.

— Ei, la naiba! Las-o baltă.

— Ştii cum mi se zicea în liceu? Fort Knox. Ştii de ce? Pentru că nu lăsam pe nimeni să-mi intre sub fustă.

— De ce nu?

— De ce nu?

Martha Knox scormoni tăciunii cu un vreasc pe care-l azvârli apoi pe foc. Trase cana de cafea de lângă flăcări, lovind-o uşor cu lingura ca să se-aşeze zaţul care fierbea.

— De ce nu? Pentru că nu mi se părea o idee foarte bună.

— E o poreclă a naibii de potrivită.

— Buck e mai bună.

— E deja luată.

Martha Knox se ridică şi intră în cort, ieşind apoi cu un braţ de lemne.

— Ce faci? am întrebat-o.

— Aproape s-a stins focul.

— Atunci lasă-l să se stingă. E târziu.

Nu-mi răspunse.

— Trebuie să mă scol la trei jumate mâine-dimineaţă, i-am spus.

— Atunci noapte bună.

— Şi tu trebuie să te trezeşti devreme.

Martha Knox puse un lemn pe foc şi se aşeză.

— Buck, nu te mai purta ca un copil.

Mai trase o duşcă zdravănă şi apoi cântă: „Mamă, nu-ţi lăsa cowboy-i să ajungă copii…“

— Asta-i vorba lui Crosby, i-am zis eu.

— Hai să te-ntreb ceva, Buck. Când ne terminăm treaba aici, mă laşi să merg cu tine şi Crosby la vânătoare?

— Nu cred că lui taică-meu i-ar surâde ideea.

— Nu ţi-am cerut să mergem cu taică-tău.

— N-o să-i placă.

— De ce?

— Ai tras vreodată cu arma?

— Sigur că da. Când eram puştoaică, părinţii mă trimiteau vara în Montana, la unchiul tatălui meu. După câteva săptămâni i-am sunat pe-ai mei şi le-am zis: „Unchiul Earl a pus o cutie de cafea pe un buştean şi m-a lăsat să trag în ea şi-am nimerit-o de şase ori.“ M-au obligat să mă întorc acasă mai devreme. Nu le-a plăcut cum sunase toată treaba.

— Atunci se pare că nici lui taică-tău n-o să-i prea surâdă ideea.

— N-ai de ce să-ţi faci griji din cauza lui taică-meu, îmi spuse ea. Nu mai ai de ce.

— Cum aşa?

Îşi scoase pălăria şi-o aşeză pe genunchi. Era o pălărie veche, pe vremuri o purtase văru-meu Rich. Taică-meu i-o dăduse Marthei Knox. Îi schimbase forma într-o dimineaţă, făcându-i un pliu straşnic cu aburii de la ibricul de cafea. Îi venea bine. I se potrivea.

— Fii atent, Buck, spuse ea. E o poveste bună şi-o să-ţi placă. Taică-meu cultiva brazi pentru Crăciun. Nu mulţi. Timp de zece ani a cultivat nici mai mult, nici mai puţin de cincizeci de pomi de Crăciun – în curtea din faţa casei. Îi tundea şi-i îngrijea tot timpul cu foarfeca de bucătărie, aşa că erau frumoşi, însă numai atât de înalţi.

Martha Knox ţinu palma la un metru de pământ.

— Problema era că trăiam la ţară, spuse ea mai departe. Toată lumea avea copaci în curtea din spate. Acolo nu cumpăra nimeni niciodată vreun pom de Crăciun. Aşa că nu prea făceai o afacere cu cincizeci de brazi perfecţi. N-aveai cum să scoţi bani frumoşi din aşa ceva. Însă el asta făcea, în timp ce mama muncea.

Martha Knox îşi luă pălăria de pe genunchi, punându-şi-o la loc pe cap.

— În fine. Şi-a deschis afacerea în decembrie anul trecut şi n-a venit nimeni, şi i s-a părut foarte ciudat, din moment ce pomii erau aşa frumoşi. S-a dus la băut. Împreună cu soră-mea am tăiat vreo douăzeci din pomii ăia afurisiţi, i-am azvârlit în spatele camionetei, am făcut vreo oră până la autostradă şi am început să oprim maşinile cu mâna ca să scăpăm de brazi. Oricine oprea primea un brad gratis. Era atât de… Ce naiba. Era Crăciunul.

Martha Knox găsi o ţigară în buzunarul hainei şi şi-o aprinse.

— Apoi, ne întoarcem acasă. Vine tata. O trânteşte pe Agnes pe podea şi începe să-mi care pumni în faţă.

— Te mai lovise vreodată? am întrebat-o eu, iar ea clătină din cap.

— Nici n-are s-o mai facă vreodată.

Se uită la mine calmă, fără să clipească. O priveam cum fumează, la trei mii de kilometri de casa ei din Pennsylvania, şi-mi imaginam cum nimereşte cutia aia de cafea de şase ori, şi a trecut mult timp fără ca vreunul din noi să zică ceva, până am întrebat-o:

— Doar nu l-ai omorât, nu?

Nu întoarse privirea în altă parte şi nici nu răspunse imediat, însă spuse:

— Ba da. L-am omorât.

— Doamne sfinte! am zis eu. Fir-aş al dracu’!

Martha Knox îmi întinse sticla, însă n-am luat-o. Veni lângă mine şi se aşeză, punând mâna pe piciorul meu.

— Doamne sfinte! am zis eu din nou. Fir-aş al dracu’!

— Buck, dragule, oftă ea.

Mă bătu cu palma pe picior, apoi îmi dădu un ghiont.

— Eşti cel mai credul om din lume pe care-l cunosc.

— Du-te dracului.

— L-am împuşcat pe tata şi l-am îngropat sub movila de bălegar. Să nu mai spui nimănui, da?

— Du-te dracului, Martha Knox.

Se ridică şi-şi reluă locul de partea cealaltă a focului.

— Totuşi, a fost o noapte de pomină. Stăteam întinsă pe alee, cu sângele şiroind din nas. Am ştiut atunci că am scăpat de-acolo o dată pentru totdeauna.

Îmi întinse din nou sticla, şi de data asta am băut. Mult timp nu ne-am spus o vorbă, însă am terminat sticla, iar când a văzut că focul pare să se stingă, Martha Knox a mai pus lemne. Stăteam cu picioarele atât de aproape de flăcări, încât începuseră să-mi fumege călcâiele cizmelor, aşa că m-am dat un pic înapoi. În octombrie la vremea aia nu-i uşor să te încălzeşti, aşa că nu m-am grăbit să fug de căldură.

Pe pajişte se auzeau tălăngile cailor care se învârteau pe-acolo, fără să plece, tălăngi pentru păscut, bune de tot. Ştiam numele fiecărui cal care păştea undeva prin preajmă, în întuneric, şi puteam să ghicesc unde stă fiecare după felul în care le plăcea să umble împreună, şi cunoşteam cum aleargă fiecare din ei, ba chiar şi cum alergau tatăl şi mama fiecăruia dintre ei. Erau şi elani undeva, acolo, însă mai la vale, căutând la rândul lor, ca şi caii, un loc mai bun de păşunat. Mai erau şi berbeci de munte şi urşi şi elani nord-americani, îndreptându-se la vale, iar eu puteam să-i aud pe toţi. Era o noapte senină. Nici urmă de nori, în afara celor formaţi de respiraţia

noastră, risipindu-se în aer unul după celălalt. Totul era scăldat de o lună aproape plină.

— Auzi, i-am spus eu, mă gândeam să mergem la o plimbare călare.

— Acum? întrebă Martha Knox, iar eu am dat din cap, deşi ea ştiuse de la început că asta voisem să spun.

Înainte să întrebe ceva, mă privea deja, cumpănind cu atenţie lucrurile, amintindu-şi însă şi de regula de aur a lui taică-meu, care era următoarea: nu iei niciodată caii să te plimbi cât munceşti sau oricând altcândva. Nu te joci cu caii, nu călăreşti noaptea, nu te întreci cu caii, nu călăreşti prosteşte, nu-ţi asumi nici un risc, niciodată, şi cu atât mai puţin în timpul taberei de vânătoare. Înainte să întrebe „Acum?“, se gândise deja la toate astea, şi mai ştia de asemenea că eram obosiţi şi că ne îmbătaserăm. Se mai gândise şi că în cortul din spatele ei erau vânători care dormeau. Iar eu mă gândisem la toate astea la rându-mi.

— OK, spuse ea.

— Ascultă, am zis eu, aplecându-mă mai aproape de focul ce ne despărţea, mă gândeam să urcăm în seara asta până la trecătoarea Washakee.

M-am uitat la ea. Eram sigur că nu mai fusese niciodată atât de departe, dar ea ştia bine despre ce e vorba, fiindcă Washakee era singurul loc pe-o rază de câţiva kilometri prin care puteai trece de Cumpăna Apelor spre centrul Munţilor Stâncoşi. Frate-meu Crosby o numea „şira spinării“. Era îngustă şi îngheţată şi ajungea până la 4 000 de metri, deşi porţiunile abrupte alternau cu cele domoale, iar Martha Knox nu mai mersese niciodată aşa departe.

— OK, spuse ea, să mergem.

— Ascultă, mă gândeam să nu ne oprim acolo.

Ea continuă să mă privească drept în ochi, fără să-şi schimbe expresia feţei, ca un vânător experimentat care aşteaptă momentul prielnic. Apoi i-am spus:

— Luăm câte un cal de povară şi atâta hrană şi echipament cât poate duce fiecare. Eu îl iau pe Stetson, tu-l iei pe Jake, şi nu ne mai întoarcem.

— Eu îl iau pe Handy.

— Nu pe idiotul ăla pătat.

— Eu îl iau pe Handy, spuse ea din nou, făcându-mă să-mi amintesc cum îl convinsese pe taică-meu să-i vândă calul ăla nebun.

— Bine. Însă nu-i deloc potrivit pentru aşa ceva.

— Cu vânătorii cum rămâne?

— O să se descurce dacă nu se pierd cu firea.

— O să se piardă cu firea.

— O să se descurce.

— Vorbim despre nişte amărâţi de pelerini, Buck, spuse ea. Oamenii ăştia nu ies nici măcar în curtea din spatele casei lor.

— Dacă sunt băieţi deştepţi, mâine o să se întoarcă pe jos de-ndată ce-o să-şi dea seama c-am plecat. Poteca e marcată mai ceva ca o autostradă. O să se descurce. Cel mai devreme vor ajunge înapoi la fermă mâine-seară, târziu. Abia a doua zi o să trimită după noi cei de la ocolul silvic. Dacă o ţinem drept spre sud, putem avea un avans de aproape o sută cincizeci de kilometri.

— Sper că vorbeşti serios, spuse Martha Knox. Pentru că eu sunt gata să fac asta chiar acum.

— O să ne ia cam patru sau cinci zile până s-ajungem la lanţul muntos Uinta, iar dacă nu ne prind din urmă până atunci, nu ne mai prind.

— Ok, hai s-o facem.

— Apoi o ţinem spre sud. Şi vom fi nevoiţi să nu ne abatem din drum, din cauza iernii. Nu văd de ce n-am ajunge în Mexic în câteva luni.

— Hai s-o facem!

— Doamne! Parcă văd deja cum o să se întâmple totul. Să fiu al naibii! O să furăm vite şi oi şi-o să le vindem prin toate târgurile alea prăpădite de munte unde nu te întreabă nimeni nimic.

— Buck, spuse ea.

— Şi-o să călărim prin toate orăşelele alea de la poalele muntelui din Utah şi Wyoming şi-o să jefuim toate băncile. Călare pe cai.

— Buck, spuse ea din nou.

— Trebuie c-au trecut vreo sută de ani de când n-a mai jefuit cineva o bancă pe-acolo călare. Nu vor şti ce au de făcut cu noi. Ne vor urmări cu maşinile, iar noi – hop, vom sări peste balustradă şi vom dispărea în munţi cu bani cu tot. Fără urmă.

— Buck, spuse ea, iar eu tot n-am răspuns, dar de data asta am tăcut din gură.

— Buck, vorbeşti numai tâmpenii, ştiai?

— Eu zic că vom rezista cam vreo patru-cinci luni până o să ne împuşte într-un final.

— Vorbeşti numai tâmpenii. Nu te duci nicăieri.

— Nu mă crezi în stare de aşa ceva?

— Nici nu vreau să vorbesc despre asta.

— Nu mă crezi în stare?

— Vrei s-o ştergem cu nişte cai ca să vedem cât durează până ajungem să ne împuşte careva? Foarte bine, sunt cu totul de acord. Însă nu mă face să-mi pierd timpul încercând să-mi vinzi poveşti d-astea de rahat cu proscrişi.

— Hai, am zis eu. Hai, Martha Knox!

— Eşti pur şi simplu mărginit. Mărginit.

— Oricum n-ai şterge-o tu aşa, pur şi simplu.

Se uită la mine ca şi când urma să spună ceva urât şi nebunesc, dar se ridică şi turnă cafeaua peste focul care abia mai pâlpâia, stingându-l.

— Hai, Martha Knox! am spus eu.

Ea se aşează iar, însă n-o mai puteam vedea bine în întunericul nou creat, peste cenuşa umedă.

— Să nu mă mai faci să-mi pierd timpul cu d-astea, spuse ea.

— Hai, că doar n-o poţi şterge aşa, pur şi simplu.

— Ba să fiu a naibii dacă nu pot!

— Ai fi furat caii lui taică-meu fără să zici nimic?

— Handy e calul meu.

— Hai, Martha Knox, însă ea se ridică şi intră în cortul din spatele meu.

Apoi în cort se aprinse o lumină, aşa cum se întâmpla în fiecare dimineaţă înainte să răsară soarele, când se trezea să pregătească bagajul pentru vânătoare, iar în timp ce înşeuam calul priveam cum abia licăreşte o lumină în cort, fiindcă nu folosea decât o lanternă.

Am aşteptat, iar ea ieşi din cort cu lanterna. Avea în mână şi un căpăstru, pe care-l luase din cui de lângă maşinile de gătit unde agăţam toate căpestrele, ca să nu îngheţe zăbala de la rouă şi s-o băgăm aşa, îngheţată, în

gura calului în fiecare dimineaţă. Trecu pe lângă mine îndreptându-se către pajişte. Păşea repede, ca de obicei, şi, tot ca de obicei, ca un copilandru.

M-am dus după ea. M-am împiedicat de-o piatră şi am prins-o de braţ.

— N-ai să pleci nicăieri de una singură, i-am zis.

— Ba da. Mă duc în Mexic. În toiul nopţii. Doar eu şi căpăstrul ăsta.

Apoi spuse:

— Glumesc, Buck, deşi eu nu-i răspunsesem.

Am ţinut-o de mână şi ne-am plimbat. Pământul era pietros, ud pe alocuri şi cu porţiuni acoperite cu un strat subţire de zăpadă. Ne-am poticnit de pietre şi ne-am dezechilibrat, însă n-am căzut, ajutaţi şi de lanternă. Ne-am luat după sunetul tălăngilor până am ajuns la cai. Martha Knox aşează lanterna pe un butuc. Ne uitam la cai, iar ei se uitau la noi. Unii s-au îndepărtat, luând-o care încotro. Însă Stetson veni la mine. Am întins mâna, iar el o mirosi şi o atinse cu bărbia. Se îndepărtă şi se aplecă să mai pască, iar talanga de la gât răsună ca la o mişcare semnificativă, însă tălăngile răsună oricum la fiecare mişcare, aşa că nu era nimic.

Martha Knox se plimbă printre cai, spunându-le ca de obicei: „Hei, băiete, uşurel, uşurel, băiete.“ De parcă ei ar înţelege ce le zici, când de fapt nu contează decât vocea, iar cuvintele pot fi oricare.

Îl găsi pe Handy şi am privit-o cum îi pune căpăstrul. M-am uitat cum o lasă să-i pună zăbala, iar petele ce-i acopereau spatele erau urâte în întunericul aproape total, de-ai fi zis că sunt făcute din greşeală, la întâmplare. M-am îndreptat spre ea în timp ce-i vorbea lui Handy, strângând cureaua căpăstrului lângă ureche.

— Ştii, i-am zis eu, taică-meu a cumpărat calul ăsta de la stăpânul lui cu numai o sută de dolari, în aşa hal îl ura.

— Handy e cel mai bun. Uite ce picioare frumoase are.

— Taică-meu zice c-ar fi trebuit să-l cheme Handful.

— Ar fi trebuit să-l cheme Handsome[4], spuse ea, iar pe mine mă pufni râsul, însă râdeam prea tare, iar Handy smuci capul.

4. În original, joc de cuvinte intraductibil folosit pentru a scoate în evidenţă calităţile unui cal după numele său: Handy – „uşor de mânuit“, Handful – „pacoste, greu de stăpânit“ şi Handsome – „Frumosul“. (*N.t.*)

— Uşor, băiete, spuse ea. Uşor, bun băiat.

— Ştii de ce călăreau indienii cai appaloosa când mergeau la luptă? am întrebat eu.

— Da, ştiu.

— Ca să fie întărâtaţi când ajungeau acolo.

— Ştii de câte ori am auzit gluma în vara asta? spuse Martha Knox.

— Urăsc caii appaloosa. Îi urăsc pe toţi.

Stătea lângă Handy, mângâindu-l pe spate cu palma. Apucă frâiele şi se agăţă de coamă, urcându-se iute pe el, aşa cum o învăţasem în iunie. Calul se dădu înapoi câţiva paşi, însă ea trase de căpăstru, îi puse o mână pe gât şi-l opri.

— Vii sau nu? mă întrebă ea.

— N-ai tu bani să mă plăteşti să urc pe calul ăsta de doi bani!

— Urcă odată!

— Nu poate duce doi fără şa.

— Ba poate. Urcă-te!

— Uşor, băiete, am zis, şi m-am urcat pe el, în spatele Marthei Knox.

Făcu vreo doi paşi lateral până să mă aşez cum trebuie, însă de data asta ea îl lăsă în pace şi apoi îl lovi uşor cu picioarele, iar calul deja o pornise la trap înainte ca eu s-o cuprind după talie, căutând să mă ţin de coama calului. Îl lăsă să meargă la trap, după care încetini şi-o luă la pas. Îl lăsă să se ducă unde voia, iar el se învârti agale de două ori în jurul lanternei. Adulmecă o iapă, care se îndepărtă repede. Se duse lângă un copac şi rămase pironit sub el.

— Grozavă plimbare, am spus eu.

Ea îl lovi din nou cu picioarele, de data asta fără delicateţe, ci cu putere, iar el o rupse la fugă, şi după alte două-trei lovituri galopa în câmp deschis. Eram prea beţi pentru aşa ceva, şi era mult prea întuneric, iar pe pajişte erau tot felul de lucruri de care calul se putea împiedica, dar goneam ca nebunii. Zgomotul produs de copite şi de talanga de la gât era asurzitor, băgând spaima în ceilalţi cai care se împrăştiară în spatele nostru. I-am auzit pe câţiva cum se iau după noi, alergând cu tălăngile la gât.

Martha Knox ţinea frâiele, însă nu le folosea, aşa că pălăria îmi zburase de mult de pe cap, şi-a ei la fel, luate amândouă de vânt. Fie că Handy s-a

împiedicat de ceva, fie că a călcat strâmb, cum fac caii cărora le place să alerge, fie că ne aşezaserăm noi greşit, cert e că am căzut. Aveam încă mâinile pe după mijlocul ei când ne-am prăbuşit, aşa că e greu de zis cine a căzut primul sau a cui a fost vina. Pajiştea aceea era cel mai bun loc de păşunat pentru cai la drum lung, însă era aproape terminată după sezonul de vânătoare. În primăvara următoare avea să se schimbe, urma să crească iarbă nouă, udă de la revărsările de apă, dar în noaptea aceea nu era decât noroi întărit şi îngheţat, de care ne-am izbit cu putere. Am căzut amândoi la fel, pe şold şi pe umăr. Ştiam că nu mă lovisem prea rău şi bănuiam că nici ea, însă nici bine n-am apucat s-o întreb că a început să râdă.

— Ah, fir-ar să fie! spuse ea.

Mi-am scos braţul de sub ea şi m-am rostogolit de pe şold pe spate, iar ea s-a rostogolit la rândul ei. Eram departe de lanternă, însă luna era mare şi clară. Am întors capul spre Martha Knox, care stătea cu faţa apropiată de a mea. Nu mai avea pălărie şi-şi freca braţul, dar se uita drept în sus, spre un cer cum nu vedeam prea des din cauza copacilor sau a vremii rele, sau pur şi simplu din cauză că adormeam mai degrabă holbându-ne la foc.

Handy se întoarse, mai întâi talanga, apoi faţa lui imensă aplecată peste a noastră, respirând cald şi greoi. Ne-a mirosit ca pe nişte plante sau poate ca pe ceva ce-ar fi vrut să mănânce.

— Eşti un cal bun, Handy, spuse Martha Knox pe un ton normal, diferit de cel folosit de obicei pentru cai, şi părea că vorbeşte serios.

Nu credeam că vrea s-o sărut, deşi e drept că eu voiam să fac asta chiar atunci. Arăta grozav. Pe pământul mort şi îngheţat arăta la fel de impresionant şi de frumos ca iarba nou încolţită sau o tufă cu bobiţe roşii.

— Eşti un cal bun, îi spuse din nou lui Handy, şi după glas părea foarte sigură de ceea ce zice.

Calul o adulmecă din nou cu atenţie.

Mi-am ridicat privirea către cer. Mai văzusem eu stele ca acelea, însă de data asta păreau cumva aproape de noi şi misterioase. După un timp am observat cum una începe să cadă deasupra noastră, îndelung şi jos. Pe aici se întâmplă de multe ori aşa. Însă acea stea a lăsat încet în urmă un arc subţire, ca o ţigară încă arzând aruncată peste capetele noastre. Martha

Knox nu băgă de seamă, poate doar în timp ce se ridica, întinzând mâna ca să apuce frâiele, însă nu pomeni nimic despre asta.

De vorbă cu elanii

Benny locuia deja de mai bine de-un an împreună cu Ed şi Jean. Mama lui, sora lui Jean, era încă în comă într-un spital din Cheyenne, după ce intrase cu maşina într-un plug de zăpadă în timp ce se întorcea într-o seară acasă de la un curs de artă. Jean se oferise să-l ia la ea pe nepotul ei de opt ani de îndată ce aflase despre accident, şi întreaga familie fu de acord că un astfel de aranjament era în interesul lui Benny. Când o întreba lumea ce e cu tatăl lui Benny, ea răspundea simplu: „Momentan nu este disponibil“, de parcă era vorba de un om de afaceri care nu putea veni la telefon.

Ed şi Jean aveau şi ei o fată, căsătorită, care locuia în Ohio. Când se mutaseră de la oraş în cabana de la munte nu se aşteptau ca într-o zi să trebuiască s-o împartă cu un copil. Însă acum Benny locuia acolo, iar în fiecare dimineaţă Jean îl ducea cu maşina opt kilometri pe un drum de ţară, de unde putea să ia şi el autobuzul şcolii. În fiecare după-amiază venea să-l ia din acelaşi loc. Iarna era mult mai greu, din cauza ninsorilor abundente, însă până la urmă se descurcau ei cumva.

Ed lucra în cadrul secţiei regionale de pescuit şi vânătoare şi avea o camionetă verde mare cu emblema statului imprimată pe portiere. Era semipensionat, iar în ultimele luni cam făcuse burtă, rotundă şi tare ca burta unei tinere însărcinate. Când stătea pe-acasă, tăia şi apoi stivuia lemnele pentru foc sau trebăluia prin cabană. O izolau mereu termic, ca să fie mai rezistentă la vreme de iarnă, descoperind şi reparând mereu câte o crăpătură. În iulie şi august Jean făcea conserve din legumele din grădină şi le aranja la congelator. Când se ducea să se plimbe, mai aduna câte un vreasc-două căzute pe potecă, aducându-le acasă şi punându-le deoparte ca să facă focul cu ele. Cabana nu era decât o locuinţă modestă, cu o verandă mică în spate care dădea spre pădure. Jean transformase camera de zi în dormitorul lui Benny, iar el dormea pe canapea, acoperit cu o plapumă de puf.

Era sfârşit de octombrie, iar în weekendul acela Ed plecase să ţină un discurs despre braconaj la o întrunire în Jackson. Jean se ducea să-l ia pe Benny din staţia de autobuz când văzu cum se apropie cu viteză un break, ducând după el o rulotă mare. Trase brusc de volan, evitând la mustaţă coliziunea, şi tresări când portiera din dreapta se frecă de tufărişul de pe margine. După ce scăpă cu bine, privi în oglinda retrovizoare, încercând să distingă coada remorcii care se îndepărta prin norul de praf ridicat în aer.

Nu-şi mai amintea când văzuse ultima oară o maşină trecând pe drumul ăla. Casa ei şi-a lui Ed era singura pe-o rază de câţiva kilometri, iar traficul consta în rarele camioane cu vânători sau în câte-un cuplu de tineri ce căutau un loc de parcare mai ferit. Nu prea vedeai prin zonă o maşină cu rulotă. Se gândi că poate e vorba de-o familie venită în vacanţă, rătăcită în drum spre parcul Yellowstone, bieţii copii stând îngrijoraţi în spate, iar tatăl lor la volan, refuzând să oprească pentru a cere indicaţii. La viteza aia, putea să-i omoare pe toţi.

În acea zi autobuzul lui Benny sosise mai devreme, iar când Jean ajunse la autostradă el o aştepta deja, ţinând strâns la piept cutia cu pacheţelul în care ea îi pregătise prânzul. Era un pic mai înalt decât cutia poştală de lângă el.

— M-am răzgândit, spuse el după ce se urcă în maşină. Vreau să fiu karatist.

— Dar ţi-am pregătit deja costumul, Benny.

— Nu-i un costum adevărat. E doar uniforma mea din Liga Mică[5], atâta tot.

5. Little League – ligă de baseball creată în 1939, cu echipe ale căror jucători au între 8 şi 12 ani. (*N.red.*)

— Ben, tu ai vrut s-o porţi. Asta mi-ai zis că vrei să fii de Halloween.

— Vreau să fiu karatist, spuse el din nou.

Nu se smiorcăia, ci vorbea tare şi răspicat, ca de obicei, de parcă toţi pe care-i cunoştea erau tari de ureche sau tocmai se apucaseră să înveţe limba engleză.

— Ei bine, îmi pare rău, dar nu se poate, spuse Jean. Acum e prea târziu să-ţi facem alt costum.

Benny întoarse capul spre geam şi-şi încrucişă braţele.

— Voiam să fiu şi eu karatist, spuse el după câteva minute.

— Fii mai înţelegător, Ben. Nu te mai încăpăţâna.

Ben nu răspunse, ci oftă resemnat, ca un om mare. Jean conducea tăcută, mai încet ca de obicei, amintindu-şi la fiecare curbă de incidentul cu breakul. Când ajunseră la jumătatea drumului, îl întrebă:

— Ai avut azi desen, Benny?

Băiatul clătină din cap.

— Nu? Aţi avut atunci oră de sport?

— Nu, spuse Benny. Am avut muzică.

— Muzică? Ai învăţat vreun cântec nou?

Dădu din umeri.

— Nu vrei să-mi cânţi ce-ai învăţat azi?

Benny nu răspunse, iar Jean repetă:

— Nu vrei să-mi cânţi ce-ai învăţat azi? Mi-ar plăcea să aud ce cântece noi mai ştii.

După alte câteva momente de tăcere, Benny scoase din gură o bucăţică albastră-cenuşie de gumă de mestecat pe care-o lipi de mânerul cutiei. Apoi, privind în parbriz fără să clipească, recită cu voce joasă:

— Era un fermier, avea un câine, iar Bingo era numele lui, da. B-I-N-G-O, silabisi el, pronunţând fiecare literă cu atenţie. B-I-N-G-O. B-I-N-G-O. Iar Bingo era numele lui, da.

Dezlipi guma de pe mâner şi-o băgă înapoi în gură.

În acea seară, după cină, Jean îl ajută pe Benny să-şi pună uniforma din Liga Mică, iar apoi tăie câteva bucăţi lungi de bandă reflectorizantă pe care le lipi peste numerele de pe spatele jachetei.

— Chiar e nevoie să faci asta? întrebă el.

— Vreau să te vadă maşinile la fel de bine cum le vezi şi tu, spuse ea.

El acceptă totul fără să mai protesteze. Tocmai câştigase mai devreme disputa legată de purtatul căciulii şi mănuşilor, aşa că o lăsă pe ea să câştige de data asta. Jean găsi vechiul ei aparat Polaroid în sertarul de la birou şi-l aduse în camera de zi.

— O să facem o poză să i-o arătăm unchiului Ed când se întoarce acasă, spuse ea. Arăţi atât de drăguţ! Sigur o să vrea şi el să vadă.

Îl găsi cu dreptunghiul mic al obiectivului şi se dădu înapoi câţiva paşi până când îl încadră în totalitate.

— Zâmbeşte! spuse ea. Gata!

Benny nu clipi, nici măcar la flash, ci rămase neclintit şi zâmbi în ultimul moment, făcându-i parcă o favoare. Priviră amândoi cum poza întunecată şi umedă iese încet-încet din aparat.

— Ţine-o cu grijă de margini, îl instrui Jean, dându-i poza lui Benny, şi vezi ce-a ieşit.

Se auzi o bătaie la uşă. Jean se ridică repede, luată prin surprindere. Îi aruncă o privire lui Benny, care ţinea poza în curs de developare între degetul arătător şi degetul mare, iar el o privi la rândul lui cu un amestec de curiozitate şi nerăbdare.

— Stai aici, îi spuse ea, şi se duse la fereastra din spatele cabanei.

Se făcuse deja întuneric, aşa că trebui să-şi lipească faţa de geamul rece ca să poată distinge siluetele neclare de pe verandă. Se mai auzi un ciocănit, şi o voce subţire răsună înfundat din spatele uşii groase de stejar:

— Ne daţi ori nu ne daţi?

Jean deschise uşa şi văzu doi adulţi cu un copil mic, îmbrăcaţi toţi cu costume de iarnă maro, purtând fiecare crenguţe lungi lipite de căciulă cu bandă adezivă. Femeia făcu un pas înainte şi întinse mâna.

— Suntem familia Donaldson, spuse ea. Suntem vecinii dumneavoastră.

— Suntem elani, adăugă fetiţa, ducându-şi mâinile la cele două crenguţe de pe căciulă. Astea sunt coarnele noastre.

— Sunt corniţe, draga mea, o corectă mama ei. Bizonii şi caprele au coarne mari. Elanii au corniţe.

Jean se uită de la fetiţă la mama ei şi apoi la bărbatul de lângă ele, care îşi scotea calm mănuşile.

— Vă intră frigul în casă cu uşa deschisă, spuse el cu o voce nu atât gravă, cât înceată şi sacadată. Poate-ar fi bine să ne lăsaţi să intrăm.

— Ah, da, spuse Jean, şi se dădu la o parte ca să-i lase să treacă.

Închise apoi uşa în urma ei şi se rezemă cu spatele de ea, atingând-o cu palmele.

— Ia te uită, ce-avem noi aici? întrebă femeia, aşezându-se în genunchi lângă Benny şi ridicând fotografia pe care el o scăpase din mână. E o poză

cu tine?

— Iertaţi-mă, o întrerupse Jean. Îmi pare nespus de rău, însă nu ştiu cine sunteţi.

Membrii familiei se întoarseră în acelaşi timp spre ea, privind-o.

— Suntem familia Donaldson, spuse femeia, încruntându-se uşor, încurcată parcă de afirmaţia lui Jean. Suntem vecinii dumneavoastră.

— Noi nu avem nici un vecin, spuse Jean. Nu stă nimeni prin părţile astea, aşa de departe.

— Abia azi ne-am mutat.

Bărbatul vorbi din nou cu vocea aceea joasă şi ciudată. Fetiţa stătea lângă el, ţinându-se de piciorul lui, iar el îşi puse palma pe creştetul capului ei, între corniţe.

— Unde v-aţi mutat? întrebă Jean.

— Am cumpărat o bucată de pământ la vreun kilometru distanţă de-aici.

Se simţea din tonul vocii lui că i se părea nepoliticos din partea ei să-i mai descoasă în privinţa asta.

— Stăm în rulota noastră.

— În rulotă? repetă Jean. V-am văzut astăzi, aşa-i? Pe drum.

— Da, spuse bărbatul.

— Conduceaţi cam repede, nu credeţi?

— Da, spuse el.

— Ne grăbeam să ajungem înainte de căderea întunericului, adăugă soţia.

— Trebuie neapărat să aveţi grijă pe drumurile astea, spuse Jean. E foarte periculos să conduceţi aşa.

Nu primi nici un răspuns. Cei trei se uitau la Jean cu nişte feţe lipsite de expresie, politicoase, aşteptând parcă să spună ea altceva, poate ceva mai potrivit.

— Nu ştiam că există pământ de vânzare la capătul drumului, spuse Jean, întâmpinată de aceleaşi expresii goale.

Chiar şi Benny o privea cu oarecare surprindere.

— Nu ne aşteptam să avem vecini, continuă Jean. Nu prin părţile astea, aşa de departe.

Din nou, tăcere. Nu se citea nici o urmă vădită de răceală în privirea lor colectivă, însă pentru ea era străină, şi i se păru neliniştitoare.

Fetiţa, care n-avea nici patru ani, se întoarse către Benny şi-l întrebă:

— Dar tu ce eşti?

Acesta ridică repede privirea către Jean, căutând un răspuns, şi apoi se uită la fată. Mama ei zâmbi.

— Cred că vrea să ştie în ce te-ai deghizat, dragule.

— Sunt jucător de baseball, spuse Benny.

— Noi suntem elani, îi spuse fetiţa. Astea sunt corniţele noastre.

Pronunţă *colniţele*.

Femeia îi zâmbi lui Jean. Avea dinţii mari şi egali, apropiaţi de gingie, ca dinţii eschimoaselor bătrâne care mestecă piele toată viaţa.

— Pe mine mă cheamă Audrey, spuse ea. El e soţul meu, Lance, însă ar prefera să-i spuneţi L.D. Nu-i prea place numele lui adevărat. E de părere că sună ca o intervenţie medicală. Ea e fiica noastră, Sophia. Am vârât costumele astea la repezeală în bagaj, în ultimul moment, însă ea nu mai poate de bucurie. A ţinut morţiş să trecem în vizită când v-a văzut cabana azi după-amiază.

— Noi tocmai plecam, spuse Jean. Îl duc pe Benny la petrecerea de Halloween de la şcoală.

— Sună grozav, surâse Audrey. Îi lasă şi pe cei mici să vină?

— Nu, se grăbi Jean să răspundă, deşi n-avea nici cea mai vagă idee care erau regulile.

— Atunci o să fie singura noastră oprire în seara asta, spuse Audrey. Deşi cred c-o să ieşim mai târziu la o plimbare, ca să vorbim cu elanii.

— Îi auziţi? întrebă L.D.

— Pardon? se încruntă Jean.

— Am întrebat dacă-i auziţi pe elani.

— Îi auzim tot timpul. Nu cred că înţeleg prea bine despre ce vorbiţi.

L.D. şi Audrey schimbară o privire triumfătoare.

— L.D. e muzician, explică Audrey. Vara trecută am venit aici cu maşina în vacanţă la Wyoming, iar el a rămas fascinat de strigătul de trompetă al elanilor. E un zgomot minunat, pe cuvânt.

Jean îl ştia bine. Aproape în fiecare seară la vreme de toamnă elanii trâmbiţau dintr-un capăt al pădurii în celălalt. Greu de spus cât de mult se apropiau de cabană, însă sunetul era puternic şi irezistibil, un strigăt ascuţit,

lung, aproape primitiv, urmat de o serie de grohăieli joase. Îi era cunoscut încă din copilărie. Văzuse cai care se opreau în mijlocul potecii când auzeau acel sunet şi rămâneau pe loc împietriţi, cu capetele ridicate în aer, răsuflând greoi pe nări, cu urechile încordate, gata s-o ia la goană.

— L.D. a făcut câteva înregistrări. I s-a părut o sursă bună de inspiraţie pentru muzica lui, continuă Audrey. Aţi trăit vreodată la oraş?

— Nu, spuse Jean.

— Aha.

Audrey îşi dădu ochii peste cap.

— Atunci vă spun eu, există o limită, o limită absolută a lucrurilor pe care le poţi îndura într-un astfel de loc. Chiar acum câteva luni, mă pregăteam să ies din casă cu nişte drumuri, când mi-am dat seama că-mi scosesem toate cărţile de credit din portofel, aşa că, în caz că mă jefuia cineva, nu mai trebuia să-mi dau osteneala s-o înlocuiesc pe fiecare în parte. O făcusem fără să mă gândesc, de parcă era absolut normal să trăieşti aşa. Aşa că în seara aceea i-am spus lui L.D.: plecăm, trebuie să plecăm din oraşul ăsta nebun. Desigur, el a fost foarte bucuros să se conformeze.

Jean se uită la Benny, care în tot acest timp stătuse liniştit, ascultând. Pentru o clipă uitase că era acolo, aşa că simţi cum o apasă din nou acelaşi sentiment de vinovăţie ca în serile în care, în timpul cinei, se uita în jur şi era surprinsă să-l vadă pe Benny mâncând împreună cu ei, stând între ea şi Ed.

— Aha.

Jean îşi ridică ochelarii mai sus pe nas.

— Noi trebuie s-o luăm din loc.

— Uite, spuse L.D., scoţând din buzunar un disc negru turtit.

Îl băgă în gură, şi sunetul plin al unui elan umplu micuţa cameră izolată termic din cabana lui Jean. Aceasta îl văzu pe Benny cum tresare la auzul acelui sunet neaşteptat. L.D. scoase discul din gură şi zâmbi.

— O, dragule, tresări şi Audrey. Se aude atât de tare înăuntru. N-ar trebui să trâmbiţezi aşa în casele oamenilor. Nu-ţi fie frică, îi spuse lui Benny. E doar felul în care vorbeşte cu elanii.

Jean mai auzise unul odată. Un prieten de-al lui Ed care era ghid de vânătoare îl folosea ca să cheme elanii masculi. Îi arătase într-o bună zi lui

Jean, însă pe ea o pufnise râsul din cauză că suna atât de artificial. Mai bine stai într-un luminiş şi strigi „Vin’ aici, elănel!“, spunea ea. L.D. avea acelaşi dispozitiv, doar că sunetul său era plin şi alarmant de real.

Benny rânji.

— Ai auzit?

Jean dădu din cap.

— Sper că ştii că nu poţi vâna elani decât în timpul sezonului şi cu permis, îi spuse ea lui L.D.

— Nu vrem să-i vânăm, spuse Audrey. Nu vrem decât să vorbim cu ei.

— Crezi că sună ca-n realitate? întrebă L.D. M-am antrenat.

— Cum ai făcut asta? întrebă Benny.

L.D. îi întinse discul.

— Se numeşte diafragmă, explică L.D., în timp ce Benny întorcea obiectul pe-o parte şi pe alta, ţinându-l în dreptul luminii. E făcută din cauciuc. O pui în cerul gurii şi sufli tare. Nu e uşor, şi trebuie să ai grijă să n-o înghiţi. Există mărimi diferite pentru sunete diferite. Ãsta e un mascul, scoate un sunet de împerechere.

— Pot să încerc şi eu?

— Nu, spuse Jean. Nu-l pune în gură. Nu-ţi aparţine.

Benny i-l dădu înapoi lui L.D. cu părere de rău.

— Roagă-l pe tatăl tău să-ţi cumpere unul, îi spuse acesta.

Jean se înfioră auzind aceste cuvinte, însă Benny nu făcu decât să încuviinţeze, gândindu-se la sugestia primită.

— Ok, spuse el, sigur.

Jean îşi luă haina din cuierul de lângă uşă şi se îmbrăcă.

— Haide, Ben, spuse ea. E timpul să mergem.

L.D. o ridică pe Sophia, care până atunci stătuse pe cizmele lui. Una din corniţe i se dezlipise de pe căciulă şi-i atârna ca o cosiţă la spate.

— Nu-i aşa că-i o scumpă? întrebă Audrey.

Jean deschise uşa şi-o ţinu cât timp membrii familiei Donaldson se înşirară unul după altul pe verandă. Benny îi urmă, mic şi fără corniţe. Jean stinse luminile şi ieşi, trăgând uşa după ea. Scoase o cheie din fundul buzunarului şi, pentru prima dată de când se mutase în cabană, încuie.

Era o noapte senină, cu lună aproape plină. Încă nu ninsese, sau cel puţin zăpada nu se păstrase, însă Jean putea simţi după mirosul ciudat din aerul rece că până a doua zi avea să ningă. Îşi aminti cum citise despre urşi că aşteaptă până la primul viscol ca să hiberneze, pentru ca urmele ce duc la bârlog să se acopere imediat. Anul era pe sfârşite, se gândi ea, şi probabil că urşii se plictisiseră să tot aştepte să ningă ca lumea.

Familia Donaldson stătea pe verandă, privind peste curtea mică din spatele casei lui Jean spre marginea pădurii.

— Vara trecută am reuşit să fac un elan să-mi răspundă, spuse L.D. A fost o experienţă nebunească să comunic aşa, pur şi simplu.

Îşi aşeză diafragma în gură şi suflă din nou, mai tare ca în cabană, scoţând un sunet mult mai puternic. Jean se gândi că nici o fiinţă omenească n-avea voie să scoată un astfel de sunet acolo, pe cât de real, pe-atât de neliniştitor.

Apoi se aşternu tăcerea, şi rămaseră cu toţii holbându-se pe deasupra curţii, aşteptând parcă să le răspundă copacii înşişi. Jean îşi uitase mănuşile. Mâinile îi erau reci şi aştepta cu nerăbdare să se suie în maşină, la căldură. Atinse umărul lui Benny.

— Hai să mergem, dragule, spuse ea, însă el îşi puse mâna peste a ei cu un gest surprinzător de matur şi şopti:

— Aşteaptă. Ascultă.

Nu auzea nimic. L.D. o aşezase jos pe Sophia, iar acum întreaga familie stătea pe marginea verandei, cu corniţele abia desluşindu-se în noapte. Mai bine să nu-şi facă nişte costume prea autentice, se gândi Jean, altfel o să-i împuşte careva. Îşi îndesă pumnii mai adânc în buzunarele de la haină şi tremură.

După câteva momente, L.D. repetă chemarea, un ţipăt ascuţit şi prelung, urmat de câteva grohăieli. Cu toţii ascultară în tăcerea care urmă, aplecându-se uşor înainte, cu capetele ridicate, temându-se ca nu cumva răspunsul să fie prea slab şi să-l rateze, deşi nu era nevoie să asculţi cu aşa mare atenţie. Dacă avea să le răspundă vreun elan, nu trebuiau să se străduiască atât pentru a-l auzi.

L.D. lansă din nou chemarea, şi apoi încă o dată, iar după ce ultimul grohăit se stinse în tăcere Jean îl auzi. Fu prima care-l auzi. Până să-şi dea

seama şi ceilalţi, rămaşi încordaţi, ea se gândise deja că trebuie să fie vreun urs undeva, la marginea pădurii. Apoi ghici ce fusese, chiar înainte ca elanul să iasă din pădure. Pământul se întărise de la frig, iar copitele sale răsunară rapid în timp ce se roti în cerc. Se opri pe pământul negru îngheţat din grădina lui Jean.

— Doamne Dumnezeule, spuse ea cu răsuflarea tăiată, şi numără repede ramificaţiile care se înălţau formând o coroană întunecată, contopindu-se cu crengile şi formele copacilor din spatele său.

Se apropiase de ei brusc şi fără nici un avertisment, făcându-se văzut întru totul pentru a ataca sau a fi atacat. În mod cert, elanul acesta nu voia să vorbească cu familia Donaldson. Voia să ştie cine se află pe teritoriul lui, căutând un partener. Iar acum stătea, expus, uitându-se ţintă la ei. Însă cabana era neagră şi umbrită de acoperişul verandei, iar elanul n-avea cum să desluşească vreo siluetă. Nu exista nici o adiere de vânt care să le poarte mirosul, aşa că acum se holba orbeşte exact la locul de unde venise chemarea.

Jean se uită cum Sophia întinde mâna uşor, agăţându-se de piciorul tatălui ei. În rest, nici o mişcare. După câteva clipe, elanul făcu vreo doi paşi la stânga. Se opri, aşteptă, se întoarse de unde plecase şi făcu alţi câţiva paşi la dreapta. Se întoarse de-o parte şi de alta în tot acest timp, rămânând mereu la vedere, cu privirea aţintită spre verandă. Nu-şi înălţă capul, aşa cum fac caii, şi nici nu luă o poziţie mai agresivă, încercând să-i intimideze. Se plimbă din nou la stânga şi la dreapta, încet şi ostentativ.

Jean văzu cum L.D. duce din nou diafragma la gură. Se aplecă şi-şi puse mâna pe braţul lui. Acesta se întoarse s-o privească, iar ea îi spuse din buze *nu*.

El se încruntă şi se întoarse la loc. Îl văzu cum trage aer în piept şi îşi încleştă mâna pe braţul lui.

— Să nu îndrăzneşti, spuse ea, atât de încet, încât nimeni n-ar fi auzit-o nici de la doi metri.

L.D. scoase diafragma din gură. Jean îşi slăbi strânsoarea. Din pădure mai apărură două femele, una ajunsă la maturitate, iar cealaltă, un pui. Se uitară mai întâi la mascul, apoi la cabană, şi străbătură cu paşi mici şi siguri curtea din spate până ajunseră în dreptul grădinii. Cei trei elani stăteau

acum într-o tăcere desăvârşită, cum Jean nu mai pomenise în viaţa ei. Sub privirile lor oarbe, se simţea de parcă lua parte la o şedinţă de spiritism organizată în glumă, dar care reuşise din greşeală să readucă printre ei o fantomă adevărată.

În cele din urmă elanii începură să se retragă. Cei mai în vârstă păreau decişi, însă cel mic privi de două ori în urmă spre cabană, două priviri lungi pe care Jean nu ştiu cum să le interpreteze. Elanii intrară în pădure şi se făcură nevăzuţi. Nimeni de pe verandă nu se mişcă până când Sophia spuse încet:

— Tati.

Audrey se întoarse şi-i zâmbi lui Jean, scuturând uşor din cap.

— V-aţi mai simţit vreodată în viaţă atât de privilegiată?

Jean nu răspunse, ci-l luă pe Benny de mână şi-l împinse repede spre maşină. Nu se mai uită la familia Donaldson, care stătea în pragul casei ei, nici măcar în timp ce aştepta să se încălzească un pic motorul.

— Ai văzut? întrebă Benny cu o voce sugrumată de emoţie, însă Jean nu-i răspunse nici lui.

Conduse iresponsabil, folosind doar faza scurtă, trecând pe contrasens, nepăsându-i dacă venea vreo maşină din sensul opus sau dacă se mai ivea vreun alt obstacol. Conducea mai repede ca niciodată, dând frâu liber unei furii pe care n-o putu potoli decât după şase kilometri periculoşi. Abia când îşi dădu seama că fusese manipulată şi că luase parte deliberat la această manipulare începu să încetinească. N-aveau dreptul, îşi tot spunea, n-aveau nici un drept să facă aşa ceva doar pentru că erau în stare s-o facă. Îşi aminti brusc că Benny era încă acolo, pe scaunul de alături, şi că răspundea de el în totalitate, şi atunci reveni la o viteză normală.

Pentru o clipă îşi dori ca soţul ei să fi fost atunci lângă ea, dar alungă imediat acel gând, socotind că deja erau prea mulţi oameni prin preajmă.

Alice la est

Drumul de douăzeci de minute de la casa lui Roy până în centrul Veronei străbătea câmpuri de floarea-soarelui care se întindeau de-o parte şi de alta, discordante şi monotone ca accentul din Vestul Mijlociu. Era o autostradă bună, bine pavată, neîntreruptă decât de linia orizontului şi de şina de cale ferată a companiei Northern Pacific Railroad. Când era mică Emma, fiica lui Roy, acesta o învăţase cum să meargă cu bicicleta pe linia galbenă care-i despărţea pe cei ce călătoreau spre est de cei ce se îndreptau spre vest. Drumul era destul de sigur. Pe-atunci era mai puţin trafic şi puteai zări de la o poştă puţinele maşini care veneau din sensul opus. Aveai mereu timp berechet să iei o decizie, să treci de pe-o bandă pe alta sau să te asiguri.

Cam la vreo şaisprezece kilometri de oraş puteai zări silozul de cereale înălţându-se falnic şi arogant, aşa cum era de aşteptat de la singura clădire mai mare de două etaje din regiune. Roy tocmai trecuse de el când observă în faţă un obiect străin care deveni, pe măsură ce se apropia, o camionetă, o camionetă albă, trasă pe margine, cu luminile de avarie aprinse. Încetini, citi numărul de înmatriculare de Montana, apoi opri în spatele camionetei cu atâta siguranţă, încât ai fi zis că parcase în acelaşi loc toată viaţa lui.

Roy se dădu jos din maşină şi făcu vreo doi paşi până îi zări în şanţ. Se opri şi atinse uşor capota cu mâna, simţind motorul cald care încă se mai învârtea dedesubt. Erau doi adolescenţi. Fata stătea în picioare. Băiatul îngenunchease la picioarele ei, tăind cu briceagul un crac de la blugii ei deasupra genunchiului. Roy fu mai întâi alarmat, apoi ruşinat de aerul intim pe care-l degaja întreaga scenă: fata stând cu picioarele uşor depărtate, cu mâinile în şold, băiatul în genunchi, sclipirea neaşteptată a lamei, dezgolirea treptată a unei porţiuni de piele din ce în ce mai mari în timp ce o pereche de blugi era scurtată.

După câteva momente, fata se întoarse şi se uită la Roy oarecum intrigată. Părul ei scurt şi închis la culoare era lipit de cap şi umed, de parcă

şi-ar fi scos chiar atunci şapca de baseball. Purta un tricou alb bărbătesc în V, cu o pereche de ochelari de soare agăţaţi de decolteu.

— Bună, spuse ea.

— Am văzut că aţi tras pe dreapta, zise Roy. Mă gândeam că poate aveţi nevoie de-o mână de ajutor.

Ea arătă spre camionetă cu un gest.

— Mda, pur şi simplu ne-a lăsat baltă dintr-odată.

— Pompa de alimentare, adăugă băiatul. E stricată.

— Nu vreţi să arunc eu o privire?

Fata dădu din umeri.

— Doar o clipă, spuse ea.

Roy aşteptă cât timp băiatul tăie ultima bucată groasă de material, iar fata scoase piciorul din crac, cu capătul de jos îndoit şi cel de sus franjurat. Cu un picior gol şi cu celălalt în blugi, se îndreptă spre camionetă, deschise uşa şi ridică repede capota. Roy ocoli camioneta oprindu-se în faţă, observând fluturii şi greierii striviţi de grilajul radiatorului. Se uită împreună cu fata la cutia plină de praf a motorului, iar ea îşi strecură mâna subţire prin reţeaua de tuburi şi furtunuri, arătând spre unul dintre ele:

— Pete zice că asta e ruptă. Pompa de alimentare.

— Dacă-i aşa, atunci aveţi nevoie de una nouă, spuse Roy.

— Asta zicea şi Pete.

— Ce e ăsta, un trei-cincizeci?

— E un Chevy, răspunse ea.

— Mă refer la motor. De cât e?

— Trei-cincizeci, strigă băiatul din spatele camionetei.

— Bănuiam eu c-o să avem tot felul de probleme, spuse fata. Dar, ce dracu’, am zis că măcar o să trecem de Dakota de Nord.

— Sunteţi din Montana?

— Da, de dincolo de graniţă. Eşti de-aici?

— Da, răspunse Roy. Locuiesc chiar la intrarea în Verona.

Se gândi apoi cât de ciudat trebuie să fi sunat acele cuvinte, rostite de alţii care locuiesc chiar la intrarea în Chicago sau la zece minute de Manhattan. De parcă ar însemna ceva. Nu era cine ştie ce în Verona, iar în

afara oraşului nu era chiar nimic, cu excepţia câmpurilor de floarea-soarelui şi-a casei lui.

— Nici două zile n-am mers şi uite că…

Lăsă propoziţia neterminată şi îi zâmbi lui Roy.

— Pe mine mă cheamă Alice, spuse ea.

Când rosti *s*-ul, vârful limbii îşi făcu apariţia pentru o clipă între dinţi, apoi dispăru.

— Pe mine mă cheamă Roy. Ştiu pe cineva în Verona care s-ar putea să aibă piesa care vă trebuie. Vă pot duce eu cu maşina. Dacă vreţi.

— Să-l întreb pe Pete. Fratele meu.

Se îndreptă din nou spre şanţ, în timp ce Roy rămase în faţa camionetei, uitându-se după ea. Nu credea că sunt rude. Felul în care spusese „fratele meu“ după ce rostise numele lui Pete. Felul în care insistase, felul în care ezitase.

Pete stătea întins pe spate în iarba uscată şi se ridică în capul oaselor când o văzu pe Alice apropiindu-se. Îşi şterse fruntea cu interiorul braţului, plângându-se că e cald.

— Termină-mi de scurtat pantalonii şi-o să ne ducă în oraş, îi spuse Alice. Mi-a zis că ştie acolo pe cineva care are piesa potrivită.

Pete scoase din buzunar briceagul, îl deschise şi începu să taie celălalt crac al blugilor lui Alice. Roy se uită la ea cum stă nemişcată şi liniştită, cu privirea înainte. Văzu că Pete, concentrat şi cu capul în jos, n-o atingea deloc, nici măcar cu dosul palmei. Doar franjurile pantalonilor îi mângâiau coapsele, iar Roy îşi dădu seama că se holbează. Privi în jos la propriii săi pantaloni, studiind manşetele simetrice ce-i veneau peste şireturile pantofilor lui groşi.

Când Pete termină, Alice ieşi din al doilea crac de bumbac ca şi din primul, îi ridică pe amândoi de pe jos şi-i puse pe braţ, ca prosoapele aşezate pe un suport pentru invitaţi.

— Eşti gata, Roy? îl întrebă ea, rostindu-i prenumele cu dezinvoltură.

— Sigur, dădu el din cap.

Pete se ridică anchilozat şi-şi şterse genunchii de noroi.

— Să mergem, spuse el.

Când cei trei intrară în bar, Carl era în spatele tejghelei, bându-şi cafeaua. Roy îl întrebă dacă nu cumva Artie trecuse pe-acolo, aproape sperând ca acesta să spună nu. În bar era răcoare şi întuneric, iar Roy n-avea chef să alerge după oameni pe căldura din după-masa aceea.

— Băieţii lui tocmai au dat o raită pe-aici, să bea nişte răcoritoare, spuse Carl. Ziceau de el că e în spatele casei, îşi spală ţestoasele[6]. Ai nevoie de ceva?

6. În original, *snapping turtles*, o specie de broaşte ţestoase de apă dulce, mari şi agresive. (*N.t.*)

Carl se uită la Pete şi Alice.

— Dânşii au rămas în pană la vreo şaisprezece kilometri de aici. Ziceam că poate are Artie o pompă de alimentare care să li se potrivească.

— Păi, nu ştiu, poate are, spuse Carl. Dacă e s-o aibă cineva, atunci el e acela.

Aruncă din nou o privire către Pete şi Alice.

— Aţi avut noroc că aţi rămas în pană tocmai aici. În alte locuri nu se găseşte atât de uşor cineva să vă ajute.

— Păi, atunci, hai să bem o bere, spuse Pete. Alice? O bere?

Ea clătină din cap.

— Atunci una doar. Orice ai la pahar.

Carl ridică o sprânceană, iar Roy ştiu că se întreabă dacă nu cumva băiatul e minor. Roy nu putea ghici câţi ani are Pete şi nici nu-i prea păsa, gândindu-se mai degrabă cât timp se scursese de când Carl mai avusese un client care să nu fie din partea locului.

— Mă întorc repede, spuse Roy, şi se îndreptă spre casa lui Artie.

În tot oraşul era un singur trotuar, pe care Roy îl străbătuse până la jumătate când Alice îl ajunse din urmă.

— Stai, spuse ea. Te superi dacă vin şi eu?

Roy clătină din cap.

— Artie ăsta are un magazin sau ceva asemănător? întrebă ea. Un garaj?

— Nu. Doar o curte plină cu motoare.

— Şi dacă nu are? Pompă de alimentare.

— Atunci va trebui să mergem cu maşina la La Moure.

— E aşa departe?

— La vreo jumătate de oră. Cel mult patruzeci şi cinci de minute.

Roy îşi dădu seama că mărise ritmul ca să poată ţine pasul cu Alice, deşi afară era mult prea cald chiar şi pentru o plimbare.

— Tipul ăla n-ar trebui să-i dea bere lui Pete.

— Cine, Carl? De ce nu?

— Pete are doar şaptesprezece ani.

— Păi, e barul lui.

— Nu contează, n-ar trebui să-i vândă bere lui Pete. Ultimul lucru de care am nevoie e să-l văd pe Pete bând bere la patru după-amiaza.

Mergeau amândoi, iar Alice se uită în jurul ei, deşi nu prea erau multe de văzut. Singurele magazine care nu aveau uşile şi ferestrele bătute în cuie erau barul lui Carl şi oficiul poştal. Nu mai exista bancă în Verona. N-aveau nici măcar un magazin alimentar.

Când ajunseră la casa lui Artie, Roy zări uşa de la intrare sub verandă, înconjurată de o grămadă de butuci vechi de volan. În acel moment îşi dori ca Alice să fi rămas cu Pete la barul lui Carl. Nu voia ca ea să creadă că toate casele din Verona arătau în halul ăla. Unul dintre băieţii lui Artie ieşi în fugă din casă şi se opri când îi văzu pe Roy şi Alice stând în curte.

— Bună ziua, domnule Menning, spuse el.

Roy zâmbi, dar nu reuşi să-şi amintească numele băiatului. Erau trei, cam de aceeaşi vârstă, toţi cu tunsoare militărească şi cu tipul acela de burtă rotundă şi tare a copiilor care mănâncă mult, dar care se zbenguie şi mai mult.

— Tăticul tău e pe-aici? Spală ţestoasele?

— Asta a făcut de dimineaţă, spuse băiatul. Acum repară un fierăstrău.

Artie apăru din spatele casei, ştergându-şi mâinile pe blugi, şi, ca şi cum în curte nu încăpeau mai mult de trei persoane în acelaşi timp, băiatul dispăru înăuntru. Erau copii buni, toţi trei. Toată lumea zicea asta. Terorizaţi de tatăl lor, din câte auzise Roy.

— Voiam să te-ntreb dacă nu cumva ai o pompă de alimentare pentru un Chevy de trei-cincizeci, spuse Roy. Sunt nişte tipi care au rămas în pană la ieşirea din oraş.

Artie o privea pe Alice cu vădit interes.

— Pot să-ţi fiu de folos? întrebă el, de parcă Roy n-ar fi zis nimic până atunci.

Ea păru că-i pricepe jocul şi-l întrebă din nou dacă nu are o pompă de alimentare. Nu părea impresionată de părul lung sau de tatuajele care-i acopereau braţele până la cot, precum mănuşile unei doamne. Artie plecase din oraş ca adolescent şi se întorsese la înmormântarea tatălui său zece ani mai târziu, împreună cu băieţii, părul şi tatuajele. Lui Roy nu-i plăcea, dar era singurul din oraş de care puteai zice că-i mecanic, acum, că închiseseră benzinăria.

— Singurele piese de Chevy pe care le am sunt pentru chestia aia de-acolo.

Artie arătă cu mâna spre o berlină mică fără roţi aşezată pe patru butuci pentru foc. Capota arăta de parcă nu mai fusese închisă de ani de zile.

— Eşti sigur? întrebă Roy, însă Artie nu-l băgă în seamă şi-o întrebă în schimb pe Alice de unde e.

— Din Montana.

— Din Montana de unde?

— Fort Peck. Dincolo de graniţă.

— Ştiu unde e, spuse Artie. Lângă rezervaţie.

— Da.

— La naiba! Doar nu eşti indiancă[7], nu?

7. În original, *squaw*, denumire peiorativă dată femeilor amerindiene. (*N.t.*)

— Nu.

— Aşa ziceam şi eu. Altfel mai bine mi-aş păzi scalpul, nu?

Artie zâmbi, însă era un zâmbet nefiresc, aproape dureros, ca şi cum i-ar fi intrat un cârlig de pescuit într-unul din colţurile gurii, iar cineva trăgea de el.

— Dacă n-ai pompă, mergem la La Moure, spuse Alice, iar Roy o admiră pentru cum se exprimase, de parcă era ideea ei. De parcă avea habar ce era La Moure sau unde se afla.

— Azi nu mai mergeţi nicăieri, spuse Artie. O să închidă tot până ajungeţi acolo.

Alice îi aruncă lui Roy o privire, părând descurajată de acea veste. El observă că Pete îi tăiase blugii inegal, iar interiorul buzunarului drept, murdar şi gri, depăşea cam cu un deget pantalonii scurţi. Atârna greu, de parcă era plin cu mărunţiş. Lui Roy nu-i plăcea că Artie putea să-şi dea seama ce are Alice în buzunare. Nu-i plăcea felul în care Artie se uita la Alice.

— Atunci o să mergem la La Moure mâine, spuse el.

— Semeni leit cu o fată pe care-am întâlnit-o în Beaumont, Texas, spuse Artie înainte ca Alice să poată răspunde.

Aceasta se uită la el, fără să zică nimic.

— Nu cumva cânţi la flaut? continuă el.

— Nu, spuse ea, nu cânt.

— Pentru că fata aia din Beaumont cânta la flaut, de asta te întreb. Aţi putea fi surori. Mă întreb oare… care-ai spus că-i numele tău de familie?

— Zysk.

— Cum se scrie?

— Z-Y-S-K.

— Zysk.

Artie fluieră.

— Ãsta da cuvânt de o mie de puncte la scrabble.

— Atâta doar că nu există, spuse Alice.

— Ba pentru mine există, zise Artie, iar Roy hotărî că era timpul să plece chiar atunci.

Îi mulţumi lui Artie, care strigă după ei în timp ce ieşeau din curte:

— Vă duceţi la Carl?

— N-o să stăm prea mult, răspunse Roy.

— Mă aranjez şi trec şi eu pe-acolo.

— Ţi-am zis, probabil c-o să plecăm până atunci.

— Ne vedem acolo, spuse Artie şi păşi peste un butuc de volan ca să intre pe uşa din plasă care abia dacă-i proteja casa.

Pete înjură de mama focului când primi vestea şi-i spuse lui Roy:

— O să trebuiască să stăm la tine peste noapte.

— Ce dracu’ ai, nu ţi-e ruşine? îi reproşă Alice, iar Pete se duse să citească lista de cântece a tonomatului din spatele barului, care nu mai fusese băgat în priză de când Carl cumpărase cuptorul cu microunde.

— Sunteţi bine-veniţi la mine, să ştiţi, spuse Roy. Am destul loc.

— O să stăm în camionetă. E un idiot. E un idiot şi-un neruşinat.

Roy comandă un sendviş pentru Alice şi o bere pentru el. În bar se aşternu o linişte de bibliotecă.

— Cu ce te ocupi? îl întrebă Alice.

— Eu? Iarna conduc un plug de zăpadă, şi vara, o combină.

— Nu eşti fermier?

— Nu mai sunt.

Carl îi aduse berea lui Roy şi-i flutură dolarul din mână, dar Roy îl îndoi şi-l vârî sub cutia de şerveţele când Carl se întoarse cu spatele.

— Îţi plac slujbele astea? întrebă Alice.

— Sigur. Dau mereu peste câte cineva rămas în pană atunci când merg cu plugul de zăpadă.

Alice râse.

— Îi salvezi şi pe ei?

— Ţin mereu în maşină un teanc de reviste.

— Reviste pentru ce?

— Le spun să stea liniştiţi în maşină şi să citească o revistă până vin ajutoarele. Le dau ceva de făcut. Altfel încep să se impacienteze şi decid să iasă afară, iar atunci mor.

— De la mersul afară.

— În zăpadă.

— De plictiseală. Mor pentru că se plictisesc. Uau! Dacă azi ne-am fi dat şi noi jos din maşină, am fi suferit doar de căldură.

— E întotdeauna mai bine să rămâi în maşină, spuse Roy, iar Alice încuviinţă.

— Eşti căsătorit? întrebă ea.

— Soţia a murit de infarct, iarna asta se împlinesc doi ani.

Alice nu spuse că-i pare rău, aşa cum făceau oamenii de obicei, aşa că Roy nu trebui să spună că e în regulă, aşa cum făcea de obicei.

— O să fiu asistentă medicală, spuse Alice. Poate.

— Nu zău?

— Mda. Mă duc la o şcoală de asistente în Florida. Pete vine cu mine să se asigure că o să mă descurc şi să lucreze în caz că am nevoie de bani.

— Drăguţ din partea lui.

— Mama l-a obligat să vină.

— Ah…

— Ai copii?

— O fată. Are treizeci şi doi de ani.

— Trăieşte aici?

— Lucrează în Minneapolis. Pozează ca model pentru cataloage şi ziare.

— Trebuie să fie drăguţă.

— Da.

— Şi mie mi-ar plăcea să fac asta, doar că am nasul prea mare.

— Nu mă prea pricep.

— Cred că face bani frumoşi.

— Da.

— Te vizitează des?

— Nu prea, spuse Roy. De când a murit maică-sa, nu.

— Ştii care-ar fi o slujbă bună? spuse Alice. Fotograf.

— Nu ştiu prea multe despre asta.

— Nici eu.

Alice se uită în spatele ei la Pete şi la tonomat şi la casa de marcat din lemn.

— Ce om mai e şi Artie ăla! spuse ea.

— L-am cunoscut pe taică-său.

— E un ratat, aşa-i?

— Nu ştiu.

— Îmi aduce aminte de frate-meu. Frate-meu mai mare. Tatuaje, tot tacâmul. Toţii fraţii mei sunt bătuţi în cap, însă cel mare, îţi spun, e practic retardat. Stai să-ţi povestesc. Când era el în armată în Germania, prietena lui de acasă a rămas însărcinată. El era deja plecat de cinci luni, iar ea, dintr-odată, rămâne însărcinată. Aşa că-i trimite o scrisoare în care-i zice: mi-e aşa dor de tine, vreau să facem un copil. Şi-i spune în scrisoare: dacă ţi-aş naşte copilul, mi-ar aduce aminte de tine şi nu m-aş mai simţi atât de

singură. Ce trebuie să ştii, Roy, e că frate-meu a vrut dintotdeauna s-o ia de nevastă pe fata asta. Aşa că ea-i trimite o revistă porcoasă şi un borcan gol de muştar şi-i spune să – nu ştiu cum să zic – s-o facă în borcan şi să-l trimită înapoi ca să poată rămâne însărcinată cu el. Ai înţeles?

— Da, spuse Roy.

— Aşa că frate-meu, idiot cum e, face întocmai. Iar apoi o crede când ea îi scrie şi-i spune că a rămas însărcinată cu el. Îţi închipui una ca asta?

— Vorbeşti de fratele tău mai mare? întrebă Roy.

— Da. Un prostănac. Toată lumea şi-a dat seama de înşelătorie, iar unii chiar i-au spus că a fost păcălit, dar el tot pe ea o credea. Chiar şi *eu* i-am spus că a fost păcălit, iar el tot pe ea o crede. Încă mai crede că-i copilul lui. De parcă ce-a trimis el din Germania în Montana ar fi putut să dea naştere copilului ăluia după nu ştiu câte zile pe drum.

Roy nu ştiu ce să răspundă, aşa că dădu din cap.

— Îmi pare rău, spuse Alice. E scârbos.

— Nu-i nimic.

— Însă dovedeşte ce familie proastă am. Cel puţin fraţii mei.

— Păi… asta da poveste.

— Mie-mi spui…

Artie intră în bar. Îşi strânsese părul în coadă de cal şi purta o şapcă verde cu o serie de iniţiale imprimate deasupra cozorocului. Avea o cămaşă cu cleme albe, şi când trecu prin dreptul unei raze de soare străluciră ca nişte perle şterse, simetrice.

— Se pare că te bucuri de companie nouă, îi spuse el lui Carl în timp ce se aşeza lângă Alice. Musafiri din tărâmul îndepărtat al Montanei.

— Au trecut azi băieţii tăi pe-aici, spuse Carl.

— Ţi-au făcut probleme?

— Mi-au spus că ţi-ai cumpărat nişte broaşte ţestoase, atâta tot.

— Dacă băieţii mei îţi fac vreo problemă, să-mi spui.

— Mai bine m-ai invita la o supă, spuse Carl.

— Îţi plac ţestoasele? o întrebă Artie pe Alice.

— Broaştele ţestoase? N-am avut niciodată ţestoase.

— Poate o să te invit pe la mine. S-ar putea să-ţi placă.

Alice se întoarse către Roy şi spuse:

— Pe-al doilea frate îl cheamă Judd, şi nici pe el nu-l prea duce mintea. A fugit de-acasă şi timp de trei ani n-am mai primit de la el nici un semn. Am crezut că a murit. Când, într-o după-amiază, primeşte mama un telefon…

— *Deja* îţi spune povestea vieţii ei? îl întrebă Artie pe Roy, dar Alice continuă.

— Primeşte un telefon de la Judd. Bună, mama, zice el, de parcă n-ar fi fost plecat decât o după-amiază. Bună, mama. Sunt în New Jersey, la centrul de recrutare, şi e o doamnă drăguţă aici care zice că pot să primesc trei mese pe zi şi haine noi dacă mă înrolez. Îmi spui care-i numărul meu de asigurare socială?

— Care era? întrebă Artie.

— Aşa că Judd s-a înrolat în armată, continuă ea, nebăgându-l în seamă. Mama zice că armata e singurul loc unde se pot consola tâmpiţi ca fraţii mei. Dacă nu venea Pete cu mine în Florida, probabil c-ar fi ajuns şi el tot în armată.

— Am fost în Florida, spuse Artie. Am lucrat acolo pe o barcă de pescuit. Stăteam într-o casă roz. Chiar la ocean.

— Ca să vezi, spuse Alice.

Carl îi aduse lui Alice un sendviş pe care-l mâncă pe jumătate, apoi spuse din nou:

— Îmi ies măselele de minte. Ţi-au ieşit şi ţie? îl întrebă pe Roy.

— Mda, spuse Artie. Doare ca dracu’, însă fără durere nu există destulă minte.

Râse, izbucnind într-un hohot zgomotos, ca un motor care nu porneşte când e frig.

— De ce te tunzi atât de scurt? o întrebă el apoi.

— Pentru că aşa-mi place, spuse ea.

— Fetele ar trebui să aibă părul lung.

— Băieţii ar trebui să aibă părul scurt.

Arătă printr-un gest către coada lui.

— Da’ văd că ai limba ascuţită, nu glumă!

— Nu ştiu ce vrei să spui.

— Faci pe deşteapta, asta vreau să spun, zise Artie, iar Pete veni la bar atât de repede, încât Roy se gândi că poate în tot acest timp se aflase în

spatele lor, aşteptând.

— Nu vorbi aşa cu soră-mea, spuse Pete.

Artie râse, din nou acea emisie mecanică.

— Uite-l şi pe Billy the Kid, bombăni el. Şmecher băiat.

— Ia mai dă-te-n mă-ta! izbucni Pete. Am zis să nu vorbeşti aşa cu soră-mea!

Roy o auzi pe Alice cum spune „Doamne Dumnezeule!“. Alunecă de pe scaunul de la bar, dându-se la o parte, anticipând cumva ce urma să se întâmple. Reflexele lui Roy nu fură la fel de bune. Când Pete îşi azvârli pumnul, lovindu-l în plin, Artie se izbi de umărul lui Roy. Apoi Pete rămase liniştit şi fără apărare, în timp ce Artie se ridică, scutură o dată din cap şi-şi aşează şapca la loc. Cu experienţă şi precizie, îl lovi pe Pete exact în mijlocul feţei, privindu-l cum se duce pe spate în diagonală perfectă, izbindu-se în cădere cu capul de colţul tejghelei. Lovitura fu mai puternică decât orice alt zgomot care se auzise în barul lui Carl în acea după-amiază, apoi totul se termină.

Spre surprinderea lui Roy, Alice veni mai întâi la el, păşind practic peste fratele ei ca să pună mâna pe umărul umflat lovit de Artie în cădere.

— Ai păţit ceva? întrebă ea, iar Roy clătină din cap.

— Îmi pare rău.

— Frate-tău ar trebui să-şi ţină gura, spuse Artie.

— Aş vrea să nu vorbeşti cu mine.

Alice i se adresase cu o voce joasă, fără să se uite măcar la el.

— Chiar aş vrea să mă laşi în pace.

Iar Carl adăugă, fără răutate sau înflăcărare:

— Mai bine te duci acasă acum, Art.

O spuse exact aşa cum, în urmă cu un an, doctorul îi spusese lui Roy: „Mai bine nu mai mănânci atâta sare.“ O spuse exact aşa cum soţia lui Roy îi spunea Emmei: „Mai bine iei pe tine o haină mai groasă în dimineaţa asta.“ Un ordin discret.

Iar Artie plecă, într-adevăr, de parcă ar fi fost admonestat de propriul tată, înjurând în barbă, dar ascultător.

Carl îngenunche lângă Pete şi spuse:

— O să fie bine. S-a lovit urât, atâta tot.

— Îmi pare foarte rău, repetă Alice. Crezi că-l putem duce undeva? întrebă ea.

— Mergem la mine acasă, zise Roy.

Când se ridică, fu surprins să vadă că picioarele îi tremurau aşa de tare, încât trebui să se sprijine câteva momente de tejghea înainte să poată face câţiva paşi. Îl ridicară toţi trei pe Pete şi-l târâră până la uşă, apoi pe scări, până la maşina lui Roy.

— Pune-l pe bancheta din spate, spuse Roy.

— Şi nasul lui? O să umple totul de sânge, zise Alice.

— Nu-i nimic.

În timp ce-l băgau pe Pete în maşină, acesta deschise o clipă ochii, privind-o pe Alice ca prin ceaţă, şi spuse:

— Mama mi-a zis să…

— Taci, Pete. Vrei, te rog, să taci din gură? îl întrerupse Alice, iar Roy crezu c-o să înceapă să plângă, dar nu fu aşa.

— Ai primit ce-ai căutat cu vârf şi îndesat, Roy, râse Carl.

— N-am cuvinte să-ţi spun cât de rău îmi pare pentru toată întâmplarea, zise Alice din nou, însă Roy se mulţumi s-o conducă la locul de lângă şofer, ajutând-o să urce în maşină, aşa cum făcuse cu Pete.

Porniră la drum. La apus, dincolo de Verona, soarele tocmai asfinţise fără prea multă pompă, fără culoare sau efort. Se lăsase înserarea, dar tot mai era cald. Alice îşi ceru din nou scuze, iar Roy îi răspunse că nu e vina ei.

— Fraţii mei sunt toţi nişte idioţi. Mama zice că sunt singura din familie pe care-o duce capul.

— Câţi fraţi ai? întrebă Roy.

Întrebarea i se păru apoi prostească, după toate cele întâmplate, însă ea răspunse imediat.

— Cinci. Steven, Lenny, Judd, Pete şi Eddie.

— Şi tu.

— Şi eu. Toţi sunt în armată, în afară de Pete şi Eddie, care sunt prea mici. Eddie are numai şase ani. Fraţii mei nu-s buni de nimic.

Străbătură tăcuţi câmpurile de floarea-soarelui. Roy se gândi să-i povestească lui Alice că dimineaţa floarea-soarelui e întotdeauna cu faţa spre răsărit, şi seara, spre apus. Se gândi că poate ar interesa-o sau că i-ar fi

de folos, dacă s-ar rătăci vreodată în Dakota de Nord. Dar ea nu părea să aibă chef de vorbă, aşa că ţinu informaţia aceea pentru sine. Trecură pe lângă camioneta albă, parcată într-un şanţ, fără să zică nimic. Apoi Alice vorbi din nou:

— Fratele meu cel mic, Eddie, era să moară anul trecut, spuse ea. Era să moară. Stătea la vecinul nostru, când deodată a luat casa foc. Au ieşit toţi afară, însă el, văzând că intră pompierii în cameră, s-a băgat sub pat. Zărise masca de oxigen şi se gândise că vine un monstru după el.

— Ce păcat!

— S-a sfârşit cu bine. L-au găsit până la urmă, şi n-a păţit nimic. Însă, când mi-au spus ce se întâmplase, primul lucru care mi-a trecut prin minte a fost că frate-meu era tare prost, zău aşa. Ştiu că are doar şase ani, însă să te ascunzi de pompieri chiar în mijlocul incendiului… Chestia e că, dacă ar fi murit, nu m-aş fi gândit că e prost. Doar mi-ar fi părut rău. E o mare diferenţă, cred, între a trece pe lângă moarte şi a muri cu adevărat.

Roy aproape că vru să spună *la vârsta ta nici n-ai de unde să ştii*, însă chiar şi lui i se păru că sună prea dur, aşa că nu zise nimic.

Mergând pe drumul bine cunoscut, Roy se gândi la casele goale, părăsite ale celor cu care crescuse împreună, oameni care acum dispăruseră: erau ori morţi, ori aproape morţi. Lui Roy i se păru că putea fi foarte bine unul şi-acelaşi lucru. Verona însuşi era aproape mort, ca de altfel nenumărate alte oraşe asemenea lui. Se gândi la soţia sa, care trecuse pe lângă moarte de două ori înainte s-o doboare un atac de cord. „Mi-e frig“, îi spusese ea, venită până la garaj în picioarele goale pe zăpadă şi dezbrăcată la jumătatea lui ianuarie. Roy tocmai terminase de recondiţionat vechea masă din sufragerie. „Mi-e frig“, spusese ea, şi apoi murise, nu aproape, ci de-a binelea. Şi iată-l acum pe Roy, cu umărul zdrobit, cu un băiat zăcând fără cunoştinţă pe bancheta din spate pe care-o cumpărase pentru nevastă-sa, lângă el o fată care avea jumătate din vârsta fetei lui, simţind la rându-i că e foarte aproape de moarte, că e aproape mort.

Ca şi când în tot acest timp i-ar fi urmărit gândurile, Alice se aplecă spre el, punându-şi mâna peste a lui. Atingerea ei era deopotrivă aceea a unei mame, iubite şi fiice. Trecuse atât de mult timp de când Roy nu mai încercase aceste sentimente, încât oftă, lăsându-şi capul în piept. Închise

ochii. Alice apucă volanul, iar el o lăsă să-l ţină, ştiind că drumul merge drept, că nu era periculos şi că, deocamdată, era mai bine s-o lase pe ea să conducă.

— E-n regulă, spuse ea, băgând mâna sub volan ca să aprindă farurile.

Nu pentru că era întuneric, ci pentru că aşa puteau fi văzuţi de cei care mergeau înspre est sau de către cei care-i urmăreau cum înaintează peste câmpurile pustii ale Dakotei de Nord.

Pasăre împuşcată

Johnson veni după Tanner Rogers puţin înainte de prânz. Bătu la uşă şi apoi aşteptă, plimbându-se pe verandă şi examinând tâmplăria. Câinele lui, Snipe, se ţinea după el, şchiopătând ca un om cu un glonţ în şira spinării. Mama lui Tanner, Diane, apăru în prag. Avea părul blond, frumos, strâns la spate.

— Diane, spuse el.

— Gashouse.

— Vreau să-l iau pe Tanner cu mine azi la tirul la porumbei.

Diane ridică din sprâncene. Gashouse aşteptă un răspuns, însă nu primi nici unul.

— Cred că lui i-ar plăcea, spuse Gashouse. Cred că i-ar plăcea să vadă un tir la porumbei.

— Nu merge nicăieri, zise Diane.

— Mi-ar plăcea totuşi să-l duc. Pentru tatăl lui.

— Nu s-a dus niciodată. Nici măcar cu tatăl lui.

— Ce mai e şi asta, Diane? O regulă de-a voastră sau cum?

— Posibil.

— Haide, Diane.

— Nu mi se pare un lucru sănătos. Chiar deloc. Tirul la porumbei îmi face greaţă.

— Pe vremuri îţi plăcea.

— Nu mi-a plăcut niciodată. Niciodată în viaţa mea.

— Obişnuiai să te duci.

— Da, mă duceam. Însă nu mi-a plăcut niciodată.

— Lui Ed îi plăcea.

— Tanner nu merge nicăieri, spuse Diane din nou. Nici măcar nu-l interesează.

— Sunt oameni acolo care-l iubesc pe Ed. Băiatul ar trebui să-i cunoască pe cei care-i iubesc tatăl. I-ar prinde bine să cunoască astfel de oameni.

Diane nu zise nimic.

— Trag pentru Ed azi, spuse Gashouse. Până vor găsi pe cineva care să-l înlocuiască definitiv. Adică, vreau să zic până se face bine.

— Drăguţ din partea ta.

— Sunt un trăgător bun, Diane. Trăgeam al naibii de bine pe vremuri, când eram copii.

— Bine.

— Evident, nu sunt ca el.

— Cam câţi porumbei îţi propui să omori azi?

— Mulţi.

Gashouse zâmbi.

— O să omor foarte mulţi. Şi-o să am grijă ca Tanner să omoare şi el o groază de porumbei.

Diane dădu din cap, cu un gest obosit.

— La naiba, am să omor destui porumbei cât să-ţi fac o haină, spuse el, iar Diane chiar zâmbi.

Zâmbetul lui Gashouse Johnson se lărgi.

— Ce zici, Diane? Lasă-mă să-l iau pe băiat cu mine şi-o să-ţi aducem o haină din piele de porumbel frumoasă foc.

Diane se uită în spatele lui Gashouse Johnson la Snipe, care îşi căuta locul.

— Ce-a păţit câinele? îl întrebă.

— A îmbătrânit.

— Arată ca naiba. Arată de parcă l-a călcat maşina.

— Nu, doar a îmbătrânit.

— Ãla nu-i un loc pentru câini, spuse Diane. Nici pentru câini, nici pentru copii. Câinii sfârşesc acolo prin a fi împuşcaţi.

— Nu. Porumbeii sfârşesc prin a fi împuşcaţi. Încă n-a împuşcat nimeni un câine sau un copil.

— Ed a împuşcat odată un câine care fugea după păsările doborâte.

— Nu ştiu nimic despre asta.

Gashouse îşi scoase batista şi-şi suflă nasul.

— Gashouse, spuse ea, vrei să intri în casă?

— Nu, n-am să te deranjez.

Snipe stătea întins lângă o pereche de cizme lăsate alături de treptele verandei, rozându-şi coada. Avea capul gros şi maro chiar ca o cizmă şi se uita la Diane în timp ce rodea. Faţa îi era lipsită de orice expresie.

— Câţi ani are? întrebă Diane.

— 11.

— Ca şi Tanner al meu.

— Sper că băiatul tău se ţine mai bine decât câinele meu.

Diane zâmbi din nou. Pentru o clipă se priviră, apoi ea întrebă:

— Te-ai dus să-l vezi pe Ed la spital?

— De dimineaţă.

— Ţi-a zis să vii aici să vezi ce mai fac? Asta-i?

— Nu.

— Ţi-a zis să petreci ceva timp cu Tanner?

— Nu.

— Atunci ce ţi-a zis?

— Cine, Ed? Mi-a zis: „Crezi că nimic nu-i mai bun ca prima ţigară a zilei? Stai să vezi cum e prima ţigară după un triplu bypass.“

De data asta Diane nu zâmbi.

— Mi-a spus şi mie gluma, zise ea. Doar că eu nu fumez.

— Nici eu. Eu mestec tutun.

— Ei bine, eu beau, spuse Diane.

Gashouse îşi privi mâinile. Îşi privi îndelung degetul mare.

— Ai ceva în barbă, spuse Diane. Nişte firimituri, cred.

El se scutură.

— Cred că era pâine prăjită.

— Arăta ca un puf.

— Ce face Tanner acum, Diane? Haide, Diane, de ce nu te duci să-ţi întrebi fiul dacă nu vrea să vină să vadă un tir la porumbei adevărat?

— Eşti un mare optimist, Gashouse, ştiai?

— Haide, Diane. Ce face acum?

— Se ascunde de tine.

— O să-i placă, zise Gashouse. Doar dacă nu cumva o să fie împuşcat…

— S-ar putea nici să nu vrea să vină, spuse Diane, şi Gashouse răspunse:

— Întreabă-l. Du-te doar şi întreabă-l.

Mai târziu, Tanner Rogers şi Gashouse Johnson treceau prin oraş în camioneta lui Gashouse. Băiatul era îmbrăcat cu o haină groasă de iarnă, cu şapcă de vânătoare roşie pe cap şi cizme cu şireturi în picioare. Era timid, şi îi luă ceva timp să-i pună lui Gashouse întrebarea pe care o ţinuse până atunci pentru sine.

— Nu e interzis prin lege? Să împuşti porumbei?

— Nici vorbă, spuse Gashouse. Nu-i interzis prin lege să împuşti porumbei. *Să pariezi* pe cei care împuşcă porumbei e interzis prin lege.

— Şi tata?

— Tatăl tău? Păi, el nu pariază. El doar împuşcă porumbeii. Toată lumea pariază pe trăgători. Vezi tu, lumea pariază pe tatăl tău, ghicind câţi porumbei o să împuşte. El n-are de ce să parieze.

— Şi tu?

— Eu pariez ca nebunul. Tu?

Tanner ridică din umeri.

— Câţi bani ai la tine, fiule?

Tanner scoase din buzunar un pumn de monede uşoare.

— Un dolar şi optsprezece cenţi.

— Pariază-i pe toţi, spuse Gashouse.

Apoi râse şi strigă:

— Dublează-i!

Lovi volanul cu mâna.

— Dublează-i! Triplează-i! Ha!

Snipe scoase un lătrat de copoi bătrân. Gashouse întoarse capul brusc către Tanner, dintr-odată foarte serios.

— Ai zis ceva, băiete?

— Nu eu, spuse Tanner, câinele.

Gashouse se aplecă şi şterse interiorul parbrizului cu mâneca.

— Fiule, spuse el, glumeam şi eu cu tine. Câinele meu lătra. Ştiam.

— Sigur, zise Tanner. Şi eu ştiam.

— Bun băiat. Am glumit şi noi, nu?

— Sigur, spuse Tanner. OK.

Ieşind din oraş, Gashouse opri la magazinul lui Miles Spivak ca să cumpere cartuşe. În spatele tejghelei era chiar Miles, gârbovit şi cu un aer distant. Găsi cartuşele pe care le ceruse Gashouse.

— Miles! strigă Gashouse. Azi îi ţin locul lui Ed Rogers. Ar trebui să vii o dată. Te-ai mai distra şi tu. Ai vedea cât de bine trag.

Miles cercetă cu atenţie magazinul, de parcă se aştepta să vadă cum apare cineva în spatele lui.

— Ce dracu', Gashouse. Ştii doar că sunt singur aici. Ştii că nu pot veni.

— Dar azi trag eu, Miles! Merită să închizi mai devreme. Pe vremuri eram un trăgător al naibii de bun.

Miles îi cântări spusele.

— Îl ştii pe băiatul lui Ed?

Gashouse îşi puse palma greoaie pe capul lui Tanner.

— Am şi eu cinci băieţi. Ultimul s-a născut chiar acum două luni. Prin cezariană. Ai văzut vreodată aşa ceva? îl întrebă pe Tanner.

— Pentru numele lui Dumnezeu, Miles! spuse Gashouse. E doar un copil.

— I-au legat tuburile exact aici. Ca să nu mai avem alt copil. Apoi asta da privelişte, să-ţi vezi propria nevastă tăiată aşa. Femeile au un mecanism micuţ de tot acolo înăuntru. Ai văzut vreodată vreo chestie din aia mică? Ai văzut vreodată vreun tub din ăla?

— Doamne Dumnezeule, Miles! spuse Gashouse. Te pomeneşti că te aşteptai să-ţi mai şi răspundă puştiul.

— Grozave chestiile alea, spuse Miles. Cele mai mici şi mai grozave chestii pe care le-ai văzut vreodată.

— Hai să plecăm de-aici, Tanner, spuse Gashouse. Avem de-a face c-un nebun!

Pe când se îndreptau spre uşă, Miles strigă după ei:

— E o femeie minunată nevastă-mea!

— Să-ţi zic ceva despre ăsta, spuse Gashouse după ce ieşiră. E atât de nătâng, încât nici nu poate clipi cu ambii ochi în acelaşi timp.

Când se urcară din nou în camionetă, Gashouse scoase cutia de cartuşe din buzunar şi citi cu atenţie eticheta.

— La naiba! spuse el. Ştiu şi eu…

Întoarse cutia pe dos şi citi din nou cu atenţie.

Tanner aşteptă, apoi spuse:

— Ce fel de armă ai?

— Calibru doisprezece.

Îi aruncă o privire.

— Îţi spune ceva?

— Tata are o puşcă cu ţeavă dublă de calibru optsprezece.

— Calibru şaisprezece, îl corectă Gashouse, punând cutia de cartuşe înapoi în buzunar. Ed are o puşcă cu ţeavă dublă de calibru şaisprezece. A trecut ceva vreme. Ţi-o spun drept. A trecut al naibii de multă vreme de când n-am mai tras cu arma.

Gashouse oftă, apoi lovi din nou volanul.

— Ei, haide acum! Nici măcar nu-i arma mea. E a lui Dick Clay! Ha!

Snipe lătră din nou de pe podea.

— N-am zis nimic, spuse Tanner.

— Ha!

Gashouse se plesni peste genunchi, râzând.

— Te-ai prins, fiule! Te-ai prins!

Gashouse porni motorul şi ieşi din parcare.

— Bine că ştii de glumă, e rost de distracţie azi, fii sigur de-asta. Orice nelămurire ai, întreabă-mă.

— De ce-ţi spune toată lumea Gashouse[8]? întrebă Tanner.

8. În traducere liberă *gashouse* înseamnă „casa gazelor“. (*N.t.*)

— Din cauza vânturilor, răspunse fără să ezite. Ba unele chiar de leşini. Adevărate bombe biologice. Însă acum mă simt mai bine ca înainte. Am renunţat la lactate.

— Şi tata îţi spune aşa?

— Da.

— Şi mama la fel?

— Tanner, zise Gashouse, a fost un fel de consens. Ştii ce e un consens?

— Nu.

— Ei bine, spuse Gashouse, exact asta a fost.

La stopul următor, Gashouse coborî geamul şi strigă către o femeie roşcată care mergea pe trotuar:

— Hei! Hei, grămăjoară de clătite!

Ea zâmbi şi-i făcu semn cu mâna de parcă ar fi aruncat ambalajul de la o bomboană.

— Hei, cartofiorul meu prăjit. Plăcinţico!

Femeia îi trimise o bezea şi merse mai departe.

— Ne vedem mai târziu! îi strigă el. Frumuşico!

Gashouse Johnson ridică geamul la loc şi-i spuse lui Tanner:

— Asta-i iubita mea. Îţi vine a crede că are cincizeci de ani? Cine-ar bănui?

— Cred că o ştiu de la şcoală, spuse Tanner cu sfială.

— Tot ce se poate, spuse Gashouse. Tot ce se poate, pentru că mai predă acolo câteodată, ca suplinitoare. Arată grozav, nu crezi? O femeie chipeşă. Nu-i dai anii, nu? Atâta timp cât îşi ţine cămaşa pe ea, nu?

Tanner roşi şi se aplecă să-l mângâie pe cap pe Snipe. Câinele se trezi şi gâfâi zgomotos, răsuflând cald şi greoi.

Bărbatul şi copilul merseră mai departe, tăcuţi. Ieşiră din oraş pe lângă groapa de gunoi, cimitir, ferme, un lan de porumb cu o maşină de pompieri parcată alături. Drumul se făcu noroios şi trecură hurducăind peste gratiile late ce împiedicau vitele să iasă din ţarcul lor. Gashouse conduse mai departe pe drumul părăsit. Coti brusc la stânga pe un drum minier, înaintând încet peste brazdele adânci lăsate de cauciucuri sau poate săpate de apă. Când acesta se termină pe neaşteptate, ajunseră la marginea unui platou întins de pietre şi noroi, mormântul neacoperit al unei mine abandonate.

Câteva camionete erau deja acolo, aliniate frumos, ca maşinile la un cinematograf. Bărbaţii vorbeau într-un grup mic, lovind din când în când câte-o piatră cu piciorul, iar câinii alergau încoace şi-ncolo pe lângă cizmele lor pline de noroi. Gashouse şi Tanner se dădură jos din camionetă. Snipe îi urmă, abia ţinându-se după ei.

— Hei, îi spuse Gashouse lui Dick Clay. Faceţi pariurile!

— Nu se poate, spuse Dick. Nu-s păsări. A fost închisă şura lui Willis.

— De cine? De cine dracu’?

— De …

Dick ezită.

— De autorităţi.

— Ei bine, spuse Gashouse, de ce oare mă simt ca împroşcat cu noroi?

— Se mai întâmplă.

Dick ridică din umeri.

— Nu şi-n ultimii douăzeci de ani, spuse Gashouse. Vasăzică şura lui Willis a fost închisă de autorităţi… Mama dracului… *Care* autorităţi?

Ceilalţi se uitară unii la alţii. Unul dintre ei tuşi şi spuse:

— Nişte oameni ai legii care-şi făceau şi ei treaba, atâta tot.

— Nimic mai mult. Nişte băieţi buni, spuse un altul. Nişte tipi care, la o adică, aplicau şi ei legea.

— Nu e interzis prin lege să împuşti porumbei, spuse Tanner.

Bărbaţii se uitară la el.

— Gashouse? întrebă Dick Clay încet. Ãsta nu-i băiatul lui Ed Rogers?

— Ba bine că nu.

Gashouse îşi puse din nou palma greoaie pe capul lui Tanner.

— Ed nu vrea să-şi ştie băiatul aici, Gashouse, spuse Dick.

— Nu-i adevărat, Dick. *Diane* nu vrea să-şi ştie băiatul aici.

— Ce-ai făcut? L-ai răpit?

— L-am invitat, spuse Gashouse. L-am invitat aici să mă vadă cum îi ţin locul lui taică-său. L-am invitat să vină să mă vadă cum împuşc nişte păsări pentru taică-său.

Bărbaţii se uitară unul la altul, se uitară la cizme, se uitară la câini.

— Am venit să împuşc porumbei şi să fiu al naibii dacă nu-i împuşc, spuse Gashouse. Îl sun pe Willis. Vreau să ştiu ce dracu’ se întâmplă. Să văd eu despre ce-i vorba. Să-i închidă autorităţile şura? Nu şi dacă am eu un cuvânt de zis.

— De fapt, spuse Dick, de fapt nu prea contează. Au renunţat toţi să mai vină. Pentru că Ed e în spital. Tirul la porumbei rămâne deocamdată anulat.

— Dar trag *eu* în locul lui Ed, spuse Gashouse, şi zâmbi, de parcă totul se lămurise. Trag *eu* în locul lui Ed, şi oricine pariază de obicei pe Ed Rogers poate la fel de bine să parieze pe mine.

Dick nu zise nimic.

— Pentru Dumnezeu, Dick. Ştiai că trag azi. Doar mi-ai împrumutat arma, ce naiba?

— Trebuie să-ţi spun ceva, Gashouse, zise Dick, asta pentru că-mi eşti prieten bun. Adevărul e că nu autorităţile au închis şura lui Willis. Ãsta-i adevărul, Gashouse.

Câţiva bărbaţi se îndreptară înapoi spre camionete, oarecum nepăsători.

— Dick? spuse Gashouse. Unde naiba se duc cu toţii?

— Gashouse, zise Dick. Atât îţi spun. Şi nu-i decât ce-am auzit. Eu n-am zis nimic din toate astea. Uite ce spun băieţii. Le-am explicat câtorva că vrei să tragi în locul lui Ed şi au zis că vor să anuleze toată treaba. Unii-s de părere că a paria pe tine nu-i cine ştie ce afacere. Alţii zic că mai bine-ar sta acasă până găsim pe altcineva.

În acel moment bărbaţii rămaseră nemişcaţi, tăcuţi, ca un cortegiu funerar sau ca nişte supraveghetori.

— Ei bine, spuse Gashouse într-un final, să vezi şi să nu crezi. N-o să învinuim acum pe nimeni, nu-i aşa, Tanner? Nu, băiete?

În şura lui Willis Lister erau zeci de porumbei, închişi în cuşti prăfuite, printre pene şi găinaţ. Zgomotul făcut de toate păsările acelea era o zarvă generală, de parcă tocmai dădea în clocot o pastă groasă.

— Dick Clay mi-a zis să nu vin, îi explică Willis Lister lui Gashouse Johnson. Din cauza lui Ed. Mi-a zis că tirul la porumbei a fost întrerupt pentru un timp.

— Vezi tu, spuse Gashouse, asta am înţeles. Dar mă gândeam că Tanner ar vrea să mă vadă cum trag pentru tatăl lui. Ştii că tatăl lui Tanner e în spital.

— Da, ştiu.

— Şi m-am gândit c-ar fi ceva deosebit ca băiatul să vadă un tir la porumbei. Din respectul enorm pe care-l poartă băieţii lui taică-său. Am crezut c-ar vrea să mă vadă cum împuşc nişte păsări pentru taică-său. Din respectul pe care i-l port tatălui lui. Şi din respectul pe care-l am pentru mama lui.

Omul cu porumbeii se lăsă pe vine şi-l privi pe Tanner.

— Îmi pare rău pentru tatăl tău, spuse el.

Willis era bătrân. Cu toate astea, pielea feţei îi era netedă, neridată, cu excepţia unei mici cicatrici roz pe obraz, în formă de seceră, şi lucioasă ca un fragment de mică.

— Spune mulţumesc, îl împinse Gashouse de la spate.

— Mulţumesc, zise Tanner.

Willis rămase aşezat pe vine.

— Fiule, eşti cam zburlit azi.

Scoase un pieptene din buzunarul din faţă al salopetei şi i-l întinse.

— N-am nevoie, spuse Tanner.

Willis continuă să se uite la el, aşteptând.

— M-am pieptănat deja pe ziua de azi, spuse Tanner.

— Totuşi, ai părul zburlit. Un băiat ca tine ar trebui să se îngrijească mereu.

— M-am culcat cu el ud aseară. Nu-l mai pot îndrepta.

Însă Willis încă ţinea pieptenele întins. Gashouse îl îmboldi din nou pe Tanner.

— Ia pieptenele omului, băiete.

Tanner luă pieptenele din mâna lui Willis Lister şi-l trecu o dată prin păr, apoi i-l înapoie.

— Mulţumeşte-i omului pentru pieptene, spuse Gashouse.

— Vă mulţumesc.

— Cu plăcere, fiule, spuse Willis. Aşa-i că-i mai bine acum?

Willis se ridică şi-l privi drept în faţă pe Gashouse.

— Spune-mi de ce ai nevoie.

— Păsări.

— Nu-i nimeni să parieze, Gashouse. Azi nu trage nimeni.

— N-am nevoie de pariori, spuse Gashouse rânjind. Am nevoie doar de păsări. Le împuşc chiar aici.

Willis nu răspunse, şi Gashouse bătu cu piciorul în pământ şi râse îndeajuns de tare încât să sperie toţi porumbeii.

— Hei, adică nu *aici*! N-am de gând să-ţi împuşc porumbeii *aici*, în cuştile lor amărâte. Băiatul n-a venit să mă vadă cum împuşc păsări într-o cuşcă. Am să împuşc câteva în curte. Doar cât să-şi facă o idee.

Se opri din râs, îşi căută batista în buzunar şi-şi suflă nasul. Willis se uită la el, apoi la Tanner, care-şi netezea părul cu ambele mâini. Willis se uită şi la Snipe, care lingea barele de metal ale uşii unei cuşti goale.

— Câte? întrebă Willis. De câte păsări ai nevoie pentru toată isprava asta?

Gashouse băgă batista la loc în buzunar şi scoase un portofel din care luă o bancnotă de douăzeci de dolari.

— Îmi poţi da patru păsări pe douăzeci de dolari? Poţi să faci asta, Willis?

Willis păru mâhnit.

— Patru păsări? Ce înseamnă patru păsări? Doar într-o săptămână îmi mor mai multe păsări de-atât, mâncate de şobolani.

Se întoarse către Tanner.

— Câţi porumbei vrei să împuşti azi, fiule?

— Cine, eu?

Tanner îl privi pe Gashouse neliniştit.

— Eu voi trage, Willis, spuse Gashouse. Să-ţi explic din nou cum stă treaba. Treaba e că vreau ca băiatul să vadă cum trage taică-său. Vreau să vadă cum a ajuns tatăl lui atât de celebru.

— Câte păsări? întrebă Willis.

— Presupun că nu trebuie să împuşc decât una.

— La naiba, Gashouse, n-ai decât să-ţi iei pasărea. Ce dracu-mi trebuie mie o pasăre?

Gashouse se uită cu atenţie la degetul mare.

— Problema e că s-ar putea să fie nevoie de mai multe ca să împuşc una singură…

— Doamne, omule.

— Haide, Willis. A trecut al dracului de mult timp. S-ar putea să mai ratez la început.

Făcu o pauză.

— Ştii, pe vremuri eram un trăgător al naibii de bun când…

— Îţi dau trei păsări, îl întrerupse Willis.

— Eram al naibii de bun.

— Nimereşti una din trei, sper.

— Dumnezeule, spuse Gashouse. Cu toţii sperăm.

Willis se îndreptă spre cuşca cea mai apropiată, călcându-l pe Snipe, care încă mai lingea uşa de parcă era zeamă de oase. Deschise şi scoase păsările una câte una – apucându-le de câte-un picior, de câte-o aripă –, încruntându-se de la praful şi puful produse de panica generală. Băgă câte un porumbel sub fiecare braţ, ca pe-o carte, şi i-l dădu lui Tanner pe-al treilea.

— Ţine-i strâns aripile, îl instrui Willis, ca să nu-ţi zburătăcească în mâini.

Tanner îi urmă pe bărbaţi afară din şură, ţinând cu grijă pasărea departe de corp, de parcă era ceva care-ar fi putut să se verse peste el. Aşteptă în curte împreună cu Willis în timp ce Gashouse se duse la camionetă să-şi ia puşca. Snipe stătea în faţa lui Willis Lister, cu privirea lacomă aţintită la porumbei.

— Ce vrei, măi căţel? spuse Willis. Ce vrei, măi, să-ţi dau?

Apoi tăcură. Rămas singur cu Willis, Tanner era foarte neliniştit. Iarba din curte era înaltă, deasă până la genunchi şi umedă. Cerul era de-un gri care poate să însemne ploaie în orice moment ori la fel de bine luni întregi de secetă. Porumbelul lui Tanner era cald şi gras, mai mare decât căuşul mâinilor lui. Lângă el, Willis respira greoi, de parcă dormea adânc, şi după o lungă tăcere spuse încet:

— Ce vrei să-ţi dau, măi căţel? Ce vrei?

Gashouse Johnson se întoarse cu puşca şi cartuşele. Îngenunche în iarbă ca să-şi încarce arma, iar Willis îi spuse:

— Ce dracu-s cartuşele astea? Vrei să împuşti vreun urs pe-aici?

Gashouse se uită la cutie şi nu răspunse.

— Alea nu-s pentru păsări, omule. Dacă împuşti o pasăre cu aşa ceva, nu mai rămâne nimic. Se-alege praful de ea.

Gashouse încărcă puşca şi se ridică.

— Chiar ai de gând să foloseşti grenadele alea? întrebă Willis.

— Ştii ceva, chiar nu dau doi bani pe ce fel de cartuşe-s astea, spuse Gashouse. Vreau doar să împuşc păsările astea odată şi să mă duc acasă.

Îşi puse puşca pe umăr, aşteptând.

— Ştii ce fac băieţii de vârsta ta la tirul la porumbei? îl întrebă Willis pe Tanner. Se găseşte mereu ceva de făcut pentru un băiat de vârsta ta. Crezi că poţi face o astfel de treabă?

— Sigur, presupuse Tanner.

— Uite ce fac băieţii ca tine. Aştepţi ca acela care trage să doboare pasărea. Apoi fugi după ea şi, dacă nu e moartă, o omori. E de-ajuns să-i suceşti gâtul şi gata. Crezi că-i prea mult pentru tine?

Tanner privi pasărea grasă pe care-o ţinea în mâini.

— Asta-i treaba unui băiat ca tine, spuse Willis. Bine, treci în spatele lui, să nu-ţi zboare cumva capul cu felul aiurea în care trage.

Tanner făcu un pas mai în spate.

— În regulă, să-i dăm drumul, spuse Willis.

Willis scoase unul din porumbei de la subsuoară şi-l aruncă în aer. Bătu din aripi chiar deasupra capetelor lor.

— Aşteaptă un pic, îi spuse Willis lui Gashouse. Lasă-l să se mai înalţe.

Pasărea zbură. Se îndepărtă de ei, îndreptându-se ţintă spre pomii de la capătul câmpului. Gashouse trase o dată, o bubuitură teribilă care-l aruncă pe spate, mai să-l dărâme pe Tanner. Pasărea zbură mai departe, ajungând la copaci. Willis, care încă mai ţinea al doilea porumbel în mâini, se uită la Gashouse întins pe iarba umedă, frecându-şi umărul.

— OK, eşti gata? îl întrebă Willis.

— Cu arma asta nu-i de glumit, spuse Gashouse. Te dă pe spate direct.

— E din cauza cartuşelor, spuse Willis. Înfige-te mai bine. Gata?

Gashouse se ridică şi-şi înălţă puşca. Willis aruncă al doilea porumbel, care zbură în aceeaşi direcţie ca primul.

— Acum! strigă Willis.

Gashouse trase, rată, trase din nou, rată din nou. Priviră cum porumbelul ajunse la şirul de copaci şi dispăru. Snipe stătea întins la picioarele lui Tanner, mârâind nemulţumit de bubuiturile produse. Willis Lister se holba la capătul câmpului.

— Pot să te întreb ceva? spuse Gashouse. Crezi că se vor mai întoarce vreodată păsările alea la şura ta? Cândva, la un moment dat? Nu vreau să pierzi doi porumbei buni pe degeaba.

Willis se întoarse către Tanner.

— Când îţi spun eu, dă-i drumul porumbelului în aer. Nu prea tare. Gata? Acum! Acum!

Tanner îşi desfăcu mâinile şi le ridică în aer. Pasărea se răsuci, dar rămase locului.

— Du-te, îi şopti el.

Tanner scutură energic din mâini, iar porumbelul i se rostogoli din palmă. Zbură un pic, apoi se aşeză pe o piatră în faţa lui Willis Lister.

— Hâş!

Willis îşi flutură pălăria spre pasăre.

— Hâş!

Pasărea mai zbură câţiva metri şi ateriză în iarbă. Willis înjură şi o ridică.

— E bolnav, spuse el, dându-i-l lui Tanner. Du-te şi adu altul. Lasă-l pe ăsta într-o cuşcă goală.

Tanner se întoarse în şură cu pasărea udă şi grea. Găsi o cuşcă goală. Când îi dădu drumul, porumbelul rămase nemişcat, cu spatele la Tanner. Închise uşa, care încă mai era umedă de la gura lui Snipe. În celelalte cuşti porumbeii se agitau, călcându-se şi împingându-se ca să fie cât mai feriţi. Găsi cuşca unde erau cele mai puţine păsări şi, întinzând încet mâna, prinse un porumbel de picior. Acesta se zbătu din toate puterile, şi-l scăpă. Închise ochii, întinzând din nou mâna, prinse o aripă şi scoase porumbelul afară. Fugi cu pasărea bătând din aripi sub jachetă, de parcă o furase şi era fugărit.

Gashouse Johnson şi Willis Lister îl priviră cum vine şi, când ajunse la ei, Gashouse îi spuse:

— Bravo.

Willis îi luă pasărea.

— Gata? întrebă el, şi aruncă porumbelul departe de ei.

Acesta se roti în cerc de câteva ori, apoi se îndepărtă.

— Acum, spuse Willis. Acum!

Gashouse trase o dată, iar pasărea căzu direct în iarbă. Snipe o luă la goană după ea şi o găsi mai mult din greşeală, călcând-o. Porumbelul încă mai trăia. Nu nimerise departe de ei. Se îndreptară repede într-acolo. Rămăsese fără o aripă.

— Ridică-l, spuse Willis Lister.

Nu lui Gashouse, nici lui Snipe, ci lui Tanner.

— Hai, ridică-l. Suceşte-i gâtul şi gata.

Tanner nu spuse nimic şi rămase pe loc.

— Ei bine, *tatăl tău* dobora douăzeci de păsări la rând, uite-aşa. Ce zici, fiule?

— Fir-ar să fie! spuse Willis Lister, şi se aplecă spre pasăre.

O ridică doar cât să-i apuce gâtul şi să-l sucească, iar pasărea se răsuci şi ea scurt – căutând ajutor sau încercând să opună rezistenţă – şi muri. Willis o aruncă jos.

— Să dea naiba să te-atingi de ea, îi spuse lui Snipe, ştergându-şi mâinile de salopetă.

Se întoarseră la camionetă.

— Dac-o ratam şi pe ultima, începeam să trag în şură. Să văd dacă pot nimeri blestemata aia de şură!

— Vezi ce faci cu arma, i-o tăie scurt Willis. Poate îţi mai tragi una în picior, ca prostul.

— La vremea mea eram un trăgător al naibii de bun.

Gashouse râse.

— Bine, asta se întâmpla acum douăzeci şi ceva de ani. Sau poate că eram la fel de jalnic atunci ca şi-acum, doar că am uitat. Ha!

Willis Lister îi spuse lui Tanner molcom, fără să se uite la el:

— La tirul la porumbei, când e doborâtă o pasăre, băieţii îi frâng întotdeauna gâtul.

Tanner încuviinţă.

— Asta-i treaba băiatului, spuse Willis. Asta a fost dintotdeauna.

— Vrei să mergem la o bere? îl întrebă Gashouse Johnson.

— Nu.

— Tu ce zici, Tanner? Vrei un suc?

— Du băiatul acasă, spuse Willis. Aici nu vrea nimeni nici un suc.

Când Gashouse Johnson se întoarse cu Tanner, văzu rochia pe care o purtase Diane Rogers în dimineaţa aceea atârnată de chiuveta din bucătărie, pusă la uscat. Era o rochie groasă de bumbac şi picura încontinuu pe vasele de dedesubt, ca un lucru care se topeşte. Diane se schimbase în pantaloni de

casă. Îl privi pe Gashouse cum se aşază la masă, şi pe Snipe la picioarele lui.

— Spune-i mamei tale ce mare trăgător sunt, îi zise Gashouse lui Tanner.

— Ce mare *mincinos*, îl corectă Diane.

— Haide, Diane. Să mă fi văzut…

— Ai câştigat ceva?

— Nu am pariat, am tras.

— Pe Tanner îl întrebam.

— Nu am pariat, spuse Tanner.

— Bine ai făcut.

— N-a pariat nimeni, spuse Gashouse. Nici măcar n-a venit nimeni. Din respect pentru Ed.

Gashouse se aplecă şi arătă cu degetul spre Diane.

— Din *respect*. Au anulat tirul din respect pentru el.

Se priviră grav. Apoi Diane râse. Se duse să ia din frigider bere pentru ea şi Gashouse. Lui Tanner îi aduse un pahar de suc.

— Cât de prost ai tras, de fapt? întrebă ea.

— Am tras foarte bine. Am nimerit tot ce-am ţintit.

— Ce anume?

— Willis Lister ne-a dat trei păsări.

— Patru, spuse Tanner.

— În fine, ridică din umeri Gashouse. Am tras în patru păsări.

— Trei, spuse Tanner. Una era prea bolnavă.

— Ai tras doar ca să te afli în treabă? întrebă Diane.

— Am tras ca să vadă fiul tău ce face tatăl lui.

— Una din păsări a murit, spuse Tanner.

Gashouse îşi deschise berea, învârtind capacul cu unul din colţurile cămăşii. Puse capacul în buzunar.

— Diane? I-ai spus vreodată lui Tanner că Willis Lister e vărul tău?

— Nu, zise ea. Când eram mică, mama îmi spunea: „Să nu-l laşi pe Willis să te sărute. Să-mi zici dacă se atinge de tine.“

— Nu-i adevărat.

— Dragule, spuse Diane, nici măcar nu erai acolo.

— Aş fi putut să fiu.

— Nu vreau să vorbesc despre Willis Lister.

— Tanner, zise Gashouse, ţi-am spus vreodată că mama ta a fost prima fată pe care am sărutat-o?

— Nu, spuse Diane. Şi nu-i mai povesti din astea.

— Ha! râse Gashouse, şi lovi masa atât de tare, că sucul lui Tanner se clătină în pahar.

— Ai şi tu o prietenă în ultima vreme? întrebă Diane. Vreo amărâtă?

— Am.

— Blondă?

— Brună.

— Brună?

— Cu părul brunet.

— Ochi albaştri?

— Căprui.

— Aha. Nu-i tocmai genul tău, Gashouse.

— Şi piele închisă la culoare.

— Ca să vezi.

— E cam brună în general.

— Aha.

Diane trase o duşcă zdravănă de bere.

— Sună bine.

Râseră amândoi.

— E de treabă, spuse Gashouse. Nu-i ca tine.

— Nici eu nu mai sunt. Nu şi-n ultima vreme. Sunt prea bătrână.

— Nu-i deloc adevărat. E o mare minciună. Mă simt bine stând de vorbă cu tine. Întotdeauna m-am simţit bine.

— Hm, spuse Diane. Ai ceva pus deoparte?

— Cinci mii de dolari la bancă.

— Chiar acum?

— Chiar acum.

— Cam atât îi datorai şi lui Ed în iarnă.

— Da, aşa e.

— Ştiu şi eu… Am senzaţia că un om care într-o zi are datorii de cinci mii de dolari şi-a doua zi are cinci mii de dolari în bancă nu i-a economisit.

Pur şi simplu nu i-a cheltuit încă.

— Se poate, spuse Gashouse.

— Nu-i cheltui pe toţi cu fata aia.

— Haide, Diane.

— Te ştiu eu bine.

— Cred şi eu.

— Îţi zice Gashouse?

— Îmi zice Leonard. „Le-o-nard“…

Gashouse rosti cele trei silabe tărăgănat.

— Câţi ani are?

— Douăzeci, spuse Gashouse fără să clipească. Face douăzeci şi unu săptămâna viitoare, adăugă el, văzând că Diane nu zice nimic.

Diane îşi trase sub ea un picior şi-l întrebă:

— Cum o cheamă, Gashouse?

Urmă un moment de tăcere.

— Donna, spuse el.

Diane nu răspunse.

— De fapt îi organizez o mare petrecere, continuă el. Pentru ea şi prietenele ei. Prietenele ei de la şcoală. Ce naiba, doar ştii cum sunt fetele.

— Nu-ţi face griji, Gashouse, spuse ea amabil, minciunile tale sunt în siguranţă.

— Diane, începu el, însă ea i-o tăie scurt, cu un gest discret şi elegant. O tăcere autoritară.

Nici unul nu mai vorbi. Micul Tanner Rogers stătuse în tot acest timp cu piciorul pe scaun şi-şi desfăcuse şiretul de la una din ghetele ude. Făcea noduri cu şireturile scurte din piele netăbăcită. Erau prea scurte şi prea umede pentru noduri complicate, însă repeta cu stăruinţă un nod simplu din trei mişcări – îl treci după, bagi pe dedesubt şi strângi bine. Diane se uită la mâinile lui în timp ce lucra. Se ridică şi se întoarse cu un cuţit de bucătărie, se aşează şi-şi puse mâna pe masă cu palma în sus.

— Ia dă-mi laba aia murdară, spuse ea.

Tanner îi întinse mâna dreaptă. O apucă plină de încredere. Îi băgă cuţitul de curăţat sub unghie cu destulă putere (însă atentă la stratul de piele roz), scoţând un fir subţire de noroi. Îşi şterse cuţitul pe genunchi, apoi trecu la

următoarea unghie, apoi la următoarea şi tot aşa. Gashouse Johnson o privea. Şi Tanner o privea, nemişcat, trecându-şi mâna stângă peste nodul pe care-l făcuse – un nod de sportiv, un nod modest –, care va ţine mult şi bine, dar care, la nevoie sau când nu mai e folositor, se poate desface cu o mişcare rapidă.

Tall Folks

În vremurile bune, pe când Ruddy Nut Hut era peste drum de taverna Tall Folks, în fiecare seară se crea o vânzoleală permanentă a beţivilor de la un bar la altul. Ai fi zis că cele două baruri sunt de fapt unul şi-acelaşi, despicat în mod straniu de cele patru benzi de pe First Avenue.

Ellen era patroana tavernei Tall Folks, iar Ruddy Nut Hut aparţinea soţului ei, Tommy. Erau căsătoriţi de cincisprezece ani, despărţiţi de treisprezece, nu se culcaseră împreună timp de doi ani şi nu păreau interesaţi să treacă prin toată tevatura divorţului. Tommy era un beţiv notoriu. Nu exista să fii dat afară din barul lui – chit că te luai la bătaie sau cădeai sub masă, chit că n-aveai o para chioară sau că erai minor. Tommy avea toate aprobările posibile. Ellen avea barmaniţe celebre. Nu toate barmaniţele ei erau nemaipomenit de frumoase, însă câteva chiar arătau bine. Celelalte aveau şi ele farmecul lor, fie că era vorba de o drăgălăşenie irezistibilă, ingeniozitate ieşită din comun sau alcoolism reconfortant. Ellen avea mereu o barmaniţă care ţinea minte numele tuturor clienţilor, ca garant al ospitalităţii, şi o barmaniţă răutăcioasă, pentru că există oameni care caută şi aşa ceva. Sunt oameni care au nevoie de o fată care-i strigă pe graşi „subţirei“ şi care-i dă afară din bar cu mâna ei pe beţivii bădărani. Dacă o barmaniţă nu era în stare să te facă să te îndrăgosteşti de ea pe loc, Ellen n-o angaja. Se descurcase foarte bine în felul ăsta, mijlocind toate aceste idile necesare. Şi Tommy se descurcase foarte bine la rândul lui.

Barul Ruddy Nut Hut avea flipper şi ţintă cu săgeţi. Taverna Tall Folks avea masă de biliard. În unele nopţi, într-un loc găseai hârtie la toaletă sau ţigări, iar în cealaltă parte, nu. În verile fierbinţi beţivii traversau bucăţica aia de drum de pe First Avenue de parcă era curtea din spatele casei cuiva, de parcă maşinile ce treceau pe lângă ei erau la fel de inofensive ca nişte leagăne sau ca o groapă de nisip, de parcă barurile gemene erau doar două picnicuri învecinate, primitoare ca orice suburbie.

Până într-o zi când Tommy nu-şi mai plătise chiria de opt luni, iar Ruddy Nut Hut a fost închis. Toată toamna clienţii lui Ellen îşi lăsau băuturile neterminate, ieşeau la aer, făceau câţiva paşi şi intrau repede înapoi în bar, agitaţi şi nervoşi.

Apoi, în decembrie, Ruddy Nut Hut îşi redeschise porţile cu un anunţ pe care scria cu litere de mână TOPLESSUL LUI WALTER. Geamul de la stradă fusese vopsit negru, iar pe el se zărea un afiş care anunţa: „Cele mai frumoase doamne din lume.“ Pe uşa din faţă era un afiş mai mic: „Doamnele cele mai frumoase din lume.“ Cel din urmă afiş, scris cu litere de-o şchioapă, care nu era altceva decât o simplă notă explicativă, informa că „Toplessul lui Walter“ avea să fie deschis în fiecare zi a săptămânii. La prânz.

Ellen avea un nepot pe nume Al. Îl angajase ca instalator, ceea ce însemna că el trebuia să scoată jumătăţile mucegăite de lămâie din ţeava de scurgere a chiuvetelor şi să înlocuiască toaletele pe care tinerii le smulgeau câteodată de pe pereţii băii pentru a sărbători pesemne momente de neuitat la masa de biliard. Al arăta bine şi intra uşor în vorbă cu lumea. Dacă ar fi fost fată, ar fi fost barmaniţa ideală pentru taverna Tall Folks. Ar fi fost genul de tipă drăguţă care-i dă pe spate pe sindicalişti, iar Ellen ar fi pus-o în tură la ora promoţiilor. Dacă Al ar fi fost fată şi dacă ar fi lucrat joia la ora promoţiilor, toţi tâmplarii şi camionagiii ar fi venit în fiecare săptămână şi i-ar fi lăsat un bacşiş gras, la cât de drăguţă ar fi fost. După plecarea lui Tommy, Ellen stătea mai tot timpul cu Al; el a fost cel care a însoţit-o când s-a hotărât în cele din urmă să treacă strada ca să vadă „Toplessul lui Walter“.

Ellen îi recunoscu de îndată pe toţi de la bar în acea seară.

— Ăştia toţi sunt oamenii mei, îi spuse lui Al.

— Şi-ai lui Tommy.

— Nu cred că Tommy mai poate zice acum că ăştia sunt oamenii lui, nu crezi?

Barul încă mai semăna cu Ruddy Nut Hut, cu excepţia flipperelor, care fuseseră înlocuite de o scenă mică prevăzută cu o oglindă uriaşă în spate şi o bară înaltă în faţă. Pe scenă dansa o stripteuză – o fată slăbănoagă cu

coapsele mai subţiri decât genunchii şi cu şoldurile scheletice ale unei vedete rock drogate. Ellen o cunoştea şi pe ea.

— Asta-i drogata de Amber, spuse ea.

Amber îi zâmbi lui Al, scuturându-şi pieptul către el. Sânii ei erau doar nişte sfârcuri pe-o cutie toracică. Al îi zâmbi la rândul lui.

— Arată înfiorător, spuse el.

— Obişnuia să vină la barul meu şi să bea cola cu rom toată ziua, spuse Ellen. Încercam s-o prind în baie când îşi băga acul în venă, însă de fiecare dată când intram peste ea se spăla pe dinţi şi nimic mai mult.

— Asta-i aproape şi mai scârbos.

— Aproape.

— Ar trebui să instalezi în băi lumini albastre. Aşa fac în fast-fooduri. În felul ăsta drogaţii nu-şi mai pot vedea venele şi nu se mai pot injecta.

— Mi se pare un pic cam prea mult.

— Mie îmi plac luminile albastre, spuse Al. Într-o cameră cu lumini albastre nu-mi mai pot vedea ouăle.

— Încetează, spuse Ellen. Nu-i adevărat.

În spatele tejghelei era o fată îmbrăcată în costum de baie de culoare închisă. Ellen n-o cunoştea. Avea părul negru cu o cărare perfectă pe mijloc, iar costumul de baie era dintr-o singură bucată, foarte practic, şi avea o culoare spălăcită, cu elasticul slăbit şi bretele lăbărţate.

— Zici că nu-i mai lipsesc decât şlapii, spuse Al.

Mai era un bărbat împreună cu ea după tejghea, iar când se întoarse cu faţa la ei, Ellen spuse:

— Walter?

Bărbatul ţinea în mână o ladă de bere, pe care-o cără şi-o aşeză pe tejghea în faţa lui Al. Avea o barbă lungă, slinoasă şi cenuşie, cum au profeţii sau vagabonzii.

— Bună, Helen, spuse el.

— Ellen, îl corectă ea.

Walter nu zise nimic.

— Nu-mi spune că ăsta-i acum barul tău, Walter.

Walter continuă să tacă.

— Ce dracu’ faci într-un local ca ăsta? Nu mi-a spus nimeni că ăsta e barul tău.

— O spune anunţul.

— N-am ştiut că tu eşti acel Walter.

— Mai cunoşti vreun alt Walter?

— Eu sunt Al, se prezentă Al. Sunt nepotul lui Ellen.

Cei doi îşi dădură mâna peste lada de bere dintre ei.

— Walter? spuse Ellen. Nu ştiu ce să zic despre numele localului. Ar trebui măcar să-i zici „*Barul* de topless al lui Walter“. „Toplessul lui Walter“ sună ca o înştiinţare. Sună de parcă tu faci topless.

— Este o înştiinţare.

— Foarte bine.

Ellen se uită în jurul ei.

— Tommy nu mi-a spus că ţi l-a vândut ţie.

— Da, mie.

— Atât că mă surprinde.

— Chiar nu văd de ce. Afişul o spune foarte clar.

— Walter? zise Ellen. Întotdeauna am crezut că eşti amish.

Al râse, iar Ellen râse şi ea.

— Îţi dau o băutură din partea casei, spuse Walter. Şi una pentru nepotul tău.

— Mulţumesc, domnule, zise Al.

— O să bem două beri şi nişte scotch bun, spuse Ellen. Mersi.

Walter luă din ladă două sticle şi scoase un desfăcător din interiorul cămăşii, unde atârna agăţat de un lanţ ca un crucifix greoi. Desfăcu berile, care erau aproape reci, aşezându-le în faţa lor.

Walter se duse în celălalt capăt al barului după scotch, iar Al zise:

— N-am mai spus nimănui „domnule“ de când aveam doişpe ani.

— Walter habar n-are cum să se-ocupe de un bar de striptease, şopti Ellen. Urăşte femeile. Nu venea niciodată la mine în bar, pentru că ura să vadă o femeie la bar. Doamne sfinte, ce fel de glumă proastă o mai fi şi asta?

Walter se întoarse cu două păhărele de scotch. Ellen îl bău pe-al ei şi-l aşeză cu gura în jos pe tejghea. Al îl mirosi pe-al lui şi-l aşeză cu grijă

înapoi.

— Cine-i barmaniţa? întrebă Ellen.

— Rose, spuse Walter. Fiica mea.

Walter şi Ellen se holbară unul la altul fără să zică nimic.

— Uau, spuse Al. Mă pregăteam să cer ceva de lucru, dar bănuiesc că n-are de gând să plece nicăieri.

— Am trei fete, spuse Walter privind-o în continuare pe Ellen. Lucrează toate trei aici.

— Ai de gând să-l bei? îl întrebă pe Al, iar când acesta clătină din cap Ellen îl dădu pe gât şi pe-al lui, aşezând paharul lângă al ei.

— Ce chestie ciudată, Walter, spuse ea. Ciudat că Tommy n-a pomenit nimic de tine. Oricum, multă baftă, da?

Ellen scoase din buzunar o hârtie de douăzeci de dolari şi-o strecură sub sticla ei de bere.

— Ai grijă ca Rose să se-ocupe bine de noi, spuse ea, iar Walter se întoarse şi plecă.

Pe scenă, drogata de Amber îşi terminase numărul. Stătea pe podea, încheindu-l pe un om la cămaşa lui cu mâneci lungi. Arăta ca o copilă de clasa a treia. Walter schimbă caseta, potrivi volumul şi o altă fată urcă pe scenă de la subsol. Avea părul roşcat prins într-o cosiţă în creştetul capului şi, fără prea multă ceremonie, îşi scoase sutienul şi începu să salte uşor pe vârfurile picioarelor, ca şi când s-ar fi încălzit înainte de jogging.

— Nu putem concura cu parada asta de ţâţe, spuse Ellen.

— Ba sigur că putem.

— Mi se pare o tâmpenie. De ce-ar traversa cineva strada până aici pentru aşa ceva?

— N-o să traverseze nimeni, spuse Al.

— Păi dacă nu vor să vadă decât nişte ţâţe amărâte, cum să concurăm noi cu aşa ceva?

— Polly îşi mai dă jos tricoul din când în când, spuse Al.

— Mda, însă numai când e foarte beată. După aia începe să plângă şi tuturor le pare rău. Nu e acelaşi lucru. În plus, Polly nu lucrează decât luni seara.

— Aşa e.

— Şi dacă Walter încearcă să-mi angajeze barmaniţele ca dansatoare în barul lui?

— N-o să se ducă nimeni.

— Dac-ar reuşi cineva s-o facă pe Polly să-şi dea jos tricoul şi să arate de parcă i-ar plăcea… ei bine, asta chiar ar fi o chestie.

— Un bărbat ar plăti pentru aşa ceva, spuse Al.

Ellen îi făcu semn cu mâna unui uriaş care intră pe uşă, iar acesta veni să se aşeze lângă dânsa.

— Dennis Dolofanul, spuse ea. Mă bucur să te văd.

Dennis Dolofanul o pupă pe Ellen şi comandă o bere pentru el şi-un scotch pentru ea. Ellen îl bătu uşor pe cap şi zâmbi. Dennis Dolofanul avea un cap gros şi palid ca o geamandură veche. Avea nişte ochi depărtaţi care tindeau să iasă din orbite şi să rătăcească la întâmplare, ca şi cum s-ar fi uitat mereu în fiecare colţ al încăperii. Mirosea a pudră de talc şi a scuipat, însă se pricepea îndeajuns de bine la calculatoare încât să facă lucruri de care numai el şi alţi doi-trei oameni din lume erau în stare, şi pentru asta era bine plătit.

— Ştiai că ăsta e localul lui Walter acum? îl întrebă Ellen.

— Tocmai am aflat.

— Mereu am crezut că e amish, spuse Ellen.

— Mereu am crezut că are un prieten în Isus, spuse Dennis Dolofanul.

Ellen râse.

— Îţi mai aduci aminte de Willy? Fratele lui Walter?

Dennis Dolofanul dădu ochii peste cap.

— Willy putea să-şi bage tot pumnul în gură, mai ţii minte?

— Aproape că mi l-a băgat şi mie de câteva ori.

— Nu-l cunosc, zise Al.

— L-ai recunoaşte dacă l-ai vedea, spuse Dennis Dolofanul. El e tipul în stare să te dea cu capul de tomberon. Vorbeşte foarte tare.

— Da, ce mai ştia să vorbească, spuse Ellen. Când se-apuca Willy să povestească ceva, era ca atunci când rămâi blocat în spatele autobuzului şcolii şi nu-l poţi depăşi. Dacă era să deschidă cineva din familia lor un bar de striptease, atunci acela nu putea fi decât nenorocitul ăla de Willy, nu Walter.

Dennis Dolofanul scoase o hârtie de un dolar din teanc şi se îndreptă către scenă. I-o întinse dansatoarei roşcate. Îi spuse ceva când i-o dădu, iar ea râse. Ellen mai ceru două beri, iar când Rose veni cu comanda Ellen o întrebă:

— Ce le spun clienţii de obicei fetelor, atunci când le dau bani?

Rose ridică din umeri şi plecă.

— Văd că nu-i mai tace gura fetei ăleia, zise Ellen. Este exact ca unchiu-său, Willy.

— De obicei le zic că-s frumoase, spuse Al. Le zic că dansează grozav sau aşa ceva.

— Ce drăguţ.

— Pe vremuri şi tu făceai striptease. Adu-ţi aminte cum era.

— Nu într-un loc ca ăsta, spuse Ellen. Nu ca profesionistă, doar la început, la Tall Folks. Doar cât să atrag lumea.

Ellen dădu scotchul peste cap.

— Funcţiona, ce-i drept. O parte din oamenii de atunci mai vin şi azi. De fapt, unii dintre ei sunt chiar aici, acum. Nu ţin însă minte să-mi fi dat careva vreun ban.

— Ce mai face frate-meu Tommy? se auzi o voce în preajma lui Al.

Ellen se uită în spatele nepotului ei şi zâmbi.

— Bună, James.

— Bună, Ellie.

— Pe unde-ai umblat, James? Ne e dor de tine.

James flutură mâna spre scenă, unde urcase acum o altă dansatoare, o negresă înaltă care se legăna încet încoace şi-ncolo, cu ochii închişi. Toţi se uitau la ea. Se legăna încontinuu, de parcă nu mai ştia unde era, de parcă credea că e singură. Se zgâiră un timp la ea, iar ea nu făcu decât să se legene într-o parte şi-n alta, însă nimeni n-avea vreo grabă să-şi întoarcă privirea în altă parte. Roşcata îşi strânse lucrurile şi coborî de pe scenă prin spatele tipei care se legăna.

— O, Doamne! spuse James. Uită-te la asta!

— La care dintre ele? întrebă Al.

— La toate! Peste tot!

James zâmbi. Îi lipsea un dinte în faţă, de când căzuse Tommy peste el într-o seară, iar James se izbise cu gura de podea.

— Te lasă să cânţi aici? întrebă Ellen.

James clătină din cap. Pe vremuri venea la taverna Tall Folks, se aşeza în dreptul luminii lângă automatul de ţigări şi începea să cânte. Ellen dădea tonomatul mai încet şi-i soma pe toţi să înceteze hărmălaia, şi toată lumea îl asculta pe James. Obişnuia să se îmbrace pentru eveniment într-un costum pe care-l găsise, cu sandale şi şosete negre de pantof. Arăta ca Nat King Cole, dar cânta mai bine decât el. Lumina de deasupra automatului de ţigări îi umbrea suficient faţa. Oamenii începeau să plângă. Plângeau chiar şi cei care erau lucizi.

— Ce mai face frate-meu Tommy? întrebă James din nou.

— S-a îngrăşat în aşa hal, că nu l-ai mai recunoaşte.

— Mereu a fost un barosan.

— Acum arată ca un călugăr. Bea tot ca un peşte.

— Ca un peşte-călugăr, spuse Al, iar James izbucni în râs şi-l îmbrăţişă.

James purta o haină ce părea din piele, dar care arăta ca şi cum ar fi fost croită din bucăţi descusute de pe scaunele de la maşină. Fâşii maro, gri şi maro-închis.

— Chiar mi-e dor de Tommy, spuse James.

— Şi nouă de tine, spuse Ellen. Mai treci pe la noi. Fă-ţi timp.

James dădu din cap, uitându-se la dansatoarea de pe scenă.

— Încă mai avem fete vizavi, dragule, spuse Ellen.

James nici măcar nu mai dădu din cap de data asta, iar Ellen îi şopti la ureche lui Al:

— Îmi vreau oamenii înapoi.

El o strânse de mână.

Ellen urcă scările şi se duse la baie, care arăta la fel ca întotdeauna. Deasupra pisoarului încă mai scria: „I-am tras-o lui mă-ta“, iar dedesubt era scris cu o altă culoare: „Du-te acasă, tată. Eşti beat.“

Ellen se dădu cu ruj şi se spălă pe mâini fără săpun şi fără să se şteargă, aşa cum era obişnuită. Sub oglindă era cel mai vechi graffiti din toată clădirea, o glumă veche de zeci de ani: „Primele trei lucruri care ne plac la Tommy: nr. 1 – că nu e aici.“ Sub doi şi trei nu mai era scris nimic.

— Ha, spuse Ellen cu voce tare.

Stătu la baie mult timp, fără să bage în seamă cele câteva ciocăneli şi o bătaie puternică în uşă. Când ieşi în cele din urmă, fata cu părul negru cu cărare perfectă pe mijloc stătea în faţa ei. Îşi zâmbiră reciproc.

— Rose, spuse Ellen.

— Eu sunt Sandy. Rose e soră-mea.

— Arătaţi ca nişte surori.

— Lucrăm toate aici.

— Am auzit. Ca în industria bumbacului. Ca într-o bodegă, spuse Ellen, iar când văzu că Sandy nu răspunde adăugă:

— Eu sunt Ellen.

— Ştiu.

Cele două femei stăteau şi se priveau. Sandy purta un costum de baie ca al lui Rose, însă avea şi pantaloni scurţi.

— Cum merg treburile?

— Nemaipomenit, spuse Sandy. Ţie cum îţi merge?

— Nemaipomenit, minţi Ellen.

— Bravo.

Sandy zâmbi.

— E grozav.

— Aştepţi la baie?

— Nu, pur şi simplu stau aici.

— Îl ştii pe nepotul meu, Al?

Ellen arătă cu mâna spre bar.

— E cel mai drăguţ băiat de-aici.

— Asta cam aşa-i, spuse Sandy.

— Ieri îmi zicea că s-a îndrăgostit de mine încă de când îl împingeam în cărucior.

— Uau.

— Tot aşa se îndrăgostesc şi bărbaţii de fetele de-aici din bar?

— Nu ştiu. Probabil.

— Eu nu cred, zise Ellen. Cred că vor doar să privească.

— Bănuiesc că n-are importanţă, spuse Sandy.

— Tatălui tău nici măcar nu-i plac fetele. Iartă-mă că-ţi spun.

— Îi place de noi.

— De tine şi de surorile tale?

— Da.

— Îi place şi de drogata de Amber?

Sandy râse.

— Nu râde de Amber. E o dulceaţă de fată. E din Florida, biata de ea… Nu-i uşor, spuse Ellen. Aveam demult o barmaniţă, Catherine, care mergea într-un fel… Când era ea în tură veneau oamenii în bar la mine doar ca s-o vadă cum se fâţâie de colo-colo. Nu şi taică-tău. Lui nu i-a plăcut niciodată barul meu.

— Ţie îţi place barul lui?

Sandy zâmbi când puse întrebarea.

— Vezi tu, Sandy, uite cum stă treaba, spuse Ellen. Nu prea, înţelegi?

— Sigur. Cred c-acum o să intru, spuse Sandy, arătând spre baie, iar Ellen se dădu la o parte.

— Sigur, spuse Ellen.

Ellen îşi croi drum până ajunse înapoi la Al şi mai comandă un rând de scotch pentru amândoi. Dennis Dolofanul era tot acolo, la fel şi James, cu haina lui făcută parcă din husă de maşină, stând de vorbă cu drogata de Amber.

— Nu-mi place locul ăsta, îi spuse Ellen lui Al. Cine-ar veni într-un loc ca ăsta?

— Nici mie, spuse Amber.

Mânca un sendviş dintr-un recipient frigorific folosit de obicei pentru a depozita sticlele de bere sau organele proaspăt recoltate pentru transplant. Avea în faţă o cola cu rom, din câte se părea.

— Locul ăsta-i groaznic.

— Nimeni nu iubeşte pe nimeni aici, spuse Ellen, iar Al o apucă de mână, ţinând-o strâns.

Ea îl sărută pe gât.

— E cel mai dulce băiat, spuse Amber.

— O mai ţii minte pe barmaniţa aia pe care-o aveai? Victoria? o întrebă James pe Ellen. Te punea pe jar fata aia.

— Lucra miercuri seara, spuse Al.

— Lucra marţi seara, puiule, spuse James. Ascultă ce-ţi zic de data asta.

— Ai dreptate, dădu Al din cap. Era marţea.

— Doamne, ce dor mi-e de fata aia!

— Era o barmaniţă bună, spuse Ellen.

— Erau vremuri bune, tare bune. Ziceam că-i epoca victoriană, mai ţii minte? Cât încă mai lucra Victoria.

— Aşa e, James.

— Adu-o înapoi la bar pe fata aia. De asta avem toţi nevoie.

— Nu pot.

— Tall Folks era un lăcaş sfânt pe-atunci. Le beam din mâini fetelor ălora.

— Acum are copii la şcoala generală, spuse Ellen.

— Nu se mai găsesc fete ca ea, ăsta-i adevărul.

— Se găsesc întotdeauna fete ca ea, spuse Ellen. Se găsesc peste tot, iar una e în bar la mine chiar acum, peste drum, dacă chiar cauţi o fată grozavă.

— Cine? întrebă Al. Maddy? Doar nu Maddy. Nici vorbă.

— Eu nu beau întotdeauna aşa, spuse deodată drogata de Amber. Ştiţi? Am zile în care nu beau două săptămâni la rând.

Tăcură apoi cu toţii, uitându-se la Amber.

— Bine, draga mea, spuse Ellen. Asta-i foarte bine. Bravo.

— Sigur, spuse Amber, nici o problemă.

După tejghea, Walter schimbă din nou caseta şi pe scenă urcă o altă dansatoare.

— Uau, spuse Al.

— Ştiu, puiule. Nu-i nevoie să-mi spui.

Era blondă, însă nu naturală, cu sprâncene negre şi tunsă scurt, cu părul pieptănat în jos acoperindu-i faţa rotundă-rotundă. Purta ciorapi din plasă cu portjartier, cu tocuri butucănoase din anii ’40, înfăşurată într-un halat roz demodat legat în faţă. Mesteca gumă, iar când porni muzica se uită drept la Al, spărgând un balonaş.

— Doamne sfinte! spuse el.

— Tipa-i bună de pus pe perete, zise Dennis Dolofanul.

Dansă un timp cu halatul pe ea, apoi îl dădu jos, împăturindu-l cu sfială la picioarele ei. Se ridică, întorcându-se cu faţa spre bar. Avea sânii goi, iar

sfârcurile ei erau perfecte şi micuţe ca nişte decoraţii de tort.

— E frumoasă, îi şopti Ellen lui Al.

— Ellen, spuse el, pe toată aş mânca-o cu lingura. Pe bune.

— Zici că-i o găluşcă fiartă, nu? spuse Ellen.

Găluşca avea un număr întreg. Mesteca şi spărgea balonaşe, lăsându-şi mânuţele roşietice să alunece peste ciorapii din plasă. Dădea din tocurile alea butucănoase, din buric şi din coapse. Toate privirile din bar erau aţintite spre ea.

— Ştii cum mă simt? îi spuse Ellen lui Al. Mă simt de parcă m-aş uita la o cocă în vitrina unei patiserii. Ştii?

— Mmm, spuse Al grav. Mmm.

— Ai putea topi brânză pe fata aia.

— Ştii rulourile alea lungi de aluat umplut cu cremă pe care le cumperi de la raionul de lactate? întrebă Al. Ştii când le loveşti pe mijloc şi *pac*, începe să iasă crema din ele?

— Mda.

— Ea a ieşit dintr-un rulou din ăla.

Găluşca dansa privindu-se în oglindă. Se sprijini cu mâinile de reflexia mâinilor ei şi sărută reflexia propriei guri.

— Ãsta e cel mai important lucru într-un bar de striptease, spuse Dennis Dolofanul. Oglinzile unsuroase.

— Ştii ce lasă acum pe oglindă? întrebă Al. Unt.

— Ãla nu-i ruj, spuse Ellen. E glazură.

Al izbucni în râs, strângând-o în braţe pe Ellen, care îl luă pe după umeri.

— Ar trebui să-i dai bani, spuse el.

— Nici gând.

— O să fie drăguţ. O să vin cu tine. O să-i placă. O să creadă că suntem un cuplu căsătorit şi că ne-a pus terapeutul să venim aici ca să ne îmbunătăţim performanţele sexuale.

— O să se întrebe cum de-am reuşit să păcălesc un băiat de douăzeci de ani să se însoare cu mine.

Ellen îşi aşează capul pe umărul lui Al, care era cald şi sărat. Dennis Dolofanul se îndreptă către scenă, rezemându-şi trupul burduhănos de marginea scenei, de parcă stătea pe-o verandă sau pe-un vas de croazieră, ca

un bogătaş plictisit admirând priveliştea încântătoare şi vastă. Scotea pe rând bancnotele din buzunar, ridicându-le suav cu două degete. Găluşca îi lua banii ca şi cum ar fi făcut parte din coregrafie, iar fiecare bancnotă pe care-o băga sub portjartier era ca o hârtiuţă cu un număr de telefon la care trebuia neapărat să sune mai târziu. Părea o miniatură pe lângă Dennis Dolofanul, o versiune proprie la scară ideală.

— Poate sta acolo atâta timp cât are bani, aşa-i? întrebă Ellen.

— E cea mai drăguţă fată, spuse drogata de Amber. O iubesc.

Găluşca se aplecă, prinzând capul lui Dennis Dolofanul în palme. Îl sărută o dată pe fiecare sprânceană.

— O iubesc pe fata asta, spuse James.

— Şi eu, spuse Al.

— O iubesc, spuse Ellen. Şi eu o iubesc.

Ellen bău şi ultimul pahar de scotch, şi spuse:

— Nu-i a bună pentru mine. Nu-i a bună cu barul ăsta, nu-i aşa?

Îi zâmbi lui Al, iar el o sărută cu gura aia frumoasă mirosind a alcool. Era mai mult de-un simplu sărut pe care-l primeşte o mătuşă. O sărută de parcă ar fi plănuit de mult timp s-o sărute, iar Ellen îşi aduse aminte toate lecţiile învăţate în experienţele ei amoroase ca să primească sărutul şi să-l înapoieze la rândul ei cu delicateţe. Îl lăsă să-i ţină capul cu mâna lui liniştitoare, şi se simţi ca un sugar neajutorat la pieptul mamei. Gura lui semăna parcă la gust cu scotchul ei rafinat, uşor încălzit.

Când Ellen şi Al traversară în cele din urmă strada şi reveniră la taverna Tall Folks, era ora de închidere, iar Maddy, barmaniţa răutăcioasă, tocmai îi dădea afară pe ultimii beţivani.

— Duceţi-vă acasă! ţipă ea. Duceţi-vă acasă şi cereţi-vă iertare de la soţiile voastre!

Ellen n-o întrebă pe Maddy cum mersese în noaptea aceea şi nu-l salută pe nici unul dintre clienţi, ci intră în spatele tejghelei, ridicând cutia cu lucruri pierdute. Apoi se duse cu Al în camera din spate. Ellen înşiră hainele pierdute peste masa de biliard. Al stinse lampa de deasupra capetelor lor şi se suiră amândoi pe masa de biliard, pe salteaua subţire din hainele altora. Ellen se întinse pe spate, folosind ca pernă o jachetă udă, iar Al se aşeză cu

capul la pieptul ei. Ea îi sărută părul îmbibat cu fum. În întunericul din camera din spate, care n-avea fereastră sau ventilator, aerul mirosea a scrum şi a praf de cretă. Mirosea ca la şcoală.

Mult mai târziu, aproape o oră mai târziu, Al se rostogoli încet peste Ellen, iar ea îşi puse braţele în jurul lui, cuibărindu-se sub el, însă înainte de asta stătură mult timp în încăperea întunecoasă, ţinându-se de mână ca oamenii bătrâni. O auziră pe Maddy cea răutăcioasă cum îi dă afară pe ultimii beţivi din taverna Tall Folks şi o ascultară cum face curat şi închide barul. Pe vremuri, în cele mai bune nopţi, Ellen dansa pe aceeaşi tejghea cu braţele larg deschise, strigând: „Oamenii mei! Oamenii mei!“ în timp ce bărbaţii se îmbulzeau la picioarele ei precum câinii sau studenţii. O implorau să nu închidă. Afară se crăpa deja de ziuă, iar ei încă mai veneau de peste drum, implorând-o să nu închidă. Toate astea i le povesti lui Al, iar el dădu din cap. În întunericul din camera mare din spate, ea îl simţi cum dă uşor din cap.

Aterizarea

Am stat trei luni în San Francisco şi nu m-am culcat decât cu o singură persoană, un ţărănoi din Tennessee. Aş fi putut la fel de bine să fac acelaşi lucru la mine acasă şi să economisesc astfel nişte bani de chirie. Plin oraşul de oameni educaţi şi de succes, iar eu m-am dus la primul tip pe care l-am văzut că poartă o şapcă John Deere.

L-am observat stând la bar pentru că părea că nu face parte din peisaj lângă toţi oamenii aceia de afaceri, arătând ca picat din lună în cămaşa lui cu carouri şi cu şosete albe. Bea o bere, iar lângă sticlă am zărit o cutiuţă de tutun de mestecat. Nimic nu urăsc mai mult decât un om care mestecă tutun. M-am aşezat lângă el.

— Cum te cheamă? l-am întrebat.

— Da’ ştiu c-ai venit ţintă la mine, spuse el.

— Ce nume lung ai, am zis eu.

Am comandat o bere şi m-am aşezat pe scaunul de la bar. Mi-a spus că-l cheamă Dean.

— Eu sunt Julie. Ce faci în San Francisco, Dean?

— Aici m-au încartiruit.

Mi-am zis, doar n-am bătut atâta drum până în California ca să agăţ într-un bar un tip înrolat. Mi-am zis, doar n-am venit până în California ca să-l agăţ pe-un obosit cu ceas ieftin şi tunsoare militărească, pe-un bădăran dintr-un oraş probabil mai mic decât al meu.

— Aşadar, ce faci mai exact în armată, Dean?

— Fac sărituri cu paraşuta.

Felul tărăgănat în care rostise acele cuvinte le făcu să sune cumva ca o aluzie.

Dean mă scrută cu privirea; urmă o pauză lungă.

— Păi, am zis eu într-un final, înseamnă că e distractiv.

Pentru o clipă, Dean continuă să mă privească drept în ochi. Apoi despături şerveţelul din faţa mea, îl ţinu deasupra capului meu şi-i dădu drumul: o paraşută în miniatură, cu inscripţia „Barul Pierce Street“ într-un colţ. Şerveţelul fâlfâi, oprindu-se pe pachetul meu de ţigări.

— Tot cazi şi cazi, spuse el. Până când aterizezi.

Am luat o gură zdravănă de bere şi am aşezat uşor sticla înapoi în cercul ei umed. Începusem să simt acea furnicătură din spatele genunchiului şi o zvâcnitură uşoară sub stomac.

— Cizme de cowboy ai? l-am întrebat.

— De ce?

— Pentru că nu-mi prea plac pantofii pe care-i porţi acum. Arăţi absurd cu şosete albe şi pantofi negri. Cred că ţi-ar sta mult mai bine dacă ai purta cizme de cowboy la blugii ăştia.

Dean râse.

— Da, sigur că am cizme de cowboy. Vino cu mine în seara asta la Presidio şi-o să le încalţ pentru tine.

— Văd că nu prea pierzi timpul linguşind fetele cu vorbe dulci, i-am zis eu, şi am prins sticla de bere cu degetele.

Dean îşi puse mâna peste a mea.

— Ai nişte mâini foarte frumoase, zise el.

— Tocmai mă pregăteam să beau, i-am zis, gândindu-mă apoi că vorbisem încet şi că-mi tremurase vocea.

Mi-am dres glasul.

Ne-am uitat amândoi la mâna lui peste a mea şi la mâna mea pe sticlă, iar eu i-am spus:

— Şi tu ai mâini frumoase. Mari, dar frumoase.

Îi puteam simţi bătăturile cum îmi apasă articulaţiile degetelor.

— Ştii ce se zice despre bărbaţii cu mâini mari? am continuat eu.

Dean râni.

— Ce anume?

— Că au mănuşi mari.

N-a fost prea greu să găsim camioneta lui Dean. Era singura cu număr de Tennessee de pe Pierce Street, şi era chiar peste drum.

— Cu maşina asta ai venit până în California?

— Da. Mi-a luat numai două zile.

Pe scaunul şoferului era o cutie de gogoşi goală, iar geamul din dreapta era blocat la jumătate. La picioare era plin de cutii goale de bere, pungi de mâncare şi carcase de casete goale, şi am simţit ceva trosnind sub picior când m-am urcat.

— Ce-a fost asta? întrebă Dean, iar eu am citit eticheta de pe carcasă.

— „Hank Williams Junior, *Cele mai mari hituri*, volumul doi.“ Cred că glumeşti.

— Ce, n-ai mai ascultat niciodată muzică country?

— Aş vrea eu.

Dean porni motorul şi ieşi de pe Pierce Street.

— De unde ai zis că eşti, Julie?

— Sunt de pe strada principală[9], am spus eu. SUA.

9. În original, *main street*, sintagmă prin care se defineşte un loc al valorilor tradiţionale tipic americane. (*N.t.*)

— Ai ceva accent din sud.

— Se poate.

— Vino încoace, spuse Dean, bătând cu palma un loc în dreapta lui.

M-am tras lângă el, cât de aproape am putut.

— Vreau să te îmbrăţişez, spuse el, însă trebuie să schimb vitezele.

I-am luat mâna de pe bila neagră ruptă a schimbătorului de viteze şi i-am petrecut-o pe după umărul meu.

— Ai de gând să mergi cu viteza asta ameţitoare până la baza militară? întrebă el.

— Bag eu în viteză, i-am zis, şi am condus aşa: cu o mână schimbam vitezele, pe cealaltă o ţineam pe piciorul lui stâng, aşa că puteam să-mi dau seama când apasă pe ambreiaj, şi cu capul la pieptul lui, aşa că-l simţeam cum respiră şi-i puteam vedea nasturii de la cămaşă. Dean conducea cu mâna pe umărul meu, apoi pe şold şi în cele din urmă pe sân.

Am tăcut o vreme, iar apoi Dean a spus:

— Vorbeşte cu mine. Zi şi tu ceva.

Mi-am apropiat gura de urechea lui şi am lăsat mâna să-mi alunece pe coapsa lui în sus. Dean închise ochii.

— Fii atent la drum, am şoptit eu, iar el zâmbi şi deschise ochii.

Îi simţeam gâtul cum pulsează.

— Patul tău e lat sau îngust? am întrebat, iar Dean răspunse încet:

— Îngust.

— Cred că vreau să te văd îmbrăcat cu blugii ăştia decoloraţi şi cu cizme de cowboy în picioare, am spus eu. Vreau să te văd întins pe pat, cum zaci acolo fără cămaşă, îmbrăcat doar cu blugii ăştia descheiaţi la nasturi şi cu cizme de cowboy. Şi să nu faci nimic, doar să te uiţi la mine. OK?

Cu privirea înainte, Dean înghiţi în sec şi dădu din cap. I-am sărutat urechea.

— Cred că ai arăta grozav aşa, am spus eu.

A doua zi dimineaţă m-am trezit şi am observat că un bărbat cu părul blond-cenuşiu şi pantaloni de camuflaj se fâţâia prin cameră, călcând peste grămada de haine încâlcite formată din cămaşă, sutien şi fustă. Pe obrazul stâng avea o aluniţă de mărimea unei alice.

Dean şi cu mine adormiserăm îmbrăţişaţi, iar eu eram lipită cu spinarea de pieptul lui, cu părul răsfirat peste faţa şi gura lui.

— Dean? strigă străinul, uitându-se la mine. Te-ai trezit?

— Bună, Hunt, răspunse Dean la mine în ceafă.

— Fata cine-i?

— E Julie. Julie, el e Hunt. Colegul meu de cameră.

— Bună, am spus eu.

Hunt, colegul de cameră, nu răspunse, aşa că am continuat să ne uităm unul la altul. Avea bărbia despicată la mijloc, o altă brazdă mică pe vârful nasului şi o brazdă adâncă între ochi. Arăta de parcă îşi făcuse semne pe faţă pentru a o spinteca în două, însă nu fusese în stare s-o ducă până la capăt.

Sub pătura verde militărească şi ţepoasă, Dean îşi strecură mâna între coapsele mele. O ţinu acolo pentru o vreme, liniştită şi nemişcată, însă plină de promisiuni.

— Unde ai dormit aseară, Hunt? întrebă el.

— În salonul cu televizor.

— Nu se poate.

— Ba se poate.

— Nu era nevoie să faci asta, omule.

Dean îşi ridică mâna mai sus între picioarele mele.

Hunt rânji, însă doar cu jumătate de gură, ca victima unui atac cerebral.

— Am venit pe la trei, spuse el, şi v-am auzit cum vă tăvăleaţi, aşa că n-am bătut la uşă.

Dean râse, iar eu m-am răsucit în pat cu faţa la el, având grijă să nu mă dezvelesc.

— Nu-mi prea place colegul tău, i-am şoptit la ureche, iar el râse tare.

— Lui Julie nu-i place de tine, Hunt, spuse el.

— Tocmai am văzut videoclipul ăla al Madonnei, zise Hunt, fără să pară afectat de afirmaţia lui Dean. Ştii tu, ăla în care e îmbrăcată în costum bărbătesc şi se apucă de păsărică în stilul lui Michael Jackson.

— Da, îl ştiu, spuse Dean.

— E bună, nu?

— Îhî.

Am încercat să mă aşez cum trebuie pe pieptul lui Dean, undeva departe de claviculă, şi i-am trasat cu degetul smocul de păr subţire şi mătăsos de sub buric.

— Mă duc să mă mai uit la televizor, ne spuse Hunt. Poate o să-l dea din nou. L-au dat încontinuu.

— Îhî, spuse Dean.

— Dacă mă întorc, să bat la uşă?

— Cum vrei, omule.

De îndată ce Hunt ieşi din cameră, Dean se urcă pe mine, desfăcându-mi larg picioarele. Mi-am încleştat degetele de ceafa lui.

— Ah, dragă, spuse Dean. Tare mă bucur că ne-am trezit.

— Şi zici că nu-ţi place colegul meu de cameră? întrebă Dean.

Parcaserăm în capătul îndepărtat al plajei Baker, beam bere şi ne uitam la doi oameni care aruncau Frisbee-ul de la unul la altul în apă.

— Când o să se înece, o să ne rămână toată plaja doar pentru noi, am spus eu.

Camioneta lui Dean mirosea a hamburgerii pe care tocmai îi terminaserăm.

— N-au decât să-şi păstreze plaja, spuse Dean. Oricum, e mult prea frig ca să înoţi. Mă bucur că măcar ne-am ales cu locul de parcare.

Îşi vârî în întregime degetul mic în gura sticlei de bere şi o balansă încet în faţa lui, de parcă încerca să se hipnotizeze singur.

— Odată mi-a rămas degetul prins înăuntru făcând asta.

— Un lucru foarte inteligent, nu crezi?

Îşi trase degetul afară cu un pocnet şi-l ţinu ridicat în aer. M-am aplecat şi l-am muşcat.

— Are gust de bere? întrebă el.

— Nu chiar.

Dean mă trase lângă el şi-şi trecu încet limba peste buzele mele.

— Îmi place gustul tău.

L-am sărutat, apoi m-am aşezat cu spatele la geam.

— Nu, nu-mi place colegul tău de cameră, am spus eu.

Mi-am pus picioarele pe bord, uitându-mă printre ele la cei doi înotători.

— Oricum, de unde e? Din Alabama?

— West Virginia.

— A, da? Ei bine, nu-mi place de el. Îmi aminteşte de bărbaţii din oraşul meu. Ştiu eu ce-i poate pielea unuia ca el.

— Nu zău?

— Îhî.

Pieptănam firele de păr de pe piciorul lui Dean în direcţia opusă, apoi le îndreptam la loc. Purta pantaloni scurţi şi n-avea cămaşă. Cizme de cowboy.

— Pun pariu că Hunt are un camion cu roţi de doi metri, am spus eu. Are o curea cu o cataramă mare pe care scrie: „Sudul se va ridica din nou.“ Într-o bună zi o s-o lase pe vreo fată însărcinată, poate chiar pe verişoară-sa, şi-o să mai facă alţi copii care să-i semene. O droaie de copii cu herpes care o să se bălăcească în noroi.

Dean râse.

— Atunci, care e genul tău de bărbat? întrebă el, ţinând sticla de bere în echilibru cu palma.

— Studenţii, i-am spus eu. Ştii tu, avocaţii.

Dean dădu din cap, vădit interesat.

— Hai să te întreb ceva. Cu câţi bărbaţi te-ai cuplat de fapt de când ai plecat de-acasă?

L-am privit fără să clipesc.

— Am zis doar ce gen de bărbat mă atrage.

Dean dădu din nou din cap.

— Şi genul meu de bărbat te atrage?

— Nu, deloc.

Dean puse sticla pe bord şi mă împinse uşor în jos, încât stăteam acum întinsă cu spatele pe scaun.

— Mă gândeam eu, spuse el, şi-mi trase chiloţii pe sub fustă până la glezne, şi apoi mi-i dădu jos de tot.

Îmi ridică fusta până la mijloc, se aşeză cu capul între picioarele mele şi începu să mă sărute pe coapsă în interior.

— Al naibii ce-mi place! am spus după câteva minute, iar Dean se uită la mine.

— Da’ ştiu că pentru o fată, chipurile, de la ţară ai o gură…

— Tu în schimb n-ai deloc o gură rea, am spus eu.

Era miezul nopţii, la International House of Pancakes.

— La mulţi ani, spuse Dean, închinând către mine cu *milkshake*-ul său. Suntem împreună de-o zi întreagă.

— Ospătăriţele astea sunt cam neîndemânatice, am spus eu, ridicându-mi paharul nu ca să dau noroc, ci ca să le fac semn să-l umple din nou. Sorb la gheaţa asta de juma’ de oră deja.

— De zece minute, mă corectă Dean.

— În fine. O ospătăriţă trebuie să se îngrijească de treburile astea. Una pricepută.

— Când zâmbeşti, partea de jos a ochilor tăi arată aşa.

Dean băgă vârful degetului în *milkshake* şi desenă pe masă o semilună.

— Îmi place.

Pielea din jurul gurii mi se înăsprise şi mă ustura de la barba lui Dean, şi mă durea să stau jos de la atâta sex. Dean se rezemă cu capul de spătarul scaunului de vinil turcoaz şi închise ochii.

— Eşti deja epuizat? am întrebat eu, iar el zâmbi şi clătină din cap fără să deschidă ochii din cauza luminii fosforescente.

— Nu, dom’le. Sunt gata pentru încă o repriză.

— Mincinosule. Te-am mai văzut eu mergând ţanţoş ca un cowboy.

— E din cauza cizmelor de cowboy.

Ospătăriţa îmi umplu paharul cu apă şi o vreme nici unul din noi n-a zis nimic. Apoi am băut apa dintr-o înghiţitură, mi-am dres glasul şi am spus:

— Păi… mi-a părut bine să te cunosc, Dean.

Înălţă capul de pe spătar şi se uită la mine cu ochii aprinşi de culoarea whisky-ului care se învecheşte pe fundul butoiului.

— Pleci undeva? întrebă el.

— Nu chiar. Sau poate da. S-ar putea să stau în San Francisco, dar n-o să rămân acolo. Nu-mi place să stau prea mult într-un singur loc, înţelegi?

Dean nu răspunse, aşteptând.

— Sau poate o s-o iau spre L.A., am continuat eu, mutându-mi privirea de la Dean pentru a examina vitrina cu desert, apoi uşile de la toaletă. Mă mai gândeam să trag o fugă până la Seattle, sau poate la Portland.

— Ai de gând să pleci mâine sau cum?

Dean părea debusolat. Am dat ochii peste cap.

— Uite ce e, nu vreau să ne certăm pe tema asta.

— Nimeni nu se ceartă cu nimeni. Pur şi simplu mă întrebam ce-ai vrut să zici prin „mi-a părut bine să te cunosc“.

— Dean, eşti un tip de treabă, ok? Însă pe mine nu mă interesează să am o relaţie. Nu vreau să te văd cum te ataşezi de mine sau aşa ceva.

— Poftim?

— Nu pentru asta am bătut atâta drum până aici.

— A, nu?

— Nu.

Am întins mâna spre sticla cu sirop de arţar. Am întors-o cu gura în jos, privind cum fluidul maro urcă înăuntru, încet, ca lava.

— Noi doi n-avem nimic în comun, Dean. Tu o să termini armata şi apoi probabil o să te întorci în Tennessee. Toate bune şi frumoase, e grozav pentru tine. Dar nu şi pentru mine. Eu n-am de gând să mă căsătoresc în Tennessee.

— Nu ţin minte să te fi cerut.

— Ştii bine ce-am vrut să zic.

— Nu, nu ştiu.

Am întins mâna peste masă către a lui, iar el m-a lăsat s-o ating, aşa cum laşi ospătăriţa să strângă farfuriile goale.

— Dean, am spus eu, ascultă-mă. Degeaba vrei tu să baţi trei mii de kilometri pentru ceva ce poţi găsi vizavi. Înţelegi?

Nu răspunse imediat. Tonul lui nu era acuzator când, în cele din urmă, spuse:

— Sunt o grămadă de tipi în barul Pierce Street care-ţi pot da ceea ce cauţi, Julie. Dacă asta vrei, pentru ce mai stai lângă mine?

Mi-am ridicat mâna de pe a lui şi am aşezat-o în poală. Mi-am privit mâneca de la cămaşă, murdară de la podeaua camerei lui Dean.

— Ştiu eu ce-ţi poate pielea… am început să zic, încercând să vorbesc pe acelaşi ton uniform ca al lui Dean, deşi vocea îmi tremura.

— Ba nu, Julie, nu ştii. Nu mă cunoşti nici pe departe.

— Păi… ba eu cred că da.

— Te înşeli dacă crezi aşa ceva, spuse el. Nu mă cunoşti deloc şi te înşeli dacă crezi altfel.

Ne-am uitat unul la altul peste masă. Faţa lui Dean era liniştită şi deschisă. Nu pentru asta bătusem atâta drum până în California, mi-am zis, dar am tăcut din gură.

Am privit cum ospătăriţa de la vitrina cu desert taie dintr-un tort alb o felie înaltă, punând-o cu grijă pe-o farfurie. Se uită în stânga şi-n dreapta, apoi linse frişca rămasă pe degetul mare. O altă ospătăriţă freca interiorul vasului de cafea cu o perie de toaletă, din câte se părea.

— Ce faci? mă întrebă Dean după un timp.

— Nimic, am spus eu. Mă uit.

Zâmbi uşor.

— Ce e? am zis eu.

— Nimic.

Zâmbetul de pe faţa lui Dean se lărgi.

— Atâta doar că văd că nu sari s-o iei la goană.

— Crezi că n-am de gând s-o fac?

Dean dădu din umeri.

— Aştept, atâta tot.

— OK, am spus. OK.

Ospătăriţa se fâţâia prin restaurant, aşezând clienţii la mese, aducând mâncarea, strecurând bacşişurile în buzunarul şorţului. Cineva ieşi din bucătărie cu un mop şi şterse ceva ce se vărsase. Patronul dezlega cuvinte încrucişate, sorbind din când în când dintr-un pahar mare cu lapte. Mă uitam la ei, iar Dean stătea liniştit la celălalt capăt al mesei, aşteptând.

Mi-am zis, oare cât mai are de gând să stea tipul ăsta aici?

Însă Dean nu se ridică să plece, şi nici eu.

Vino să-i iei pe tâmpiţii ăştia de copii

Margie şi Peg au fost arestate după ce s-au îmbătat cu vinul pentru gătit al bucătarului şi s-au dus în parcare şi-au frecat cu unt parbrizul fiecărei maşini de-acolo. Era într-o noapte târziu, pe la sfârşitul lui septembrie, iar sezonul turistic se terminase şi el de mult. Fuseseră foarte puţini clienţi în seara aceea la restaurantul unde lucrau Margie şi Peg, şi în parcare erau doar câteva maşini. Însă întâmplarea a făcut ca una dintre maşinile pe care Margie şi Peg le unseseră să fie maşina de patrulă a unui poliţist din statul Delaware. Nu-şi dăduseră seama că era o maşină de poliţie. Nu fuseseră deloc atente. Poliţistul statului Delaware ieşi din restaurant şi intră în parcare, unde le prinse cu uşurinţă pe cele două fete care săvârşeau acel act de vandalism.

Peg o luă la fugă când îl văzu, dar Margie strigă după ea:

— Nu fugi, Peg! O să te împuşte ca pe-un câine!

Peg o crezu, deşi poliţistul statului Delaware nu făcuse nici un gest ameninţător, strigase un simplu „Hei!“.

Poliţistul le reţinu pe Peg şi Margie în parcare şi chemă prin staţie un poliţist municipal ca să vină la faţa locului şi să se ocupe de situaţie.

— Vino să-i iei pe tâmpiţii ăştia de copii, îi comunică el prin staţie poliţistului municipal.

Poliţistul statului Delaware rămase în parcare cu Margie şi Peg, aşteptându-l pe poliţistul municipal. Ploua întruna peste ei. Poliţistul purta o pelerină practică, însă fetele erau ude până la piele, îmbrăcate doar cu uniformele lor de ospătăriţe.

— Mă întreb dacă ne este oare permis să mergem *înăuntru* în restaurant în timp ce aşteptăm să vină celălalt poliţist, întrebă Margie. Mă întreb dacă n-ar fi mai comod să *nu* stăm în ploaie în timp ce aşteptăm sosirea celuilalt domn. Nu?

Margie avea obiceiul (deprins tocmai în acea vară) de a vorbi într-o manieră aristocratică şi stilată. Un obicei complet nou. O afectare complet nouă, care nu era pe placul oricărei persoane cu care intra în vorbă. În acea seară, în special, Margie parcă mai avea un pic şi-i spunea poliţistului statului Delaware „prieten drag“. Poliţistul statului Delaware se uită la Margie cum vorbeşte cu atâta cochetărie îmbrăcată în uniforma ei udă de chelneriţă. Margie era în mod evident beată. Avea o sprânceană ridicată întrebător. Ţinea cu sfială un deget apăsat pe bărbie.

— După mine, n-aveţi decât să staţi afară în ploaie cât e noaptea de lungă, stimată domnişoară Du Pont, spuse poliţistul statului Delaware.

— Foarte amuzant, îi zise Peg.

— Mulţumesc, răspunse acesta.

Poliţistul municipal îşi făcu apariţia. Părea plictisit. De fapt, era în aşa hal de plictisit, încât le arestă pe Margie şi Peg pentru stare de ebrietate într-un loc public, tulburarea liniştii publice şi vandalism.

— Vai de mine! spuse Margie. Sunt nişte acuze destul de grave pentru o glumă mică şi nevinovată ca a noastră.

Fetele fură urcate în maşina poliţistului municipal şi duse la închisoarea locală, apoi amprentate şi cazate.

Prietenul lui Peg, un tip chipeş pe nume J.J., sosi în cele din urmă pentru a le scoate de la închisoare pe cauţiune, însă nu înainte ca Margie şi Peg să petreacă vreo câteva ore în celula bine îngrijită.

— Uitaţi-vă în jurul vostru, doamnelor, le spusese poliţistul municipal plictisit în timp ce le închidea. Familiarizaţi-vă un pic cu locul. Ţineţi minte ce înseamnă să stai după gratii. Nu-i prea bine, nu? Aduceţi-vă aminte de sentimentul ăsta data viitoare când mai aveţi de gând să comiteţi o infracţiune.

Margie şi Peg se uitară în jur. Se familiarizară cu locul. Mestecară nişte gumă pe care-o avea la ea Margie şi apoi adormiră. Când sosi J.J., prietenul lui Peg, ca să le scoată din închisoare, se făcuse deja ora trei dimineaţa.

— Sunteţi ciuciulete amândouă, spuse J.J., şi trase maşina din spatele clădirii poliţiei în dreptul intrării pentru ca fetele să nu se ude şi mai tare.

Merseră acasă. Ploaia cădea puternic pe maşină, ca grindina. Ai fi zis că fiecare picătură de ploaie cântăreşte cât un bob tare de fasole. Plaja din

Delaware nu era atinsă decât de o părticică a uraganului care se dezlănţuise undeva în largul Atlanticului, însă era o părticică spectaculoasă.

J.J. conducea cu bărbia aproape lipită de volan, încercând să vadă drumul. Peg dormea pe bancheta din spate. Margie găsise nişte gumă de mestecat lipită în păr şi încerca s-o descâlcească.

— Poliţistul mi-a spus că ar fi trebuit să staţi toată noaptea la zdup, însă l-am făcut eu să se răzgândească, îi spuse J.J. lui Margie.

— Cum de-ai reuşit una ca asta, dragul de tine?

— I-am spus că până mâine-dimineaţă drumul spre casă se poate inunda de la atâta ploaie şi că n-o să mai fiu în stare să vă iau. A fost înţelegător.

— Nu încape îndoială, bărbaţilor le place să vorbească între ei despre subiecte ca inundarea drumurilor, nu-i aşa?

— Aşa e, spuse J.J.

— I-ai strâns mâna cu putere ca un bărbat adevărat, J.J.?

— Da.

— I te-ai adresat cu domnule?

— Da, să trăiţi.

— Bravo ţie, J.J., spuse Margie. Îţi mulţumesc foarte mult pentru că ne-ai eliberat din închisoarea aceea odioasă.

Când ajunseră acasă, John, prietenul răsfăţat şi nesăbuit al lui Margie, era treaz.

— Pretind să beau un pahar cu minţile criminale, spuse John.

John avea acelaşi obicei ca Margie: vorbea într-o manieră aristocratică şi stilată. De fapt, Margie moştenise acest model discursiv direct de la John. John îl inventase.

— Crezi că suntem vrednice de dispreţ, John? întrebă Margie şi-l sărută pe obraz.

— Am o pretenţie! spuse John. Pretind să stăm afară în această ploaie minunată şi să spunem poveşti terifiante despre viaţa într-o casă mare[10].

10. În original, *big house*, care în argou înseamnă „puşcărie“. (*N.red.*)

— Nesăbuitul de John. Prostuţul de John. Nu înţelegi că *asta* chiar este o casă mare?

Margie avea foarte mare dreptate. Era într-adevăr o casă foarte mare. Era casa lui John. Avea doar douăzeci şi unu de ani, însă deţinea o casă mare chiar pe plaja din Delaware. I-o făcuseră părinţii cadou de absolvire. Părinţii lui Margie, în schimb, îi dăduseră acesteia o brăţară. Cadoul părinţilor lui Peg fusese o invitaţie la cină, iar părinţii lui J.J. îi trimiseseră acestuia o felicitare, semnată de toate mătuşile şi toţi unchii lui.

John era bogat. Tatăl său era producător de film şi trăia la Hollywood, fiind foarte bogat. Cât despre mama lui John, era fostă Miss Delaware. Divorţase de tatăl lui John şi trăia într-o casă cu grădină în Chesapeake Bay. Nu-l vizitase decât o singură dată cu maşina la noua locuinţă de pe plajă. Venise la volanul unui Mercedes, iar maşina arăta la fel de neagră şi solidă ca o stâncă udă.

John intenţiona să trăiască până la adânci bătrâneţi în cadoul său de absolvire de pe plajă, şi îşi invitase prietenii de la facultate să stea cu el cât pofteau. Iniţial fuseseră cinci tineri care se adunaseră acolo, în casa lui John, şi împărţeau doar două nume – trei Margaret şi doi John. Unii aveau porecle, alţii, nu. Erau John, J.J., Margie, Mags şi Peg.

— Sfinte! observase John încântat. Suntem *full house*[11]: o pereche şi trei de-un fel. Nu-i aşa că-i cu noroc? Nu că-i o mână minunată?

11. Combinaţie (la poker) alcătuită din trei cărţi identice şi o pereche. (*N. red.*)

Însă Mags părăsi casa de pe plajă la sfârşitul lui august şi se mută în Florida. Mags îi spusese în secret lui Peg:

— Îţi zic ceva, Peg. Adevărul e că John a început să-mi displacă.

După ce plecă Mags, John spuse despre ea următoarele:

— Era liberă să plece oricând voia. Nimeni nu e obligat să stea în casa asta doar ca să-mi facă mie pe plac. Deşi ar fi trebuit să aducă o altă Margaret în locul ei, ca să nu ne strice mâna norocoasă, păi nu? Dar vai! Acum suntem nişte perechi banale. Dar voi o să rămâneţi cu toţii, nu-i aşa?

— O să rămânem cu toţii! spuse Peg, îmbrăţişându-l pe chipeşul ei prieten, J.J.

— Casa asta este adaptată la condiţiile de iarnă? îl întrebase J.J. pe John.

— Ah, scuteşte-mă! Habar n-am! răspunse răsfăţatul şi nesăbuitul de John. Ce-ar fi s-o adaptezi tu, J.J.? Doar eşti atât de deştept. Nu? Cât de

greu poate fi să-mi adaptezi tu casa la condiţiile de iarnă?

În realitate, casa nu era adaptată la condiţiile de iarnă, aşa cum începeau să-şi dea seama şi cei patru locatari în acel sfârşit de septembrie. Nu aveau nici o modalitate concretă de a se încălzi. Mai mult, se pare că la vremea când fuseseră arestate Margie şi Peg nici unul dintre cei patru tineri nu avea o slujbă. Slujba lui J.J. ca salvamar se încheiase imediat după Ziua Muncii, când toţi turiştii plecaseră. Părea un lucru cert că Margie şi Peg îşi vor pierde slujbele de ospătăriţe după povestea cu beţia şi untul din parcarea restaurantului. Cât despre răsfăţatul şi nesăbuitul John, acesta nu avusese niciodată vreo slujbă. John îşi petrecuse vara privind cum îi creşte părul şi scriind continuarea unor filme care aveau deja o continuare.

— Ei bine, deţinutele mele splendide. Să nu mai zăbovim şi s-o luăm la pas către acoperiş. Să stăm împreună pe terasă şi să bem nişte alcool în timp ce ne bucurăm de această ploaie minunată.

Astfel, cei patru prieteni se urcară pe acoperişul casei mari de pe plajă ca să bea bere şi să urmărească vremea. Erau la o singură dună distanţă de mare, iar plaja ţinea piept cu greu valurilor şi ploii care-o măturau. Cei patru prieteni stăteau în bătaia ploii, aşezaţi pe patru scaune de grădină ude. Apa rece se aduna în bălţi la picioarele lor şi le şiroia pe spate.

John proclamă:

— Furtuna asta va aduce apa rece. N-o să mai putem înota de-acum înainte. Dragi prieteni, cu părere de rău vă informez. Furtuna asta marchează sfârşitul verii noastre fericite.

— N-o să mai putem înota! spuse Margie înspăimântată.

— N-o să mai putem înota! spuse John. Da! Din nefericire, acest vifor va pune capăt dulcii noastre veri.

Margie avea un aer distrus. Părea să analizeze conceptul de schimbare a anotimpurilor pentru prima dată în viaţa ei.

— N-o să mai putem înota? întrebă ea din nou.

Era pur şi simplu în stare de şoc.

— Aşa să fie oare?

— Septembrie e luna cea mai crudă, spuse John.

John ţinea în poală o pungă desfăcută de chipsuri pe care ploaia o transformase într-un fel de traistă cu ovăz, udă leoarcă şi sărată. Pescui

câteva chipsuri umede şi le azvârli peste marginea acoperişului.

— Ce furtună! remarcă Peg. Doamne!

— Şi asta încă nu-i nimic, Peg, îi spuse J.J. ca s-o liniştească. Asta nici măcar nu-i furtuna adevărată. Adevărata furtună e prea ocupată să devasteze cine ştie ce alt loc pentru a-i mai păsa de noi.

— J.J. are dreptate, anunţă John. Ãsta nu-i decât ecoul furtunii adevărate.

— Doamne Dumnezeule, spuse Margie. Şi totuşi plouă foarte tare. Peg, scumpa mea? spuse ea apoi.

— Da, răspunse Peg.

— Oare este îngrozitor de greu să-ţi faci rost de o slujbă dacă ai cazier?

— Noi nu avem cazier, Margie.

— Nu? Oare n-am fost arestate puţin mai devreme, chiar în seara asta?

— Mda, dar un cazier e altceva. Cazier are cineva care e criminal de profesie. Nu poţi avea cazier până nu comiţi o serie de infracţiuni.

— Peg pare foarte convinsă în privinţa asta, zise Margie.

— Pentru cineva care n-are nici cea mai vagă idee ce spune, observă John, Peg vorbeşte ca un adevărat procuror general.

— Cred cu tărie că este imposibil să-ţi faci rost de o slujbă dacă ai cazier, spuse Margie. Nu voi mai fi niciodată în stare să obţin o altă slujbă, şi nici Peg. Suntem pierdute! John, dragule? O să ai mereu grijă de mine?

— Fireşte, spuse John.

— Dar cu Peg ce-o să se întâmple? Va trebui să devină jucăria unui bogătaş bătrân. John, iubitule? Ştii vreun bogătaş bătrân care are nevoie de jucării tinere?

— Doar pe tatăl meu. Şi presupun că el are deja o jucărie, răspunse John.

Un fulger spectaculos brăzdă cerul.

— O, da, spuse J.J.

John se ridică. Îşi dădu coada peste umăr şi o desfăcu.

— Am următoarea pretenţie, anunţă el. Vom merge să înotăm. Este ultima noastră ocazie. Să nu ezităm, fiindcă mâine apa va fi deja mult prea rece.

— Foarte amuzant, spuse J.J. Nu mă duc să înot.

— Foarte amuzant, spuse Peg. Nici eu nu mă duc nicăieri.

— Sunteţi amândoi grozav de amuzanţi, spuse John, fiindcă noi chiar vom merge să înotăm. O pretind.

— Nu se duce nimeni să înoate în seara asta, zurbagiule, spuse Peg.

John ridică pumnul în aer şi strigă:

— Către mare! Ne vom îndrepta către mare cu ardoare! Pretind ardoare.

— Iubitul meu John nu mai e în toate minţile, spuse Margie.

— Furtuna asta va trece până mâine, prieteni, spuse John. Soarele va răsări, însă apa va fi deja rece. Iar vouă o să vă pară cu adevărat rău că aţi lăsat să vă scape printre degete ultima şansă de a înota.

— John pur şi simplu nu mai e în deplinătatea facultăţilor mintale, spuse Margie.

— Asta nici măcar nu-i o furtună adevărată, spuse John. Oare J.J. n-a zis şi el acelaşi lucru? Iar J.J. este un om raţional. Ãsta nu-i decât ecoul unei furtuni. Mi-ar fi ruşine să numesc asta furtună.

— Eu mă duc să înot, spuse J.J. Ducă-se dracu'!

Margie se uită pe rând la Peg, la John şi apoi la J.J., care, ce-i drept, era cunoscut de prietenii lui ca fiind un om raţional. J.J. stătea pleoştit cu berea pe burtă. Trupul lui frumos era tolănit pe scaun, vlăguit şi ud, într-o postură groaznică, arătând ca un unchi cherchelit.

— Da, eu mă duc să înot, spuse J.J.

Şi apoi adăugă ca explicaţie:

— Mai mult de-atât nu ne putem uda, nu?

— Aşa e, spuse Peg. Presupun că ai dreptate.

În acel moment s-ar fi zis că fusese luată o decizie oficială. Ca şi cum cei patru prieteni ar fi fost un grup de afacerişti care căzuseră la învoială între ei. Ca şi cum cei patru prieteni ar fi fost patru directori executivi care ajunseseră la un consens, după felul cum se ridicară în picioare, coborâră scările, depăşiră duna şi se îndreptară spre plajă. Când trecură prin veranda de la intrare, Margie îşi luă colacul cu Dumbo şi-l băgă peste cap până la brâu. Era o jucărie de copil mic, însă pe ea o distra. Îl avusese cu ea în apă toată vara. Se ţinu de corpul gri din plastic al lui Dumbo ca de-o baghetă magică, şi merse drept în apă.

Pe plajă, răsfăţatul şi nesăbuitul John şi J.J. cel frumos se descălţară şi intrară în apă cu hainele pe ei. Îşi croiră drum printre valurile puternice,

care le veneau când până la mijloc, când până la gât. Îşi ridicau picioarele cu greu avântându-se prin talazuri, smucindu-se de parcă înaintau printr-un strat gros şi mişcător de noroi. John fu imediat doborât de primul val, însă J.J. se aruncă chiar în vâltoarea lui, ieşind la suprafaţă pe creasta altuia. John ieşi şi el la suprafaţă, strigă şi fu din nou luat de val.

Margie se dezbrăcă până la lenjeria intimă, însă Peg îşi scoase doar fusta. Margie fugi în apă după John şi J.J., ţinându-şi colacul Dumbo în jurul taliei şi ţipând.

Peg rămase în valurile de la mal pentru un timp, lăsându-le să-i acopere picioarele. Două dintre ele fură suficiente ca s-o îngroape în nisip până la glezne. Perdeaua de nori şi ploaie era îndeajuns de densă încât să nu-i permită să vadă dincolo de capetele prietenilor ei din larg. Îşi scoase picioarele din nisip şi înaintă prin apa înspumată, îndreptându-se direct către un val care, pentru câteva secunde, se ridică deasupra ei ca un gard de sârmă. Valul căzu, iar ea se relaxă şi-l lăsă s-o dărâme. Peg ieşi la suprafaţă purtată de un alt val. Îi văzu atunci pe John, J.J. şi Margie undeva mai jos în faţa ei, cu gurile deschise. Corpul lui Dumbo ieşea din apă ca un periscop. Un val mai mare se prăvăli peste Peg şi apoi peste prietenii ei.

Când Peg ieşi din nou la suprafaţă, nu-şi mai putu vedea prietenii. Călcă apa şi se scufundă de trei ori până să ajungă suficient de sus pe creasta unui val încât să-şi dea seama că aceştia se îndepărtaseră şi mai mult în larg. Prietenul ei şi ceilalţi doi se aflau în locul unde valurile se ridicau, însă nu se mai spărgeau. J.J. era departe de John şi Margie, plutind pe spate. Margie o zări pe Peg şi-i făcu semn cu mâna. După ce înotă zece minute, Peg reuşi să ajungă până la ei. John îşi pierduse elasticul de prins părul, care plutea acum în jurul lui ca o plantă marină.

— Nu-i aşa că-i tare? strigă Margie. Nu?

Peg rămăsese fără aer, aşa că dădu din cap. O şuviţă lungă din părul lui Margie îi era prinsă din colţul gurii până la ureche, lăsându-i o brazdă neagră pe faţă, ca o rană după o luptă cu cuţitele. Toţi călcau apa fără graţie, scuipând apă de mare şi arcuindu-şi gâturile ca să se menţină la suprafaţă. Toţi, cu excepţia lui J.J., întotdeauna graţios. J.J. înota cu uşurinţă, bătaia lui rămânând la fel de egală şi puternică de parcă nu se lupta cu un ocean învolburat, ci îşi făcea turele de bazin la YMCA.

— Cât de adânc crezi că este, domnule? strigă John.

J.J. râse în timp ce înota pe-un val care se umfla.

— Şase metri! strigă J.J.

Apoi valul coborî şi strigă din nou:

— Ba nu! Retrag ce-am spus. Sunt trei metri!

Un alt val se ridică, iar J.J. spuse:

— Ba nu! Sunt cinci metri!

Peg se ţinu de nas şi se scufundă, încercând să coboare cât să atingă fundul. Când în cele din urmă îl atinse, piciorul ei lovi mai întâi nişte pietre, apoi ceva moale. Peg intră în panică şi se zbătu până ajunse la suprafaţă. Se strădui să-şi şteargă apa de mare din ochi, însă ploaia o băga la loc.

— Ar fi mult mai uşor dacă am fi o specie care să nu trebuiască să respire, spuse Margie.

Margie, cu colacul ei Dumbo care o menţinea la suprafaţă cu uşurinţă, era mai puţin obosită decât prietenii ei. Era cea mai veselă dintre toţi şi gâfâia cel mai puţin.

— John, scumpule? întrebă Margie. *Tu* cât timp îţi poţi ţine respiraţia?

— Ultima dată au fost trei ore, strigă John.

— Dumnezeule, spuse Margie.

John râse şi înghiţi o gură zdravănă de apă care-l făcu să se înece. Tuşi, scuipând apa afară. Peg se uită în jur şi observă că fuseseră duşi departe în larg, mult dincolo de dig, la mare distanţă de casă. Fără ca vreunul dintre ei să zică ceva, cei patru prieteni începură să înoate către mal. Încercau să se întoarcă acasă într-o manieră relaxată. Începuseră toţi să obosească, însă nimeni nu voia să vorbească despre asta. O vreme încercară să înoate către mal, însă nu păreau să înainteze prea mult. Încetară să mai facă glume între ei, şi apoi chiar să mai vorbească.

După un timp, J.J. spuse:

— Ah, fir-ar.

— Ce e? îl întrebă Peg pe prietenul ei, cu răsuflarea tăiată. Ce s-a întâmplat?

— Meduze.

Urmă un nou moment lung de tăcere. Din acea clipă, nici unul nu mai pretinse că nu vrea să ajungă la mal.

Apoi John strigă tare:

— J.J.! Prietene!

— Da, spuse J.J.

— Am început să… ăă… cam obosesc.

— OK, spuse J.J. Atunci să ieşim.

John îşi dădu ochii peste cap, aproape iritat.

— Mă omoară picioarele, spuse el.

— Ieşim acum, spuse J.J. Te ajut eu.

— Picioarele îmi sunt foarte… ăă… grele, spuse John.

— Trebuie să-ţi dai jos blugii, John, spuse J.J. Poţi?

Ploaia cădea şi se prelingea rece pe capetele celor patru prieteni, iar respiraţia lor era udă şi greoaie.

John făcu o grimasă, încercând să-şi dea blugii jos. Se ducea la fund, apoi ieşea din nou la suprafaţă, apoi se ducea iar la fund. J.J. înota în spatele lui ţinându-l de subsuoară. John se mai zvârcoli un pic, şi apoi blugii lui ieşiră la suprafaţă, unde rămaseră plutind câteva secunde, întunecaţi ca pielea unui rechin, după care se scufundară.

— Ieşim, strigă J.J. Fetelor, dacă sunteţi în stare să ieşiţi, duceţi-vă. Dacă nu, nu vă obosiţi. Rămâneţi aici.

Peg şi Margie gâfâiau şi nu reuşiră să-i răspundă.

Băieţii se îndepărtară, iar un val îi separă imediat de prietenele lor. Fetele îi priviră o vreme. Se părea că băieţii n-aveau să poată trece de dig.

Lui Margie îi clănţăneau dinţii. Peg înotă până la ea şi se agăţă de capul lui Dumbo.

— Nu, spuse Margie. E al meu.

— Trebuie să mă ţin, spuse Peg.

O dureau picioarele de la apa rece. Când dădu din ele ca să se încălzească, o lovi pe Margie. Margie începu să plângă. Margie şi Peg fură ridicate pe-un val, şi atunci reuşiră să vadă că John şi J.J. nu erau prea aproape de mal. Peg îşi ţinu respiraţia şi închise ochii. O izbi un val. Deschise ochii, apoi gura, şi înghiţi apă.

— N-o să ne mai întoarcem, spuse Margie.

Peg o lovi cu piciorul.

— Taci din gură! ţipă Margie, deşi Peg nu vorbise.

Peg o lovi din nou cu piciorul. Fetele călcau apa şi încercau să vadă cât mai înaintaseră John şi J.J. După un timp îndelungat, băieţii reuşiră să ajungă la mal. Când Peg îi văzu, îi strigă lui Margie:

— Uite!

— Taci din gură, spuse Margie şi o lovi cu piciorul.

Peg îl văzu pe J.J. scoţându-l din apă pe John. J.J. îl târî de fapt pe John afară din apă, trăgându-l de păr. Omul cavernelor şi soţia lui. J.J. îl lăsă pe John lat pe ţărm şi se prăbuşi lângă el.

Margie nu se uita. Ţinea ochii închişi şi gura deschisă. Apoi nu se mai uită nici Peg. Îşi închipui cum J.J. zace lat deasupra lui John, care poate că respira sau nu. Îşi închipui cum J.J. încearcă să verse toată apa de mare înghiţită, cu fruntea lipită de nisip, căznindu-se să vomite.

Apoi cum J.J. se ridică pe picioarele lui puternice şi frumoase, tremurând uşor. Peg putea să şi-l închipuie. J.J. avea să se uite în apă către locul unde trebuiau să fie ea şi Margie. Probabil că n-ar fi reuşit să le vadă. Continuând să respire greoi, el avea să stea în picioare, cu mâinile-n şold, un pic cocoşat. Ar fi semănat foarte tare cu un portar epuizat şi eroic după ce-a apărat incredibil un gol.

J.J. avea să stea acolo. Trebuia să aleagă dacă să vină după Margie şi Peg sau să sune paza de coastă şi să aştepte ajutoarele. Nu conta ce alegea, pentru că oricum avea să le urască pe Margie şi Peg. Orice-ar fi hotărât, cu siguranţă avea să le urască. Peg era sigură de asta, în timp ce călca apa cu ochii închişi. Peg nu trebuia să se mai uite cum decurge întreaga scenă. Nu, n-avea de ce. Nu era nevoie să se mai uite ca să ştie că asta urma să se întâmple.

J.J. avea să le urască pe Peg şi Margie pentru că-l făcuseră să ia acea decizie dificilă, exact cum Peg o ura acum pe Margie pentru că plângea lângă ea în apă. Aşa cum Peg îl ura acum pe răsfăţatul şi nesăbuitul John pentru că-şi dusese prietenii acolo, în oceanul învolburat. Aşa cum Peg îl ura (cel mai mult) acum pe prietenul ei chipeş, J.J. Peg îl ura pe J.J. pentru că stătea acolo pe plajă în timp ce ea era dusă din ce în ce mai departe în larg. Îl ura pentru că era un înotător puternic. Îl ura pentru că se întreba ce să decidă şi pentru că-şi trăgea sufletul, şi (cel mai mult) îl ura pentru că o ura pe ea.

Multele lucruri pe care nu le ştia Denny Brown (la cincisprezece ani)

Denny Brown nu ştia prea multe despre părinţii lui sau despre serviciul lor, dar nu era el de vină. Părinţii lui Denny erau amândoi asistenţi medicali. Mama lui lucra ca asistentă la secţia de arşi a Spitalului Monroe Memorial, iar tatăl lui era asistent la domiciliu, sau asistent comunitar. Denny ştia aceste lucruri, fireşte, însă nu mai mult de-atât.

Denny Brown nu ştia de ororile pe care le vedea în fiecare zi mama lui la serviciu la secţia de arşi. Nu ştia, de pildă, că mama lui îngrijea câteodată pacienţi a căror piele practic nu mai exista. Nu ştia că mama lui era considerată o asistentă de excepţie şi că era renumită pentru sângele-rece de care dădea dovadă şi pentru că reuşea să le îmbărbăteze şi pe celelalte asistente. Nu ştia că mama lui vorbea cu fiecare pacient ars în parte, chiar şi cu cei care nu mai aveau nici o speranţă, pe un ton calm şi liniştitor, fără să aducă vreodată în discuţie perspectiva agoniei lor.

Denny Brown ştia şi mai puţin despre profesia de asistent a tatălui său, practic nimic în afara faptului că era foarte rar şi stânjenitor să ai un *tată* care lucra ca asistent. Domnul Brown băgase de seamă jena fiului său, acesta fiind doar unul dintre motivele nenumărate pentru care nu aducea niciodată vorba acasă despre vreo latură a muncii sale. Aşadar, Denny nu avea cum să ştie că tatăl său îşi dorea în secret să fi fost asistent psihiatric, şi nu asistent la domiciliu. În timpul şcolii de asistenţi medicali, domnul Brown făcuse practica la un spital mare de boli mintale, lucrând în salonul de bărbaţi. Îi plăcuse acolo, iar pacienţii săi îl adorau. Poate că nu se socotea în stare să-şi vindece cu adevărat pacienţii, însă cu siguranţă credea că e capabil să le îmbunătăţească traiul.

Cu toate acestea, în ţinutul Monroe nu exista un spital de boli mintale. Astfel, tatăl lui Denny Brown îşi petrecuse anii de căsătorie lucrând ca asistent medical la domiciliu, şi nu ca asistent psihiatric, aşa cum ar fi

trebuit. Lucra doar din motive financiare şi nu era încântat de sarcinile lui. Talentul nu-i era recunoscut. Pacienţii lui erau bătrâni, muribunzi. Nici măcar nu-l băgau în seamă, cu excepţia momentelor rare când se opreau din marşul lor către moarte, şi atunci doar pentru a-l privi cu suspiciune. Familiile pacienţilor erau şi ele suspicioase, acuzându-i mereu de furt pe asistenţii la domiciliu. În realitate, întreaga societate îi privea pe bărbaţii asistenţi cu suspiciune. Aşa că domnul Brown era întâmpinat cu neîncredere la fiecare loc de muncă nou, în fiecare casă nouă, de parcă ar fi fost un pervers.

Pe lângă asta, tatăl lui Denny Brown socotea că asistenţa la domiciliu nu era deloc asistenţă medicală propriu-zisă, ci pur şi simplu îngrijire. Îl frustra faptul că se ocupă mai mult cu îmbăierea şi curăţenia decât cu asistenţa medicală. An după an, tatăl lui Denny schimba casă după casă, supraveghind moartea lentă şi costisitoare a unui bogătaş bătrân bolnav de cancer după altul.

Denny Brown nu ştia nimic din toate lucrurile astea.

Denny Brown (la cincisprezece ani) nu ştia că mamei lui îi părea rău de lucrurile dure pe care le spunea deseori. Fusese rea de gură când era mică, şi aşa rămăsese şi ca femeie în toată firea. În plus, mai vorbea şi urât. Rea de gură fusese mereu. Vorbitul urât i se trăgea însă de la anul petrecut în Coreea în timpul războiului. În orice caz, spunea adesea lucruri pe care n-ar fi vrut să le spună sau de care îi părea rău după aceea în sinea ei. Îi părea foarte rău, în sinea ei.

De pildă, era o asistentă tânără pe nume Beth care lucra împreună cu mama lui Denny la secţia de arşi. Beth avea o problemă cu alcoolul. Într-una din zile, Beth îi mărturisi mamei lui Denny că este însărcinată. Beth nu voia să facă avort, însă nici prin cap nu-i trecea să crească un copil de una singură.

Beth îi spusese disperată:

— Mă gândeam să-mi vând bebeluşul vreunui cuplu drăguţ fără copii.

Iar mama lui Denny Brown îi răspunsese:

— La cum bei, ai fi în stare să vinzi bebeluşul vreunui circ nenorocit.

Doamnei Brown îi fu imediat ruşine de ea însăşi. O evită pe Beth zile întregi, întrebându-se mereu în sinea ei, aşa cum obişnuia să facă adesea: *De ce mă port ca o persoană îngrozitoare?*

Când Denny Brown termină clasa a zecea, fu invitat la banchetul de decernare a premiilor de la liceul Monroe. Tatăl lui Denny era de serviciu, însă doamna Brown fu prezentă. Denny primi nenumărate premii în acea seară. Era un elev foarte bun, deşi nu excepţional. Era un copil deştept, dar nu excela la vreo materie anume, fiindcă nu ştia încă dacă e bun la ceva în mod special. Aşa că Denny primi o grămadă de diplome, printre care şi o diplomă de merit pentru participarea la evenimentul numit „Luna Artei Tinerilor“.

— „Luna Artei Tinerilor“, spuse mama lui în drum spre casă. „Luna Artei Tinerilor.“

Pronunţă încet: „Luna… Artei… Tinerilor…“

Pronunţă repede: „LunaArteiTinerilor.“

Râse şi spuse:

— Chiar nu ai cum s-o spui cum trebuie, nu-i aşa? E pur şi simplu o denumire de doi bani, nu-i aşa?

Apoi mama lui Denny Brown băgă de seamă tăcerea fiului ei. Iar tot restul drumului rămase şi ea tăcută.

Conduse mai departe. Nu scoase un cuvânt, deşi se gândea la Denny. În sinea ei îşi spunea: *Nu ştie cât de rău îmi pare*.

Denny Brown nu ştia, la începutul verii celui de-al şaisprezecelea an al său, ce slujbă urma să aibă. Nu ştia ce anume îl interesează. Nu ştia ce anume îşi putea găsi de lucru.

După câteva săptămâni de căutări, ajunse să se angajeze cu jumătate de normă la clubul Monroe Country. Lucra în vestiarul bărbaţilor. Era un vestiar decorat, frumos tapiţat, care mirosea a dezodorizanţi ascunşi. Bărbaţii distinşi ai oraşului Monroe foloseau vestiarul ca să se schimbe pentru terenul de golf. Îşi puneau pantofii de golf cu crampoane, lăsându-şi pantofii eleganţi pe podea în faţa vestiarelor. Denny Brown nu ştia nimic despre golf, însă nici nu i se cerea aşa ceva în munca lui. Treaba lui era să le lustruiască pantofii în timp ce jucau golf. Împărţea această sarcină cu un

băiat de şaisprezece ani din cartierul său, pe nume Abraham Ryan. Nu era limpede de ce era nevoie de doi inşi pentru o asemenea treabă. Denny nu ştia din capul locului de ce voiau oamenii ăştia să le fie lustruiţi pantofii zi de zi. Denny nu ştia de ce fusese angajat.

În unele zile, Denny şi Abraham nu aveau de lustruit mai mult de trei perechi de pantofi pe întreaga durată a turei lor. Făceau cu schimbul. Când nu lucrau, li se spusese să stea într-un colţ al vestiarului, lângă maşina electrică de lustruit pantofii. Nu era decât un singur scăunel în vestiar, iar Denny şi Abraham stăteau cu rândul pe el. Cât unul stătea pe scaun, celălalt se rezema de perete.

Denny şi Abraham erau supervizaţi de către directorul clubului Monroe Country, responsabil cu activităţile sportive şi de recreere, un om în vârstă foarte serios pe care-l chema domnul Deering. Domnul Deering venea cam o dată pe oră să-i verifice şi spunea:

— Fiţi pe fază, băieţi. Lumea bună din Monroe intră pe uşa asta.

Mai exista o altă componentă a muncii lor în afara lustruitului de pantofi. Denny Brown şi Abraham Ryan erau responsabili şi cu golirea unei scrumiere mici de alamă, aşezată pe o masă de lemn într-unul dintre colţurile vestiarului. Nu stătea nimeni niciodată la masa aceea. Denny nu ştia ce caută masa acolo, era poate un simplu suport pentru scrumieră. Se strângeau în medie patru mucuri de ţigară zilnic în acea scrumieră. Totuşi, fiindcă masa era în afara razei lor vizuale, Denny şi Abraham uitau câteodată s-o golească. Domnul Deering venea să-i verifice şi-i certa.

— Fiţi pe fază, băieţi, spunea domnul Deering. Treaba voastră e să faceţi locul ăsta s-arate ca la carte, băieţi.

Când Denny îi descrise mamei munca lui la clubul Monroe Country, ea clătină din cap.

— Este *exact* genul de slujbă pe care-o au cei din ţările comuniste, spuse ea.

Apoi râse. Denny râse şi el.

Deşi nu ştia exact ce-a vrut să spună cu asta.

Denny Brown (la cincisprezece ani) nu ştia cum ajunsese dintr-odată cel mai bun prieten al lui Russell Kalesky. Nu ştia cum ajunsese dintr-odată

prietenul lui Paulette Kalesky. Ambele evenimente surveniseră la o lună de la absolvirea clasei a zecea.

Russell Kalesky şi Paulette Kalesky erau frate şi soră, şi vecini de-ai lui Denny. În copilărie, Denny fusese absolut terorizat de Russell Kalesky. Russell era cu un an mai mare decât Denny. Nu foarte solid, dar rău. Distracţiile preferate ale lui Russell erau următoarele: să se joace cu focul în casă la Denny, să arunce cu ouă în Denny, să chinuie animalele lui Denny şi să-i fure jucăriile, pe care le ascundea după roţile maşinilor parcate afară. De asemenea, Russell Kalesky avea o plăcere aparte să-i care pumni în stomac lui Denny.

Cu toate astea, în timpul verii celui de-al şaisprezecelea an al său, Denny Brown deveni brusc prietenul cel mai bun al lui Russell Kalesky. Nu ştia cum de se întâmplase acest lucru. Ştia însă *când anume* se întâmplase: a doua zi după ce Russell Kalesky îşi cumpărase o maşină care-l costase 150 de dolari. Maşina era un Ford Sedan negru uriaş cu motor de opt cilindri, care de fapt nu mergea deloc. Fostul proprietar al Fordului – un mecanic amator de maşini de curse – remorcase bucuros maşina şi-o adusese pe aleea din faţa casei familiei Kalesky, lăsându-i-o acolo lui Russell „să lucreze la ea“. În dimineaţa în care Russell începu să lucreze la Ford, Denny Brown trecea din întâmplare prin faţa casei familiei Kalesky, iar Russell îi spuse:

— Hei, omule, ia uită-te!

Russell avea capota ridicată şi ştergea motorul cu o cârpă. Denny Brown se apropie alarmat, încercând să-şi ascundă tulburarea. Stătu preţ de câteva clipe uitându-se la el. În cele din urmă Russell spuse:

— Mai e o cârpă. Vrei să-mi dai o mână de ajutor?

Aşa că Denny Brown luă cârpa şi începu să lustruiască motorul maşinii lui Russell Kalesky. Era un motor uriaş, îndeajuns de mare pentru amândoi.

— Excelent, nu? spuse Russell Kalesky.

— Excelent, aprobă Denny Brown.

După acel episod, Russell începu să vină acasă la familia Brown în fiecare dimineaţă, întrebând dacă Denny e acasă.

— Ce faci, omule, spunea el, vrei să lucrezi azi la maşină?

— Excelent, spunea Denny.

Denny Brown nu ştia absolut nimic despre maşini. La drept vorbind, nici Russell. Deşurubau împreună piese de maşină, holbându-se la ele. Se băgau sub maşină şi loveau uşor cu cheia ce găseau pe-acolo. Ore întregi nu făceau altceva. Denny încerca să pornească motorul în timp ce Russell stătea cu capul aplecat sub capotă, ascultând. Asculta cu atenţie. Habar n-aveau ce anume caută sau ce anume ascultă.

În timpul pauzelor, stăteau pe scaunele din faţă ale Fordului, cu uşile larg deschise, cu un picior înăuntru şi unul afară pe alee. Capetele pe spate, ochii pe jumătate închişi. Singurul lucru care mergea de fapt la Ford era radioul, iar Russell găsea câte un post şi dădea volumul tare. Se relaxau. Ceilalţi băieţi din cartier treceau pe-acolo, venind cu bicicletele la casa familiei Kalesky şi lăsându-le în curte. Apoi băieţii din cartier se rezemau de Fordul lui Russell Kalesky, ascultând radioul, cu mâinile încrucişate. Nu făceau decât să stea.

Din când în când, Russell spunea:

— Excelent, nu?

— Excelent, aprobau băieţii.

Ascultau aşa radioul până când Russell spunea:

— Gata. Înapoi la treabă.

Atunci băieţii din cartier îşi luau toţi bicicletele şi plecau.

— Stai pe-aproape, Dennis, spunea Russell.

Denny Brown nu ştia cum brusc devenise cel mai bun prieten al lui Russell Kalesky. Nu ştia cât de des ajung bătăuşii prieteni cu victimele lor. Nu-i era încă foarte clar dacă are să mai fie lovit în stomac vreodată sau nu. Pur şi simplu, Denny habar n-avea cât de bucuros era Russell să-l vadă venind în fiecare dimineaţă să lucreze la Ford. Denny nu ştia că acesta era cel mai fericit moment din viaţa lui Russell.

De asemenea, Denny Brown nu ştia că Peter Kalesky, fratele mai mare al lui Russell Kalesky, râdea de maşina lui Russell de fiecare dată când venea acasă la cină. Peter Kalesky avea o camionetă Chevrolet trăsnet. Peter avea douăzeci de ani şi locuia în propriul apartament în celălalt capăt al oraşului Monroe. Din păcate, Peter venea des acasă la cină. Denny Brown nu ştia nimic despre atacurile lui Peter asupra lui Russell.

— Ştii de la ce vine Ford? spunea Peter. „Faci obligatoriu reparaţii dimineaţa.“

— Ştii de la ce vine Ford? spunea Peter. „Face orice rută dezastruoasă.“

— Ştii de la ce vine Ford? spunea Peter. „Frate-meu ori Russell dobitocul.“

— Ştii de ce au Fordurile lunetă cu degivrare electrică? spunea Peter. Ca să-ţi ţină cald la mâini în timp ce împingi maşina la deal.

Russell Kalesky adormea în fiecare seară visând că-l calcă pe frate-său Peter cu Fordul lui strălucitor. Nimeni nu ştia acest lucru. Era mângâierea secretă a lui Russell. Visa că-l calcă pe Peter cu maşina, că bagă apoi în marşarier şi că-l calcă din nou. Înainte şi înapoi, înainte şi înapoi, înainte şi înapoi. În visele lui, se auzea o bufnitură uşoară de fiecare dată când maşina trecea peste trupul lui Peter. Acest minunat *buf buf buf* îl adormea în cele din urmă pe Russell.

A doua zi dimineaţă, Russell Kalesky se trezea şi se ducea acasă la Denny.

— Vrei să lucrezi la maşină? întreba el.

— Excelent, spunea Denny Brown (fără să ştie încă – sau vreodată – motivul pentru care fusese întrebat).

Cât despre Paulette Kalesky, era sora mai mare a lui Russell. Avea optsprezece ani. Era cel mai bun babysitter din ţinutul Monroe şi lucra constant, având grijă de copiii zecilor de familii din împrejurimi. Paulette era mică de înălţime, brunetă, cu sânii mari şi cu gura frumoasă şi îngrijită. Avea un ten minunat. Se plimba de colo până colo pe străzile din cartier, împingând cărucioare cu copiii altora, urmată îndeaproape de alţi copii pe triciclete. Îi ducea în cârcă şi-i supraveghea în timp ce mâncau îngheţată. Ţinea în poşetă leucoplaste şi şerveţele, ca o mamă grijulie. Familia Kalesky poate nu era dintre cele mai bune din ţinutul Monroe, însă oamenii o plăceau pe Paulette şi aveau încredere în ea. Era foarte căutată ca babysitter.

Pe la sfârşitul lui iunie, Denny Brown fu invitat la cină acasă la familia Kalesky. Era ziua lui Russell Kalesky. Doamna Kalesky făcuse spaghete. Toată lumea era acolo. Peter Kalesky venise cu maşina tocmai din celălalt

capăt al oraşului, iar Paulette Kalesky îşi luase o seară liberă, un lucru neobişnuit. Denny Brown era singurul musafir de la petrecere care nu făcea parte din familie. Fusese aşezat la masă faţă în faţă cu Russell, înghesuit între Paulette Kalesky şi domnul Kalesky. Russell începu să-şi deschidă cadourile, iar Paulette puse din senin mâna pe piciorul lui Denny, ascuns sub masă. Denny şi Paulette nu-şi vorbiseră decât o singură dată înainte de acest incident. Mâna de pe piciorul lui nu avea nici un sens. Cu toate astea, Denny Brown (cincisprezece ani) îşi vârî mâna sub masă, punând-o peste mâna lui Paulette Kalesky (optsprezece ani). O strânse tare. Nu ştia unde învăţase să facă *asta*.

Pe parcursul acelei veri, Paulette Kalesky şi Denny Brown inventară un sistem. Ea îl anunţa la ce familie urma să se ducă în seara respectivă, iar el venea cu bicicleta s-o viziteze după ora opt, de îndată ce reuşea să-i culce pe copii. Rămaşi singuri, Denny Brown şi Paulette Kalesky făceau sex fierbinte, fierbinte de tot. Sex incredibil. Nu ştia cum sau de ce stabiliseră acest sistem, dar aşa stăteau lucrurile. Erau teribil de secretoşi. Nu ştia nimeni despre Denny şi Paulette. Însă aşa stăteau lucrurile. Sex fierbinte. Din senin.

La cincisprezece ani, erau atât de multe lucruri pe care Denny Brown nu le ştia despre Paulette Kalesky. Avea sânii frumoşi şi mari. Ştia lucrul ăsta, însă doar printr-o observaţie discretă. Deşi făceau sex fierbinte, Paulette nu-l lăsa niciodată să-i vadă sau să-i atingă sânii. Îşi păstra tot timpul bluza pe ea. Denny nu ştia de ce. Chestia era că lui Paulette îi crescuseră sânii în clasa a cincea. Mult prea devreme şi mult prea mari. Fraţii ei, Peter şi Russell, râdeau de ea din cauza asta, ca şi colegii ei de şcoală. A fost o perioadă în timpul clasei a şasea când toată lumea îşi bătea mereu joc de ea, încât plângea în fiecare dimineaţă şi-şi implora părinţii să n-o mai oblige să meargă la şcoală.

Tatăl lui Paulette îi spusese:

— Sânii mari sunt frumoşi, iar într-o bună zi vei fi bucuroasă că-i ai. Între timp, va trebui pur şi simpu să fii luată în bătaie de joc.

Paulette continuă să fie luată în bătaie de joc şi în anii de liceu, însă în cu totul alt fel: unele fete din clasa ei o invidiau acum. Era în special un grup

de fete care o numeau Paulette Toaleta sau Paulette Stricata. Nu că le-ar fi furat prietenii. Nici vorbă de aşa ceva. Denny Brown era primul ei prieten, primul băiat pe care-l sărutase. Iar la vremea aceea terminase deja liceul.

Denny nu ştia de ce Paulette Kalesky l-a plăcut dintr-odată, după cum nu ştia de ce lui Russell Kalesky îi plăcea de el. Habar n-avea despre ce era vorba.

Exista, de fapt, o explicaţie foarte bună pentru care Paulette se simţea atrasă de Denny, însă era un secret. Denny Brown nu avea să-l afle niciodată. Denny Brown nu avea să ştie niciodată că vreme de câteva luni Paulette Kalesky lucrase ca babysitter la o familie unde tatăl lui Denny lucrase el însuşi ca asistent comunitar. Casa aparţinea unei familii înstărite din regiune, familia Hart. Doamna Hart a născut un copil în acelaşi an în care tatăl domnului Hart murea de cancer. Prin urmare, în aceeaşi casă familia Hart trebuia să aibă grijă de o fetiţă mică predispusă la crampe şi de un bătrân de optzeci de ani cu ficatul ros de cancer. Paulette Kalesky fu angajată să se îngrijească de bebeluş. Domnul Brown fu angajat să-l îngrijească pe bătrân. Paulette şi domnul Brown nu petrecură prea mult timp împreună de-a lungul acestor trei luni, deşi drumurile lor se intersectau în casa familiei Hart, de obicei în bucătărie, unde Paulette mai pregătea câte un biberon, iar domnul Brown prepara piureul de morcovi.

— Vrei o cană de ceai? o întreba domnul Brown pe Paulette. Sau poate un pahar cu apă? Pari obosită.

— Nu, mulţumesc, spunea Paulette, căreia îi era ruşine că un adult o trata ca şi cum ea însăşi ar fi fost un adult.

— Faci o treabă foarte bună, îi spuse odată domnul Brown lui Paulette. Nu ştiu cum s-ar descurca doamna Hart fără tine.

Şi Paulette era de părere că domnul Brown făcea o treabă bună îngrijindu-l pe domnul Hart. Văzuse cum luminase camera bolnavului şi o aranjase de îndată ce luase în primire rolul de asistent comunitar principal. Domnul Brown adusese un calendar mare, vesel, în camera bolnavului, pe care-l agăţase chiar pe peretele din faţa patului domnului Hart. Mai adusese şi un ceas cu ace strălucitoare, pe care-l aşezase în aşa fel încât să-l vadă bolnavul. Îi vorbea domnului Hart într-o manieră foarte clară şi precisă, făcând referire directă la timp şi loc. Îi dădea toate informaţiile posibile,

încercând de fiecare dată să-l ţină pe domnul Hart, care se stingea încetul cu încetul, la curent cu tot ce se întâmplă în jurul lui.

— Numele meu este Fred Brown, spunea domnul Brown, la începutul fiecărei ture. Sunt asistentul care are grijă de dumneavoastră. Astăzi voi sta cu dumneavoastră opt ore. Fiul dumneavoastră mai mare, Anthony, m-a angajat. Vă aflaţi în casa lui Anthony.

Pe parcursul zilei, domnul Brown îi explica în amănunt tot ce urma să facă. Iar la sfârşitul unei zile obişnuite spunea:

— Noapte bună, domnule Hart. Este ora şapte seara şi e vremea să plec acasă. Voi veni să vă ajut din nou miercuri, paisprezece octombrie, la ora unsprezece dimineaţa.

Paulette Kalesky era de părere că domnul Brown e o persoană minunată şi un asistent minunat. Era de părere că e cel mai drăguţ bărbat pe care-l întâlnise, şi se îndrăgosti de el în secret. În cele din urmă domnul Hart muri de cancer pancreatic, desigur. Domnul Brown trecu la următorul caz, aşa că Paulette Kalesky nu-l mai văzu, cu excepţia câtorva priviri trecătoare prin cartier. Însă atunci, dintr-odată, Denny Brown începu să vină pe la ea pe-acasă, lucrând la Fordul fratelui ei mai mic, Russell.

— Tatăl tău e Fred Brown, nu-i aşa? îl întrebase ea pe Denny demult, în iunie.

Era pentru prima dată când îşi vorbeau. De fapt, fu singura dată când vorbiră înainte de seara când Paulette îşi aşezase mâna pe piciorul lui Denny. Denny n-avea să ştie niciodată de ce-i pusese acea întrebare.

— Sigur, spuse Denny. E tatăl meu.

Paulette ştia că Denny nu arată deloc ca tatăl lui. Dar spera mult că într-o bună zi va ajunge ca tatăl lui. Într-un fel, cumva. Aşa că se îndrăgosti în secret de Denny Brown, din acest motiv. Cu această speranţă.

În mod evident, Denny Brown nu ştia nimic din toate astea.

Adult fiind, Denny Brown avea să privească înapoi către cea de-a şaisprezecea vară din viaţa lui şi să-şi dea seama că era o mare minune că i se dădea voie chiar şi să iasă din casă. Avea să înţeleagă că era jalnic de dezinformat şi jalnic de nepregătit. Erau atâtea informaţii pe care Denny Brown nu le avea la cincisprezece ani! Orice detaliu, oricât de mic, l-ar fi ajutat. Mult mai târziu, Denny avea să creadă că fusese trimis în lume fără

să ştie nimic. Nimeni nu-i spusese niciodată nimic. Nu ştia ce fac oamenii cu vieţile lor, care le sunt dorinţele sau regretele. Nu ştia de ce se căsătoresc oamenii, de ce-şi aleg profesii, de ce-şi aleg prieteni sau de ce-şi ascund sânii. Nu ştia la ce anume e bun sau cum ar putea să afle asta. Toţi îl lăsau să umble brambura fără să ştie ceva.

Educaţia lui avea foarte multe lacune. Denny Brown (la cincisprezece ani) nu ştia ce înseamnă nici unul dintre cuvintele următoare: *eteric*, *prozaic*, *fluvial*, *insuficienţă*, *gregar*, *vitriol*, *ofensă*, *nihilism* sau *coup d'État*. Acestea figurau pe lista de cuvinte pe care el (şi toţi ceilalţi boboci de liceu din regiune) trebuiau să le înveţe până la sfârşitul următorului an şcolar. Însă vara celui de-al şaisprezecelea an al său avea să treacă fără ca el să-şi fi însuşit vreunul din aceste cuvinte.

Denny Brown nu ştia nimic despre Euclid sau despre mitoză, nici despre surzenia lui Beethoven, deşi întreaga comisie de învăţământ din ţinutul Monroe se mobilizase pentru a-l învăţa şi aceste lucruri, începând cu luna septembrie.

Un alt lucru despre care Denny Brown nu ştia nimic era chiar numele oraşului său. Ce însemna oare „Monroe"? Într-un fel, i se îngăduise să absolve zece clase de învăţământ public în ţinutul Monroe fără să ştie măcar că oraşul fusese numit după un preşedinte american, James Monroe. Denny Brown credea că „Monroe" este un simplu cuvânt. Denny nu ştia, prin urmare, la ce făcea referire „Monroe" atunci când era folosit în contextele esenţiale din viaţa lui, locuri precum Spitalul Monroe Memorial sau Liceul Monroe sau Clubul Monroe Country. Denny Brown nu ştia că James Monroe fusese un revoluţionar rănit, veteran de război şi preşedinte cu două mandate. Denny nu ştia în nici un caz că, în timpul candidaturii din 1820 la preşedinţie, James Monroe primise toate voturile colegiului electoral în afară de unul singur – cel al unui delegat din New Hampshire pe nume William Plumber. William Plumber se abţinuse intenţionat, asumându-şi personal răspunderea pentru a se asigura că nimeni nu avea să împartă cu George Washington onoarea de a fi ales preşedinte al Statelor Unite în unanimitate. William Plumber (care nu s-a remarcat în rest prin nimic altceva) era de părere că a-l lipsi pe George Washington de această realizare

extraordinară ar fi fost o ruşine naţională, amintită şi regretată de către toţi cetăţenii de-a lungul istoriei americane.

Şi totuşi Denny Brown (la cincisprezece ani) nu ştia nici măcar că „Monroe“ era numele unei persoane.

Denny Brown nu ştia nimic despre locul unde trăia. Nu ştia că apa pe care o bea provine de la un rezervor aflat la nord de Monroe la patruzeci de kilometri distanţă sau că electricitatea era generată de una dintre primele centrale nucleare ale statului. Trăise toată viaţa într-un complex suburban de locuinţe numit Greenwood Fields, fără să ştie că acea zonă fusese pe vremuri o fermă de vaci. Nu ştia că pământul aparţinuse cândva unei familii de imigranţi suedezi pe nume Martinsson, al căror unic fiu murise în 1917, împuşcat în tranşeele din Franţa. De fapt, Denny Brown încă nu ştia ce sunt *tranşeele*. Era istorie de clasa a unsprezecea. Încă nu ştia prea multe despre Primul Război Mondial. Nu ştia nimic (şi nici n-avea vreodată să înveţe) despre alte războaie mai neînsemnate precum războiul americano-spaniol sau războiul din Coreea. Nu ştia că mama lui făcuse un an de armată ca asistentă în războiul din Coreea. Nu pomenise asta niciodată.

Denny Brown nu ştia că părinţii lui se îndrăgostiseră literalmente la prima vedere, sau că mama lui era însărcinată în ziua nunţii. Nu ştia că bunica lui se împotrivise cu înverşunare căsătoriei, fiindcă mama lui Denny era mai în vârstă decât tatăl lui şi avea gura mare. Bunica lui zicea că mama lui Denny este o „curvă“, şi-i spunea acelaşi lucru şi fiului ei. (Avea să fie singura dată când *ea* vorbise urât în cei nouăzeci de ani petrecuţi pe pământ, iar tatăl lui Denny plânsese auzind acest cuvânt.)

Denny Brown nu ştia că mama lui plânsese o singură dată de când se căsătorise. Nu putea să şi-o închipuie plângând. A fost de fapt chiar din cauza lui Denny. Totul se petrecuse când Denny avea doi ani. Acesta întinsese mâna spre aragaz şi trăsese o tigaie plină cu sos fierbinte care se răsturnase peste el. Mama lui era chiar acolo. Îl luă pe sus şi-l aruncă în cadă, apoi dădu drumul la apă rece peste el. Îi smulse îmbrăcămintea de pe el. Mama lui (asistentă la secţia de arşi, asistentă de spital în război) îşi pierdu cumpătul, ţipând după soţul ei. Băiatul ţipa, mama ţipa. Nu vru să-l scoată pe Denny de sub şuvoiul de apă rece, nici măcar atunci când acesta începu să tremure, iar buzele i se învineţiră.

— E ars, ţipă ea. E ars! E ars!

De fapt, Denny nu păţise nimic. Doamna Brown acţionase destul de repede, iar Denny nu se alesese decât cu arsuri de gradul întâi pe faţă şi pe mâini. Însă mama lui plânse o zi întreagă. Îşi spunea: *Nu merit să fiu mamă*.

Pe lângă asta, până în ziua în care Denny fu ars, mama lui îşi dorise să aibă un al doilea copil, însă în urma incidentului scoase din calcul această posibilitate. Definitiv. Denny Brown nu ştia să fi fost vreodată ars sau că mama lui plânsese vreodată sau că mama lui îşi dorise vreodată un alt copil. Nu ştia nimic din toate acestea.

Ştia, totuşi, de unde vin copiii. La cincisprezece ani, ştia acest lucru. Mama lui îl învăţase asta la vârsta potrivită, într-o manieră potrivită.

Însă erau atât de multe alte lucruri pe care el nu le ştia. Erau atât de multe alte aspecte despre care el n-avea habar. La cincisprezece ani, de pildă, Denny Brown încă mai credea că Turnurile Gemene se află în Oraşele Gemene.

În dimineaţa zilei de 17 august, în vara celui de-al şaisprezecelea an al său, Russell Kalesky veni acasă la Denny Brown, întrebând dacă Denny e acasă. Ca de obicei. Totul decurgea ca de obicei în acea dimineaţă.

— Vrei să lucrezi la maşină azi? întrebă Russell.

— Excelent, spuse Denny.

Însă Russell arăta diferit. Faţa şi braţele îi erau acoperite cu pete roşii, urâte.

— Te simţi bine? întrebă Denny.

— Ia uite, spuse Russell. Am făcut vărsat de vânt.

Denny Brown nu ştia că nu numai copiii mici pot face vărsat de vânt.

— Mama! strigă Denny, râzând. Mama! Ajutor!

Mama lui Denny, asistenta, apăru în uşă şi se uită la Russell. Îl puse să-şi ridice tricoul ca să-i poată examina petele de pe piept. Asta îl făcu pe Russell Kalesky să râdă atât de tare, de ruşinat ce era, încât îi zbură un muc din nară, ceea ce-l făcu pe *Denny* să râdă atât de tare, încât trebui să se aşeze pe scara din faţa casei. Denny şi Russell râdeau amândoi ca proştii.

— E clar că ai vărsat de vânt, Russell, puse diagnosticul mama lui Denny.

Dintr-un motiv anume, asta îi făcu pe Russell şi Denny să râdă şi mai tare, încât căzură unul în braţele celuilalt, ţinându-se cu mâinile de burtă şi bătând cu picioarele în pământ.

— Deşi nu pare să-ţi afecteze moralul, observă mama lui Denny.

Pentru că avusese deja vărsat de vânt, Denny fu lăsat să meargă acasă la Russell. Un timp, Russell şi Denny lucrară la Ford. Treaba lor în acea zi era să scoată oglinzile retrovizoare laterale, să le scufunde într-o găleată cu apă şi săpun, pe urmă să le lustruiască şi să le fixeze înapoi la locul lor. Russell făcea mereu drumuri între alee şi garaj din cauză că-l usturau bubele de la soare. De fiecare dată când Russell rostea cuvintele *vărsat de vânt*, pe Denny îl apuca din nou râsul.

— Cine face vărsat de vânt? întrebă Denny. E-o nebunie să faci vărsat de vânt.

— Toată familia mea are acum vărsat de vânt, spuse Russell. N-a făcut nimeni înainte, şi acum are toată familia. Chiar şi mama.

Denny râse, apoi se opri din râs.

— Chiar şi Paulette? întrebă el. Şi Paulette a făcut vărsat de vânt?

Era prima dată când Denny Brown rostise numele *Paulette* în preajma fratelui ei, Russell Kalesky.

— Paulette? spuse Russell. Paulette? Păi Paulette ne-a dat tuturor, omule. Ce dracu’! Paulette a păţit-o cel mai rău dintre noi toţi. A luat de la vreunul dintre copiii ăia idioţi ai ei.

— Ăă… se… simte bine?

Russell nu auzi şi nu recunoscu tonul vocii lui Denny. Russell nu se întrebă de ce i-ar păsa lui Denny Brown de Paulette, sora lui.

— Paulette e o ciudată, omule, spuse Russell. Nu vrea să mai iasă din cameră. Stă acolo şi plânge toată ziua. *Buhuuu! Mă mănâncă! Ajutaţi-mă!*

Denny stătu o clipă pe aleea familiei Kalesky. Stătu acolo în soare, cu o oglindă laterală în mână. Stătu şi iar stătu.

— Omule! spuse Russell.

— Omule! repetă Russell.

Denny Brown ridică privirea către el.

— Hei, omule! spuse Russell.

— Trebuie să mă duc înăuntru acum, zise Denny.

Denny aşează oglinda retrovizoare laterală jos pe alee şi intră în casa familiei Kalesky. Doamna Kalesky zăcea pe canapea. Jaluzelele erau trase în sufragerie şi televizorul mergea. Doamna Kalesky era toată roz de la loţiunea cu calamină.

— Vă simţiţi bine? o întrebă Denny.

Fuma o ţigară şi se uita la el. Era de felul ei o persoană prietenoasă, dar de data asta nu zâmbi. Clătină doar din cap. Într-adevăr, arăta deplorabil. Faţa îi era acoperită de gâlme şi umflături, mai rău ca la Russell.

— Mă întorc, doamnă Kalesky, spuse Denny. Mă duc doar până sus. Urc doar un pic.

Denny urcă scările familiei Kalesky şi străbătu coridorul până la camera despre care ştia că e a lui Paulette. Bătu la uşă.

— Sunt Denny, spuse el. Eu sunt.

Intră. Paulette era în pat, întinsă peste cearşafurile şi păturile făcute grămadă. Îl văzu pe Denny şi o pufni plânsul. Era mai rău decât Russell şi mai rău decât mama ei. Îşi acoperi faţa cu mâinile.

— Mă mănâncă, spuse ea. Mă mănâncă groaznic de tare.

— OK, spuse Denny. Fii tare, ok?

Fapt e că Denny chiar făcuse deja vărsat de vânt. Nu când era foarte mic. Avea aproape unsprezece ani. Pe-atunci, mama lui lucra mult, aşa că-l îngrijise taică-său. Tatăl lui Denny se descurcase excelent, îşi aminti el.

Denny coborî scările şi intră în bucătăria familiei Kalesky. Era şi Russell acolo.

— Ce dracu’ faci, omule? întrebă Russell.

— Russell, spuse doamna Kalesky.

Era prea slăbită ca să mai protesteze împotriva limbajului urât.

— Russell, spuse Denny, îmi trebuie nişte ovăz.

Denny începu să scotocească prin dulapurile din bucătărie.

— Ce *mama dracului* tot faci? îl întrebă Russell.

Nu se mai auzi nici un protest de data asta din partea doamnei Kalesky. Era foarte bolnavă.

Denny găsi o oală mare cu ovăz şi-i spuse lui Russell:

— E pentru mâncărime. Îi trebuie lui Paulette, ok?

Urcă din nou scările. Russell îl urmă, tăcut. Denny lăsă apa să curgă în cada familiei Kalesky. Vărsă tot conţinutul oalei cu ovăz în cadă şi verifică temperatura apei, suflecându-şi o mânecă şi băgând braţul în apă. Amestecă ovăzul de câteva ori şi lăsă apa să curgă.

Denny se întoarse în dormitorul lui Paulette. Trecu pe lângă Russell fără să-i spună un cuvânt.

— Paulette, spuse Denny, va trebui să stai un pic în cadă, ok? O să te-ajute. Ajută la mâncărime. O să stau cu tine, ok?

O ajută să se ridice din pat, apoi o conduse la baie. Continua să plângă, dar nu la fel de tare. El o ţinu de mână în timp ce trecură pe lângă fostul bătăuş, Russell Kalesky, care încă mai stătea pe hol.

— Pardon, îi spuse Denny lui Russell, politicos. Scuză-mă.

Denny o duse pe Paulette în baie, trase uşa după el şi-o încuie.

— Ok, îi spuse el. Hop-aşa.

Paulette era în pijamaua umedă de la transpiraţie. Era foarte, foarte bolnavă.

— Ok, spuse Denny. Acum va trebui să te dezbraci, ok?

Paulette se sprijini cu o mână de chiuvetă, ca să-şi ţină echilibrul. Îşi scoase şosetele pe rând. Îşi dădu jos pantalonii de la pijama. Apoi îşi dădu jos lenjeria intimă. Rămase nemişcată.

— Ok, spuse Denny, o să te-ajut să-ţi dai jos tricoul, apoi o să te aşezi în cadă, ok? O să te simţi mult mai bine, ok? Ok? Ridică braţele, Paulette.

Paulette rămase nemişcată.

— Hop-aşa, spuse Denny. Ridică braţele.

Paulette ridică braţele, ca o fetiţă care are nevoie de ajutor ca să iasă din cămaşa de noapte. Denny îi trase pijamaua peste cap.

— Ok, spuse Denny. Se pare că cele mai multe le ai pe stomac.

— Uită-te la pielea mea! spuse Paulette, şi începu din nou să plângă.

— Pielea ta n-o să păţească nimic, ok? spuse Denny.

Verifică din nou temperatura apei, care era călâie. Valuri călduţe şi liniştitoare de apă. Amestecă din nou ovăzul în cadă şi o ajută pe Paulette să intre.

— E mai bine acum, nu? spuse Denny Brown (cincisprezece ani). Ajută, nu-i aşa?

Stătea aşezată în cadă, cu genunchii la piept. Îşi sprijini capul de genunchi, plângând în continuare.

— Hop-aşa, spuse Denny Brown.

Cu mâinile căuş scotea ovăzul umed şi răcoritor pe care i-l aplica apoi pe spate, pe bubele rele şi umflate de vărsat.

— Hop-aşa. Hop-aşa.

Denny turnă ovăzul răcoritor pe gâtul, umerii şi braţele ei. Umplu o cană cu apă la chiuvetă şi i-o turnă pe cap, ca să calmeze mâncărimea de pe scalp. Mai turnă apă caldă în cadă, când văzu că temperatura începe să scadă.

Denny Brown îngenunche pe podea lângă Paulette. La parter, pe canapea, doamna Kalesky se întreba ce se întâmplă acolo sus. La etaj, fostul bătăuş Russell Kalesky stătea jos pe coridor, aşezat exact în dreptul uşii încuiate de la baie. Russell se holba la uşă. Încerca să audă ce se întâmplă acolo, însă nu desluşea nimic.

Înăuntru în baie, Denny o îngrijea pe Paulette.

— Acum poţi să te întinzi, îi spuse el.

O ajută să se întindă uşor, până se lăsă pe spate în cadă. Îi puse un prosop împăturit sub cap ca pernă. Apa era călduţă şi-i venea până sus, ajungându-i la bărbie. Sânii îi pluteau în sus. Apa îi făcuse mai uşori.

— O să te simţi mai bine peste exact cinci minute, spuse Denny Brown şi îi zâmbi. Vrei un pahar cu apă? o întrebă el apoi.

— Nu, mulţumesc, spuse Paulette.

Trecură poate cinci minute. Cinci minute trebuie să fi trecut. Doamna Kalesky aştepta jos, încă întrebându-se ce se întâmplă sus. La câteva case distanţă, mama lui Denny Brown se pregătea să plece la serviciu la secţia de arşi. În celălalt capăt al oraşului, tatăl lui Denny Brown ajuta un pacient muribund să mănânce masa de prânz. Liceul Monroe zăcea pustiu. Fordul lui Russell Kalesky zăcea şi el pe aleea din faţa casei, nemişcat ca întotdeauna. Era august. Toate erau aşa cum sunt de obicei în august.

Şi atunci Paulette Kalesky îi spuse lui Denny Brown:

— Faci o treabă bună.

Afară, lângă uşa de la baie, Russell Kalesky stătea încremenit. Nu ştia ce face prietenul lui înăuntru. Nu ştia ce face sora lui acolo. Russell nu ştia ce

aşteaptă, însă se uita la uşa de la baie cu atenţia cu care cineva se uită la ceva anume. Nu ştia nici ce anume ascultă. Însă Russell Kalesky asculta, iar gâtul îi era arcuit la maximum.

Numele de flori şi fete

Pe vremea lui Babette, bunicul meu încă nu împlinise douăzeci de ani. Cu toate că acum, şi poate chiar şi atunci, o vârstă aşa de fragedă nu este neapărat vecină cu inocenţa, în cazul lui aşa era. Alţi băieţi de vârsta lui făcuseră deja războiul şi se întorseseră acasă, însă el nu se număra printre ei, din motivul cât se poate de neromantic că avea un picior cu câteva numere mai mare decât celălalt. Echiparea lui cu cizme s-ar fi dovedit un inconvenient destul de puternic pentru armata Statelor Unite încât să nu-l înroleze, iar el petrecu anii de război, ca de obicei, alături de mătuşa lui bătrână.

În acea miercuri seară se hotărî să nu-i spună mătuşii unde se duce. Asta nu din făţărnicie, pentru că nu era mincinos de felul lui. Îşi închipuia mai degrabă că ea n-ar fi avut cum să-l înţeleagă şi nici măcar să-l audă în stadiul avansat de senilitate în care se afla. O rugă însă pe vecină, o văduvă cu genunchii bolnavi, să mai treacă pe la mătuşa lui în seara aceea, iar ea fu de acord. Luna cealaltă mai fusese şi la un meci de box, iar într-o sâmbătă seară târziu se aflase, chiar dacă numai pentru un moment, în pragul uşii unui bar periculos şi zgomotos din împrejurimi, aşa că nu era prima lui încercare de a explora un sentiment de dezmăţ pe care nu-l cunoscuse niciodată. Învăţase însă puţine lucruri din primele două experienţe, în afara faptului că mirosul de tutun rămâne impregnat mult timp în haine şi păr. Pentru acea seară nutrea speranţe mai mari.

În clubul de noapte era considerabil mai întuneric decât afară, în stradă. Era un spectacol de deschidere, tipic unei zile obişnuite din timpul săptămânii, însă localul se umpluse deja cu o mulţime de oameni ce forfoteau şi fumau. Cele câteva lumini care înconjurau orchestra păliră când intră el şi fu nevoit să-şi caute un scaun bâjbâind, păşind peste picioarele şi genunchii celor de pe rând. Încercă să nu-i atingă, însă cu fiecare mişcare se freca de haine şi piele până găsi un loc liber unde se aşeză.

— Cât e ceasul? se auzi o voce de lângă el.

Bunicul meu tresări, însă nu răspunse.

— Cât e ceasul? îl întrebă din nou vocea.

— Cu mine vorbiţi? zise bunicul meu încet.

Pe scenă se aprinse deodată un reflector şi întrebarea fu dată uitării. Babette începu să cânte, deşi, sigur, la acea vreme el nu ştia cum o cheamă. După ce i se obişnuiră ochii cu lumina albă orbitoare, nu mai văzu decât culoarea rochiei ei – un verde-aprins pe care astăzi îl numim *lime*[12]. Este o culoare care sigur nu se găseşte în natură, dar care azi e fabricată artificial pentru crearea nuanţelor de vopsea, a îmbrăcăminţii şi coloranţilor alimentari. Nu ne mai poate şoca pentru că ne-am obişnuit deja cu ea. Însă în 1919 nu existau încă maşini de culoarea asta, nici căsuţe prin suburbii, şi poate nici măcar ţesături.

12. Varietate verde de lămâie. (*N.red.*)

Totuşi, Babette purta acea rochie scurtă, fără mâneci. La început, bunicul nici nu observă că ea cântă, din cauza acelei rochii verde-aprins. Nu era o cântăreaţă talentată, însă ar fi fost o meschinărie să spui aşa ceva, fiindcă pentru ce făcea ea nu i se cerea talent muzical. Ce făcea însă, şi făcea bine, era să se legene în paşi de dans cu picioarele ei arătoase. Romancierii care scriau cu numai zece ani înaintea acelei nopţi încă se mai refereau la femei ca având „braţe rotunde, bine conturate“. Însă până la sfârşitul Primului Război Mondial moda se schimbase în aşa măsură, încât alte trăsături deveniseră acum vizibile, iar braţele primeau mult mai puţină atenţie decât pe vremuri. Mare păcat, pentru că braţele lui Babette erau minunate, fiind poate chiar cea mai frumoasă trăsătură a ei. Însă bunicul nu prea era modern, nici chiar în tinereţe, aşa că aprecie braţele lui Babette.

Luminile din fundul scenei crescuseră, iar acum în spatele lui Babette dansau câteva cupluri. Erau dansatori pricepuţi, eficienţi – bărbaţii zvelţi şi oacheşi, femeile în rochii scurte şi unduitoare. Lumina le atenuase nuanţele hainelor, transformându-le în umbre maro şi gri monotone, iar bunicul abia dacă băgă de seama prezenţa lor pe scenă, continuând să se holbeze la Babette.

Nu era destul de familiarizat cu showbizul ca să ştie că urmărea doar deschiderea nesemnificativă a ceea ce avea să fie o noapte lungă de spectacole deocheate. Acel număr nu era decât un pretext pentru ca scena să nu fie goală când se ridica la început cortina; îi permitea micii orchestre să se încălzească, iar publicul era înştiinţat astfel că spectacolul propriu-zis urma să înceapă. Nu exista nimic picant în aspectul lui Babette, poate doar dimensiunile decolteului, şi e foarte probabil ca bunicul să fi fost singurul spectator care simţise oarecare emoţie uitându-se la ea. Cu siguranţă că aproape nici unul dintre ceilalţi bărbaţi din jurul lui nu se ţinea strâns de pantaloni cu mâinile transpirate, muşcându-şi buzele, amuţit, căutând cuvinte să descrie rochia aia, braţele alea, rujul şi părul ăla roşu incredibil. Cea mai mare parte a publicului auzise deja acel cântec la gramofon, interpretat de o fată mai drăguţă şi mai talentată decât Babette, însă bunicul nu ştia prea multe despre muzică şi nici despre fetele drăguţe.

Când cei de pe scenă se retraseră cu o plecăciune, iar luminile se stinseră, sări ca ars din scaun şi trecu repede peste oamenii de pe rândul său, călcându-i pe picioare, împiedicându-se, cerându-şi scuze pentru stângăcie cu o voce mormăită. Bâjbâi până ajunse pe culoarul central şi apoi la uşile mari pe care le deschise cu putere, făcând ca triunghiuri de lumină să răzbată pe podeaua din spatele lui. Fugi până în hol şi-l apucă de braţ pe-un plasator.

— Trebuie să vorbesc cu cântăreaţa, spuse el.

Plasatorul, de aceeaşi vârstă cu bunicul meu, însă veteran de război, îl întrebă:

— Cu cine?

— Cântăreaţa. Cea cu părul, cu părul… arătă cu un gest de frustrare spre părul său.

— Roşu, îi termină plasatorul vorba.

— Da.

— Face parte din trupa aflată în vizită.

— Da, bun, bun, spuse bunicul meu, dând din cap prosteşte. Minunat!

— Ce treabă ai cu ea?

— Trebuie să-i vorbesc, repetă el.

Poate că plasatorul, văzând că bunicul era cumpătat şi tânăr, se gândi că trebuie să fie vreun curier, sau poate că vru doar să fie lăsat în pace. În orice caz, îl conduse la cabina lui Babette, aflată sub scenă pe-un coridor întunecos, cu multe uşi una lângă alta.

— E cineva care doreşte să vă vadă, domnişoară, spuse el, bătând de două ori în uşă şi plecând înainte ca ea să răspundă.

Babette deschise uşa şi se uită pe coridor după plasatorul care se îndepărta, iar apoi la bunicul meu. Purta un combinezon şi avea un prosop mare, roz înfăşurat după umeri ca un şal.

— Da? întrebă ea, ridicând şi mai tare din sprâncenele arcuite.

— Trebuie să vorbesc cu dumneavoastră, spuse bunicul meu.

Îl cercetă cu privirea. Era înalt şi palid, îmbrăcat cu un costum curat, ieftin, şi-şi ţinea paltonul sub braţ ca pe-o minge de fotbal. Avea prostul obicei de a sta cocoşat, însă acum, emoţionat cum era, se ţinea perfect drept. Această alură contribui oarecum la aspectul său, scoţându-i în evidenţă bărbia şi conferindu-le umerilor o lăţime neobişnuită. Babette n-avea nici un motiv să-i trântească uşa în nas, aşa că rămase acolo în faţa lui, în combinezon şi prosop.

— Da? întrebă ea din nou.

— Vreau să vă pictez, spuse el, iar ea se încruntă, dându-se un pas înapoi.

Bunicul se temu alarmat să nu-l fi înţeles greşit, crezând c-ar vrea să aplice vopsea pe trupul ei, aşa cum ai face cu un zid, şi, îngrozit, se grăbi să explice:

— Am vrut să zic că mi-ar plăcea să vă pictez, să fac un tablou cu dumneavoastră!

— Acum, acum? întrebă ea, iar el răspunse repede:

— Nu, nu. Nu acum. Însă aş vrea, vedeţi dumneavoastră, mi-ar face plăcere.

— Eşti pictor? întrebă ea.

— O, nu sunt bun de nimic, spuse bunicul meu. Sunt un pictor groaznic, sunt înfiorător.

Ea râse de el.

— Am pus deja câţiva artişti să-mi facă portretul, minţi ea.

— Bineînţeles, spuse el.

— M-ai urmărit cântând? îl întrebă ea, iar el răspunse că, într-adevăr, o urmărise.

— N-ai de gând să rămâi şi pentru restul spectacolului? întrebă ea, iar el făcu o pauză înainte să răspundă, dându-şi abia atunci seama că mai exista un spectacol în afara celui pe care-l văzuse.

— Nu, spuse el. N-am vrut să vă ratez. Mi-a fost frică să nu plecaţi imediat după.

Babette ridică din umeri.

— Nu primesc bărbaţi în cabină.

— Sigur că nu, spuse el, sperând că nu insinuase că se aşteaptă să fie invitat înăuntru. N-am avut această intenţie.

— Dar nici n-am de gând să stau aici pe hol să vorbesc cu tine, continuă ea.

— Îmi cer scuze că v-am deranjat, spuse bunicul meu, despăturindu-şi paltonul ca să se îmbrace cu el.

— Am vrut să spun că, dacă vrei să vorbeşti cu mine, va trebui să intri, explică Babette.

— Eu… n-aş putea… n-am vrut să…

Însă ea intrase deja în cămăruţa slab luminată, ţinându-i uşa deschisă. El o urmă înăuntru, iar după ce închise uşa se rezemă de ea, vrând să deranjeze cât mai puţin. Babette îşi trase un scăunel de pian vechi în faţa chiuvetei şi se privi într-o oglindă de mână argintie. Lăsă apa să curgă până când se făcu fierbinte, băgă două degete sub jet şi-şi netezi o şuviţă după ureche. Apoi se uită la bunicul meu peste umăr.

— Acum ce-ar fi să-mi spui ce anume voiai?

— Vreau să vă desenez, să vă pictez.

— Dar zici că nu eşti bun.

— Da.

— N-ar trebui să spui asta, zise Babette. Dacă ai de gând să fii ceva, să ajungi cineva, trebuie să le spui oamenilor că eşti bun.

— Nu pot face asta, zise el. Nu sunt bun.

— Ei bine, e foarte uşor să spui că eşti bun. Hai, spune-o. Spune „sunt un artist bun“. Hai.

— Nu pot, repetă el, nu sunt.

Ridică un creion de sprâncene de pe marginea chiuvetei şi i-l aruncă.

— Desenează ceva, spuse ea.

— Unde?

— Oriunde. Pe peretele ăsta, oriunde. Pentru mine nu contează.

El ezită.

— Hai, spuse ea. N-ai cum să faci camera asta să arate mai rău de-atât, dacă de asta te temi.

Găsi un loc lângă chiuvetă unde vopseaua nu era prea scrijelită sau acoperită cu graffiti. Încet, începu să deseneze o mână ţinând o furculiţă. Babette stătea lângă el, aplecată, privind peste umărul lui.

— N-am prins un unghi bun, spuse el, însă ea nu-i răspunse, aşa că desenă mai departe.

Adăugă braţul unui om şi ceasul de la mână.

— Îmi alunecă aşa mâna din cauză că e prea moale creionul, se scuză el.

— Nu mai vorbi despre asta. Doar termină de desenat, îi spuse ea.

— Am terminat.

Se dădu înapoi.

— E deja gata.

Ea se uită la el, apoi la desen.

— Dar nu-i decât o mână. Nu e nici o persoană, nici un chip.

— Vedeţi, nu-s bun de nimic. V-am spus că nu-s bun de nimic.

— Ba nu, spuse Babette. Cred că eşti foarte bun. Mâna şi furculiţa sunt excelente. Şi doar pentru asta o să te las să-mi faci portretul. Atâta doar că mi se pare ciudat să desenezi pe-un perete, nu crezi?

— Nu ştiu, spuse el. N-am mai desenat pe-un perete până acum.

— Păi, e un desen drăguţ, conchise Babette. Personal cred că eşti un artist bun.

— Mulţumesc.

— Acum e momentul să-mi spui că sunt o cântăreaţă bună.

— Dar chiar sunteţi! spuse el. Sunteţi grozavă.

— Ce drăguţ din partea ta.

Babette zâmbi elegant.

— Dar nu cânt deloc bine. Cântăreţele bune n-au ce căuta în locuri ca ăsta. Sunt câteva dansatoare bune, şi nici eu nu dansez rău, dar de cântat

cânt foarte prost.

El nu ştiu ce să răspundă, însă ea continuă să-l privească de parcă era rândul lui să zică ceva, aşa că o întrebă:

— Cum vă numiţi?

— Babette, spuse ea. Iar când o fată se critică singură ar trebui să te dai de ceasul morţii ca s-o contrazici, ştiai asta?

— Îmi pare rău, spuse el. Nu ştiam.

Se privi din nou în oglindă.

— Aşadar, vrei să-mi pictezi doar mâna? întrebă ea. N-am nici o furculiţă la mine.

— Nu, spuse el. Vreau să vă pictez în întregime, înconjurată de negru, înconjurată de mult negru. Însă va fi şi o lumină albă, iar dumneavoastră în mijloc – contură cu braţele aşezarea în cadrul imaginar –, în mijloc, în verde şi roşu.

Lăsă braţele să-i cadă pe lângă corp.

— Trebuia să fi văzut verdele şi roşul acela.

— Asta înseamnă că nu-ţi place decât rochia, spuse ea. Rochia şi părul.

Şi braţele tale, se gândi el, dar se mulţumi să dea aprobator din cap.

— Nimic din toate astea nu mă reprezintă însă, spuse Babette. Până şi părul e fals.

— Fals?

— Da, fals. Vopsit. Te rog, nu mai fi aşa uimit. Serios acum, nu-mi spune că n-ai mai văzut până acum culoarea asta de păr?

— Nu! aproape că strigă bunicul. Niciodată. Mi se pare grozav să-l poţi face cum îţi place. Eram nedumerit, sigur, însă nu m-am gândit c-ar fi vopsit. Sunt atâtea culori pe care nu le-am văzut niciodată – pot să-l ating?

— Nu, spuse Babette.

Întinse mâna după pieptenele de pe chiuvetă şi smulse un fir de păr dintre dinţi, pe care i-l întinse.

— Însă poţi lua firul ăsta. Sunt sigură că nu te cunosc îndeajuns de bine cât să te las să-ţi plimbi mâinile prin părul meu.

El duse firul la lumina lămpii şi-l ţinu drept întins sub bec, încruntat şi concentrat.

— E şaten la unul din capete, spuse el.

— Aia este baza, explică ea.

— Părul dumneavoastră adevărat?

— Tot părul este părul meu adevărat. Partea şatenă este culoarea mea adevărată.

— Şi a mea la fel, spuse el surprins. Dar n-aş fi avut cum să-mi dau seama doar văzându-vă pe scenă. Vă spun, nu mi-aş fi închipuit că noi doi avem părul de aceeaşi culoare. Nu că-i extraordinar?

Babette ridică din umeri.

— N-aş spune că-i extraordinar. Dar pesemne că m-am obişnuit deja cu părul pe care-l am.

— Da, probabil că da.

— Nu eşti din New York, nu? întrebă ea.

— Ba da. Am locuit dintotdeauna aici.

— Ei bine, nu te porţi ca un newyorkez. Te porţi ca un băieţel de la ţară. Nu te necăji însă, nu e un lucru rău.

— Ba eu cred că e. Cred că e groaznic. Mi se trage de la faptul că nu vorbesc cu destui oameni.

— Dar ce faci cât e ziua de lungă?

— Lucrez în spatele unei imprimerii câteodată. Şi locuiesc cu sora bunicii.

— Şi ea e foarte bătrână, spuse Babette.

— Da. Şi senilă. Tot ce-şi mai aduce aminte acum sunt numele de flori şi fete.

— Poftim?

— Numele de flori şi fete. Nu ştiu de ce, însă la asta s-a ajuns. Când îi pun o întrebare, stă şi se gândeşte şi se gândeşte, şi până la urmă spune ceva de genul: Queen Anne’s Lace, Daisy, Emily, Iris, Violet[13]…

13. Coada-şoricelului, margaretă, iris, violetă. (*N.t.*)

— Fugi de-aici! spuse Babette. Mi se pare un lucru admirabil. Trebuie că-i o drăguţă când vorbeşte aşa.

— Uneori da. Alteori e trist, pentru că-mi dau seama cât e de frustrată. Alteori vorbeşte întruna şi le înşiră pe toate: Ivy, Buttercup, Catherine, Pearl, Poppy, Lily, Rose[14]. Atunci e drăguţ să stai s-o asculţi.

14. Iederă, piciorul-cocoşului, mac, crin, trandafir. (*N.t.*)

— Cred că da, spuse Babette. Am uitat cât de multe nume de flori sunt şi nume de fete.

— Da, încuviinţă bunicul meu. Şi eu am observat.

— A avut grijă de tine, nu-i aşa?

— Da, spuse el, când eram mic.

— Încă mai eşti mic, râse Babette. Chiar şi eu sunt mică, şi mă simt mult mai mare decât tine.

— N-aş putea zice câţi ani aveţi. Nici măcar nu m-am gândit la asta.

— Cred şi eu.

Babette ridică oglinda din nou şi se privi în ea.

— Machiajul ăsta acoperă tot. E greu de spus cum arăt în realitate. Eu una cred că sunt drăguţă, oricum, însă mi-am dat seama chiar săptămâna asta că n-o să îmbătrânesc cum trebuie. Ştiu unele femei care arată ca nişte fete toată viaţa, şi bănuiesc că e din cauza tenului. De departe arăt încă bine, iar pe scenă voi arăta bine multă vreme, însă e de-ajuns să te apropii de mine ca să observi diferenţa.

Sări în picioare şi din doi paşi ajunse în colţul opus al camerei faţă de cel în care era bunicul meu.

— Vezi tu, de aici sunt fermecătoare, spuse ea, pentru ca apoi să ajungă dintr-o săritură în faţa lui, atât de aproape, încât nasurile lor aproape că se atinseră. Însă uită-te acum la mine. Vezi ridurile astea mici?

Arătă cu degetul spre colţul ochilor. Bunicul meu nu văzu nimic care să semene cu nişte riduri, doar pleoape clipind des şi machiaj. Băgă de seamă că-i mirosea gura a ţigară şi a portocale, şi-şi ţinu respiraţia, ca nu cumva s-o atingă sau să facă vreo mişcare greşită. Ea se dădu un pas înapoi, iar el expiră.

— Aşa se întâmplă cu orice lucru la care te uiţi cu prea mare atenţie, continuă Babette.

Rochia verde pe care o purtase mai devreme stătea atârnată de-o ţeavă care ieşea din tavan. O dădu jos şi se îndepărtă iar în colţul camerei, punând-o pe piept.

— Uită-te doar la rochia asta verde minunată, spuse ea. Pe scenă poate suci minţile, nu? Iar eu par atât de stilată îmbrăcată cu ea, nu crezi?

Bunicul îi spuse că şi el crede la fel. Ea se apropie din nou de el, deşi de data asta, spre uşurarea lui, nu atât de mult.

— Însă uite ce lucru de nimic este de fapt, spuse ea, întorcând rochia pe dos. Arată de zici că e cusătura unui copil şi e toată prinsă cu bolduri. Şi pune mâna pe ea. Hai, pune mâna.

Bunicul ridică o bucată din rochie cu o mână, deşi nu pipăi materialul, aşa cum i se ceruse.

— Îţi dai imediat seama că nu e mătase adevărată, că nu e nimic minunat la rochia asta. Dacă aş purta-o în casa cuiva, aş arăta exact ca una din alea care fac trotuarul. E jalnică.

Se întoarse cu spatele la el şi adăugă peste umăr:

— Nu-ţi cer s-o miroşi. Cred că-ţi poţi da seama şi singur.

În realitate, n-avea nici o idee cum mirosea. A ţigări şi a portocale, bănuia el, însă n-avea cum să ştie sigur. Babette lăsă prosopul roz să-i cadă de pe umeri şi se întoarse cu faţa spre bunicul meu, îmbrăcată doar cu combinezon şi ciorapi.

— Presupun că aşa arăt bine, spuse ea, deşi n-am o oglindă mare în faţa ochilor, de aia nu sunt sigură. Însă dac-ar fi să-mi dau jos combinezonul şi dac-ai veni lângă mine, ai vedea că am tot felul de gâlme, peri şi pistrui şi ai fi foarte dezamăgit. N-ai mai văzut niciodată o femeie dezbrăcată, aşa-i?

— Ba da, am văzut, spuse el, iar Babette îi aruncă o privire iute plină de uimire.

— Ba n-ai văzut niciodată, spuse ea tăios. Niciodată, de când eşti tu.

— Ba da. Sunt trei ani de când mătuşa mea nu se mai poate îngriji singură. O ţin curată, îi schimb hainele, îi fac baie.

Babette se strâmbă.

— Trebuie să fie dezgustător.

Ridică prosopul de pe podea şi-l înfăşură din nou în jurul umerilor.

— Probabil că nici nu se mai poate controla. Probabil că e plină de tot felul de porcării.

— O ţin foarte curată, spuse el. Mă asigur că a…

— Nu.

Babette ridică mâinile.

— Nu vreau să aud nimic. O să mi se facă greaţă, zău aşa.

— Îmi cer scuze, spuse bunicul meu, n-am vrut să…

— Ţie nu ţi se face greaţă? Când faci toate lucrurile alea? îl întrerupse ea.

— Nu, spuse el cu sinceritate. Cred că-i ca şi cum ai avea grijă de un bebeluş, nu?

— Nu, nu cred deloc. E ciudat însă că mă dezgustă tot ce mi-ai spus acum. Ştiu sigur că sunt aspecte din viaţa mea care te-ar şoca, însă nu credeam că tu ai putea să mă şochezi.

— N-am vrut să vă şochez, îşi ceru el scuze. Pur şi simplu v-am răspuns la întrebare.

— Atunci lasă-mă să-ţi spun eu ceva şocant, zise ea. Când eram mică, aveam în Elmira un vecin foarte bătrân, veteran din războiul civil. I se amputase un braţ în timpul unei lupte, însă el nu l-a lăsat pe chirurg să-l arunce. L-a păstrat în schimb, a lăsat toată pielea să putrezească, a uscat-o la soare şi a luat-o acasă. Ca suvenir. L-a păstrat până a murit. Obişnuia să-şi alerge nepoţii cu el prin curte şi apoi să-i bată cu osul de la propriul braţ. Odată m-a aşezat la el pe genunchi şi mi-a arătat locul de unde îşi rupsese braţul în tinereţe. Ţi se pare dezgustător?

— Nu, răspunse bunicul. E interesant. N-am cunoscut pe nimeni de pe vremea războiului civil.

— Păi e ciudat, spuse Babette, pentru că toţi cărora le-am povestit asta au fost şocaţi, însă pe mine nu m-a şocat niciodată. Atunci de ce nu sunt în stare să te-ascult când îmi povesteşti cum o speli pe mătuşa ta bătrână?

— Nu ştiu, spuse el. Doar că povestea dumneavoastră a fost mult mai interesantă.

— Nu credeam că mai poate exista ceva care să mă dezguste, spuse ea. Lasă-mă să-ţi povestesc altceva. Biserica din oraşul meu natal obişnuia să organizeze mese comunitare cu îngheţată pentru copii, iar noi mâncam atât de multă, încât ni se făcea rău. Dar totul era atât de bun, încât voiam să mâncăm şi mai mult, aşa că ne duceam afară, vomitam ce mâncaserăm şi fugeam înăuntru ca să mai mâncăm. Curând în faţa bisericii se strângeau toţi câinii din oraş, mâncând îngheţata aceea care se topea de îndată ce-o vomitam. Ţi se pare dezgustător?

— Nu, spuse bunicul meu. Mi se pare amuzant.

— Şi mie. Şi atunci, şi acum.

Pentru o vreme rămase tăcută.

— Şi totuşi, sunt lucruri pe care le-am văzut în ultimii ani şi de care ţi s-ar face greaţă dacă le-ai auzi. Te-aş putea şoca. Am făcut unele lucruri îngrozitoare, pe care nu ţi le-aş povesti nici dacă mi-ai cădea în genunchi.

— N-aş face asta. Nu vreau să ştiu, spuse el, deşi când plecase de acasă în acea seară îşi dorise cu disperare să audă exact astfel de lucruri.

— Oricum, nu-i important. N-o să vorbim deloc despre asta. Tu nu eşti ca ceilalţi, nu-i aşa? Mă simt ca o prostituată bătrână când spun asta. Sunt atâtea prostituate bătrâne în branşa asta şi se uită toate la tineri spunând: „Tu nu eşti ca ceilalţi, nu-i aşa?“ În cazul tău însă e adevărat. Majoritatea bărbaţilor află puţin din trecutul unei fete şi vor să ştie tot ce-a făcut. Tu în schimb stai şi te uiţi la mine, dar e ceva total diferit.

Bunicul meu roşi.

— Îmi cer scuze dacă m-am holbat, spuse el.

— Nu doar la mine! Te-ai holbat la toată camera. Pun pariu că ai memorat fiecare crăpătură din perete, fiecare scândură a patului, şi pe lângă asta tot ce se află pe fundul valizelor.

— Nu.

— Ba da. Şi pe mine m-ai memorat. Sunt sigură.

El nu-i răspunse, fiindcă ea avea perfectă dreptate, bineînţeles. În schimb, începu să se mişte de pe-un picior pe altul, conştient parcă dintr-odată de mărimile diferite ale picioarelor sale. Şi, nu pentru prima oară în viaţa lui, se simţi dezechilibrat din cap până-n picioare din cauza diformităţii sale, chiar buimac.

— Acum te-am ameţit de tot, spuse Babette. N-a fost prea greu, aşa că n-am să mă mândresc cu asta.

După o pauză scurtă, adăugă:

— Cred că eşti cu-adevărat un artist, după cum te-ai holbat. Tu priveşti, nu asculţi. Am sau nu dreptate?

— Nu înţeleg ce vreţi să spuneţi, zise el.

— Fredonează-mi un fragment din cântecul pe care l-am cântat în seara asta, sau spune-mi măcar un rând din refren. Hai.

Încercă repede să-şi aducă aminte, şi la început nu-şi aminti decât vocea bărbatului necunoscut de lângă el întrebându-l cât e ceasul. Apoi spuse:

— Aţi cântat ceva cum că eraţi tristă pentru că plecase cineva, un bărbat, cred…

Se fâstâci, apoi adăugă încet:

— Era un cântec drăguţ. L-aţi cântat frumos.

Ea râse.

— Mai bine că nu l-ai ascultat. E un cântec cretin. Spune-mi însă, câte cupluri dansau în spatele meu?

— Patru, răspunse el fără să ezite.

— Şi cine era cea mai mică fată de pe scenă?

— Dumneavoastră.

— Şi cât de mare era orchestra?

— N-am putut să-i văd decât pe dirijor şi pe violoncelist, asta pentru că stăteau în picioare.

— Da, sigur că da.

Babette se duse la chiuvetă, unde rămase câteva clipe meşterind ceva cu cosmeticele. Apoi se întoarse, apropiindu-se de el cu o mână întinsă. Trasase cinci linii scurte de ruj pe interiorul alb al braţului, fiecare nuanţă foarte puţin diferită de cea de lângă ea. Îşi acoperi gura cu cealaltă mână şi-l întrebă:

— Cu ce culoare de ruj m-am dat acum pe buze?

Bunicul se uită la braţul ei, tulburat brusc de dungile roşii de pe pielea albă. Se opri înainte să răspundă, fiindcă altceva îi captase atenţia, o venă palidă, albăstruie, care străbătea perpendicular curba interioară a braţului ei. Apoi arătă cu degetul a doua dungă de ruj de pe antebraţ şi spuse sigur pe el, aproape absent:

— Asta.

O privi numai după ce ea lăsă braţul să-i cadă, iar vena albăstruie care-l intriga dispăru. Încă mai ţinea cealaltă mână în dreptul gurii, holbându-se la el cu ochii larg deschişi şi atât de speriată, încât ai fi zis că mâna aparţinea unui străin, unui agresor. El îi trase uşor braţul din dreptul feţei şi o privi tăcut. Se uită la buzele ei şi confirmă că alesese nuanţa corectă. Fără să-şi dea seama ce face, îi ridică bărbia în aşa fel încât faţa să-i fie complet luminată şi examină cu atenţie forma frunţii, a nasului şi a mandibulei. Babette îl privea.

— Uite, spuse ea, dacă vrei să mă săruţi, atunci…

Se opri, iar el dădu drumul bărbiei şi o apucă de încheietură, întorcând-o şi dezvelind locul unde ea se însemnase cu rujurile. Se holbă îndelung, iar ea începu în cele din urmă să şteargă dârele roşii cu colţul prosopului, abia acum jenată parcă de ce făcuse. Însă bunicul meu nu se uita la ele. Studia din nou vena aceea palidă albăstruie, examinând traseul ei scurt, îndoitura moale a braţului. După un timp, îi ridică celălalt braţ şi compară vena geamănă, ţinând-o cu grijă de încheieturi, însă atât de absorbit, încât spulberă orice senzaţie de lejeritate în atingere. Babette se smuci, iar el îi dădu drumul fără să zică nimic.

Traversă camera şi se mai uită o dată la rochia ei, observând cu atenţie verdele strident, încruntându-se. Apoi se întoarse la Babette pentru a-i confirma culoarea părului. Întinse palma ca să-l atingă, însă ea îl prinse de mână.

— Te rog, spuse ea. Opreşte-te.

Bunicul clipi ca şi cum tocmai l-ar fi trezit din moţăit sau i-ar fi dat pe neaşteptate o veste proastă. Se uită în jurul lui prin cameră, căutând parcă pe cineva, cineva cunoscut, apoi se încruntă şi o privi din nou pe Babette.

— Ar trebui să ştii că sunt anumite moduri în care poţi acţiona, spuse ea pe un ton liniştit. Sunt lucruri pe care le poţi spune ca să nu faci o fată să se simtă folosită.

Chipul îi era golit de expresie, însă strângea oglinda în mână ca pe o rachetă de tenis sau o sabie.

El se înroşi.

— Îmi cer scuze, bolborosi bunicul. N-am vrut… Mi se întâmplă câteodată să mă uit, să mă holbez aşa…

Babette îl întrerupse cu o privire tăioasă, plină de mânie, care-i străbătu faţa la fel de repede şi întunecată ca o umbră.

— Nu te poţi purta aşa cu oamenii, zise ea.

El începu să-şi ceară din nou scuze, însă Babette scutură din cap. În cele din urmă spuse:

— O să fie un tablou foarte bun, dar n-o să mă simt flatată de el. Ceea ce e bine, adăugă ea, dând din umeri cu nepăsare, pentru că n-o să-l văd niciodată.

— Îmi pare rău, repetă el pe un ton care-l făcu să se simtă străin, de parcă s-ar fi aflat din nou în faţa uşii ei, afară în holul întunecat şi împăienjenit de sub scenă.

Ea ridică din umeri şi cu o mână netezi o şuviţă roşie care era deja la locul ei. Bunicul o privea fără să spună nimic.

— Nu crezi c-ar fi cazul să pleci? îi zise Babette în cele din urmă.

El dădu din cap, sătul de zădărnicia scuzelor sale, şi plecă. Găsi drumul înapoi prin culoarul întunecat şi ieşi din clubul de noapte singur, fără să aibă nevoie sau să-şi aducă aminte de tânărul plasator care-l condusese la Babette. Afară ploaia se oprise. Paltonul i se uscase în cameră, iar el deja uitase că fusese vreodată ud.

Văduva cu genunchii bolnavi îl aştepta când ajunse acasă. Nu-l întrebă unde fusese, ci îi spuse doar că mătuşa lui adormise pe scaun şi fusese tăcută toată noaptea.

— I-am dat nişte supă, şopti ea în timp ce el îi deschidea uşa.

— Mulţumesc, spuse el. A fost drăguţ din partea dumneavoastră.

Bunicul meu trase uşa încet după el şi-şi scoase pantofii ca să n-o trezească pe mătuşa lui în timp ce traversa camera de zi. Începu să lucreze în dormitor la ceea ce urma să devină primul tablou important din cariera lui. Umplu câteva pagini cu publicul anonim de la clubul de noapte, mâzgălindu-l cu cărbunele, lăsând un spaţiu alb în fiecare schiţă, de fiecare dată în acelaşi loc. După câteva ore, îşi examină lucrarea, nervos, văzând că toate tablourile erau identice: toate solide şi întunecate, cu un gol ce se deschidea în mijloc pentru o cântăreaţă pe care nu ştia cum să înceapă s-o deseneze.

Îşi lăsă capul să cadă pe mânecă şi închise ochii. Respiră mirosul de tutun al cămăşii lui, la început din inerţie, apoi cu un scop precis, de parcă talentul lui sporea atunci când inhala adânc acea duhoare rece şi umedă. După o vreme îşi deschise cutiuţa cu vopsele şi începu să amestece verdele pentru rochia lui Babette.

Deşi mai târziu măiestria cu care stăpânea culoarea avea să-i fie considerată fără egal, în acea seară, tânăr fiind şi având la dispoziţie o colecţie limitată de vopsele, se simţi copleşit încercând să-şi amintească

nuanţa. Lucră cu atenţie şi în câteva rânduri simţi că se apropie de ce-şi dorea, dar descoperi, odată uscată vopseaua, că efectul se pierdea, iar culoarea devenea ştearsă. Fu izbit de caracterul inevitabil al propriilor sale limite.

Pupitrul era deja acoperit de bucăţi de hârtie rupte şi pete de verde lipicios, nepotrivit. Se uită din nou la schiţele în cărbune şi se gândi la vorbele lui Babette. Avusese dreptate să-i spună că are să fie un tablou bun, dar se înşela crezând că n-o să se simtă flatată de el. Bunicul meu îşi imagină silueta care avea să umple în cele din urmă golul alb şi avu certitudinea că urma să fie o figură extrem de atrăgătoare. Cu toate acestea, tabloul era menit, în mintea lui, să rămână o interpretare stângace a unui moment efemer, magnific. El avea să fie, în cele din urmă, cel care nu va fi flatat de lucrare. Şi avea ghinionul să-şi dea seama de asta tânăr fiind.

Auzi un zgomot şi-şi aşeză caietul de schiţe pe podea. Mătuşa lui începuse să vorbească, iar el se întrebă când anume se trezise. Intră în camera de zi şi aprinse o veioză. Ea se legăna încet în fotoliu, iar el o ascultă pentru o vreme cum bombăne.

— Black-eyed Susan, spuse ea, Grace, Anna, Marigold, Pansy, Sarah… [15]

15. Floarea-soarelui, gălbenea, panseluţă. (*N.t.*)

Se făcuse mică odată cu trecerea anilor. În lumina aceea părea însă maiestuoasă, cu o pătură neagră pe picioare şi perne brodate de jur împrejur, dacă nu chiar puternică. Bunicul se aşeză la picioarele ei ca un copil care aşteaptă să-i spui o poveste.

— Lady’s slipper, Rosehip, Faith, Zinnia, Cowbell[16], zise ea.

16. Papucul-doamnei, măceaşă, cârciumăreasă, guşa-porumbelului. (*N.t.*)

Îşi aşeză capul pe genunchiul ei, iar ea se opri din vorbit. Îşi puse mâna pe capul lui şi o ţinu aşa, cu tremurul paralitic specific bătrâneţii. Începu să moţăie şi chiar aţipi când ea îl trezi, spunând:

— Baby.

Întredeschise ochii fără să-şi ridice capul, nesigur de ce auzise.

Ea repetă cuvântul, iar şi iar, pe acelaşi ton cu care-şi înşira listele ei ciudate şi interminabile.

— Baby, baby, baby, rosti ea, şi în starea lui de epuizare şi zăpăceală o înţelese greşit. Crezu că spune „Babette“, iar şi iar. Dintre toate florile şi fetele, se gândi el, acest nume semnificativ şi dureros era cel pe care-l alesese în cele din urmă ca să-l repete la nesfârşit.

Închise ochii. Chiar şi închişi, îl usturau, de parcă fusese cumva forţat să se privească peste şaizeci de ani: bătrân şi muribund, chemându-şi aproape fiicele şi nepoatele, chemându-le pe toate la capul lui, chemându-le pe toate Babette.

La piaţa de legume din Bronx de la capătul liniei

Jimmy Moran era încă foarte tânăr – abia trecut de patruzeci de ani – când începu să aibă dureri mari de spate. Medicul de familie îi spuse că probabil e nevoie să se opereze de hernie de disc, iar un al doilea doctor (un specialist care-l costase scump) confirmă la rândul lui diagnosticul. Amândoi doctorii păreau să fie de acord că Jimmy trebuia să-şi ia liber şase luni de la muncă. Trebuia să stea întins pe spate şi să nu facă absolut nici un efort vreme de şase luni – abia atunci ar fi avut o şansă să-şi revină complet.

— Şase luni! le spuse Jimmy doctorilor. Mă ocup de zarzavaturi şi fructe, fraţilor, vă bateţi joc de mine?

Şase luni! Le făcu doctorilor o ofertă de patru luni, deşi nu-şi permitea să piardă nici atât. În cele din urmă căzură de acord pentru cinci luni, însă cu multă reticenţă şi vădită dezaprobare. Chiar şi cinci luni libere i se păreau ridicol de mult. Nu-şi luase niciodată liber mai mult de-o săptămână de la piaţa de legume din Bronx de la capătul liniei, de când începuse să lucreze acolo ca hamal în vara lui 1970. Cinci luni! Acasă avea de întreţinut o soţie şi atâţia copii încât era practic penibil să spui numărul lor exact. Însă n-avea cum să evite toată treaba. Îl durea spatele şi trebuia să-şi facă operaţia, aşa că n-a dat înapoi. Şi iată cum au supravieţuit în tot acest timp: nevastă-sa, Gina, a lucrat ore suplimentare; şi-au golit micul lor cont de economii; le-a dat nişte bani frate-său, Patrick. Lucrurile stăteau mai bine decât s-ar fi crezut.

Până la urmă Jimmy Moran realiză două lucruri importante în tot timpul cât stătu acasă. În primul rând îşi cumpără un Chrysler Sedan albastru superb, din 1956, care era într-o stare grozavă şi mergea ca o navă de croazieră de lux. Gina nu fusese de acord cu investiţia, însă aveau nevoie de o altă maşină, iar Chryslerul era mult mai ieftin decât orice altă maşină nouă. În plus, îl cumpărase de la un bătrân din golful Pelham, care nu mai

umblase de ani de zile prin lucrurile din garaj şi care habar n-avea cam cât ar putea valora. La drept vorbind, maşina fusese un chilipir, fără nici o îndoială. Jimmy îşi dorise dintotdeauna o maşină veche frumoasă. Întotdeauna simţise că *i se cuvine* o maşină veche frumoasă, pentru că ar şti s-o aprecieze şi ar avea mare grijă de ea, iar când ar conduce-o prin oraş ar purta o pălărie din acelea de epocă, asemănătoare celei pe care obişnuia s-o poarte tatăl său.

Cea de-a doua realizare a lui fu că se hotărî să candideze pentru preşedinţia filialei locale a sindicatului.

Actualul preşedinte al filialei Teamsters 418 era un tip pe nume Joseph D. DiCello, care deţinea, evident, avantajul de a fi în exerciţiu *şi* de a fi italian. Majoritatea membrilor sindicatului de la piaţa de legume din Bronx de la capătul liniei erau italieni, iar dacă fie şi doar jumătate din italieni ar fi votat pentru DiCello, Jimmy Moran tot ar fi încasat-o rău de tot, iar el era perfect conştient de asta. Totuşi Jimmy credea că are şanse să câştige. Motivul? Joseph D. DiCello era practic un idiot şi un căcăcios corupt, un om de nimic.

DiCello conducea un Bonneville uriaş şi în ultimii şase ani nu fusese în stare să rezolve nici una dintre plângerile muncitorilor. Abia dacă-şi mai făcea apariţia prin piaţa de legume din Bronx de la capătul liniei, iar atunci când o făcea avea de fiecare dată grijă să aducă cu el vreo prostituată ridicată de pe-afară de la poartă. De obicei era o prostituată chineză. DiCello întreba apoi pe câte-un hamal extenuat:

— Băi puştiule, îţi place de nevastă-mea? Îţi place, puştiule, de noua mea nevastă?

Iar hamalul răspundea de obicei în felul următor:

— Sigur, şefu’.

Apoi DiCello râdea de bietul om, şi chiar şi prostituata chineză râdea de el. Aşa că, de asta şi din multe alte motive, oamenii practic începuseră să se cam sature de Joseph D. DiCello.

Jimmy Moran în schimb era o persoană apreciată. Cei câţiva muncitori irlandezi care mai rămăseseră în piaţă ar fi votat pentru el instinctiv, iar Jimmy se înţelegea destul de bine cu majoritatea italienilor. N-avea

probleme cu ei. N-avea probleme nici cu portughezii, şi nu era deloc de părere că aceştia sunt hoţi de felul lor. De asemenea, n-avea probleme nici cu negrii (nu ca rasistul ăla handicapat de DiCello) şi era chiar iubit de hispanici. Jimmy lucrase pe diferite posturi în piaţă de-a lungul anilor, însă recent fusese din nou angajat ca hamal, ceea ce însemna că în cea mai mare parte a timpului lucra împreună cu dominicanii şi portoricanii, toţi băieţi de treabă şi veseli, după cât îşi putea da seama Jimmy Moran.

Nici votul mexicanilor n-ar fi fost o problemă. Mexicanii mai bătrâni îşi aduceau aminte că, în urmă cu mulţi ani, Jimmy Moran se ocupase de aranjatul şi ambalatul ardeilor, o treabă tipic mexicană. (Şi nu era vorba de ardeii graşi dulci italieni, ci de nemiloşii ardei spanioli – jalapenõ, poblano, cayenne, chilli, Jamaican hot –, ardei cumplit de iuţi, de care se ocupau doar mexicanii, pentru că cineva care n-ar fi ştiut cu ce are de-a face ar fi putut s-o păţească destul de serios. Dacă i-ar fi sărit cuiva în ochi sucul de la unul din ardeii ăştia, ar fi fost ca şi cum ar fi încasat un *pumn* în ochi.) Deşi nu-ţi trebuia forţă ca să te-ocupi de ardei, nu era totuşi o treabă de alb, iar Jimmy renunţase cu mulţi ani în urmă. Dar continua să se înţeleagă bine cu mexicanii bătrâni şi chiar cu mulţi dintre cei tineri.

Cât despre coreeni, Jimmy nu avusese de-a face cu ei până atunci. De fapt, nimeni nu avea de-a face cu ei, aşa că aceştia nu contau. Nu că Joseph D. DiCello ar fi fost cel mai bun prieten al coreenilor. Coreenii erau ciudaţi, mai bine nu-i băgai în seamă. Aveau propria lor piaţă în incinta pieţei de legume din Bronx de la capătul liniei şi nu vindeau decât coreenilor. Între ei vorbeau în coreeană şi în plus nici nu făceau parte din sindicat.

Mai exista un lucru în favoarea lui Jimmy Moran. El chiar era un sindicalist adevărat, şi nu vreun fiu de mafiot prefăcut ca DiCello. Nici măcar nu era din partea locului. Se născuse în Virginia, iar toţi din familia lui fuseseră mineri cinstiţi şi muncitori cu frică de Dumnezeu. În Virginia, pe când Jimmy avea doar zece ani, văzuse cum bunicul lui răsturnase un camion de cărbune al companiei şi trăsese şi ultimul glonţ din puşcă în blocul motor în timpul unei greve a muncitorilor. Unchiul lui fusese ucis de detectivii companiei, celălalt unchi murise de boala plămânului negru, strămoşii lui demonstraseră împotriva firmei U.S. Steel, iar Jimmy Moran

era un muncitor adevărat, aşa cum un escroc influent ca Joseph D. DiCello, de exemplu, n-ar fi putut niciodată să devină nici într-o mie de vieţi corupte.

Jimmy Moran se gândi într-o seară la posibilitatea de a-şi depune candidatura. Trecuseră patru luni de recuperare de la operaţia de spate. Cântări toate avantajele şi dezavantajele organizării unei campanii electorale, care ar fi fost prima din viaţa lui. Gina n-ar fi fost prea încântată de idee, dar pe Jimmy nu-l mai durea spatele, era proprietarul unui Chrysler superb din 1956 şi se simţea pregătit şi cu adevărat capabil. Nu-i putea trece prin minte vreun motiv pentru care n-ar ajunge preşedintele sindicatului el, care avea un trecut de muncă bun, o personalitate respectabilă şi care deţinuse atâtea funcţii diferite în piaţă de-a lungul anilor.

Da, se gândi într-o seară la posibilitatea de a-şi depune candidatura, iar când se trezi a doua zi dimineaţă era hotărât. Condamnat chiar. Era un sentiment minunat. Era ca şi cum te-ai trezi într-o dimineaţă îndrăgostit.

Şi uite aşa s-a întors Jimmy Moran la piaţa de legume din Bronx de la capătul liniei după numai patru luni de recuperare. Planul lui era de a-şi face campanie câteva nopţi la rând, pentru ca apoi să se întoarcă oficial la muncă. Ajunse mult după miezul nopţii, iar camioanele de transport dădeau cu spatele pentru a fi încărcate. Când intră pe la poarta de acces, se opri să stea de vorbă cu Bahiz, arăboaica angajată să verifice permisele de intrare. Era o femeie destul de atrăgătoare, aşa că toată lumea flirta cu ea. De asemenea, era singura femeie care lucra în piaţă, sau cel puţin singura pe care o văzuse Jimmy Moran în aproape douăzeci şi cinci de ani de muncă.

— Bahiz! spuse el. Cum de-ai evadat din harem?

— O, Doamne! S-a întors Jimmy, spuse ea mestecând gumă.

— S-a întors Jimmy! repetă Jimmy.[17] *S-a întors* Jimmy! Hei, nu vreau să te mai aud spunând că *s-a întors* Jimmy, dragă. Ar trebui să spui Jimmy Moran *a revenit* la muncă. Doamne, nu vreau să vorbesc despre *întoarcerea* lui Jimmy. Îţi place noua mea maşină?

17. În engleză, joc de cuvinte (*Jimmy's back*) care poate însemna atât „Jimmy s-a întors“, cât şi „spatele lui Jimmy“. (*N.t.*)

— Foarte drăguţă.

— Ghici din ce an e.

— Nu ştiu.

— Hai, ghici.

— Nu ştiu. Din şaizeci şi opt?

— Tu râzi de mine?

— Ce, şaizeci şi şase? De unde vrei să ştiu?

— Bahiz! E din cincizeci şi şase! Din cincizeci şi şase, Bahiz!

— A, da?

— Măcar o dată, Bahiz, cască ochii bine.

— De unde vrei să ştiu? Abia dacă o văd.

— Femeile o adoră, dragă. Te iau o dată la plimbare. Nu m-ai fi refuzat niciodată în toţi aceşti ani dacă aş fi avut o maşină aşa fainã. Nu-i aşa, Bahiz?

— Hai, mai du-te dracului, Jimmy.

— Ai o gură spurcată, Bahiz. Auzi, ceva smochine ai să-mi dai?

Uneori Bahiz avea la ea nişte smochine grozave. Smochinele uscate care se găseau la toate colţurile în piaţa de legume din Bronx de la capătul liniei erau în mare parte aduse din California. Dar, după ce gustase smochinele lui Bahiz, Jimmy Moran nu mai vru să mai mănânce niciodată smochine uscate din California. La unele hale din piaţă se găseau smochine spaniole din import, care erau bunicele, însă foarte scumpe. De altfel, smochinele spaniole erau ţinute în cutii ambalate în plastic, aşa că era aproape imposibil să furi câteva de gust.

În schimb Bahiz avea uneori nişte smochine incredibil de bune, aduse din Israel, şi de fiecare dată îi dădea vreo două şi lui Jimmy. Mama lui Bahiz i le trimitea prin avion tocmai din Orientul Mijlociu, o treabă foarte costisitoare, însă merita. Era bine ştiut că, de-a lungul întregii istorii a omenirii, smochinele din Israel fuseseră întotdeauna considerate cele mai de preţ smochine din lume. Smochinele din Israel au gust de miere granulată. Au coaja ca o caramelă subţire.

Însă în acea seară Bahiz n-avea smochine.

— Hai, las-o baltă, Bahiz, spuse Jimmy Moran. Băbătie neputincioasă ce eşti.

— Sper să-ţi buşească vreunul maşina asta de doi bani! îi strigă ea, şi amândoi îşi zâmbiră şi-şi făcură semn cu mâna.

Jimmy parcă în faţa halei Grafton Brothers, ultimul şi actualul său angajator, care deţinea unul dintre cele mai mari depozite angro din piaţă, un loc bun pentru a demara campania. Grafton Brothers era o afacere extrem de rentabilă, şi iată de ce: fraţii Salvi şi John Grafton cumpărau legume răscoapte care nu fuseseră expuse pe raft, la preţuri de nimic. Apoi angajau hamali ca să le care legumele – majoritatea fiind stricate –, să arunce ce era putred şi să reambaleze tot ce rămânea. Grafton îşi putea tripla investiţia dintr-un singur transport ieftin de legume în timp ce continua să vândă sub preţul pieţei. Practic, era o păcăleală.

Poate că Salvi şi John Grafton se îmbogăţiseră într-adevăr în acest fel, ajungând să deţină ferme uriaşe de cai de curse în Florida, însă imperiul lor angro continua să miroasă a bălegar de la toate legumele alea stricate pe care le aruncau, şi se strângeau mai mulţi şoareci la Grafton decât oriunde altundeva în piaţă. Legumele Grafton erau bune de azvârlit la gunoi.

Existau şi hale de specialitate în piaţă, care luau marfa în serios şi care vindeau numai fructe şi legume arătoase. Era un evreu rus în partea de nord a complexului care avea un transport aerian săptămânal de andive de la o fermă mică din centrul Belgiei, o afacere de familie, şi aducea cele mai bune andive *din lume*. Mai era un filipinez care vindea mure angro în luna februarie cu cinci dolari paharul, iar oamenii plăteau bucuroşi, pentru că murele erau extraordinar de bune şi-şi meritau banii. Grafton nu opera în felul ăsta.

Jimmy Moran lucrase la Grafton cu întreruperi timp de douăzeci şi cinci de ani ca hamal, şofer, la sortarea legumelor şi practic pe orice alt post. Singura chestie era că nu fusese niciodată în stare să obţină un post de funcţionar în corpul cu birourile companiei Grafton. Posturile de funcţionar în piaţa de legume din Bronx de la capătul liniei erau întotdeauna ceva mai greu de obţinut. Competiţia era destul de mare, la fel şi stresul, şi conta, din câte se pare, şi dacă erai bun la matematică. În orice caz, Grafton Brothers avea sute de angajaţi care lucrau în complex la rampele de încărcare, iar Jimmy îi ştia aproape pe toţi.

Jimmy Moran se plimbă printre rampele de la Grafton Brothers, cărând în spate un sac de pânză greoi plin cu insignele de campanie pe care le făcuse cu o zi înainte. Pe insigne scria: DICELLO NU E DE PARTEA

NOASTRÃ, AŞA CÃ HAI SÃ-L LÃSÃM PE DINAFARÃ. VOTAŢI JIMMY MORAN PREŞEDINTE. Insignele erau uriaşe, fiecare având aproximativ diametrul unui grepfrut, cu literele negre scrise pe-un fond galben. Se plimbă printre grămezile de cutii, vitrinele de prezentare şi tractoare, împărţind insigne tuturor, discutând cu fiecare în parte. Încercă să stea de vorbă cât mai deschis cu putinţă.

Spunea:

— Hei, Sammy! Îţi mai găteşte nevastă-ta cinele alea minunate?

Spunea:

— Hei, Len! Tot aşa moţăi pe apucate?

Spunea:

— Hei, Sonny! Tot mai lucrezi cu nebunul ălălalt?

Distribuia insigne, strângea mâini, distribuia insigne, strângea mâini, distribuia din nou insigne. Jimmy Moran se simţea foarte bine. Nu-l deranja deloc spatele. Se simţea odihnit şi puternic, şi-i luă câteva ore să parcurgă toată hala Grafton.

Îl zări pe vechiul său prieten Herb vorbind cu un hamal tânăr şi strigă:

— Hei, Herb! Cine-i tipul, noul tău iubit?

Zări un hamal, ceva mai mare decât fiul său Danny, fumând marijuana în spatele unei vitrine cu pepeni şi strigă:

— Poliţia! Eşti arestat, drogatule!

Îl zări pe vechiul său prieten Angelo jucând cărţi cu câţiva tipi în spatele unei cutii şi strigă:

— Ce-i aici, Angelo, cazinou?

Angelo şi ceilalţi râseră. Toţi îl întrebară de spate, sperând că se simte mai bine. Jimmy Moran fusese mereu îndrăgit de cei de la Grafton şi toţi fură bucuroşi să-l vadă. Pe vremea când lucra la depozitul frigorific de castraveţi obişnuia să facă o glumă amuzantă. Pretindea că e orb. Se holba în stânga şi-n dreapta în aer şi, cu mâinile întinse înainte, se împiedica şi se ciocnea de toată lumea, spunând:

— Eu sunt orbul cu legumele… Nu vă supăraţi, îmi puteţi spune unde sunt castraveţii?

Un singur tip nu râdea niciodată la gluma asta, un haitian tăcut şi serios pe nume Hector. Jimmy ajunsese să nu mai joace farsa cu orbul-cu-

legumele decât atunci când era Hector prin preajmă, încercând să-l facă şi pe el să râdă măcar o dată. Jimmy se împiedica de picioarele lui Hector şi-i pipăia faţa cu mâinile, iar Hector stătea nemişcat cu mâinile-n sân, fără să zâmbească. Până la urmă, Jimmy renunţa şi spunea:

— Ce-ai, Hector? Cred că tu eşti ăla orb.

Jimmy îl întrebă pe vechiul său prieten, Angelo:

— Unde-i haitianul ăla, Hector?

Sacul cu insignele de campanie ale lui Jimmy era deja pe jumătate gol. Simţea că-i merge bine campania.

— Hector? spuse Angelo. Hector e distribuitor acum.

— Fugi de-aici! Hector, *distribuitor*?

— Da, se ocupă de broccoli.

— Lipsesc şi eu câteva luni şi dintr-odată Hector e *distribuitor*?

Jimmy traversă platforma de la Grafton Brothers până ajunse la hala uriaşă care adăpostea depozitele frigorifice de broccoli unde îl găsi, bineînţeles, pe Hector, stând în ghereta distribuitorului. Fiecare depozit frigorific era cât un depozit de mobilă, aşadar fiecare depozit frigorific avea nevoie de un distribuitor. Treaba distribuitorului era să se ocupe de tabelele şi listele care indicau cât ieşea din depozit la fiecare comandă. Era o slujbă destul de bună. Dacă ştiai bine matematică, desigur, îţi era mult mai uşor. Odată fusese şi Jimmy Moran angajat ca distribuitor de morcovi vreme de câteva luni, însă prietenii lui care lucrau la încărcare făceau mereu glume pe seama lui şi-l distrăgeau de la muncă, aşa că postul ăla nu i s-a potrivit lui Jimmy, şi curând a fost nevoit să-şi găsească din nou un post de hamal în cadrul complexului.

Bineînţeles, distribuitorii lucrau şi ei tot în complex. Singura chestie era că ei munceau în gherete mici din placaj care semănau cu nişte colibe de pescari la copcă. Acestea erau dotate cu radiatoare pentru a ţine cald şi câteodată aveau chiar covoare pe podea.

Hector era în gheretă uitându-se peste nişte tabele, iar lângă el mai era un tip care mânca un hamburger.

— Hector! spuse Jimmy. Ia uită-te la Señor Hector distribuitorul!

Hector dădu mâna cu Jimmy prin fereastra cabinei distribuitorului. Pe peretele din spatele lui atârnau postere cu negrese goale. Hector nici măcar

nu purta haină acolo înăuntru, fiind îmbrăcat doar cu o cămaşă subţire de bumbac. În cabina distribuitorului chiar îţi era cald.

— Cum merge treaba? întrebă Jimmy.

— Binişor.

— Cine-i prietenul tău?

— Ed. E de la birou.

Ed şi Jimmy îşi dădură mâna.

— Deci, ce faceţi pe-aici, băieţi? întrebă Jimmy. Împachetaţi broccoli în cutii mici pe care le etichetaţi cu douăsprezece kilograme? Ce fel de glumă mai e şi asta?

Hector nu zâmbi. Nici Ed.

— Ascultă, Hector, era o glumă. Auzi, candidez la preşedinţia filialei.

Jimmy îi întinse lui Hector două insigne de campanie.

— Aveţi câte-o insignă fiecare, spuse el.

Hector citi cu voce tare inscripţia, cu accentul lui caraghios:

— DICELLO NU E DE PARTEA NOASTRÃ, AŞA CÃ HAI SÃ-L LÃSÃM PE DINAFARÃ. VOTAŢI JIMMY MORAN PREŞEDINTE.

— Candidezi împotriva lui *DiCello*? întrebă tipul de la birou pe nume Ed.

— Exact.

Ed se holbă îndelung la Jimmy Moran. Îşi mestecă hamburgerul fără să se grăbească, înghiţi şi în cele din urmă spuse:

— Ce vrei să faci?

— La ce anume te referi?

— Vorbesc serios. Ce vrei să faci? Să te-omori de unul singur?

— Hai, mai scuteşte-mă.

— Ce-ai vrea? Să te trezeşti în portbagajul unei maşini? Vorbesc serios.

Jimmy Moran îl privi pe Hector şi dădu din umeri amuzat. Hector nu zâmbi, iar Ed zise mai departe:

— Ce-ai vrea? spuse el. Vrei să-ţi rupă careva picioarele?

— Nu mi-e teamă de Joey DiCello, spuse Jimmy. Ba chiar sper că voi doi, băieţi, nu vă temeţi nici voi de el.

— Ba s-o crezi tu că nu mi-e teamă de el, spuse Ed.

— Joey DiCello n-are motiv să se ia de un băiat bun ca mine. Ce vă-nchipuiţi – c-o să mă omoare şi-o să-mi rămână copiii fără tată? Lăsaţi-o

baltă.

Ed îi întinse înapoi insigna de campanie lui Jimmy prin fereastra gheretei.

— Ţine-ţi insigna, prietene.

— Votaţi pentru mine şi-o să vedeţi că lucrurile o să se schimbe pe-aici cu-adevărat.

Hector continuă să nu zică nimic, însă Ed îl întrebă:

— Eşti căsătorit?

— Da, sunt.

— O urăşti atât de mult pe nevastă-ta, că vrei s-o faci văduvă? Serios îţi spun. Asta vrei?

— Ei bine, n-am chef să mă cert cu voi pe tema asta, spuse Jimmy. Nu mă cert cu oameni care nu ştiu ce-i bine pentru ei.

Jimmy luă pe umăr sacul cu insigne de campanie şi merse mai departe prin complex.

— Aici votăm cu DiCello! strigă Hector după el. Nu suntem proşti!

— Duceţi-vă dracului atunci! îi răspunse Jimmy pe-un ton vesel.

Jimmy Moran fură apoi câteva mango haitiene frumoase dintr-o vitrină de prezentare şi le băgă în buzunarul de la haină. Jimmy învăţase de la hispanici că fructele de mango haitiene se mănâncă mult mai bine cu mâna, fiindcă n-au carnea aţoasă. În mod normal nu găseai fructe bune la hala Grafton, însă astea erau excepţionale, delicioase, cu coaja verde-mentolat şi nuanţe de galben-banan deschis. Existau oameni care lucraseră ani întregi în piaţa de legume din Bronx de la capătul liniei fără să guste legume sau fructe proaspete în viaţa lor. De-a dreptul trist. Erau toţi tipi care aveau să moară de infarct la cincizeci de ani pentru că mâncau carne de vită şi bacon în fiecare zi în loc să mănânce din fructele şi legumele pe care le găseai la tot pasul. De pildă Ed, prietenul lui Hector, care stătea şi mânca *hamburgeri* în faţa unui depozit plin cu broccoli. Un infarct pe cale să se întâmple.

Jimmy Moran, în schimb, mânca de toate, pentru că-i plăceau legumele la nebunie. Mama lui avusese întotdeauna legume frumoase, iar el mânca orice. Lucrase o dată la aşezarea cutiilor într-un depozit frigorific uriaş de verdeţuri proaspete şi mânca chiar şi legături întregi de pătrunjel. Mânca

ridichile şi conopida ca pe mere. Lua chiar şi câte-o anghinare, îi decojea pieliţa tare de la suprafaţă şi mânca miezul aşa crud cum era. Mânca mai multe legume ca un hippy. Oamenii îl credeau nebun.

În seara aceea, Jimmy ieşi de la Grafton Brothers mâncând mango haitiene în stil portorican. Întâi masa şi strângea uşor fructul de mango între degete până când carnea de sub coajă se făcea moale şi delicată. Masa fructul cu degetele mari până când devenea un jeleu. Apoi muşca o bucată din partea de sus şi sugea conţinutul. Era dulce ca laptele de cocos. Avea un gust exotic, dar bun.

În următoarele ore, Jimmy Moran îşi continuă campania prin depozitele angro ale firmelor Dulrooney, Evangelisti & Fiii, Importuri DeRosa, Angrosiştii E & M. I se prezentă fiecărui muncitor şi schimbă câteva vorbe cu fiecare. Stătu de vorbă cu un amărât care tocmai îşi cheltuise economiile de-o viaţă pe un ogar, şi cu un altul a cărui fiică adolescentă era bolnavă de cancer, şi cu un alt tip norocos care se pregătea să plece în vacanţă în Insulele Bermude. Stătu de vorbă cu o grămadă de tipi care îi spuseră că pesemne nu-i în toate minţile, de candidează la preşedinţie împotriva unui animal mafiot de primă mână ca Joseph D. DiCello.

În timp ce mergea, mânca un pumn de zucchini mititei pe care-i furase dintr-o vitrină de la Evangelisti & Fiii. Fiecare zucchini nu era mai mare ca degetul mic de la mână şi era de-o frăgezime gustoasă şi sărată, aşa cum nu poate fi niciodată un simplu dovlecel. Cruzi erau delicioşi, fiind singurul gen de dovlecel care n-avea nevoie de nici un sos ca să-i dea gust. Zucchinii mici erau o raritate pentru acel sezon şi scumpi. Jimmy îşi umpluse buzunarele când trecuse pe la Evangelisti & Fiii. O delicatesă. Îi mânca unul după altul, ca pe alune.

Pe la patru dimineaţa dădu de fundul sacului cu insigne de campanie. Ajunsese în dreptul unei firme mici de specialităţi gastronomice pe nume Bella Foods, abia apărută pe piaţă, care vindea celor mai bune restaurante din New York, un loc cunoscut ca fiind exclusivist. Nu-şi închipuia că ştie pe cineva care să lucreze acolo, când îl zări pe vechiul său prieten Casper Denni. Vorbiră un timp despre campania lui Jimmy şi despre familiile lor.

Casper avea şi el o droaie de copii şi o nevastă italiancă. Şi Casper lucrase mulţi ani ca hamal.

— Şi ia zi, ce-ai păţit? Am auzit c-ai avut un accident, pare-mi-se, spuse Casper.

— Tot oraşul vorbeşte despre asta, spuse Jimmy. Operaţie la coloană, omule. Ce eşti acum, distribuitor, sau ce?

Casper stătea într-o cabină mică şi curată, vopsită în alb, bând o ceaşcă de cafea.

— Nici vorbă, spuse Casper. Am propria afacere, vând cafea şi roţi de rezervă pentru cărucioarele de transportat marfa.

— Poftim? râse Jimmy.

— Vorbesc serios, Jimmy. Îmi merge foarte bine.

— Fugi de-aici.

— Păi zi şi tu. Care-i ideea, câte cărucioare crezi că sunt în piaţă?

— Sute. Milioane.

— Mii, Jimmy, mii. Şi fiecare din ele e o porcărie de doi bani, toată lumea ştie asta. Însă orice hamal are nevoie de un cărucior, nu? Cam câte cutii crezi că poate căra un om cu mâinile goale?

— Hai, lasă-mă, Casper.

— Una, nu? Nici chiar tu, un uriaş, pe când erai în floarea vârstei, nu puteai duce mai mult de două cutii, aşa-i? Însă cu un cărucior poţi căra, să zicem, zece cutii? Douăsprezece, poate? Căruciorul de transportat marfa este o unealtă foarte importantă, domnule Moran, care garantează succesul economic al fiecărui individ.

— Stai aşa, Casper. Scuză-mă că te-ntreb, omule, dar tu cu cine crezi că vorbeşti aici?

— Aşadar, domnule Moran, e miezul nopţii şi ţi se strică o roată de la căruciorul tău de doi bani. Ce faci?

— Cauţi căruciorul vreunui fraier şi-l furi.

— Şi te-alegi apoi cu o bătaie soră cu moartea. Pe vremuri aşa se proceda. Acum nu trebuie decât să vii la mine. Îmi dai cinci dolari şi-ţi vând o roată nouă. Îmi mai dai cinci dolari ca garanţie pentru un ciocan şi-o cheie franceză, pe care-i primeşti înapoi atunci când primesc şi eu sculele înapoi.

Pe urmă îţi vând cu un dolar un pahar de cafea de zece cenţi, şi m-am scos cu şase dolari din toată treaba, iar tu, cu căruciorul reparat.

— Cine-ar face aşa ceva?

— Toată lumea, Jimmy, toată lumea vine acum la mine.

— Şi asta s-a întâmplat în ultimele patru luni?

— Îţi spun, Jimmy, e grozav. Fără taxe, fără sindicate.

— Mare figură eşti, Casper, îţi spun, mare figură.

— Când ajungi un boşorog amărât ca noi doi, trebuie să te gândeşti la altceva.

— Uite, tocmai m-am gândit la ceva, spuse Jimmy râzând. M-am gândit acum la ceva nou. Mă faci partenerul tău, prietene.

Casper râse şi el, lovindu-l pe Jimmy cu pumnul în mână.

— Auzi, zise el, ai mai lucrat vreodată la firma asta?

— Pe-aici? Nu.

— L-ai văzut vreodată pe omul-ciupercă?

— Casper, spuse Jimmy, nu ştiu despre ce vorbeşti, prietene.

— Nu l-ai văzut niciodată pe omul-ciupercă? A, ce chestie. A, trebuie să vezi asta, Jimmy. Nu-mi vine să cred că n-ai auzit de tipul ăsta. Vrei nebunie? Vrei să vezi ce-i aia nebunie? Vino să-l vezi pe tipul ăsta.

Casper ieşi din cabina lui curată şi-l duse pe Jimmy într-o gigantică hală cu depozite frigorifice.

— O să-ţi placă tipul ăsta la nebunie, Jimmy.

Merseră până în capătul depozitului, iar Casper se opri în dreptul unei uşi late, acoperită cu benzi groase de plastic pentru a păstra temperatura în interior. Era o cămăruţă frigorifică. Casper dezlipi câteva benzi de plastic şi intră. Îi făcu semn lui Jimmy să-l urmeze, rânjind de parcă înăuntru era un bordel.

Odată intrat, Jimmy Moran se trezi în faţa celor mai frumoase ciuperci pe care le văzuse vreodată în viaţa lui.

— Uită-te la bunătatea asta, Jimmy, spuse Casper. Zi şi tu ce ciuperci sunt aici!

Lăzile erau înşirate în ordine, nu mai mult de cinci în fiecare teanc, iar lada de deasupra fiecărui teanc era lăsată deschisă pentru prezentare. Chiar lângă uşă se afla o ladă desfăcută plină cu ciuperci tinere albe ca zăpada,

mai mari decât prunele. Erau cutii cu ciuperci shiitake lucioase, cutii cu ciuperci-pai galbene strălucitoare şi hribi proaspeţi care păreau destul de valoroşi pentru a fi serviţi la masa lui Dumnezeu. Jimmy văzu cutii întregi cu ciuperci portobello cărnoase şi groase ca nişte fileuri de vită. Zări o cutie de ciuperci sălbatice negre, mici şi pufoase ca nişte lamele. Zări o ladă cu nişte ciuperci de pădure cărora maică-sa le zicea hulubiţe şi o ladă de ciuperci care arătau exact ca nişte bucheţele de conopidă. Erau zbârciogi de mărimile şi culorile coralilor. Zări o cutie cu ciuperci aurii în formă de raft care cresc pe buturugile putrezite ale copacilor. Erau cutii pline cu ciuperci chinezeşti ale căror denumiri nu le ştia şi care puteau fi otrăvitoare. Toată camera mirosea a bălegar umed, ca podeaua unei pivniţe sub un hambar.

Jimmy Moran întinse mâna să ia o ciupercă portobello, cea mai mare pe care o văzuse vreodată. Dorea mult s-o ţină în mână, dar când atinse ciuperca auzi un mârâit ca de animal. O namilă urâcioasă de om îmbrăcat în salopetă şi cu un fes de lână maro pe cap alerga către el, ca ditamai dulăul.

Jimmy se dădu înapoi, speriat, iar Casper îl împinse cu putere şi strigă:

— Fugi! Fugi!

Jimmy se împiedică şi căzu de-a-ndărătelea afară din cameră, panicat. Căzu prin acoperişul de plastic şi se izbi cu putere de podeaua de beton a depozitului. Casper sări din cameră după el, neputându-se opri din râs.

Jimmy zăcea pe spate, pe podeaua rece, iar Casper spuse:

— Eşti în siguranţă aici, Jimmy băiete. Omul-ciupercă nu iese de-acolo niciodată. Dumnezeule, da’ ştiu că e sărit, nu glumă. Nu atinge ciupercile, Jimmy. Ar fi trebuit să-ţi spun să nu atingi ciupercile decât dacă ţi se dă voie.

Pe podea, Jimmy încercă să se ridice în capul oaselor, însă tot spatele i se contractă, aşa că rămase întins acolo pentru o vreme, lăsându-şi spatele să se relaxeze. Casper îi întinse o mână, dar Jimmy scutură din cap, refuzându-l.

— Te simţi bine, prietene? întrebă Casper.

Jimmy dădu din cap.

— La naiba, probabil te-ai lovit la spate. Am uitat de spatele tău, fir-ar să fie. Doamne, iartă-mă.

Jimmy încuviinţă din nou.

— E un nebun afurisit, spuse Casper, şi-i oferi din nou o mână lui Jimmy.

De data asta Jimmy o primi şi se ridică cu mare băgare de seamă. Casper dădu la o parte benzile de plastic şi zise:

— Uită-te şi tu la nebunul ăsta.

Jimmy scutură din cap. Constată că respira cu greutate.

— Haide, nu-i nevoie să mai intri, doar uită-te la namila asta de om. Nu se-atinge de tine atâta timp cât nici tu nu te-atingi de ciuperci. Trebuie să te uiţi la tipul ăsta.

Casper continua să insiste, aşa că până la urmă Jimmy băgă cu grijă capul în camera frigorifică cu ciuperci. Omul dinăuntru era într-adevăr imens şi stătea tăcut în mijlocul încăperii. Purta o salopetă maro şi avea o barbă lungă tot maro.Ţinea picioarele depărtate şi pumnii strânşi pe lângă corp. Jimmy Moran şi omul-ciupercă se priviră reciproc. Şi, cum de data asta omul nu mai mârâi şi nici nu mai făcu nici un pas înainte, Jimmy Moran îşi retrase încet capul şi se depărtă de uşă. Se întoarse împreună cu Casper la cabina lui din hol.

Odată ajunşi afară, Casper îi spuse:

— Cele mai bune ciuperci din toată piaţa.

Jimmy se aşeză pe o cutie de lângă cabina lui Casper şi închise ochii. Spatele îi înţepenise. Faptul că stătea jos nu-l ajuta cu nimic, aşa că se ridică iar în picioare.

— Pe nebunul ăsta l-a angajat proprietarul acum câteva luni, îi explică Casper. Tipul e fost şofer de camion. E de undeva din Texas, sau cine ştie de unde. Are un fel de înţelegere cu proprietarii. Nu părăseşte niciodată încăperea. Sunt aici seară de seară, Jimmy, şi-ţi spun, nebunul ăla afurisit nu părăseşte niciodată camera. Ciupercile alea, pe cuvânt îţi spun, Jimmy, sunt cele mai frumoase ciuperci pe care-ai să le vezi vreodată. Proprietarii aveau probleme cu oameni care furau ciupercile, ştii?

— Doamne sfinte!

— De-acum nu mai sunt probleme cu furatul. Atât îţi spun. Dacă ai de gând să furi din ciupercile alea, va trebui mai întâi să boxezi cu prietenul tău uriaş.

— Ai cumva o aspirină? întrebă Jimmy.

— Nu, dar îţi pot da un pahar de cafea, amărâtule. Acum hai, pleacă de-aici, Jimmy. Simte-te mai bine. Mult succes cu alegerile, deşi sunt de părere că eşti nebun să candidezi şi că probabil o să te alegi cu un glonţ în cap destul de curând. Acum ia-ţi cafeaua şi dă-i drumul de-aici. Hai, grăbeşte-te, sau o să creadă lumea că dau cafea gratis. O să creadă toţi că nu-s în stare nici măcar să-mi ţin propria afacere.

Jimmy Moran străbătu încet parcările complicate şi legate între ele, căutându-şi maşina. Îşi legăna mâinile în timp ce mergea, încercând să scape de înţepeneala de la spate. Se gândi că arăta probabil ca un idiot făcând asta, însă puţin îi păsa. În cele din urmă îşi dădu seama că în tot acest timp mersese prin parcarea din spatele pieţei coreenilor, şi nu dădea doi bani pe ce credeau coreenii despre cum arăta el. Piaţa coreenilor era acum imensă. Jimmy Moran se gândi că într-o zi vor ajunge să deţină toată piaţa de legume din Bronx de la capătul liniei, o idee care nu-i prea surâdea, oricum ar fi luat-o. Coreenii munceau de le săreau capacele şi nici măcar n-aveau un sindicat. Nu vindeau niciodată legume cuiva de care nu mai auziseră până atunci.

Se simţea obosit. În timpul celor patru luni libere, trăise şi el o viaţă normală de adult – dormea cât era întuneric şi stătea treaz cât era lumină – şi încă nu se reobişnuise să fie treaz în toiul nopţii. Afară se crăpa de ziuă. Îi luă aproape o oră să ajungă la locul unde-şi lăsase maşina, sub un felinar înalt. Maşina lui arăta într-adevăr superb. Îşi iubea maşina. În acea seară înnorată şi umedă, sub acel fascicul de lumină artificială, maşina semăna cu un animal marin – bleumarin şi puternică, cu solzi sclipitori. Farurile de la spate semănau cu nişte ochi artificiali reflectorizanţi folosiţi pe post de momeală.

În portbagajul maşinii mai avea încă un sac cu insigne de campanie. Plănuia să meargă cu maşina până în partea de nord a pieţei şi să împartă insigne prin câteva din marile depozite comerciale de-acolo înainte să se facă ziuă şi să plece oamenii la casele lor. Conduse spre nord, trecând pe lângă şiruri întregi de camioane de marfă trase cu spatele în dreptul rampelor de încărcare. Cabinele şoferilor nu se vedeau clar şi erau încuiate. Şoferii, în marea lor majoritate din sud, ca şi el, dormeau înăuntru pe saltele

ascunse, în timp ce hamalii încărcau marfa. Oamenii împingeau cărucioare ticsite cu cutii şi făceau manevre pe aleile înguste dintre camioanele mari. Câteodată se opreau să-l felicite pe Jimmy Moran pentru maşina lui frumoasă. Alteori îi tăiau calea alergând, concentraţi asupra destinaţiei lor, iar el aproape că dădea peste ei.

Jimmy trecu pe lângă un paznic pe care-l cunoştea, care patrula pe jos printr-o parcare. Un fum jos şi gros de motor diesel îi ajungea până la genunchi, de-ai fi zis că omul îşi croia drum prin ceaţă. Jimmy se opri să discute cu el. Paznicul era un polonez de treabă pe nume Paul Gadomski, chiar de la Jimmy din cartier. Jimmy coborî geamul, iar Paul se rezemă de Chrysler şi-şi aprinse o ţigară.

— De când e, din cincizeci şi opt? întrebă Paul.

— Din cincizeci şi şase, Pauly.

— E o bijuterie.

— Mersi. Ia o insignă, spuse Jimmy întinzându-i o insignă de campanie prin geam.

— Ce-i asta, candidezi împotriva lui DiCello?

— Da, spuse Jimmy.

Doamne, ce obosit era.

— Şi aş vrea să ştiu că pot conta pe votul tău, Paul.

— La dracu', eu nu votez în sindicatul tău, Jim. Fii serios. Nu sunt sindicalist, sunt poliţist.

— Ba *tu* să fii serios, Pauly. Nu eşti poliţist, omule.

— Mi-e totuna.

— Agent de pază?

— Ei bine, în mod sigur nu sunt sindicalist.

— M-aş bucura dacă ai purta totuşi insigna.

— Ce naiba, Jim. Nu pot purta insigna de campanie a unui sindicalist la uniformă.

— Păi, mai gândeşte-te, Pauly.

— O iau acasă să se joace copilul cu ea, spuse Paul băgând insigna în buzunarul de la haină.

Cei doi stăteau singuri în parcare, vorbind de una, de alta. Paul povesti despre un şofer de camion căruia îi fusese tăiat gâtul într-una din nopţi,

când Jimmy era în spital pentru operaţia la coloană. Nu fusese încă nimeni arestat. Jimmy spuse că nu auzise nimic despre asta. Cadavrul fusese descoperit sub camionul unui alt şofer, spuse Paul. *Acel* şofer, un tip care transporta banane tocmai din Florida, susţinuse că nu ştie nimic despre crimă, aşa că poliţia îi dăduse drumul. Lui Paul nu-i venea să creadă cât de naivi erau poliţiştii. Paul spuse că poliţiştii n-au părut prea interesaţi să afle ce se petrecuse cu adevărat în acea noapte. Jimmy spuse că aşa se întâmpla aproape mereu, pentru că poliţiştii erau de obicei ori mână în mână cu mafia, ori corupţi ca toţi ceilalţi. Paul spuse că ştia sigur că tipul ucis câştigase un pariu la cursele de cai chiar în după-amiaza respectivă şi că toată noaptea se lăudase cu un câştig de peste douăzeci de mii de dolari. Toată piaţa fusese întoarsă pe dos timp de-o săptămână, cu poliţişti care restricţionau zone întregi şi puneau întrebări nepotrivite. Jimmy spuse că după câte credea el crima fusese mai degrabă o încăierare pe-un loc de parcare şi că-l bănuia pe şoferul de camion din Florida. Jimmy îşi aminti de primul an când lucrase în piaţă, când văzuse un tip omorât în bătaie cu un levier într-o dispută pe un loc de parcare. Jimmy văzuse multe astfel de dispute care se terminaseră violent.

Paul spuse că toţi cei care lucrau acolo erau nişte animale. Jimmy fu de acord, şi cei doi îşi urară noapte bună.

Jimmy Moran conduse mai departe. Trecu pe lângă un grup de camioane frigorifice noi-nouţe care încărcau marfă la Bennetti & Perke, principalul angrosist corporativ care distribuia marfă marilor lanţuri de supermarketuri de pe coasta de est. Jimmy nu ştia cine deţine Bennetti & Perke, dar în mod sigur era cineva foarte, foarte bogat, care dormea probabil în vreuna din casele de la ocean.

Era aşa un aflux de bani în fiecare seară acolo, la piaţa de legume din Bronx de la capătul liniei, încât aproape că nu-ţi venea să crezi. Era de necrezut şi imposibil de imaginat pentru cei care nu văzuseră cum funcţionează acel loc. Gardurile de plasă, spiralele din sârmă ghimpată şi luminile reflectoarelor de pază dădeau pieţei aspectul unei închisori, însă în nici un caz nu era o închisoare, aşa cum ştiau Jimmy şi toţi care lucraseră vreodată acolo. Nu era o închisoare. Era, de fapt, o *bancă*.

În tinereţe, pe când lucra ca hamal, Jimmy Moran pierduse o grămadă de vreme încercând împreună cu câţiva prieteni de-ai lui să găsească o cale ca să se înfrupte şi ei din bogăţia de-acolo. Pierduseră o grămadă de vreme încercând să-şi închipuie câţi bani circulă în fiecare noapte în piaţă. Asta se întâmpla numai în mintea celor tineri, bineînţeles. Cei bătrâni ştiau bine că nu existase niciodată o cale de-a fura bani decât dacă erai deja bogat.

În acea vară, băiatul cel mare al lui Jimmy, Danny, se angajase cu jumătate de normă la Grafton Brothers ca hamal. Danny încercase la rândul lui, la fel de leneş, să-şi dea seama câţi bani sunt în piaţă şi cum să pună mâna pe ei. Jimmy era conştient de asta. Danny voia să ştie şi cum să-i fure, cum să-i şparlească, cum să-i înhaţe. Dimineaţa, când se întorceau acasă împreună, Danny tot specula aiurea cu privire la bani.

— N-ar fi grozav, spunea el, să poţi fura măcar un cent la fiecare kilogram de legume vândut în piaţă într-o singură seară? Cam câţi bani ar însemna asta pe săptămână? Dar pe lună? Dar pe an? N-ar fi *corect* să putem şi noi înhăţa câte ceva? Având în vedere munca noastră grea de hamali şi salariile de rahat pe care le primim?

— Nu ştii ce vorbeşti, îi spunea Jimmy fiului său. Mai bine las-o baltă.

— Dar piaţa coreenilor? întreba Danny. Toate tranzacţiile lor sunt în bani gheaţă. N-ar trebui decât să-l jefuieşti pe unul din tipii ăştia ca să te-alegi cu o avere. Toţi coreenii ăia au la ei tot timpul minimum cinci mii de dolari.

— Nu, Danny, nimeni nu poartă cu el suma asta de bani.

— Ba da, coreenii. Lor le e frică de bănci.

— Nu ştii ce vorbeşti.

— Asta spun şoferii.

— Atunci poţi fi sigur că nu ştii ce vorbeşti.

Evident că era ridicol să vrei să furi bani de la cineva de-acolo, fiindcă mulţi aveau arme şi cuţite. Oamenii se omorau mereu între ei pentru tot felul de *nimicuri*, doar ca să treacă timpul mai uşor. Era ridicol să stai să te gândeşti la toţi banii făcuţi de altcineva acolo. Te durea inima doar când te gândeai.

Jimmy voise să parcheze la Bennetti & Perke. Socotise c-ar fi un loc bun pentru a împărţi cel de-al doilea sac cu insigne de campanie, însă acum nu mai era atât de sigur. Îl durea spatele destul de rău şi nu ştia exact cum avea

să care ditamai sacul. Şi că tot veni vorba, nu ştia nici cum putea să se întoarcă la munca de hamal peste numai două zile, aşa cum fusese programat. Cum va fi în stare să care cutii cu fructe şi legume încoace şi-ncolo? Cum oare? Serios vorbind, cum?

Aşa că Jimmy Moran conduse mai departe. Era trecut de cinci şi jumătate dimineaţa şi-l durea spatele foarte tare. Înconjură depozitul Bennetti & Perke şi apoi ieşi de tot din piaţă. Voia să se ducă acasă. Şi să uite de campanie. În timp ce conducea, îşi aminti pentru prima dată după mulţi ani de vechiul său prieten Martin O'Ryan.

Din martie 1981 şi până în ianuarie 1982, Jimmy lucrase pe post de cumpărător pentru un lanţ de magazine de zarzavaturi pe nume Apple Paradise. Era o bună ocazie de a fi promovat, iar prietenul său Martin O'Ryan îi făcuse rost de post. Era un pas înainte important să treci de la munca la rampele de încărcare la aceea de cumpărător. Cumpărătorii se duceau la muncă în birourile de deasupra pieţei propriu-zise şi prosperau cu adevărat.

Prietenul lui Jimmy, Martin O'Ryan, chiar se pricepea la cumpărat. Era obsedat de tranzacţiile telefonice, negocia înverşunat cu toţi camionagiii, fermierii, importatorii şi distribuitorii până obţinea cel mai bun preţ. Martin făcuse o grămadă de bani pentru Apple Paradise şi pentru el însuşi în acel an.

— Ce dracu' au?! ţipa Martin în receptor. Mie-mi trebuie aisberg… Douăzeci şi cinci de dolari? Du-te-n mă-ta cu douăzeci şi cinci de dolari ai tăi! Cumpăr cu optsprezece!… Dă-mi cu optsprezece sau vin şi-ţi fac naibii *casa* scrum!… Dă-mi cu optsprezece sau vin să-ţi rup *picioarele*!… Dă-mi cu optsprezece sau îţi scot *ochii* şi vin la tine acasă şi-i scot ochii cu mâna mea lui… ok, cumpăr cu douăzeci.

Apoi Martin trântea telefonul şi începea o nouă convorbire.

Martin O'Ryan şi Jimmy Moran împărţeau aceeaşi cameră, având birourile faţă în faţă. Erau prieteni buni. Martin fusese primul prieten al lui Jimmy de când se mutase din Virginia împreună cu maică-sa pe când era un coate-goale de doisprezece ani. Jimmy şi Martin începuseră amândoi ca hamali şi intraseră în sindicat împreună şi fiecare fusese la nunta celuilalt.

Ţinea la Martin, dar nu se putea concentra la propriile sale telefoane când acesta ţipa în celălalt colţ al camerei:

— Fă-mi rost de camionul ăla cu cartofi, căcăciosule, labagiu nemernic ce eşti, sau vin să ţi-o trag *eu însumi*!

Martin era cea mai drăguţă persoană din lume, însă îţi distrăgea atenţia. La sfârşitul anului, Martin primi un bonus uriaş şi un post oficial în cadrul companiei, iar Jimmy, nimic. Totul se termină cu bine până la urmă. Jimmy îşi găsi repede o altă slujbă, lucrând din nou ca hamal la rampele de încărcare.

Martin era cu-adevărat cel mai drăguţ tip din lume, iar Martin şi Jimmy ţineau unul la altul, deşi nu se mai văzuseră de mult timp.

Jimmy avea nevoie să bage benzină şi ştia că benzinăria de la el din cartier nu era încă deschisă, aşa că n-o luă ca de obicei înspre casă. Continuă să meargă mai departe, căutând o benzinărie deschisă douăzeci şi patru de ore din douăzeci şi patru, şi-aşa ajunse până la urmă pe drumul 95.

Cunoştea bine autostrada aceea. Pe la mijlocul anilor ’80 lucrase ca şofer de livrări pentru o companie angro mică de legume de înaltă calitate numită Parthenon Produce, condusă de doi greci. Era cea mai bună slujbă pe care o avusese vreodată. Obişnuia să livreze verdeţuri de calitate, de cele mai multe ori rucola şi năsturei, plecând din piaţa de legume din Bronx de la capătul liniei pe drumul 95 şi oprind la toate magazinele de lux de-a lungul estuarului Long Island Sound şi până la Ridgefield în Connecticut. Era un drum lung, dar plăcut, şi de obicei ajungea în Ridgefield (un oraş căruia Gina şi cu el îi ziceau „Rich-field“) pe la opt sau nouă dimineaţa, când oamenii înstăriţi tocmai plecau la muncă.

Îi plăcuse acea slujbă de livrări. Fusese mulţumit de ea, însă cei doi greci vânduseră afacerea în 1985. Îi oferiseră posibilitatea să achiziţioneze acea rută de transport pentru el însuşi, dar la vremea aceea Jimmy Moran n-avea atâţia bani.

Jimmy Moran trecu de New Rochelle şi Mount Vernon, intrând în Connecticut. Era dimineaţa devreme şi cerul era senin. În timp ce conducea, Jimmy se gândi că dacă ar fi câştigat mai mulţi bani la piaţa de legume din

Bronx de la capătul liniei s-ar fi putut muta de mult cu nevastă-sa şi cu copiii în Connecticut. Încă mai discutau despre asta tot timpul: peluzele întinse, şcolile liniştite, soţiile înalte. În mod ironic, fratele lui Jimmy Moran, Patrick, se căsătorise cu Louisa, sora Ginei, şi cei doi se mutaseră în Connecticut imediat după nuntă. Însă Patrick şi Louisa n-aveau copii, desigur, şi fusese mai uşor pentru ei să se mute. Se mutaseră în Danbury, unde aveau o căsuţă drăguţă cu curte.

Sora Ginei, Louisa, fusese o tipă foarte atrăgătoare în tinereţe. Tot cartierul ştia că nu e bună de nimic, într-un mod amuzant, iar fratele lui Jimmy Moran, Patrick, fusese mereu înnebunit după Louisa Lisante. Însă Jimmy o preferase dintotdeauna pe Gina. În vara lui 1970, când Jimmy obţinu prima lui slujbă la piaţă, le vedea pe Gina şi Louisa Lisante cum aşteaptă împreună autobuzul în fiecare dimineaţă când se întorcea acasă de la muncă. Purtau întotdeauna pantaloni scurţi şi sandale. Urmau să plece amândouă să lucreze în timpul verii ca ospătăriţe lângă plajă. Jimmy obişnuia să fure roşii olandeze frumoase de la piaţă şi să le lase în pragul casei deasupra unor bileţele de dragoste pentru Gina: *Te iubesc Gina… Gina e drăguţă… Gina are picioare frumoase… Aş vrea ca Gina să se mărite cu mine*.

Jimmy se gândi la Gina şi la Patrick şi la Louisa în timp ce conducea spre Ridgefield, Connecticut. Deşi nu-şi propusese asta, ajunse exact la ora când bărbaţii din oraş plecau la muncă, aşa cum se întâmpla pe vremea când livra legume de la Parthenon Practice. Trecuseră aproape zece ani de când nu mai fusese la Ridgefield. În vremurile bune, când termina livrarea, obişnuia să conducă prin cartierele rezidenţiale şi să admire casele. I se păreau de-a dreptul neprotejate, şi simţise ceva din dorinţa unui tânăr de a le jefui. Desigur, nu-şi dorea atât conţinutul propriu-zis al caselor, cât casele însele. În special casele mari din cărămidă.

Casa pe care Jimmy Moran şi-o dorise cel mai mult era uriaşă. Se întindea pe-aproape un kilometru din centrul oraşului Ridgefield; era o vilă mare, cu acoperiş de ardezie, situată în vârful unui deal abrupt, cu alee circulară şi coloane albe. În unele dimineţi devreme obişnuia să conducă până în dreptul casei după ce termina de livrat toate verdeţurile de calitate. Camionul de trei tone al companiei Parthenon Produce huruia îngrozitor

atunci când urca la deal sau când schimba viteza. În nici una din dimineţile acelea nu văzuse pe nimeni, nici o maşină, nicăieri în preajma casei. De fiecare dată i se părea o crimă să ai o casă aşa de mare şi s-o laşi să stea nelocuită. Era o casă nelocuită atât de bine întreţinută, încât Jimmy se gândea pur şi simplu să se mute în ea. Oare cum ar fi fost? Ce-ar fi fost dacă şi-ar fi însuşit-o, pur şi simplu? Îşi spunea: *Gândeşte-te ce bine le-ar prinde copiilor tot spaţiul din casa asta mare*.

În acea dimineaţă parcă maşina peste drum de casă, care nu se schimbase, din câte-şi putea da seama. Se oprise în Stamford ca să-şi facă plinul şi să-şi cumpere o cutie de aspirină de la un magazin mixt din împrejurimi. Doamne, ce-l mai durea spatele! Cum era să se întoarcă la piaţă peste numai două zile? Serios vorbind, cum?

Jimmy deschise cutia şi luă un pumn de aspirine, le mestecă şi le înghiţi fără apă. Era bine ştiut că o aspirină mestecată, deşi are un gust neplăcut, acţionează mai repede decât o aspirină întreagă, care stă o vreme intactă şi nefolositoare în acidul din stomac. Înghiţi câteva aspirine şi-şi aminti de noaptea nunţii. Pe-atunci avea doar nouăsprezece ani, iar Gina era şi mai tânără decât el.

În noaptea nunţii, ea îl întrebase:

— Câţi copii vrei să facem, Jimmy?

El îi răspunsese:

— O să ţi se mărească ţâţele de fiecare dată când o să rămâi însărcinată, nu?

— Cred că da.

— Atunci o să facem zece sau unsprezece copii, Gina, îi spusese el.

În realitate, ajunseră să facă şase copii, care şi-aşa erau prea mult. Şase copii! Iar Jimmy angajat în industria alimentară! Unde *le fusese capul*? Aveau trei băieţi şi trei fete. Fetele purtau nume italiene, iar băieţii, nume irlandeze, o găselniţă sentimentală de-a lui Jimmy. Şase copii!

Durerea de spate a lui Jimmy, care începuse cu o rigiditate, apoi se transformase în contracţii, se înteţise acum. Era o durere cumplită, în locul unde fusese operat recent, alimentată periodic de o convulsie fierbinte care-i scutura trupul ca un sughiţ. Mai turnă câteva aspirine din cutie în palmă şi privi către casa aceea mare. Se gândi la bunicul său care trăsese în motorul

unui camion al companiei şi la unchiul care fusese ucis de către detectivii companiei pentru că organizase un protest, şi se mai gândi la boala plămânului negru. Se gândi la doctorii lui şi la Joseph D. DiCello şi la omul-ciupercă şi la Hector, haitianul distribuitor, şi la fratele său Patrick, cu care abia dacă se mai vedea, deoarece Connecticut era foarte departe.

Mestecă aspirinele şi numără ferestrele casei mari de peste drum. Jimmy Moran nu se gândise niciodată înainte să numere ferestrele. Numără treizeci şi două de ferestre, scoţând bucăţi de aspirină printre dinţi cu limba. Treizeci şi două de ferestre pe care le putea vedea doar de afară! Se gândi îndelung:

— Chiar şi pentru mine, cu şase copii şi-o soţie… cugetă Jimmy cu voce tare. Chiar şi pentru mine, cu şase copii şi-o soţie, trebuie să fie un păcat să ai o casă ca asta. Asta trebuie să fie.

Jimmy Moran se gândi îndelung, dar nu-i trecea altceva prin cap. Altceva mai bun de zis nu găsea.

— Chiar şi pentru mine, spuse el din nou, trebuie să fie un păcat.

Trucul celebru cu ţigara ruptă şi aprinsă întreagă la loc

Părinţii lui Richard Hoffman din Ungaria creaseră Apa de Trandafiri Hoffman, un produs folosit deopotrivă în cosmetică şi în medicină. Mama lui Hoffman obişnuia să bea apă de trandafiri pentru indigestie, iat tatăl lui o folosea ca să-şi parfumeze şi să-şi liniştească stomacul după ce făcea exerciţii. Servitorii clăteau feţele de masă ale familiei Hoffman într-o cadă cu apă rece amestecată cu apă de trandafiri, pentru că după aceea întreaga bucătărie rămânea parfumată. Bucătarul turna câte un strop în amestecul pentru aluatul de momiţe. La evenimentele de gală doamnele din Budapesta se dădeau cu colonii scumpe din import, însă Apa de Trandafiri Hoffman era un articol nelipsit din igiena tuturor femeilor, la fel de necesar ca săpunul. Bărbaţii unguri puteau fi căsătoriţi zeci de ani fără să-şi dea seama că mirosul natural al pielii soţiilor lor nu era, în realitate, mirosul suav al trandafirilor înfloriţi.

Tatăl lui Richard Hoffman era un gentleman perfect, însă mama lui lovea servitorii. Bunicul din partea tatălui fusese un beţiv şi-un scandalagiu, iar bunicul din partea mamei, vânător de mistreţi bavarezi, murise sub copitele propriului său cal, la vârsta de nouăzeci de ani. După ce soţul ei muri de tuberculoză, mama lui Hoffman trecu întreaga avere a familiei pe numele unui şarlatan rus, Katanovsky, un ocultist şi-un necromant ordinar care-i promisese doamnei Hoffman audienţe cu morţii. Cât despre Richard Hoffman însuşi, acesta plecă în America, unde ucise doi oameni.

Hoffman emigrase la Pittsburgh în timpul celui de-al Doilea Război Mondial şi lucrase ca ajutor de ospătar mai bine de zece ani. Avea un fel de-a vorbi cu clienţii groaznic, umilindu-se:

— Io sunt din Ungaria! lătra el. Şi tu eşti Ungaria? Dacă tu Ungaria, tu unde trebuie!

Ani întregi vorbi în halul ăsta, chiar şi după ce învăţase limba engleză la perfecţie, putând fi confundat cu uşurinţă cu vreun oţelar indigen. Această înjosire rituală îi aduse bacşişuri generoase şi reuşi să strângă destui bani pentru a cumpăra un club de noapte care se numea Palatul Faraonului, cu un număr de magie după miezul nopţii, un actor de comedie şi câteva dansatoare. Era foarte frecventat de jucătorii de cărţi şi de cei proaspăt îmbogăţiţi.

Când Hoffman avea aproape cincizeci de ani, îl lăsă pe un tânăr numit Ace Douglas să dea probe pentru un rol de asistent de magician. Ace nu avea experienţă în cluburile de noapte, nici poze sau referinţe profesionale, însă la telefon vocea lui sunase minunat, iar Hoffman îi acordă o audienţă.

În după-amiaza respectivă Ace venise îmbrăcat în frac pentru a da probă. Luciul pantofilor lui aducea a bogăţie, şi-şi scotea ţigările dintr-o tabacheră de argint gravată cu iniţialele lui. Era un bărbat slăbuţ, prezentabil, cu părul şaten-deschis. Când nu zâmbea semăna cu un actor celebru, iar când zâmbea semăna cu un salvamar prietenos. În orice caz, arăta mult prea bine pentru a face o scamatorie reuşită (ceilalţi magicieni ai lui Hoffman îşi întreţineau o înfăţişare ameninţătoare), însă numărul lui era minunat şi distractiv şi nu era influenţat de scamatoriile la modă, adeseori lipsite de farmec. (De exemplu, Ace nu susţinea că descinde din vampiri, sau c-ar deţine secretele mormântului lui Ramses, sau c-ar fi fost răpit de ţigani când era mic, sau crescut de misionari într-un colţ misterios din Orient.) Nici măcar nu avea o asistentă, precum ceilalţi magicieni ai lui Hoffman, care ştiau bine că un pic de ţopăială în ciorapi de plasă putea salva orice număr neglijent. Pe lângă asta, Ace avea bunul-simţ şi însuşirea remarcabilă de a nu se autointitula Marele sau Magnificul.

Pe scenă, cu părul lui moale şi mănuşile lui albe, Ace Douglas emana dezinvoltura sexuală a lui Sinatra.

În după-amiaza când a dat proba Ace Douglas, la Palatul Faraonului era o ospătăriţă dintre cele bătrâne, pe nume Sandra Grăsana, care pregătea barul de cocteiluri. Îi urmări numărul câteva minute, apoi se apropie de Hoffman şi-i şopti la ureche:

— Seara, când stau singură în pat, mă gândesc câteodată la bărbaţi.

— Sunt convins, Sandra, spuse Hoffman.

Mereu vorbea în felul ăsta. Era o femeie fantastică, obscenă, iar el chiar făcuse sex cu ea de câteva ori.

Îi şopti:

— Şi când încep să mă gândesc aşa la bărbaţi, Hoffman, mă gândesc exact la genul ăsta de bărbat.

— Îţi place de el? întrebă Hoffman.

— O, da.

— Crezi c-o să-l placă doamnele?

— O, da, spuse Sandra Grăsana, făcându-şi vânt cu un gest graţios. O, Doamne, da.

Într-o oră Hoffman îi concedie pe ceilalţi doi magicieni.

După aceea, Ace Douglas lucră în fiecare seară când era deschis Palatul Faraonului. Era cel mai bine plătit artist din Pittsburgh. Asta nu se întâmpla într-o perioadă când femeile drăguţe şi tinere veneau în general neînsoţite în baruri, însă Palatul Faraonului ajunsese un loc unde femeile drăguţe – femeile extrem de atrăgătoare, tinere şi neînsoţite – veneau împreună cu cele mai bune prietene ale lor purtând rochiile lor cele mai bune special ca să urmărească spectacolul de magie al lui Ace Douglas. Iar bărbaţii veneau la Palatul Faraonului special ca să urmărească femeile tinere şi frumoase şi ca să le cumpere cocteiluri scumpe.

Hoffman avea masa lui personală în spatele restaurantului, unde după spectacolul de magie el şi Ace Douglas se întreţineau cu fete tinere. Fetele îl legau pe Ace la ochi, iar Hoffman alegea un obiect de pe masă pe care el trebuia să-l ghicească.

— E o furculiţă, spunea Ace. E o brichetă de aur.

Fetele mai neîncrezătoare căutau prin genţi obiecte neobişnuite – fotografii de familie, reţete medicale, bilete de autobuz –, iar Ace îl descria cu uşurinţă pe fiecare în parte. Fetele râdeau şi se îndoiau că el nu vede nimic, acoperindu-i ochii cu mâinile lor transpirate. Aveau nume precum Lettie sau Pearl sau Siggie sau Donna. Tuturor le plăcea să danseze şi toate ţineau morţiş să stea la masă îmbrăcate cu şalurile de blană, din mândrie. Hoffman le prezenta unor oameni de afaceri disponibili sau pur şi simplu interesaţi. Ace Douglas le conducea pe aceste doamne drăguţe în parcare

noaptea târziu, ascultându-le politicos cum îi vorbesc cu voce tare, punându-le o mână liniştitoare pe spate atunci când şovăiau.

La sfârşitul serii, Hoffman declara cu tristeţe:

— Ace şi cu mine vedem atâtea fete cum vin şi pleacă…

Ace Douglas putea transforma un şirag de perle într-o mănuşă albă şi o brichetă într-o lumânare. Putea scoate o eşarfă de mătase din agrafa unei doamne. Însă cea mai grozavă scamatorie a făcut-o în 1959, când a adus-o din senin pe sora lui mai mică de la o mânăstire de maici şi i-a dat-o lui Richard Hoffman în căsătorie.

Se numea Angela. Fusese campioană la volei la mânăstirea de maici şi avea picioarele unei vedete de cinema şi un râs foarte plăcut. În ziua nunţii era însărcinată de zece zile, deşi ea şi Hoffman nu se cunoscuseră decât cu două săptămâni înainte. La puţin timp după aceea, Angela născu o fetiţă pe care o numiră Esther. La începutul anilor ’60 o duceau bine şi erau toţi fericiţi.

Când Esther împlini opt ani, familia Hoffman îi sărbători ziua de naştere printr-o petrecere la Palatul Faraonului. În seara respectivă la barul de cocteiluri era un hoţ.

Nu arăta ca un hoţ. Era destul de bine îmbrăcat şi era servit fără să creeze probleme. Hoţul bău câteva martini. Apoi, în mijlocul unui număr de magie, sări în spatele barului, îl îmbrânci cât colo pe barman, deschise cu pumnul casa de marcat şi ieşi fugind din Palatul Faraonului cu mâinile pline de bancnote de zece şi douăzeci de dolari.

Clienţii ţipau, iar Hoffman îi auzi din bucătărie. O luă la fugă după hoţ în parcare şi-l prinse de păr.

— Mă furi? ţipă el. Pe mine mă furi?

— Hei, dă-mi drumul, spuse hoţul.

Se numea George Purcell şi era beat.

— Pe mine vrei să mă furi? ţipă Hoffman.

Îl trânti pe George Purcell de portiera unui Buick galben. Câţiva clienţi ieşiseră şi ei, urmărind scena din uşa restaurantului. Ieşi şi Ace Douglas. Se strecură printre clienţi şi intră în parcare, aprinzându-şi o ţigară. Ace Douglas îl urmări pe Hoffman cum îl apucă pe hoţ de cămaşă şi-l aruncă pe capota unui Cadillac.

— Lasă-mă în pace! spuse Purcell.

— Pe mine mă furi?

— Mi-ai rupt cămaşa! strigă Purcell îngrozit.

Se uită la cămaşa lui ruptă în timp ce Hoffman îl izbi din nou de portiera Buickului galben.

Ace Douglas spuse:

— Richard, ce-ar fi s-o laşi mai moale?

Buickul îi aparţinea şi era nou-nouţ. Hoffman îl izbea fără întrerupere pe George Purcell cu capul de uşa maşinii.

— Richard! Hei! Hei, Richard. Te rog să nu-mi mai loveşti maşina, Richard.

Hoffman îi dădu drumul hoţului, care căzu la pământ, şi se aşeză pe pieptul lui. Îşi recăpătă suflul şi zâmbi:

— Niciodată, explică el, niciodată să nu mai furi de la mine.

Stând în continuare pe pieptul lui Purcell, ridică liniştit bancnotele de zece şi douăzeci de dolari împrăştiate pe asfalt şi i le înmână lui Ace Douglas. Apoi băgă mâna în buzunarul de la spate al lui Purcell, de unde scoase un portofel, deschizându-l. Luă nouă dolari din portofel, toţi banii pe care-i găsi înăuntru. Purcell era indignat:

— Ãia sunt banii mei, ţipă el. Nu poţi să-mi iei banii!

— Banii *tăi*?

Hoffman îi dădu o palmă peste faţă.

— Banii *tăi*? Banii *tăi*, zici?

Ace Douglas îl bătu uşor pe umăr pe Hoffman şi spuse:

— Richard. Hei, ce-ar fi să aşteptăm să vină poliţia, ok? Ce zici?

— Banii *tăi*?

Hoffman îl plesnea acum peste faţă cu portofelul.

— Dacă mă furi, n-ai bani. Dacă mă furi, toţi banii tăi sunt ai mei!

— Ah, Dumnezeule! spuse Purcell. Termină odată! Lasă-mă naibii în pace!

— Dă-i pace, spuse Ace Douglas.

— Banii *tăi*? Banii tăi sunt ai mei! zbieră Hoffman. Îmi aparţii! Dacă furi de la mine, *pantofii* tăi îmi aparţin!

Hoffman ridică unul din picioarele lui Purcell şi-i scoase un pantof. Era un pantof *wingtip*[18] maro din piele de calitate. Îl lovi pe Purcell în faţă cu el şi-i smulse şi celălalt pantof. Îl bătu de câteva ori pe Purcell cu pantoful până când îi pieri cheful. Apoi rămase pur şi simplu aşezat pe pieptul lui, trăgându-şi sufletul şi legănându-se descumpănit.

18. Pantofi bărbăteşti eleganţi cu un model care se extinde lateral pe pantof pornind de la un punct din vârful acestuia. (*N.t.*)

— Ah, Doamne! gemu Purcell.

Îi curgea sânge din buză.

— Hai să ne ridicăm, Richard, sugeră Ace.

După o vreme, Hoffman se ridică de pe Purcell şi se întoarse în Palatul Faraonului cu pantofii hoţului cu tot. Costumul i se rupsese la genunchi, iar cămaşa îi atârna pe-afară. Clienţii se dădură de-o parte şi de alta, lipindu-se de perete pentru a-l lăsa să treacă. Intră în bucătărie şi aruncă pantofii lui Purcell într-unul din coşurile de gunoi de lângă chiuvetele pentru spălat vasele. Apoi se duse la el în birou şi trânti uşa.

Băiatul care spăla vase era un cubanez tânăr pe nume Manuel. Acesta luă pantofii *wingtip* ai lui George Purcell din coşul de gunoi şi aşeză unul din ei pe talpa propriului picior. Părea să i se potrivească de minune, aşa că-şi scoase pantofii şi se încălţă cu cei ai lui Purcell. Pantofii lui Manuel erau de fapt nişte sandale din plastic, pe care le aruncă. Un pic mai târziu, privi cu satisfacţie cum bucătarul toarnă un vas de sos rece peste sandale, şi se întoarse la spălat vasele fluierând un cântecel de noroc.

Sosi un poliţist. Îi puse cătuşele lui George Purcell şi-l aduse în biroul lui Hoffman. Ace Douglas îi urmă.

— Vreţi să depuneţi plângere? întrebă poliţistul.

— Nu, răspunse Hoffman, las-o baltă.

— Dacă nu depuneţi plângere, voi fi nevoit să-i dau drumul.

— Daţi-i drumul.

— Omul acesta susţine că i-aţi luat pantofii.

— E un infractor. A intrat în restaurantul meu fără pantofi.

— Mi-a luat pantofii, spuse Purcell.

Gulerul de la cămaşă îi era plin de sânge.

— N-a avut pantofi de la bun început. Uitaţi-vă la el. N-are pantofi în picioare.

— Mi-ai luat banii şi pantofii, animal nenorocit ce eşti! Pantofi de douăzeci de dolari!

— Scoateţi gunoiul ăsta de hoţ din restaurantul meu, vă rog, spuse Hoffman.

— Domnule poliţist, spuse Ace Douglas, iertaţi-mă, însă am fost de faţă în tot acest timp, iar omul ăsta n-a avut niciodată pantofi în picioare. Este un vagabond, domnule.

— Dar port ciorapi de pantof, strigă Purcell. Uitaţi-vă la mine! Uitaţi-vă la mine!

Hoffman se ridică în picioare şi ieşi din birou. Poliţistul îl urmă, împingându-l pe George Purcell. Ace Douglas era în spatele lor. Mergând prin restaurant, Hoffman se opri ca s-o ia pe fiica lui, Esther, de la petrecerea de ziua ei. O duse afară în parcare.

— Ascultă bine ce-ţi zic, îi spuse lui Purcell, dacă mai furi vreodată de la mine, te omor.

— Potoleşte-te, spuse poliţistul.

— Dacă te văd doar pe stradă, te omor.

— Dacă vrei să depui plângere împotriva lui, atunci fă-o. Dacă nu, potoleşte-te.

— Nu-i place să fie furat, explică Ace Douglas.

— Animalule, bombăni Purcell.

— Vezi fetiţa asta? întrebă Hoffman. Fetiţa mea face azi opt ani. Dacă se întâmplă cumva să mă plimb pe stradă de mână cu fetiţa mea şi să te văd, o s-o las deoparte pe trotuar, o să traversez şi-o să te omor de faţă cu ea.

— Ajunge, spuse poliţistul.

Îl conduse pe George Purcell afară din parcare şi-i scoase cătuşele.

Poliţistul şi hoţul plecară împreună. Hoffman se aşeză pe treptele Palatului Faraonului, ţinând-o în braţe pe Esther şi ţipând:

— Mă faci să te omor chiar în faţa fetiţei mele? Ce fel de om eşti? Eşti nebun! Auzi, să distrugi viaţa unei fetiţe! Ce monstru!

Esther plângea. Ace Douglas o luă din braţele lui Hoffman.

Peste o săptămână, hoţul George Purcell se întoarse la Palatul Faraonului. Era ora prânzului şi era linişte. Ucenicul de bucătar pregătea supa de pui, iar Manuel, spălătorul de vase, făcea curăţenie în cămară. Hoffman era la el în birou, comandând legume la telefon de la angrosist. Purcell intră direct în bucătărie, treaz.

— Îmi vreau pantofii! ţipă el, bătând cu pumnul în uşa biroului. Pantofii mei de douăzeci de dolari!

Apoi Richard Hoffman ieşi din birou şi-l omorî în bătaie pe George Purcell cu ciocanul de bătut carnea. Manuel, spălătorul de vase, încercă să-l oprească, însă Hoffman îl omorî şi pe el în bătaie cu ciocanul de bătut carnea.

Când se făcu mare, Esther Hoffman nu ajunse o magiciană înzestrată. Era neîndemânatică. Nu era vina ei, pur şi simplu aşa se născuse. Altfel, era o fată isteaţă.

Unchiul ei, Ace Douglas, fusese campionul Americii la magie *close-up*[19] timp de trei an la rând. Îşi dobândise titlurile fără să folosească alte obiecte de recuzită sau ustensile în afara unei monede de argint de un dolar. În timpul unei întreceri, făcuse moneda să dispară şi să reapară vreme de cincisprezece minute halucinante, fără ca juriul de experţi să observe că moneda stătuse mult timp pe genunchiul lui Ace Douglas, în văzul tuturor. O lăsă acolo la vedere, strălucind, uşor de zărit dacă vreunul dintre judecători şi-ar fi dezlipit măcar o clipă privirea de la mâinile lui Ace. Dar n-au făcut-o, fiind convinşi că moneda încă se mai afla între degetele lui, chiar sub nasul lor. Nu erau proşti, însă se lăsau păcăliţi de felul în care o prindea şi se prefăcea c-o lasă să cadă şi-o răsucea, şi de-o gamă largă de mişcări imposibile, atât de înşelătoare, încât treceau complet neobservate. Ace Douglas avea mişcări cărora nici măcar el nu le dăduse vreodată un nume. Era un maestru al disimulării. Alunga orice urmă de scepticism. Degetele îi erau uşoare şi iuţi ca gândul.

19. Spectacol de magie în care magicianul este înconjurat de public sau se află aproape de public ori la acelaşi nivel cu el. (*N.t.*)

Însă magia lui Esther Hoffman era din nefericire prozaică. Făcea trucul celebru cu cutia care dansează, trucul celebru cu laptele care dispare şi trucul celebru cu inelele chinezeşti care se cuplează. Transforma becurile în papagali şi făcea să apară un porumbel dintr-o tigaie încinsă. Ţinea spectacole de magie la zilele de naştere şi putea să facă un copil să plutească. Ţinea spectacole la şcolile primare şi putea să taie şi să întregească la loc cravatele directorilor. Când era vorba de-o directoare, Esther împrumuta de la ea un inel, îl făcea să dispară şi-l găsea apoi în buzunarul unuia dintre copii. Dacă directoarea nu purta bijuterii, Esther pur şi simplu străpungea gâtul femeii cu o sabie în timp ce copiii din public ţipau, tremurând de încântare.

Trucuri ieftine, rudimentare.

— Eşti încă tânără, îi spunea Ace. O să te perfecţionezi.

Însă ea nu se perfecţiona deloc. Esther câştiga mai mulţi bani dând lecţii de flaut fetiţelor decât din spectacolele de magie. Era o flautistă talentată şi asta o enerva la culme. Pentru ce avea tot talentul ăsta muzical nefolositor?

— Degetele tale sunt foarte rapide, îi spunea Ace. Nu-i nimic în neregulă cu degetele tale. Însă nu e vorba de rapiditate, Esther. Cu monedele nu trebuie să te grăbeşti.

— Urăsc monedele.

— Ar trebui să mânuieşti monedele ca şi cum te-ar amuza, Esther. Nu ca şi cum ţi-ar fi frică de ele.

— Cu monedele e ca şi cum aş purta mănuşi de bucătărie.

— Nu-i uşor cu monedele.

— Nu reuşesc să păcălesc pe nimeni. Nu pot să disimulez.

— Nu-i vorba de disimulare, ci de *simulare*.

— Eu n-am mâini, se plângea Esther, am labe.

Ce-i drept, Esther era stângace cu monedele şi cărţile de joc şi n-avea să fie niciodată un magician priceput. N-avea talent. Îi lipsea şi prestanţa. Esther văzuse fotografii cu unchiul ei de pe vremea când era tânăr la Palatul Faraonului, sprijinindu-se de coloanele patriciene de marmură, îmbrăcat în fracul lui cu butoni la manşete. Nu exista nici un truc magic care să fie îndeajuns de *close-up* pentru el. Stătea cocoţat pe-un scaun înconjurat din toate părţile de cei mai nătângi spectatori din lume – oameni care-l

contestau sau care-i prindeau braţul în zbor –, iar el împrumuta de la vreun nătâng un obiect de rând şi-l făcea să se evapore. În mâna lui cheile cuiva de la maşină se transformau în nimic. Pur şi simplu se volatilizau.

Numărul lui Ace de la clubul de noapte Palatul Faraonului fusese un omagiu adus viciilor rafinate: monede, cărţi de joc, zaruri, pahare de şampanie şi ţigări. Totul sugera şi încuraja băutul, păcatul, tacticile şi stratagemele, banii. Fluiditatea averii. Ştia o serie întreagă de trucuri numai cu ţigări, începând cu o singură ţigară pe care o împrumuta de la o doamnă din public. Trecea ţigara printr-o monedă şi-i dădea doamnei moneda. Rupea ţigara în două şi o lipea la loc, o înghiţea, o scotea pe gură tuşind împreună cu alte şase, le dubla, le dubla din nou, până când ajungea să ţină câte o ţigară aprinsă între fiecare două degete de la mâini, în gură, după urechi, ieşind din fiecare buzunar – surprins? era îngrozit! –, şi apoi, cu o singură mişcare din cap, făcea să dispară toate ţigările aprinse în afară de cea originală, pe care o fuma tacticos în timpul aplauzelor.

Esther avea poze şi cu tatăl ei de pe vremea când deţinea Palatul Faraonului. Arăta bine în costumul lui, însă avea o ţinută greoaie. Îi moştenise încheieturile groase.

Când fu eliberat, Richard Hoffman se mută cu Ace şi Esther. La vremea aceea Ace avea o casă uriaşă la ţară, o casă gălbuie, înaltă, în stil victorian, cu câţiva kilometri de pădure în spate şi un gazon princiar în faţă. Ace Douglas făcuse o avere frumuşică din magie. Se ocupase de Palatul Faraonului din clipa în care Hoffman fusese arestat şi, cu permisiunea lui, îl vânduse în cele din urmă unui proprietar de restaurante de lux. Esther locuise împreună cu Ace de când terminase liceul şi avea un întreg etaj doar pentru ea. Sora mai mică a lui Ace, Angela, divorţase de Hoffman şi, tot cu permisiunea lui, se mutase în Florida împreună cu noul ei soţ. Hoffman nu-i îngăduise niciodată lui Esther să-l viziteze în închisoare, aşa că trecuseră paisprezece ani de când nu se mai văzuseră. În închisoare se îngrăşase şi mai tare. Părea mai scund decât şi-l aminteau Ace şi Esther, iar kilogramele în plus îl făceau să arate şi mai robust. Îşi lăsase de asemenea o barbă deasă, cu nuanţe roşietice frumoase. Era uşor de mişcat până la lacrimi, sau cel puţin părea întotdeauna gata să plângă. Primele câteva săptămâni de

convieţuire nu fură neapărat agreabile pentru Esther şi Hoffman. Purtau numai conversaţii scurte.

Hoffman o întreba pe Esther:

— Acum câţi ani ai?

— Douăzeci şi doi.

— Am maiouri mai vechi ca tine.

Sau, alteori, Hoffman îi zicea:

— Tipii pe care i-am cunoscut în închisoare sunt cei mai simpatici din lume.

— De fapt, tată, probabil că nu sunt deloc simpatici, îi răspundea Esther.

Şi-aşa mai departe.

În luna decembrie a acelui an, Hoffman urmări un spectacol de magie de-al lui Esther la o şcoală primară din cartier.

— Chiar nu se pricepe deloc, îi spuse el mai târziu lui Ace.

— Ba eu cred că se descurcă foarte bine, spuse Ace. Pentru copii e bine, iar ea se distrează.

— E groaznică. Face prea mult caz.

— Se poate.

— Zice „PRIVIŢI!“. E groaznic. PRIVIŢI asta, PRIVIŢI ailaltă!

— Dar sunt nişte copii, spuse Ace. Copiilor trebuie să le explici când urmează să faci o scamatorie sau când tocmai ai făcut una, pentru că sunt atât de entuziasmaţi, încât nu-şi dau seama ce se întâmplă. Nici măcar nu ştiu ce-i aia un magician. Nu pot face diferenţa între o scamatorie şi un lucru banal.

— Cred că se emoţionează prea tare.

— Posibil.

— Zice PRIVIŢI PAPAGALUL!

— Trucurile cu papagalul sunt destul de reuşite.

— Nu sunt demne de luat în seamă, spuse Hoffman. Nu păcăleşte pe nimeni cu asta.

— Nu e vorba că-s demne sau nu, Richard, e vorba de nişte copii.

Săptămâna următoare, Hoffman îi cumpără lui Esther un iepure mare alb.

— Dacă faci scamatorii pentru copii, atunci ai nevoie de un iepure, îi spuse el.

Esther îl îmbrăţişă.

— N-am avut niciodată un iepure, zise ea.

Hoffman scoase iepurele din cuşcă. Era un iepure neobişnuit de mare.

— E cumva însărcinată? întrebă Esther.

— Nu e. E doar mare.

— E un iepure mult prea mare pentru orice truc de magie, observă Ace.

— Încă n-au inventat pălăria suficient de mare din care să scoţi un astfel de iepure, spuse Esther.

— De fapt, se poate plia până se face mai mic, spuse Hoffman.

Ţinu iepurele în mâini ca pe-un acordeon şi-l presă până se făcu o minge mare, albă.

— Pare să-i placă, spuse Ace, iar Esther râse.

— N-o deranjează. O cheamă Bonnie.

Hoffman ţinu iepurele de ceafă ca pe-un motănel grăsun. Aşa, întins la maximum, părea mai mare decât un raton uriaş.

— Unde ai găsit-o? întrebă Esther.

— În ziar! anunţă radios Hoffman.

Esther o îndrăgi pe Bonnie mai mult decât toate trucurile ei cu porumbeii şi papagalii, care erau destul de drăguţi, însă în esenţă nişte simpli porumbei şi papagali care avuseseră norocul să fie frumoşi. Şi lui Ace îi plăcea de ea. O lăsa pe Bonnie să se bucure pe deplin de casa lui în stil victorian, fără să-i pese prea mult de răhăţeii ei, care erau mici, pietroşi şi inofensivi. Cel mai mult îi plăcea să stea pe mijlocul mesei din bucătărie şi să-i urmărească de-acolo pe Ace, Esther şi Hoffman cu un aer solemn. Această postură o făcea pe Bonnie mai felină.

— Are de gând să fie mereu aşa moralizatoare? întrebă Esther.

Bonnie a avut şi-o fază canină atunci când a fost lăsată pe-afară. Adormea pe verandă, zăcea la soare întinsă pe-o parte şi, când se apropia cineva, se uita leneş la persoana respectivă, ca un câine de încredere plictisit. Noaptea dormea în camera lui Hoffman. De obicei acesta dormea pe-o parte, ghemuit ca un copil, iar Bonnie deasupra lui, cocoţată în cel mai înalt punct, de cele mai multe ori pe şoldul lui.

Ca recuzită însă, Bonnie nu era bună de nimic. Era mult prea grasă ca să fie mânuită cu îndemânare pe scenă, iar o dată, când Esther încercă s-o

scoată din pălărie, ea atârnă în aer atât de inertă, încât copiii din rândurile din spate crezură că e o jucărie. Semăna cu o jucărie uriaşă, cumpărată de la magazin ca şi restul animalelor lor din pluş.

— Bonnie n-o să ajungă niciodată o vedetă, spuse Hoffman.

— Tu ai răzgâiat-o, îi spuse Ace, aşa cum magicienii îşi răsfaţă încântătoarele asistente ani de-a rândul. Ai răzgâiat-o pentru că te-ai culcat cu ea.

În primăvara aceea, un avocat tânăr şi tânăra lui soţie (la rândul ei avocată) se mutară în uriaşa casă în stil victorian de lângă uriaşa casă în stil victorian a lui Ace Douglas. Totul se întâmplă foarte repede. Văduva care stătuse acolo zeci de ani muri în somn, iar casa fu vândută în câteva săptămâni. Noii vecini aveau ambiţii foarte mari. Soţul, pe numele său Ronald Wilson, îi telefonase lui Ace ca să-l întrebe dacă este o zonă cu probleme, dacă au necazuri cu sistemul de drenaj sau cu denivelările pământului îngheţat. Ronald intenţiona să-şi facă o grădină şi să construiască un pavilion care să se întindă din spatele casei. Soţia lui, pe numele ei Ruth-Ann, candida pentru postul regional de judecător specializat în drept succesoral. Ronald şi Ruth-Ann erau înalţi şi aveau nişte maniere desăvârşite. N-aveau copii.

La trei zile de la instalarea familiei Wilson alături, Bonnie iepuroaica dispăru. Era pe verandă şi dintr-odată dispăru.

Hoffman o căută pe Bonnie toată după-masa. La sugestia lui Esther, se plimbă toată seara pe şosea cu o lanternă, uitându-se dacă nu cumva Bonnie fusese călcată de o maşină. A doua zi, cutreieră prin pădurea din spatele casei, strigând-o ore întregi. Lăsă pe verandă un castron cu legume tăiate şi nişte apă proaspătă. În timpul nopţii Hoffman se sculă de câteva ori ca să vadă dacă nu cumva Bonnie venise pe verandă şi mânca. În cele din urmă se înveli cu o pătură şi se întinse pe balansoarul de pe verandă, veghind legumele. Dormi în felul ăsta timp de-o săptămână, schimbând mâncarea în fiecare dimineaţă şi seară, ca să păstreze mirosul proaspăt.

Esther făcu un afiş cu Bonnie (care aducea mai degrabă cu un cocker spaniel, aşa cum o desenase ea), sub care scrise IEPURE MARE DISPĂRUT. Lipi afişele pe stâlpii de telegraf din oraş şi dădu anunţ la ziar.

Hoffman scrise o scrisoare vecinilor Ronald şi Ruth-Ann Wilson, pe care le-o strecură pe sub uşă. În scrisoare erau descrise culoarea şi greutatea lui Bonnie, data şi ora dispariţiei ei, şi se cerea orice informaţie în legătură cu acest subiect. Familia Wilson nu le telefonă, aşa că a doua zi Hoffman se duse la ei şi sună la uşă. Îi deschise Ronald Wilson.

— Aţi primit scrisoarea mea? întrebă Hoffman.

— În legătură cu iepurele? întrebă Ronald. L-aţi găsit?

— Iepurele este o ea. E a fetei mele. A fost un cadou. Aţi văzut-o?

— Nu cumva s-a dus până la şosea?

— Nu cumva Bonnie e la dumneavoastră în casă, domnule Wilson?

— Aşa o cheamă pe iepuroaică?

— Da.

— Cum ar fi putut să intre Bonnie la noi în casă?

— Poate vi s-a spart vreuna din ferestrele de la subsol.

— Credeţi că este la noi la subsol?

— Aţi căutat-o la subsol?

— Nu.

— Aş putea s-o caut eu?

— Vreţi să căutaţi un iepure în subsolul nostru?

Wilson purta o şapcă de baseball pe care o dădu jos ca să se scarpine în creştetul capului, care îi chelea. Îşi puse şapca înapoi pe cap.

— Iepurele dumneavoastră nu e la noi în casă, domnule Hoffman, spuse Wilson.

— E-n regulă, spuse Hoffman. Da, sigur.

Hoffman se întoarse acasă. Se aşeză la masa din bucătărie şi aşteptă până când Ace şi Esther se aflară amândoi în cameră ca să facă anunţul.

— Ei au luat-o, spuse el. Familia Wilson a luat-o pe Bonnie.

Hoffman începu să construiască turnul în luna iulie. Era un rând de stejari care despărţea casa lui Ace Douglas de casa familiei Wilson, iar frunzele copacilor îl împiedicau pe Hoffman să vadă la ei în casă. Vreme de câteva luni stătuse nopţile în pod, uitându-se cu binoclul în casa familiei Wilson, căutând-o pe Bonnie, însă nu putea să vadă în camerele de la parter din cauza frunzelor, iar asta îl frustra. Ace îl asigură că frunzele o să dispară la toamnă, dar Hoffman se temea ca nu cumva Bonnie să moară până atunci.

N-avea să îngăduie una ca asta! Nu se mai putea apropia de casa familiei Wilson ca să se uite prin ferestrele de la subsol de când Ruth-Ann Wilson chemase poliţia. Nu le mai putea scrie scrisori de ameninţare. Nu mai putea să telefoneze familiei Wilson. Le promisese toate aceste lucruri lui Ace şi Esther.

— Nu vă face nimic, o asigurase Esther pe Ruth-Ann Wilson, deşi nici ea nu era prea sigură de propriile spuse.

Ronald Wilson aflase cumva că Hoffman fusese în închisoare, şi-l contactase pe ofiţerul care-l supraveghea pe Hoffman după eliberarea lui condiţionată; luă legătura cu acesta, sugerându-i să lase familia Wilson în pace.

— Dacă i-aţi permite să caute iepuroaica la voi în casă, le sugerase amabil Ace Douglas, s-ar termina odată cu toată povestea asta. Daţi-i voie s-o caute jumătate de oră. E îngrijorat că Bonnie a rămas prinsă la voi în subsol, atâta tot.

— Nu ne-am mutat aici ca să lăsăm criminalii să ne intre în casă, spuse Ronald Wilson.

— Nu este un criminal, protestă Esther, cu o voce şovăitoare.

— O sperie pe soţia mea.

— N-am vrut s-o sperii pe soţia dumneavoastră, spuse Hoffman.

— Nu vă face nimic, insistă Esther. Poate dacă i-aţi cumpăra un alt iepure…

— Nu vreau alt iepure.

— O speriaţi pe soţia mea, repetă Ronald. Şi nu vă datorăm nici un iepure.

La sfârşitul acelei primăveri, Hoffman tăie stejarul cel mai mic dintre cele două case. Îl tăie într-o după-amiază de luni, când familia Wilson era la muncă, Esther avea un spectacol de magie la petrecerea unor cercetaşe, iar Ace era la cumpărături. Hoffman achiziţionase un fierăstrău cu câteva săptămâni în urmă, pe care-l ţinuse ascuns. Copacul nu era foarte mare, însă se prăbuşi de-a curmezişul în curtea din spatele casei familiei Wilson, ratând la mustaţă copacul lor şi distrugând o porţiune însemnată din colţul grădinii.

Veni poliţia. După lungi negocieri, Ace Douglas reuşi să demonstreze că stejarul, deşi se afla între cele două case, era de fapt pe proprietatea lui, aşa că avea dreptul să-l taie. Se oferi să plătească toate pagubele produse. Ronald Wilson veni în mai multe rânduri să-i vorbească în acea seară, însă n-o făcu până când Ace nu-l trimise pe Hoffman afară din cameră.

— Înţelegeţi situaţia în care ne aflăm? întrebă el.

— Da, spuse Ace, vă înţeleg, pe cuvânt.

Cei doi stătură o vreme la masa din bucătărie, aşezaţi faţă în faţă. Ace se oferi să-i facă o cafea lui Ronald, dar acesta refuză.

— Cum puteţi trăi cu el? întrebă Ronald.

Ace nu-i răspunse, ci-şi făcu o cafea. Deschise frigiderul şi scoase o cutie de lapte pe care îl mirosi, vărsându-l apoi în chiuvetă. După aceea mirosi cafeaua din ceaşcă, pe care-o vărsă de asemenea în chiuvetă.

— E cumva iubitul dumneavoastră? întrebă Ronald.

— Cine, Richard? Nu. Este doar un foarte bun prieten. Şi e cumnat cu mine.

— Nu zău, spuse Ronald.

Îşi întorcea verigheta pe deget de parcă o înşuruba strâns.

— Aţi crezut că vă vedeţi visul cu ochii când aţi cumpărat casa asta veche superbă, nu-i aşa? întrebă Ace Douglas, reuşind s-o spună pe-un ton prietenos şi cald.

— Da, aşa am crezut.

— Însă e un coşmar, nu-i aşa? Să ne aveţi ca vecini…

— Da, aşa este.

Ace Douglas râse, şi Ronald Wilson râse şi el.

— Chiar e un coşmar.

— Îmi pare rău că soţia ta se teme de noi, Ronald.

— Păi…

— Chiar îmi pare rău.

— Mulţumesc. E greu. Câteodată e şi ea un pic paranoică.

— Păi, spuse Ace, din nou pe-un ton prietenos şi cald, cine-ar fi crezut? Să fii paranoic, în asemenea cartier?

Cei doi râseră din nou. Între timp, Esther vorbea cu tatăl ei în camera de alături.

— De ce-ai făcut asta, tata? întrebă ea. Un copac aşa de frumos!

Se vedea că Hoffman plânsese.

— Pentru că sunt atât de trist, spuse el în cele din urmă. Am vrut să-i fac să simtă asta.

— Să-i faci să simtă cât de trist erai?

— Să-i fac să simtă cât de trist sunt. Cât de trist sunt.

Totuşi, în iulie începu să construiască turnul.

Ace avea o camionetă veche cu care Hoffman se ducea în fiecare după-masă la groapa de gunoi ca să caute lemne şi alte materiale vechi. Construi fundaţia turnului din lemn de pin pe care-o consolidă cu bucăţile de oţel de la cadrul unui pat vechi. La sfârşitul lui iulie, turnul măsura peste trei metri înălţime. Nu plănuise să construiască o scară interioară, aşa că arăta ca un cub masiv.

Familia Wilson chemă poliţia comunitară, care-l amendă pe Ace Douglas pentru construirea neautorizată a unui imobil pe proprietatea sa, insistând ca lucrările să înceteze imediat.

— Nu-i decât o casă în copac, îl minţi Esther pe poliţistul comunitar.

— Este un turn de pază, o corectă Hoffman. Ca să pot vedea în casa vecinilor.

Poliţistul comunitar îi aruncă lui Hoffman o privire lungă şi lipsită de emoţie.

— Da, zise Hoffman, e un turn de pază adevărat.

— Dărâmaţi-l, îi spuse poliţistul lui Esther, dărâmaţi-l imediat.

Ace Douglas avea o bibliotecă impresionantă de cărţi vechi de magie, incluzând câteva volume pe care însuşi Hoffman le adusese din Ungaria în timpul celui de-al Doilea Război Mondial şi care încă de pe-atunci erau vechi şi valoroase. Hoffman cumpărase acele cărţi rare de pe la ţiganii şi negustorii din Europa, cheltuind până şi ultimul bănuţ al familiei sale. Câteva volume erau scrise în germană, altele în rusă, altele în engleză.

Colecţia dezvăluia secretele magiei de cabinet, cunoscută şi ca magie de salon, o îndeletnicire practicată de gentlemanii educaţi la sfârşitul secolului trecut. În cărţi nu se vorbea de trucuri, ci de „diversiuni“, care erau câteodată manevre magice, însă adesea şi simple experimente ştiinţifice. De

multe ori aceste diversiuni includeau hipnoza sau hipnoza aparentă, iar unele n-ar fi fost posibile fără contribuţia unui complice cu experienţă în rândul musafirilor şi-aşa suspicioşi. Un gentleman putea foarte bine să se folosească de fum şi de oglinzi pentru a invoca prezenţa unei fantome în salon. Un altul putea să citească în palmă sau să facă o tavă de ceai să plutească. Un alt gentleman putea pur şi simplu să demonstreze că un ou poate sta pe vârf sau că magneţii se pot respinge reciproc, sau că electricitatea poate anima un mic dispozitiv mecanizat.

Cărţile erau excelent ilustrate. Hoffman i le dăruise lui Ace Douglas prin anii ’50, sperând pentru o vreme să poată recrea în Pittsburgh acea magie europeană de mult uitată. Sperase să poată decora o încăpere mică din Palatul Faraonului după moda saloanelor de primire ungureşti aristocrate şi să-l îmbrace pe Ace cu ghetre şi mănuşi de copil. Ace chiar studiase acele cărţi. Însă găsi că majoritatea diversiunilor nu puteau fi reproduse cu exactitate. Trucurile vechi necesitau obiecte obişnuite de gospodărie care acum nu mai erau deloc obişnuite: o cutie cu parafină, un praf de tutun de prizat, un strop de ceară de albine, o scuipătoare[20], un ceas de buzunar, un dop de plută, o bucată de săpun pentru îngrijirea produselor din piele. Chiar dacă ai fi putut face rost de astfel de ingrediente, ele n-ar fi avut nici un înţeles pentru publicul modern. Ar fi fost magie de muzeu. N-ar fi impresionat pe nimeni.

20. Vas folosit în saloanele secolului al XIX-lea, în special de către cei care mestecau tutun. (*N.t.*)

Pentru Hoffman asta era o mare dezamăgire. În tinereţe îl urmărise pe şarlatanul şi pungaşul Katanovsky, necromantul, cum producea astfel de diversiuni în salonul mamei lui. Aceasta, rămasă recent văduvă, purta nişte rochii negre ornate cu panglici din mătase de culoare albastru chinezesc, exact ca a celebrelor fiole albastre cu Apă de Trandafiri Hoffman. Faţa ei părea să fie a unui regent neclintit în hotărârea pe care o luase. Surorile lui, îmbrăcate în şorţuleţe de copii, îl priveau pe Katanovsky cu gura căscată. Adunaţi în salon, ca o familie, îl auziseră cu toţii. Hoffman însuşi îl auzise – cu ochii usturându-l de la fumul fosforos: vocea neîndoielnică a tatălui său decedat recent care le vorbea chiar prin gura neagră a lui Katanovsky.

Mesajul reconfortant al unui tată (într-o maghiară desăvârşită, fără accent): un apel intim şi emoţionant la credinţă.

Aşadar, Hoffman fu nefericit să afle că Ace Douglas nu putea reproduce această diversiune. I-ar fi plăcut nespus s-o vadă din nou. Trebuie să fi fost o păcăleală elementară, deşi foarte veche. Hoffman şi-ar fi dorit să audă vocea falsă a tatălui său mort repetată şi explicată în totalitate şi, dacă era necesar, reprodusă din nou.

În prima zi a lunii septembrie, Hoffman se trezi în zori şi începu să-şi pregătească tacticos camioneta. Câteva luni mai târziu, în timpul audierilor, avocatul familiei Wilson încercă să demonstreze că Hoffman făcuse un depozit de arme în spatele camionetei, o acuzaţie pe care Esther şi Ace aveau s-o conteste cu înflăcărare. Sigur că erau unelte în spatele maşinii – câteva lopeţi, un baros şi un topor –, însă dacă acestea erau periculoase nu fusese nimic premeditat.

Hoffman cumpărase recent câteva zeci de role de bandă adezivă neagră şi în acea dimineaţă devreme începu să lipească banda de jur împrejurul camionetei. Înfăşură camioneta, apoi desfăcu o altă rolă pe care o lipi pe deasupra celeilalte, repetând procedura iar şi iar, creându-şi un fel de armură.

Esther avea oră de flaut dis-de-dimineaţă şi se trezise devreme ca să-şi mănânce cerealele. Îl zări de la fereastra din bucătărie pe tatăl ei cum îşi înfăşoară camioneta. Farurile din faţă şi din spate erau deja acoperite, iar portierele erau închise ermetic. Ieşi din casă.

— Tata, zise ea.

— Mă duc înăuntru, spuse Hoffman, pe un ton aproape împăciuitor.

— Doar nu în casă la ei?

— Intru s-o iau pe Bonnie, spuse el.

Esther se duse înapoi în casă, simţind cum începe să tremure. Îl trezi pe Ace Douglas, care se uită pe fereastra dormitorului la Hoffman, aflat jos pe aleea din faţă, şi sună la poliţie.

— O, nu poliţia, spuse Esther, nu poliţia…

Ace o ţinu în braţe un timp.

— Plângi? o întrebă el.

— Nu plâng, minţi ea.

— Nu plângi?

— Nu, sunt doar tristă.

Când termină toată banda adezivă, Hoffman înconjură camioneta şi-şi dădu seama că nu mai are pe unde să se suie înăuntru. Luă barosul din spate şi lovi cu el uşor geamul din dreapta până când sticla se crăpă ca un păienjeniş. Împinse apoi geamul. Cioburile căzură fără zgomot pe scaun. Se sui înăuntru, însă observă că-şi uitase cheile, aşa că ieşi pe fereastra spartă şi intră în casă, unde-şi găsi cheile pe masa din bucătărie. Esther vru să coboare ca să încerce să stea de vorbă cu el, dar Ace Douglas n-o lăsă să plece. Coborî el însuşi şi spuse:

— Îmi pare rău, Richard, dar am chemat poliţia.

— Poliţia? repetă Hoffman, cu o voce rănită. Nu poliţia, Ace.

— Îmi pare rău.

Hoffman rămase multă vreme tăcut, holbându-se la Ace.

— Dar urma să intru acolo s-o salvez pe Bonnie, spuse el în cele din urmă.

— Aş vrea să nu faci asta.

— Dar e la ei, spuse Hoffman, pe care-l podidiseră lacrimile.

— Nu cred că iepurele e la ei, Richard.

— Dar ei au *furat-o*!

Hoffman înşfăcă cheile de pe masă şi se sui înapoi în camioneta învelită cu bandă adezivă, încă plângând. Conduse până în faţa casei familiei Wilson, pe care-o înconjură de câteva ori. Conduse prin porumbul din grădină. Ruth-Ann Wilson ieşi din casă alergând, culese câteva cărămizi care zăceau pe aleea de la intrare, o luă la goană după Hoffman şi aruncă ţipând cu cărămizile în camionetă.

Hoffman trase maşina lângă uşile de metal de la subsolul casei aşezate în pantă. Încercă să le dărâme, dar camioneta lui nu era destul de puternică, iar roţile se afundară în gazonul umed. Claxonă îndelung, cu un sunet disperat ca al sirenelor de ceaţă.

Când ajunse poliţia la faţa locului, Hoffman nu vru să se dea jos din maşină. Fu totuşi de acord să-şi pună mâinile pe volan ca să arate că nu e înarmat.

— Nu are armă la el, ţipă Esther din casa lui Ace Douglas.

Doi poliţişti înconjurară şi studiară camioneta. Poliţistul bătu uşor în geam în dreptul lui Hoffman, cerându-i să se dea jos, dar el refuză.

— Spuneţi-le s-o aducă afară! ţipă el. Să aducă iepurele şi mă dau jos din camionetă. Cumpliţi oameni!

Poliţistul în vârstă tăie banda adezivă de la uşa din dreapta cu un briceag. În cele din urmă reuşi să intre în maşină, apoi întinse mâna după Hoffman, îl prinse şi-l târî afară, tăindu-se amândoi în cioburile lucioase de la geamul spart. Hoffman zăcea lângă camionetă cu faţa în iarbă, fără vlagă, cu mâinile şi picioarele desfăcute. Îi puseră cătuşele şi fu dus într-o maşină de poliţie.

Ace şi Esther urmară maşina până la secţia de poliţie, unde ofiţerii îl amprentară pe Hoffman şi-i luară cureaua. Hoffman rămăsese doar în maiou, iar celula lui era mică, goală şi răcoroasă.

Esther îl întrebă pe poliţistul în vârstă:

— Pot să-i aduc tatălui meu o jachetă de-acasă? Sau o pătură?

— Da, îi puteţi aduce, spuse poliţistul în vârstă, şi-o bătu cu palma pe umăr cu un gest de autoritate plină de înţelegere. Da, duceţi-vă.

Întoarsă acasă, Esther se spălă pe faţă şi luă câteva aspirine. O sună pe mama elevei la flaut şi anulă ora din dimineaţa aceea. Femeia vru s-o reprogrameze, însă Esther îi promise doar c-o va suna mai târziu. Observă laptele de pe masa din bucătărie şi-l băgă la loc în frigider. Se spălă pe dinţi. Îşi puse nişte cizme de toamnă mai groase şi se duse la dulapul din sufragerie, unde găsi o pătură de lână pentru tatăl ei. Auzi un zgomot.

Esther se luă după zgomot, care părea să fie produs de motorul unui automobil. Se duse la fereastra sufrageriei şi dădu la o parte perdeaua. Pe aleea din faţa casei familiei Wilson era o furgonetă cu o inscripţie pe una din portiere care arăta că aparţine ASPCA[21]. La ferestrele vehiculului erau gratii. Esther spuse cu voce tare:

21. Societatea americană pentru prevenirea cruzimii faţă de animale. (*N.t.*)

— Doamne Dumnezeule!

Un bărbat în salopetă ieşi pe uşa casei familiei Wilson, ţinând în mână o cuşcă mare. În cuşcă era Bonnie.

Esther nu intrase niciodată în sediul clădirii ASPCA şi nu intră nici în acea zi. Parcă în spatele furgonetei pe care o urmărise şi-l privi pe bărbatul în salopetă cum deschide uşa din spate şi scoate o cuşcă. În cuşcă erau trei pisoi gri pe care-i duse înăuntru, lăsând uşile furgonetei deschise.

Când bărbatul intră în clădire, Esther coborî din maşină şi se repezi la uşa din spate a furgonetei. Găsi cuşca în care era Bonnie, o deschise cu uşurinţă şi scoase iepurele afară. Bonnie se făcuse mai mică de când o văzuse Esther ultima oară şi-o privea cu o expresie goală, fără s-o recunoască. Esther o duse pe Bonnie până la maşină şi se întoarse la secţia de poliţie.

Ajunsă în parcare, ascunse iepurele sub braţul stâng. Coborî din maşină şi se înveli cu totul în pătura de lână pe care-o adusese pentru tatăl ei. Esther intră cu paşi repezi în secţia de poliţie. Trecu pe lângă poliţistul în vârstă care vorbea cu Ace Douglas şi Ronald Wilson. Ridică mâna dreaptă în timp ce trecu pe lângă ei, spunând solemn:

— How[22], feţe palide!

22. Versiune americanizată a unei formule de salut folosite de unele triburi amerindiene. (*N.t.*)

Ace îi zâmbi, iar poliţistul îi făcu semn cu mâna.

Celula lui Hoffman se afla la capătul coridorului şi era slab luminată. Hoffman nu mai dormise bine de câteva săptămâni; tremura de frig şi era plin de tăieturi. I se rupsese rama de la ochelari şi plânsese toată dimineaţa. O văzu pe Esther apropiindu-se, învelită în pătura gri de lână, şi recunoscu în ea figura mamei lui, care purta pelerine în iernile aspre de la Budapesta şi care avea la rândul ei un mers distins.

Esther se apropie de celulă şi strecură o mână printre gratii către tatăl ei, care se ridică şchiopătând ca să-i apuce mâna. Pentru o clipă, i se păru c-o are în faţă pe mama lui, iar ea îi zâmbi.

Zâmbetul ei îl făcu să-şi mute privirea de la mână către faţa ei, iar în acel moment Esther îşi trase braţul înapoi şi-l băgă sub pătură, de unde scoase iepurele. O strecură pe Bonnie – care era mai slabă acum, desigur – printre gratiile de fier şi o ţinu în aer, exact în locul de unde tocmai îşi retrăsese

mâna goală. Astfel, când se uită din nou în jos, Hoffman văzu un iepure în locul unde mai devreme nu fusese nimic. Apăruse acolo din senin, ca prin farmec.

— Priviţi, sugeră Esther.

Richard Hoffman rămase înlemnit în faţa iepurelui mătăsos şi o recunoscu pe Bonnie. O luă în braţele lui groase, apoi se uită înmărmurit la propria lui fiică, Esther.

O tânără cât se poate de talentată.

Cea mai bună soţie

Pe când Rose avea şaisprezece ani şi era însărcinată în cinci luni, câştigă un concurs de frumuseţe din South Texas, datorită modului elegant în care păşise de-a lungul unei platforme, îmbrăcată în costumul ei de baie bleumarin. Asta se întâmpla cu puţin înaintea războiului. În urmă cu numai o vară era o puştoaică slăbănoagă şi neştiutoare, dar sarcina tocmai îi dăduse acest trup ca pe-un premiu neaşteptat. Arăta de parcă viaţa gesta în coapsele, fundul şi sânii ei, şi nu în pântece. Ai fi zis că purta povara maternităţii distribuită uniform şi perfect pe întregul ei corp. Părţile pe care nu reuşise să le strecoare cum trebuie în costumul de baie se revărsară îndeajuns cât să-i tulbure emoţional pe câţiva membri ai juriului şi-ai publicului. Era campioana incontestabilă a frumuseţii.

Şi tatăl lui Rose băgase de seamă formele de manechin pe care le avea acum fiică-sa şi începu să se îndoiască, deşi cu o întârziere de cinci luni, că fiica lui putea să-şi păstreze înfăţişarea angelică. La scurt timp după concurs, starea ei deveni evidentă. Tatăl ei o trimise la o clinică din Oklahoma unde rămase internată până când, după patru zile de travaliu, născu un prunc mort. După aceea Rose nu mai putu avea copii, însă îşi păstră înfăţişarea minunată şi ajunse în cele din urmă să se căsătorească, tot în urma unui mers elegant într-un costum de baie atrăgător.

Însă nu-şi cunoscu soţul decât după război. În tot acest timp stătu în Oklahoma. Începuseră să-i placă bărbaţii înalţi, mereu cu zâmbetul pe buze, care purtau pălării negre. Îi mai plăceau şi bărbaţii bisericoşi, bărbaţii stângaci, soldaţii, pescarii, poştaşii, senatorii, pompierii, şoferii de cursă lungă, mecanicii de lifturi şi ajutorii de ospătar mexicani de la restaurantul unde lucra (care o numeau plini de respect La Rubia – Blonda –, de parcă ar fi fost vreun bandit notoriu sau vreun trişor la cărţi).

Se măritase cu soţul ei pentru că pe el îl iubise cel mai mult. Se purta frumos cu ospătăriţele şi cu câinii şi nu păruse deloc interesat de gusturile ei

ciudate. Era el însuşi un bărbat masiv, cu un fund ca al unui animal uriaş – musculos şi păros. Forma numerele de telefon cu creionul, pentru că nu-i încăpeau degetele în găurelele de pe disc. Fuma ţigări care în gura lui semănau cu nişte bucăţi de scobitoare. Nu putea să adoarmă decât dacă simţea fundul cald al lui Rose lipit de burta lui. O ţinea în braţe ca pe un căţeluş. După ce-şi cumpărară un televizor, îşi petreceau serile pe canapea uitându-se împreună la jocurile de noroc cu spectatori, iar el îi aplauda cu înflăcărare pe concurenţii care câştigau maşini şi bărci. Se bucura pentru ei. Bătea din palme cu braţele larg deschise, ca o focă dresată.

După un timp se mutară în Minnesota. Soţul lui Rose cumpără o turmă de oi care miroseau a mosc şi o căsuţă modestă. Aveau patruzeci şi trei de ani de căsătorie când el muri de infarct. Era ceva mai în vârstă decât ea şi trăise mult timp. Rose îşi spunea că dusese felul acela de viaţă care te face să zici: „Ei, asta da viaţă!“ Doliul ei fu apreciativ şi iubitor.

După ce el muri, oile ajunseseră o bătaie de cap prea mare, aşa că le vându în câteva reprize. Iar când nu mai rămase nici o oaie de vândut – erau acum răspândite pe teritoriul mai multor state, ca animale de companie, ghemuri, mâncare de căţel sau fripturi aromate cu jeleu de mentă –, Rose deveni şoferiţă pe autobuzul grădiniţei. Avea aproape şaptezeci de ani.

Rose avea unele probleme cu numele, însă vederea îi era bună şi conducea cu mare băgare de seamă, aşa cum o făcuse mereu. Primi un traseu minunat. Mai întâi se ducea să ia autobuzul de la depoul din spatele gropii de nisip, traversând şinele duble de cale ferată. Apoi îl lua pe băieţelul de la ea din cartier, care locuia aproape de benzinăria de lângă casa ei. Apoi pe băiatul plângăcios. Apoi pe fetiţa pe care maică-sa o îmbrăca mereu cu aceleaşi veste din catifea reiată, apoi pe băiatul care semăna cu Orson Welles, apoi pe fata dezgustată, apoi pe băiatul care fredona, apoi pe fata cu leucoplastele. Când ajungea la podul din faţa casei fetiţei cu leucoplaste traversa râul, apucând-o în sus pe deal. De acolo îi lua pe fata de culoare, pe băiatul cu figură recunoscătoare, pe băiatul neastâmpărat, pe cealaltă fată de culoare şi pe fata care gâfâia tot timpul. Ultima oprire era la casa băiatului absent.

Treisprezece pasageri. Doisprezece, dacă nu-l puneai la socoteală pe băiatul absent, aşa cum făcea Rose.

Însă în dimineaţa despre care vorbim băiatul de la ea din cartier, fata cu vestă din catifea reiată şi băiatul plângăcios nu-şi făcură apariţia. Rose se gândi: *Gripă?* Conduse mai departe şi observă că nu veniseră nici sosia lui Orson Welles, fata dezgustată şi băiatul care fredona, şi se întrebă: *Vărsat de vânt?* După ce trecu de pod fără să vadă nici o fată acolo şi trecu şi de deal fără să găsească nici un copil prin preajmă, îşi spuse, oarecum ruşinată: *Să fie oare duminică?* Îşi aminti apoi că nu mai văzuse vreun alt şofer de autobuz la depoul de la groapa cu nisip şi nici un alt autobuz al vreunei şcoli traversând şinele duble de cale ferată. De fapt, nu văzuse nici o altă maşină pe drum. Ce-i drept, nu erau autostrăzi, însă erau totuşi drumuri normale pe care lumea le folosea de obicei. Iar Rose se gândi în treacăt: *Apocalipsa?*

Însă merse până la capătul traseului. Şi bine făcu, pentru că în depărtare se zărea cineva, la capătul străzii băiatului absent. Erau de fapt doi oameni care-o aşteptau. Opri autobuzul, semnalizã regulamentar, deschise uşa şi-i lăsă să urce. Erau doi bărbaţi foarte bătrâni, unul mic de înălţime, celălalt înalt. Urcară scările cu mare greutate.

— Vreţi să vă las undeva pe ziua de azi, domnilor? îi întrebă ea.

Se aşezară pe locurile din spatele ei.

— Miroase frumos şi plăcut aici, slavă cerului, spuse unul din ei.

— Frec bine cu peria şi cu mopul în fiecare săptămână, răspunse Rose.

— Draga mea Rosie, arăţi minunat, îi spuse bărbatul înalt.

Într-adevăr, arăta minunat. Purta pălărie şi mănuşi albe la muncă, de parcă-i ducea pe copii la slujba de duminică sau la cine ştie ce serbare.

— Ai putea fi Prima Doamnă, zise mai departe cel înalt. Ai fi putut foarte bine să te căsătoreşti cu un preşedinte.

Se uită la el în oglinda mare retrovizoare, afişând o expresie de uimire şi recunoştinţă. Îl privi pe bărbatul mai scund cu aceeaşi expresie. Iată cine erau cei doi: Tate Palinkus şi Dane Ladd. Tate era bărbatul care-o lăsase însărcinată în South Texas înainte de război. Dane era infirmierul cu care se sărutase şi se mângâiase în timpul recuperării de după sarcină la Institutul

pentru Femei Nemăritate din Oklahoma. Care se întâmplase tot înainte de război.

— Să vezi şi să nu crezi, spuse ea. Nu mi-aş fi închipuit vreodată c-am să-l mai văd pe vreunul din voi. Şi tocmai aici, în Minnesota. Mă bucur.

— Nu-i aşa că Tate Palinkus ăsta e-un ticălos fără nici un Dumnezeu? Tocmai îmi povestea despre cum te-a lăsat însărcinată, spuse Dane.

— Rose, zise Tate. La vremea aia nu ştiam că eşti însărcinată. N-am ştiut nimic despre asta, am aflat abia mulţi ani mai târziu, când m-am întors să văd ce s-a întâmplat cu tine. Ăsta e adevărul, Rose.

— Tate Palinkus, spuse ea, mare nemernic mai eşti.

— Îţi făceai de cap cu o puştoaică de cinşpe ani. Cred că e cel mai groaznic lucru pe care l-am auzit vreodată, zise Dane.

— Dane Ladd, zâmbi Rose, mare pacoste mai eşti.

— Era o fată al naibii de drăguţă, spuse Tate.

— Nu-i nevoie să-mi aduci aminte, răspunse Dane.

Rose băgă în marşarier şi întoarse autobuzul.

— M-aţi luat atât de tare prin surprindere, că era să-mi pice faţa de uimire, le spuse ea.

— Să nu-ţi pierzi faţa aia drăguţă, spuse Dane. Şi să nu-ţi pierzi nici trupul ăla drăguţ.

Merseră mai departe. Până la urmă îşi dădu seama că o mai aştepta cineva în celălalt capăt al aleii fetei care gâfâia. Un alt bătrân stătea rezemat de cutia poştală. Rose opri şi-l lăsă să urce.

— Scumpa mea, îi spuse el, atingându-şi cozorocul pălăriei.

Era Jack Lance-Hainey, un diacon prezbiterian. Candidase mai demult pentru un post de senator de Oklahoma. Obişnuia s-o scoată pe Rose la picnicuri prin anii ’40, cu coşurile pline cu argintăria şi porţelanurile nevesti-sii. O învăţase cum să se suie pe-un bărbat când făceau sex şi cum să sune de la telefonul camerei de hotel şi să zică: „Doamna Lance-Hainey la telefon. Aţi putea să aduceţi sus o sticlă de apă tonică? Am o durere de cap îngrozitoare!“

Jack se aşeză vizavi de ceilalţi doi, punându-şi pălăria pe scaunul liber de lângă el.

— Domnule Ladd, spuse el dând din cap. E o dimineaţă minunată.

— Într-adevăr, încuviinţă Dane. Trăim într-o ţară minunată.

— Este într-adevăr o ţară minunată, spuse Jack Lance-Hainey. Bună dimineaţa şi ţie, Tate Palinkus, şmecher libidinos şi fertil ce eşti.

— Nu ştiam că e însărcinată pe-atunci, Jack, încercă Tate să explice. Am aflat mulţi ani mai târziu. M-aş fi însurat cu ea bucuros.

— Ia te uită, spuse Rose cu răsuflarea tăiată… astea *da* veşti noi, domnule Palinkus.

Acum conducea înapoi pe traseul părăsit, dând peste toţi foştii ei iubiţi. Îl luă la bord pe fiecare dintre ei. Din faţa casei fetiţei de culoare îl luă pe vărul ei din Mississippi, Carl, pe care-l cunoscuse odată pe patul unei mătuşi la o întâlnire de familie cu ocazia Zilei Recunoştinţei. Lângă cutia poştală a băiatului neastâmpărat zări un grup mic de bătrâni, aşteptând să oprească autobuzul. Erau toţi poştaşii ei, dar fără uniforme. Pe vremuri conduseseră toţi camioane spaţioase, păstrând în spate câţiva saci de pânză pe care ea putea să se întindă. Nu-şi mai amintea numele lor, însă ceilalţi bărbaţi din autobuz păreau să-i ştie foarte bine şi se salutară între ei cu o curtoazie profesională.

În faţa casei celeilalte fete de culoare se aflau doi veterani bătrâni, pe care-i cunoscuse ca bărbaţi înrolaţi, cu capetele roz rase şi cu nişte urechi mari care te îmbiau să tragi de ele în toate părţile. Veteranii se aşezară în spatele lui Lane şi Tate şi discutară despre economie. Unul îşi pierduse o mână, iar celălalt, un picior. Cel fără o mână îl lovi dintr-odată cu cealaltă mână pe Tate, spunându-i:

— Nu eşti decât un nenorocit bătrân şi puturos, le dai pe spate şi le laşi baltă, nu?

— Nu ştiam că era însărcinată la vremea aceea, răspunse răbdător Tate. Am aflat mulţi ani mai târziu.

— Doamne, spuse Rose, nici măcar eu nu ştiam, practic.

— Copilul ăla ţi-a dat silueta asta plăcută, sugeră Tate, şi un murmur comun de aprobare străbătu autobuzul la auzul acelor cuvinte.

Când ajunse în faţa casei fetei recunoscătoare, îl luă pe-un bărbat atât de gras, încât acesta trebui să se prezinte din nou. Era primul soţ al surorii ei, iar Rose îi spuse:

— Antrenorule! Împieliţatule!

Pe vremuri fusese mecanic de lifturi; obişnuia să se vadă cu Rose noaptea în magazie, unde o învăţase cum să trişeze când făcea cărţile şi cum să sărute cu ochii deschişi.

— Treptele astea mă omoară, spuse el roşu la faţă de la urcat.

— Mie-mi zici, Antrenorule! îi spuse veteranul fără un picior.

În dreptul casei fetiţei cu leucoplaste dădu peste barmanii din trei state de care se îndrăgostise, iar din faţa casei băiatului care fredona îl luă pe-un poliţist cu care petrecuse o noapte în Oklahoma City, pe vremea când erau amândoi tineri. Lângă el stăteau un pescar de creveţi şi un bărbat care fusese şofer pe maşina de pompieri. Pe el îl lăsară să urce mai întâi, gândindu-se că are grad de ofiţer.

— Doamnă, îi spuse poliţistul lui Rose, zâmbind.

Apoi îl făcu pe Tate Palinkus mişel, om de nimic, neisprăvit, ticălos şi mârşav pentru c-o lăsase însărcinată pe vremea când era doar o copilă şi nu era în stare să recunoască un nemernic dacă-l vedea pe stradă.

Pe aleea din faţa casei fetiţei dezgustate o aştepta un judecător de la Curtea Federală a statului Arizona care se aşează în autobuz în faţă, lângă Jack Lance-Hainey. Îi spuse lui Rose că arăta încă destul de bine cât să i se strecoare sub robă oricând voia ea.

— Onorată instanţă, îi spuse ea, de-acum suntem oameni bătrâni.

— Eşti o bomboană, Rose.

Pe Hank Spellman îl zări lovind pietrele cu piciorul pe drumul din faţa casei băiatului ce semăna leit cu Orson Welles. Urcă în autobuz, iar ceilalţi bărbaţi strigară: „Hank!“, de parcă le făcea o mare plăcere să-l vadă. Pe vremuri Hank vânduse şi instalase cuptoare şi fusese mereu iubit de cei din jur. Dansase cu Rose la ea în pivniţă, bătând ritmul cu mâna pe coapsa ei. Obişnuia să-şi plimbe mâinile pe ea în timp ce dansau. O prindea zdravăn de fund şi-i şoptea: „Dacă n-o să fiu vreodată prin preajmă şi-o să vrei să dai de mine, poţi începe să mă cauţi chiar aici, pe fundul ăsta.“

În locul în care o aştepta de obicei fata care purta mereu veste din catifea reiată era acum un bărbat înalt cu o pălărie închisă la culoare pe cap. Fusese dentistul lui Rose. Avea o piscină acoperită şi o servitoare care le aducea prosoape şi cocteiluri toată noaptea, fără să zică o vorbă. Trebui să se folosească de-un toiag ca să urce în autobuz, iar ochelarii îi erau la fel de

groşi ca două felii de pâine. Îi spuse lui Rose cât de frumoasă e şi că silueta ei e tot minunată.

— Mulţumesc foarte mult. Am avut noroc cu înfăţişarea mea. Femeile din familia mea tind să îmbătrânească în două feluri. Majoritatea arată ori de parcă au fumat prea mult, ori de parcă au mâncat prea multe gogoşi la viaţa lor.

— Tu arăţi de parcă ai sărutat prea mulţi băieţi, spuse mecanicul de lifturi.

— Ai fi putut fi Prima Doamnă, spuse din nou Lane.

— Ai fost Doamna mea mai întâi, spuse Tate gânditor.

Patru ajutori de ospătar mexicani aşteptau lângă gardul din ţăruşi de lemn al casei plângăciosului. Acum erau bătrâni şi arătau toţi la fel, purtând fiecare costume albe călcate, cu părul alb şi mustaţă albă.

— La Rubia, îi spuseră ei, urcând pe rând.

Engleza lor nu era mai bună ca în trecut, însă veteranul fără o mână luptase împotriva fasciştilor în Spania, aşa că traduse foarte bine.

Niciodată nu mai văzuse autobuzul atât de aglomerat. Nu era un autobuz prea mare. Era doar pentru copiii de la grădiniţă şi, la drept vorbind, nu-i lua decât pe cei care aveau ore dimineaţa. În mod normal, compania îi repartizase lui Rose un traseu excelent, care nu era prea obositor. Termina de obicei la orele prânzului. Avea aproape şaptezeci de ani şi, deşi era o femeie încă puternică şi deloc senilă, obosea. Aşa că nu-i dădură decât acei treisprezece copii care locuiau aproape de casa ei. Făcea o treabă excelentă, se descurca într-adevăr foarte bine. Toată lumea era de acord cu asta. Era o şoferiţă atentă şi politicoasă. Una dintre cele mai bune.

În acea zi mergea invers pe traseul ei obişnuit, cu toţi foştii ei iubiţi bătrâni în spate. În tot acest timp condusese fără să vadă vreun copil şi fără să treacă pe lângă vreo altă maşină. Se gândise, oarecum ruşinată, că trebuie să fie duminică. Nu se mai înşelase niciodată în privinţa asta şi nu voia s-o recunoască în faţa iubiţilor ei, pentru că aveau să creadă că s-a ramolit. Aşa că merse mai departe, terminând traseul până la prima oprire, lângă casa băiatului de la ea din cartier, care locuia lângă benzinărie, aproape de casa ei. Şi acolo o aştepta un bătrân, unul foarte gras. Era chiar soţul ei. Foştii ei iubiţi bătrâni din autobuz, care păreau să se cunoască între ei atât de bine,

nu-l ştiau pe soţul lui Rose. Tăcură respectuoşi când acesta urcă în autobuz, iar Rose închise uşa în spatele lui şi spuse:

— Domnilor, aş vrea să vi-l prezint pe soţul meu.

Privirea de pe faţa soţului ei era a cuiva căruia i se pregătise o petrecere surpriză. Se aplecă şi-o sărută pe frunte pe Rose şi fu primul bărbat care-o atinse în acea zi.

— Rose, căţeluşul meu drăguţ.

Ea îl sărută pe obraz, care mirosea a mosc, a oaie şi-i era cunoscut.

Conduse mai departe. Fiind invitatul de onoare, se aşeză pe mijlocul culoarului din autobuz, care se zgudui puternic. Foştii iubiţi bătrâni se prezentară pe rând, iar după fiecare prezentare soţul lui Rose spunea „A, da, aşa e, îmi pare bine să te cunosc“, ducând mâna la inimă de încântare şi plăcere. Ea îi urmărea în oglinda mare retrovizoare, privindu-i cum îl bat pe umăr rânjind. Veteranii îl salutară milităreşte şi poliţistul îl salută la rândul lui, iar Jack Lance-Hainey îi sărută mâna. Tate Palinkus îşi ceru scuze pentru că o lăsase însărcinată pe Rose pe vremea când era o biată puştoaică din South Texas, iar ajutorii de ospătar mexicani se luptară cu engleza lor ca să-l salute şi ei. Judecătorul Curţii Federale îi spuse că nu-l deranjează să vorbească în numele tuturor ca să-i felicite pe Rose şi pe soţul ei pentru căsnicia lor lungă şi neprihănită.

Rose conduse mai departe. Curând ajunse în dreptul trecerii de cale ferată de dinaintea gropii de nisip, unde era capătul liniei. Autobuzul ei mic încăpea perfect între cele două rânduri de cale ferată, iar ea opri chiar în acel spaţiu îngust, fiindcă băgă de seamă că se apropie trenurile din ambele direcţii. Soţul ei şi ceilalţi foşti iubiţi bătrâni coborâră geamurile, scoţând capetele afară şi privind ca nişte copii de grădiniţă. Trenurile erau vopsite în culori deschise, ca jucăriile de lemn ale copiilor, iar pe fiecare vagon era inscripţionată cu litere îngroşate marfa pe care o conţinea: ALUNE, BOMBOANE, CEARŞAFURI, DIAMANTE, EXPLOZIV, FULARE, GARNITURI, HATÂRURI – o listă alfabetică a tuturor ingredientelor unei vieţi, repetându-se la nesfârşit.

Se uitară un timp la trenuri. Însă vagoanele se mişcau încet, iar inscripţiile se repetau în limbi noi, necunoscute. Aşa că iubiţii bătrâni ai lui Rose se plictisiră şi ridicară la loc geamurile autobuzului, rămânând tăcuţi.

Aşteptară, odihnindu-se, prinşi între cele două trenuri ce înaintau leneş. Iar Rose, care în ziua aceea se trezise dis-de-dimineaţă, scoase cheia din contact, îşi dădu jos pălăria şi mănuşile şi se culcă. Foştii ei iubiţi bătrâni discutau despre soţul ei, fascinaţi. Vorbeau între ei în şoaptă, însă ea prindea frânturi din convorbirea lor. Îi auzea cum tot spun „sst“, „ss“, „oo“, „oţ“. Iar murmurate împreună acele sunete formau un cuvânt care semăna chiar cu „soţ“. Acesta fu cuvântul pe care-l auzi când adormi în cele din urmă în autobuz, cu toţi bătrânii ei strânşi laolaltă în spate, atât de bucuroşi s-o revadă.